

Pieter Blondeel
2^e licentie moraalwetenschappen: optie morele begeleiding
Stamnummer: 20002337
Academiejaar 2004-2005

Datum: Maandag 1 Augustus 2005

Licentiaatverhandeling

SCIENTOLOGY: VRIJHEDEN IN CONFLICT

Universiteit Gent
Faculteit Letteren en Wijsbegeerte

Promotor: Johan Braeckman
Commissarissen: Luc De Droogh & Freddy Mortier

Woord vooraf:

Een van de redenen waarom ik Scientology als thesisonderwerp kies, is dat ik er als vijftienjarige - in 1997 - voor het eerst in contact mee ben gekomen. Al surfend op het internet kwam ik terecht op een website waar je een gratis persoonlijkheidstest kon afnemen, die nadien door een team van experts grondig onder de loep zou worden genomen. Die kon je enkel aanvragen door je naam, adres en telefoonnummer op te geven.

In plaats van een persoonlijkheidstest kreeg ik een brief toegestuurd vanwege de Kerk van Scientology, die me uitnodigde naar hun dichtstbijzijnde afdeling – in Brussel – te gaan, om daar de test af te nemen. Ik besloot hier niet op te reageren. Voor mij persoonlijk was het woord Kerk hierin doorslaggevend, gezien mijn atheïstische overtuiging.

Enkele weken later kreeg ik een telefoontje van iemand van diezelfde Kerk: een vriendelijke dame die me vroeg waarom ik niet had gereageerd op de brief en me daarop nog eens uitnodigde een gratis persoonlijkheidstest af te nemen in Brussel. Ook hier ging ik niet op in. Later kreeg ik af en toe nog een brief toegestuurd vanwege de Kerk van Scientology die me uitnodigde om eens een kijkje te gaan nemen in hun afdeling in Brussel.

Nieuwsgierig ging ik op zoek naar informatie over die organisatie, vooral met behulp van het internet. De informatie die ik daar vond, was heel uiteenlopend: van heel sterke 'anti-sites' tot 'pro-sites' die reclame maakten voor Scientology.

Ook haalde Scientology af en toe de krantenkoppen. De groepering werd vele namen gegeven: een sekte, een nieuwe religieuze beweging, een kerk, een commerciële organisatie, enkel belust op geld en macht, ... Dit wakkerde enkel mijn nieuwsgierigheid aan.

Zo'n zeven jaar later, op zoek naar een thesisonderwerp, vond ik bij de thesisvoorstellen van professor Johan Braeckman het voorstel tot 'een case-study over een sektarische groepering'¹.

Het leek me zeer gepast Scientology te kiezen als thesisonderwerp. Enerzijds omdat dit onderwerp me bij uitstek de kans verleent tot kritische reflectie. Een ietwat controversieel

---

¹ <<http://www.flwi.ugent.be/philosophy/eindverhandeling.htm>> 'Sektarische groeperingen: case-study van één of meerdere sekten; hoe definiëren, hoe doen ze aan ledenwerving; wat is het gevaar ervan; wanneer zijn sekten gevaarlijk; hoe eventueel bestrijden. (cf. problematiek overheidsinmenging)

onderwerp als Scientology verplicht me met de nodige voorzichtigheid tewerk te gaan. Anderzijds leek dit onderwerp me gepast omdat mijn nieuwsgierigheid reeds was aangewakkerd en ik dus de nodige interesse kon opbrengen voor het voeren van dit onderzoek en het schrijven van deze verhandeling.

Ik hoop de ethische geladenheid achter die discussie wat te kunnen verduidelijken en misschien een soort van ‘middenweg’ te vinden tussen de polarisatie, het conflict.

Inhoudsopgave

DEEL I: These en inleiding	5
I.1 These & onderzoeksomschrijving.....	5
I.2 Inleiding.....	9
I.3 Wie is Wie en Wat is Wat?	11
.x Sekteobservatoria	11
.x Hoofdfiguren	11
DEEL II: Polarisatie & Conflict	13
II.1 Inleiding.....	13
II.2 De definatorische problematiek	18
II.3 De politieke dimensie	25
II.4 Media & Internet	31
II.5 Sekteobservatoria.....	33
II.6 Mentale manipulatie versus bekering.....	42
II.7 Apostaten	50
II.8 Collaborationisme (Samenwerking met NRBs)	55
II.9 Kritische en methodologische bemerkingen:	58
DEEL III: Scientology	62
III.1 Lafayette Ronald Hubbard	62
III.2 Dianetics.....	72
III.2.1 Inleiding	73
III.2.2 Evolutie	73
III.2.2.1 start in SF	73
III.2.2.2 initieel succes en ‘dianetica-rage’	75
III.2.2.3 Inhoudelijk	77
III.2.2.3.1 Dianetica: theorieën.....	77
III.2.2.3.2 pseudo-wetenschap en eclectisme.....	79
III.3 Scientology.....	82
III.3.1 Inhoudelijk	82
III.3.2 Organisationeel.....	86

III.4 Sea Org, David Miscavige en het overlijden van L. Ron Hubbard.....	88
III.5 De interne organisatie en hiërarchie in Scientology:	92
CSI (Church of Scientology International)	96
RTC (Religious Technology Center)	98
ASI (Author Services Inc.).....	99
CST (Church of Spiritual Technology).....	99
SO (Sea Organization)	100
SMI (Scientology Missions International)	103
WISE (World Institute of Scientology Enterprises).....	104
CCHR, NCLESJ (Citizens Commission on Human Rights, National Commission on Law Enforcement and Social Justice)	105
GO, OSA (Guardian Office & Office of Special Affairs).....	107
ABLE (Association of Better Living and Education (Int.)).....	110
Applied Scholastics International.....	111
Narconon en Criminon	112
The Way To Happiness Foundation.....	114
RPF, RPF's RPF (Rehabilitation Project Force)	115
RPF (Rehabilitation Project Force)	115
RPF's RPF (the Rehabilitation Project Force's Rehabilitation Project Force)	117
EOPHR (European Office for Public Affairs and Human Rights)	118
Celebrity Centres.....	119
Overige	120
III.6 Scientology en Kritiek: Media & Internet.....	121
III.6.1 Media.....	122
III.6.2 Scientology en Internet:	131
III.6.2.1 De nieuwsgroep Alt.Religion.Scientology (a.r.s.)	134
III.6.2.2 Google	144
DEEL IV: Politiek.....	149
IV.1 Algemeen	149
IV.1.1 Inleiding	149
IV.1.2 Onderzoekscommissies, verslagen en rapporten	152
IV.1.2.1. 1963-1965. Australië, Victoria. ‘Report of the Board of Enquiry into Scientology’. (Kevin Anderson)	153

IV.1.2.2. 1969. Nieuw-Zeeland. 'Commission of Inquiry into Scientology'. (Guy R. Powles & Eric V. Dumbleton)	155
IV.1.2.3. 1969-1972. Zuid-Afrika. 'Report of the Commission of Enquiry into Scientology'. (G.R. Kotzé)	156
IV.1.2.4. 1970-1971. Canada, Ontario. 'Lee Report on Dianetics and Scientology: Chapter 4 of Sectarian Healers and Hypnotherapy'. (John A. Lee)	157
IV.1.2.5. 1969-1971. Verenigd Koninkrijk. 'Enquiry Into the Practice and Effects of Scientology'. (John Foster)	157
IV.1.2.6. 1980-1984. Nederland. 'Overheid en nieuwe religieuze bewegingen'. (Witteveen).....	158
IV.1.2.7. 1996-1997. Zwitserland. 'Audit sur les dérives sectaires'. (François Bellanger)	160
IV.2 Specifiek: een verkennend en vergelijkend onderzoek.....	161
IV.2.1. Verenigde Staten van Amerika	161
FDA (Food and Drug Administration).....	162
Clearwater	163
IRS (Inland Revenue Service) (1958-1993).....	164
Internationale Kritiek	165
IV.2.2. België	168
Scientology in België	169
Parlementaire onderzoekscommissie (1996-1997)	171
IACSSO en administratieve coördinatieceel.....	175
Vrijheid van Religie in België.....	178
Internationale Kritiek	179
IV.2.3. Frankrijk.....	181
IV.2.4. Duitsland.....	186
IV.2.5. Europa	190
IV.2.5.1. 1982-1984. Europees Parlement: Richard Cottrell	191
IV.2.5.2. 1991-1992. Raad van Europa. John Hunt.	191
IV.2.5.3. 1996. Europees Parlement.....	192
IV.2.5.4. 1997. Het Europees Parlement. 'Report on cults in the European Union'. Maria Berger.....	192
IV.2.5.5. 1997-1999. Raad van Europa. 'Illegal Activities of Sects in Europe'. Adrian Nastase.	193

IV.2.5.6. Kritiek	195
DEEL V: Conclusies.....	200
Bibliografie.....	209

DEEL I: These en inleiding

1.1 These & onderzoeksomschrijving

De titel van dit werk, 'Scientology: Vrijheden in conflict', geeft al een eerste indicatie wat de these van dit werk zal zijn, namelijk dat er in verband met de organisatie Scientology een conflict valt te situeren tussen bepaalde vrijheden. Het hoe en waarom van dit conflict staat centraal in dit werk.

De waarde van deze verhandeling is dat ze één specifieke organisatie onder de loep neemt en niet de zeer brede en diverse groep 'sekten', 'nieuwe religieuze bewegingen' (NRB of NRM) of 'religies'. Bovendien zal de aandacht verder toegespitst worden op de situatie in 4 verschillende landen: de Verenigde Staten van Amerika, België, Frankrijk en Duitsland, aangevuld met een verkenning van het Europese niveau.

Het eerste deel van het onderzoek (Deel II) behandelt de vraag wat dit conflict juist voorstelt. De vraag 'Wat is dit conflict?' staat hier centraal. Dit deel vormt dus voornamelijk een verkenning van de oorzaken van dit conflict en deze polarisatie in onder andere academisch, politiek, juridisch en sociaal-maatschappelijk opzicht.

Het tweede deel (Deel III) zal gericht zijn op de vraag wat de rol van Scientology is in dit conflict. Enerzijds vormt dit een inleiding en literatuuroverzicht over Scientology, anderzijds staat de vraag: 'Op welke manier en in hoeverre is Scientology zelf wel of niet bij dit conflict en deze polarisatie betrokken en/of hiervoor verantwoordelijk?' centraal.

Het derde deel (Deel IV) focust zich dan op de meer politieke dimensie, namelijk op de manier hoe dit conflict behandeld wordt vanuit de overheid. De centrale vraag hier is dus 'Wat wordt met dit conflict gedaan?'. Met andere woorden: 'Wat is het antwoord dat deze vier landen (en Europa) hierop leveren?'

De these wordt naar voren gebracht om verschillende redenen. De kerk van Scientology beweert slachtoffer te zijn van religieuze intolerantie en discriminatie. Sommige ex-leden en critici beweren slachtoffer te zijn van een beperking van vrijheid van meningsuiting. Landen als Duitsland, Frankrijk en België e.a. ontvangen sinds enkele jaren kritiek vanuit onder andere de Verenigde Staten aangaande religieuze discriminatie en intolerantie. De kerk van Scientology zelf komt meer dan eens in botsing met het gerecht. De

media zou slecht geïnformeerd zijn, vooroordelen verspreiden en (religieuze) discriminatie en intolerantie in de hand werken en voornamelijk een spreekbuis zijn voor ex-leden die een negatief verhaal te vertellen hebben.

Daarbij komt dat het 'sektendebat' complex en verdeeld is en op verschillende dimensies wordt gevoerd. Naast de meer academische kant van de zaak moet ook rekening gehouden worden met verschillende 'cult-watching groups' of sekteobservatoria, politieke standpunten, juridische uitspraken omtrent deze materie en de relatie tussen deze verschillende (f)actoren in het debat.

Deel II zal dus handelen over de polarisatie en conflict dat centraal wordt gesteld door de these. Deel III zal een inleiding en literatuuroverzicht geven van Scientology. Deel IV vormt een verkenning van de politieke dimensie van deze discussie in de hierboven aangeduide landen.

Enkele mogelijke richtvragen of onderzoeksvragen doorheen deze verhandeling zijn bijvoorbeeld: Is Scientology gevaarlijk, schadelijk, illegaal of crimineel? Is de vrijheid van religie in gevaar? Is er sprake van (religieuze) intolerantie en discriminatie? Zijn de vele en soms harde kritieken (tegenover Scientology/tegen de hierboven genoemde landen) gerechtvaardigd? Is deze organisatie met andere woorden een zuiver commerciële organisatie, is ze uit op macht, doet ze aan mentale manipulatie? Of verschilt Scientology in geen enkel opzicht van ander religies? Is interventie vanuit de overheid gewenst, nodig en/of gerechtvaardigd? Welke vorm van interventie kan en kan niet? Schendt Scientology bepaalde vrijheden en (mensen)rechten?

De voornaamste vraag blijft die van het perspectief van de overheid en aldus een politieke vraag: Hoe wordt met dit conflict in het sektendebat en met Scientology omgesprongen? Wat wordt hier mee gedaan en wat kunnen we daar mee doen? Een vraag die hier nauw aan verbonden is, is wat vrijheid van religie betekent en wat de grenzen van deze vrijheid zijn.

Deel II: Polarisation, Conflict en Methodologische opmerkingen

De polarisatie omtrent sekten, en meer specifiek omtrent Scientology, staat centraal als voorwerp van studie in dit werk, omdat ze een aanwijzing vormt van de these dat er een conflict aanwezig is in deze materie. Ik ga op zoek naar het waarom en hoe van deze polarisatie en stel als these dat bepaalde politiek-filosofische noties – met name scheiding van

kerk en staat, vrijheid van religie, van vereniging, vrijheid van meningsuiting, van pers en kritiek, etc. – aan de basis kunnen liggen van dit conflict.

Ik stel de vraag of er grenzen kunnen gesteld worden aan deze vrijheden en wat deze zouden kunnen zijn. Aangezien het voorwerp van studie één welbepaalde beweging is, zal ik dan ook nadrukkelijk op zoek gaan of er eventueel in het geval van de organisatie Scientology bepaalde grenzen wenselijk, nuttig of nodig of juist onwenselijk, onnuttig en onnodig zouden zijn. In dit deel zal ook aandacht besteed worden aan andere mogelijke oorzaken van deze polarisatie naast deze politiek(e)-(-filosofische) dimensie. Er zal niet zozeer de aandacht worden gelegd op deze politiek-filosofische maar wel op wat ik de politiekpraktische dimensie noem, die bestaat uit de verkenning van de behandeling van Scientology in verschillende landen.

De aard van de discussie brengt ook enkele kritische bemerkingen met zich mee aangaande de gebruikte methodologie. Naast het academische materiaal over Scientology valt er ook informatie te halen uit verschillende rechtszaken, verslagen van verschillende onderzoekscommissies, publicaties van ex-leden en huidige leden van Scientology, etc. Deze delen niet dezelfde doelstellingen in het voeren van hun onderzoeken, schrijven van hun teksten, publiceren van hun materiaal of de verspreiding ervan op het internet. Daarnaast gaat elke studie over Scientology gepaard met enkele methodologische moeilijkheden.

Deel III: Hubbard, Dianetics en Scientology

In het volgende deel zal worden uiteengezet op welke manier de stichter, Lafayette Ronald Hubbard, aan de basis ligt van Scientology en diens voorloper – Dianetics – en hoe deze verder zijn geëvolueerd.

Eenzijds zal min of meer een overzicht worden geleverd van de organisatie Scientology. Hoe is deze ontstaan, hoe is ze geëvolueerd, wat is haar geschiedenis en wat stelt deze organisatie vandaag voor?

Daarnaast zal uitgebreider worden ingegaan op de organisatie Scientology zoals die er vandaag uitziet. De organisationele structuur van Scientology zal wat gedetailleerder worden uitgediept, omdat deze gekenmerkt wordt door een grote complexiteit. In feite bestaat de kerk van Scientology uit verschillende kleinere afdelingen met een ingewikkelde hiërarchische structuur. Deze verschillende hiërarchische niveau's en onderverdelingen in verschillende ondernemingen van de organisatie, het gebruik van licenties, 'franchising' en frontgroepen vragen deze gedetailleerde benadering om zo een accuraat en adequaat beeld van de organisatie te krijgen.

In dit deel zal ook het onderwerp media en internet behandeld worden. Onder de titel 'Scientology en Kritiek' zullen ook enkele specifieke doctrines van Scientology dieper uitgewerkt worden.

Ik meen dat een dergelijke beschrijving van Scientology zinvol zou zijn, omdat de informatie die men vindt over de organisatie Scientology enerzijds, en meer breder over nieuwe religieuze bewegingen of sekten anderzijds, veelal gepolariseerd is en met andere woorden gevangen zit tussen tegenstellingen.

Daarenboven vormt dit deel een essentiële basis voor het hierop volgende deel van de verhandeling waarin het conflict verder zal worden uitgediept.

Deel IV: Verkenning van de politiekpraktische dimensie

Deze voorafgaande delen vormen dan een basis voor het laatste deel van de verhandeling waar de situatie zal worden vergeleken in verschillende landen. De centrale vraag hier is: 'Wat wordt met dit conflict gedaan vanuit de overheid?'.

In dit deel zal enerzijds een beknopt overzicht worden gegeven van het conflict en de polarisatie die Scientology specifiek, of sekten in het algemeen, tot nu toe stelden in verschillende landen. Anderzijds zal het conflict en de polarisatie worden uitgediept en vergeleken tussen verschillende landen. Mijn aandacht zal uitgaan naar de situatie in de Verenigde Staten van Amerika, België, Duitsland, Frankrijk en naar het Europese niveau.

Dit via een analyse van politiek-filosofische noties en concepten zoals de scheiding tussen kerk en staat; vrijheid van religie, van eredienst, van vereniging; vrijheid van meningsuiting, van pers en kritiek; van privacy, etc. Deze vormt dus een soort van praktische verkenning van de these dat er een conflict bestaat tussen bepaalde vrijheden en meer specifiek van de rol die Scientology daarin inneemt en van de manier waarop deze problematiek in politiek opzicht behandeld wordt.

In dit deel staan dus verschillende verslagen van onderzoekscommissies over sekten en over Scientology, en ook internationale rapporten over mensenrechten en religieuze vrijheid centraal.

Deel V: Conclusies

Tot slot zal getracht worden, op basis van dit onderzoek, de onderzoeksvragen te beantwoorden. Hier zullen dus de voornaamste bevindingen en conclusies worden samengebundeld.

1.2 Inleiding

Om te begrijpen wat Scientology is, wat de betekenis en methodes van Scientology inhouden, starten we met een beschrijving van het ontstaan en evolutie van de organisatie. We zullen met andere woorden beginnen bij de voorloper ervan, genaamd ‘Dianetics’, en diens uitvinder/stichter, Lafayette Ronald Hubbard. Er zal ook kort worden ingegaan op enkele inhoudelijke aspecten van deze theorieën.

De eerste fase in het maken van deze studie vormde een uitgebreid literatuuronderzoek. Sommige hoofdstukken zullen aangevuld worden met een thematische bibliografie. De bibliografie aan het eind van dit werk zal enkel de artikels en boeken bevatten die in deze verhandeling werden geciteerd of geparafraseerd.

Deel II en Deel III vormen een basis, een eerste essentiële stap op de rest van de verhandeling waar de these zal behandeld worden. Deze basis is noodzakelijk omdat ik het zal hebben over één welbepaalde organisatie, namelijk de kerk van Scientology in de context van het sektendebat.

Het ontstaan en de evolutie van Dianetics en Scientology werden reeds uitvoerig beschreven in verscheidene werken. Voor een uitgebreid en gedetailleerd verslag hiervan worden beter deze werken zelf geraadpleegd. Door de overvloedigheid van het materiaal en de polarisatie van de discussie zal ik me in dit deel van de verhandeling noodzakelijkerwijs beperken tot een eerder beknopte schets van het ontstaan en evolutie van Dianetics en Scientology, gekoppeld aan een uitgebreid literatuuroverzicht en eventueel een thematische bibliografie.

Het genealogisch en chronologisch perspectief dat ik zal hanteren in deze inleiding is noodzakelijk omdat ik de organisatie wil belichten zoals die zich vandaag voordoet en gedraagt.

Op die manier kunnen Deel II en Deel III gebruikt worden als een verkennende inleiding en geven ze tegelijk een literatuuroverzicht omtrent het sektendebat en Scientology, wat een startpunt kan vormen en eventueel mogelijkheden opent voor verder onderzoek.

Mijn kritische terughoudendheid is het resultaat van het literatuuronderzoek dat de eerste fase vormde van het verkennend vooronderzoek omtrent dit onderwerp.

Het debat rond sekten en nieuwe religieuze bewegingen – en vooral rond de organisatie Scientology zelf – wordt namelijk gekenmerkt door een scherpe tegenstelling van meningen, standpunten en in sommige gevallen zelfs ronduit feiten.

De these verplicht me bovendien juist deze splitsing, polarisatie kritisch te bekijken, omdat ze ondermeer welbepaalde ethische (moraalfilosofische en/of politiek-filosofische en/of rechts-filosofische) aspecten centraal stelt, zoals de vrijheid van religie, van meningsuiting; scheiding van kerk en staat, etc. Juist deze aspecten worden in het perspectief van de these centraal geplaatst als achterliggende oorzaak en bron van de polarisatie en het conflict.

Daarenboven is er heel wat discussie en oneensheid omtrent de methodologie in het voeren van onderzoek naar nieuwe religieuze bewegingen of sekten

De centrale vraag doorheen deze verhandeling is dus min of meer een politieke vraag: 'Wat doen we met dit conflict?'. Heel simpel gesteld spitst Deel II de aandacht toe op de vraag 'Wat is dit conflict?', Deel III op de vraag 'Wat is de rol van Scientology in dit conflict?' en Deel IV op de vraag 'Wat wordt (en kan worden) gedaan met dit conflict?'.

1.3 Wie is Wie en Wat is Wat?

Het kan nuttig zijn als inleiding een beknopte weergave te geven van enkele hoofdfiguren en -organisaties in het sektendebat.

Sommige academici hebben zich namelijk gegroepeerd met als doel 'de andere kant van de medaille' te belichten, om op die manier een tegenpool te vormen op de soms eenzijdig negatieve informatie over NRMs (nieuwe religieuze bewegingen) die sommige 'CWGs' (cult-watching groups), meestal aangeduid met de term ACM (anti-cult movement), verspreiden. Voorbeelden hiervan zijn organisaties als AWARE, CESNUR, Friends of Freedom en ook newCAN. In 'Deel III.5' zal meer worden verteld over dergelijke sekteobservatoria.

Massimo Introvigne, directeur van CESNUR; J. Gordon Melton, directeur van CESNUR USA; James R. Lewis, directeur van AWARE; Eileen Barker, mede-oprichtster van INFORM, zijn allen hoofdfiguren in het sektendebat.

.x Sekteobservatoria

-**AWARE** (Association for World Academics for Religious Education.)

Directeur: James R. Lewis; opgericht 1992.

-**CESNUR** (Centre d'études sur les nouvelles religions)

Directeur: Massimo Introvigne; Directeur CESNUR USA: J. Gordon Melton; Bestuurslid: Eileen Barker; opgericht 1988.

-**INFORM** (Information Network Focus on New Religious Movements)

Gesticht en voorgezeten door Eileen Barker (London School of Economics)

Gesubsidieerd door de Britse regering

.x Hoofdfiguren

Barker, Eileen

-Stichter en voorzitter van INFORM; Bestuurslid van CESNUR.

- Professor Sociologie en Religie; London School of Economics
- President van de 'Society for the Scientific Study of Religion'

Beckford, James A.

- Professor Sociologie; University of Warwick
- President (1999-2003) van de 'International Society for the Sociology of Religion'

Introvigne, Massimo

- Stichter en directeur van CESNUR
- Professor Rechten; Pontifical Athenaeum Regina Apostolorum in Rome

Kent, Stephen A.

- Professor Sociologie. University of Alberta, Canada

Melton, Gordon J.

- Mede-stichter CESNUR, directeur CESNUR USA,
- Directeur van 'the Institute for the Study of American Religion' (ISAR) in Santa Barbara, Californië

DEEL II: Polarisatie & Conflict

II.1 Inleiding

Het eerste literatuuronderzoek omtrent het sektendebat en Scientology bracht aan het licht dat de polarisatie en verdeeldheid van meningen niet enkel terug te vinden is in de media en de politieke sfeer, maar ook aanwezig is in de academische sfeer. Thomas Robbins heeft het bijvoorbeeld over een "*critical an occasionally vituperative literature*" die "*somewhat of a 'J'accuse' mode*" gebruikt en waar academici elkaar beschuldigen van "*grave derelictions of professional ethics, departures from scholarly objectivity, institutionalized biases, corruption, and naive or manipulative distortions of reality.*" (Thomas Robbins. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.). p.71). Deze polarisatie zal in dit hoofdstuk worden uiteengezet aan de hand van een verkenning van twee gedachtekaders.

In het verslag van de Belgische parlementaire onderzoekscommissie 'met het oog op de beleidsvorming ter bestrijding van de onwettige praktijken van de sekten en van de gevaren ervan voor de samenleving en voor het individu, inzonderheid voor de minderjarigen' (hierna gerefereerd als 'Duquesne en Willems. 1997') wordt aandacht geschonken aan de verdeeldheid van meningen binnen de academische wereld over het sektendebat:

"In weinig domeinen staan deskundigen zo sterk tegenover elkaar als in dit onderzoeksdomein. Deze tegenstellingen leiden niet alleen tot uiteenlopende interpretaties van wat sekten betekenen binnen de samenleving en van hun mogelijke mate van bedreiging voor individu en samenleving, doch ook tot vrij persoonlijke vormen van afrekening in woord en geschrift tussen een aantal hoofdfiguren in beide kampen."

Die tegenstellingen doen zich voor tussen "*de « theoretici » — godsdienstsociologen en -historici —, en de « practici » uit de hulpverlening en zeker deze uit de antisektenbewegingen.*". En ook tussen "*deze sociologen en een aantal psychologen enerzijds, en een groep psychologen en psychotherapeuten anderzijds, die klinisch (en wetenschappelijk) werk verrichten met (ex)-sekteleden.*"

(Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). p.114)

Roy Wallis heeft het in zijn studie uit 1976 'The Road to Total Freedom: a sociological analysis of Scientology' in het voorwoord over de inherent subversieve praktijk

van de sociologie. *"The very act of reflecting on the behaviour of people and organizations entails that these activities do not bear their meaning and explanation on their face."* (Roy Wallis. 1977. p.vi). Benjamin Beit-Hallahmi heeft het over de bedreiging die academisch en onafhankelijk onderzoek inhoudt voor religieuze en specifiek voor nieuwe religieuze bewegingen: *"A critical attitude and an interpretive bent are the marks of the scholar, who is unlikely to take messages from the subject of his study at face value."* (Benjamin Beit-Hallahmi. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.38).

Daarnaast blijkt de Amerikaanse sociologie een officiële agenda te hebben in de bestrijding tegen ongelijkheid, klassendominantie en racisme in een vergelijkbare manier waarop vrouwenstudies niet los staan van feminisme en afro-amerikaanse studies begaan zijn met de bestrijding van racisme en vooroordelen (Thomas Robbins. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.88). Het is dus niet verwonderlijk dat godsdienstsociologen, en specifiek deze sociologen die nieuwe religieuze bewegingen onderzoeken, begaan zijn met en zich inzetten voor de vrijheid van religie en minderheidsrechten en zich verzetten tegen religieuze (in)tolerantie en discriminatie. In enkele gevallen hebben deze godsdienstsociologen zelfs verenigingen opgericht met juist dit in het achterhoofd (supra: 'II.5: .x AWARE, CESNUR').

Daarenboven gaat het in het sektendebat niet enkel om de sekte of nieuwe religieuze beweging alleen. Er zijn verschillende (f)actoren in het debat die een aanzienlijke invloed uitoefenen. Naast de sekte of nieuwe religieuze beweging zelf en verschillende sekteobservatoria zijn dit bijvoorbeeld: *"the mass media; the general public; mainstream religions; officials, such as law-enforcement agencies, politicians, the legal profession and others in a position to act on behalf of society. Any or all of these can influence and be influenced by each other."* (Eileen Barker. 2002. p.133).

Het sektendebat zit opgesloten in een debat tussen 'believers' en 'non-believers' (Luc De Droogh. 2002. p.45). Door anderen wordt dit de 'religion coalition' en de 'mental health coalition' genoemd (David Bromley. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.319). De meest populaire termen zijn echter 'cult-basher' en 'cult-apologist'. De polarisering doet zich voor, en groeit door de tegenstrijdigheden tussen deze twee kampen. Beide zijden zien zich in de rol van de underdog: 'cult-apologists' bevechten de vijandige media en politici; 'cult-bashers' strijden voor een stem in de academische wereld. Deze dichotomie is op zich niet zo'n groot probleem, maar leidt tot een polarisatie waarin elke zijde het gemakkelijker vindt de positie

van de ander aan te vallen, in plaats van een onderzoek te doen naar wat werkelijk gebeurt in sekten (Benjamin Zablocki. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.167).

Deze tegenstellingen hebben geleid tot het kristalliseren in twee tegenovergestelde en elkaar uitzonderende gedachtegemeenschappen: *"Through one group's involvement with the organized anticult movement and the other's attempt to establish or sustain hegemony in key scholarly organizations of social and behavioral scientists, these clusters gradually crystallized into mutually reinforcing, self-perpetuating scholarly communities."* (Zablocki en Robbins. 2001. p.6). Beide zijden bezitten een emotioneel afschrikwekkend 'worst case scenario'. Voor de een is dat de praktijk van het deprogrammeren¹, voor de andere brainwashing. Deze *"two emotional stimuli have come to be seen as mutually exclusive."* (Zablocki en Robbins. 2001. pp.6-7). Naast deze twee elkaar uitzonderende emotionele stimuli bezitten beide gedachtegemeenschappen eveneens een intern consistent theoretisch en methodologisch kader omtrent het sektendebat en onderzoek naar sekten of nieuwe religieuze bewegingen, dat voornamelijk werd uitgewerkt in rechtbanken en (academische) tijdschriften (Zablocki en Robbins. 2001. p.7).

In dit deel van de verhandeling (Deel II), zullen deze 2 gedachtekaders worden uitgediept. Hierin staan bepaalde zaken centraal, zoals het gebruik van getuigenissen van ex-leden of huidige leden (supra: 'II.7'), het bestaan of niet-bestaan van zoiets als hersenspoelen of mentale manipulatie (supra: 'II.6'), de (politieke) invloed en het lobbyen van sekteobservatoria (supra: 'II.5'), de invloed van de (massa-)media (supra: 'II.4' en 'III.6') en niet tenminste de discussie over de objectiviteit, onderzoeksintegriteit en methodologie in het voeren van onderzoek naar nieuwe religieuze bewegingen (supra: 'II.8' en 'II.9').

Benjamin Beit-Hallahmi heeft het in zijn artikel 'Collaborationism and Research Integrity' bijvoorbeeld over een nieuw dogma, 'The Great Denial', van de nieuwe inquisitie, met name de 'cult-apologists'.

"The problem with the new dogma, and the new Inquisition guarding it, is that it obviously stifles curiosity and is likely to have a debilitating impact on research. The practice of apologetics is tied, causally or not, to the Great Denial. It starts with an emphatic denial of

---

¹ Een andere term is 'exit-counselling' of 'thought reform consultancy', deze verschillen van de omschrijving deprogrammeren daar ze geen mensen ontvoeren (Eileen Barker. 2002. p.133)

the pain, suffering, and hardships which characterize not only NRMs, but much of human existence. [...] The Great Denial offers those who accept it a sanitized, euphemistic, and sterilized view of humanity, an exclusion of tragedy, passion, sadness, frustration, brutality and death."

(Benjamin Beit-Hallahmi. 2001. (Zablocki en Robbins (eds.)). p.50)

Een van de drijvende krachten achter deze polarisatie is onder andere het juridische en politieke element. In sommige rechtszaken en onderzoekscommissies wordt de expertise ingeroepen van academici. Deze discussie en polarisatie weerspiegelt zich dan ook in de academische tijdschriften en niet tenminste in parlementaire onderzoekscommissies en rechtszaken. Het academische debat staat dus niet los van het juridische of politieke debat over sekten. En het juridische debat versterkt, en ligt ten minste gedeeltelijk aan de oorzaak van deze polarisatie, deze verscherping van tegenstellingen. "*[...] The need to simplify and frame propositions in terms which are understandable to laypersons will tend to enhance the crudity and the extremism of assertions.*" (Thomas Robbins. 2001. (Zablocki en Robbins (eds.)). p.79).

"The law courts, with their need for absolutes and their contempt for scholarly ambivalence, helped to push both those who started with mildly positive dispositions towards cults into the extreme posture of the 'cult apologist', and those who started with mildly negative dispositions towards these same NRMs into the extreme posture of the 'basher'."

(Zablocki en Robbins. 2001. p.6)

Een voorbeeld van de vermenging tussen het academische en juridische debat kan men vinden in de rechtszaak van M. Singer en R. Ofshe. "*Inter-expert' hostility even led to two civil suits in the 1990s in which a sociologist [R. Ofshe] and a clinical psychologist [M. Singer], who regularly testified against religiotherapeutic movements and their leaders in civil suits, unsuccessfully sued a number of scholars known to be defenders of cults, plus two large scholarly associations.*" (Thomas Robbins. 2001. (Zablocki en Robbins (eds.)) p.75). Hier wordt iets dieper op ingegaan in 'II.6: Mentale manipulatie vs bekering'.

Deze vermenging van het juridische en academische debat heeft een negatief effect op de sociaal-wetenschappelijke studie van religie. Stephen Kent en Theresa Krebs stellen bijvoorbeeld dat de geloofwaardigheid en reputatie van gans deze discipline, de sociaal-wetenschappelijke studie van nieuw religieuze bewegingen, op het spel staat.

"Linkages between some social scientists and the controversial groups they study have interfered with or influenced fundamental aspects of the social scientific enterprise. Interference or influence has occurred with the publication process, the selection of research topics, the acquisition of research information, and the use of that information in contentious social disputes. In the process, social science has suffered, and the reputation of the social science of religion has been placed at risk. Peer reviewed research has been blocked, published accounts seem tainted with bias, former members' information has been ignored or summarily dismissed, and both political and public relations agendas have been interwoven with the social scientific study of religion."

(Stephen A. Kent en Theresa Krebs. 1998. p.42)

De juridische dimensie is zeker niet onbelangrijk in het debat omtrent Scientology. De organisatie staat onder andere bekend om haar 'proceszieke' natuur, geen enkele andere nieuwe religieuze beweging brengt zoveel tijd door in de rechtbank.² Er bestaat zelfs een afzonderlijke afdeling binnen de Scientology organisatie, genaamd OSA - Office of Special Affairs (supra: 'III.5: .x GO, OSA') - die zich onder andere met rechtszaken bezighoudt. Scientology beschikt over zijn eigen advocaten en Hubbard schreef verschillende voorschriften over het doel van een rechtszaak en het 'aanpakken' van critici (supra: 'III.6: Scientology en kritiek'). Soms beweren ex-leden gehersenspoeld te zijn door de kerk van Scientology (bijvoorbeeld Steven Fishman, Lawrence Wollersheim). Ook de juridische discussies omtrent de schending van auteursrechten, handels- en dienstmerken, handelsgeheimen en digitale rechten en vrijheden blijven niet onaangetaast (supra: 'III.6.2: Scientology en Internet'). Stephen Kent beargumenteert: *"American litigiousness [...] has served Scientology well, and it has proven to be an aggressively successful resource strategy."* (Stephen A. Kent. 2001. p.10)

Andere auteurs zien deze polarisatie als een religieus conflict: *"In general, we consider the conflict between alternative religions and their "anticult" adversaries to be essentially a religious conflict. [...] Conflicts over cults thus entail fundamental value conflicts and are more akin to earlier "religious wars" than to a polarity of objective psychological science exposing induced psychopathology."* (Dick Anthony and Thomas Robbins. 2004. p.4).

---

² *"Scientology's annual legal bill amounts to \$20 million or more (Behar, 1991) and it is constantly involved in aggressive litigation."* (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. (pt.20). p.21).

De volgende hoofdstukken besteden elk afzonderlijk aandacht aan de verschillende punten waarrond de polarisatie plaatsvindt.

II.2 De definatorische problematiek

De eerste moeilijkheid start bijvoorbeeld al bij de woordkeuze. Hoe zullen we Scientology definiëren en omschrijven? Kunnen we Scientology een sekte noemen? Is de term nieuwe religieuze beweging meer toepasselijk? Waarom noemen we ze dan niet kortweg een religie? Wat is nu juist het verschil tussen een sekte, nieuwe religieuze beweging en een religie of godsdienst en waarom ligt deze definatorische problematiek zo gevoelig?

Het verslag van de onderzoekscommissie in Duitsland 'Enquete-Kommission: Sogenannte Sekten und Psychogruppen' probeert de term sekte te vermijden. In het Belgisch Rapport wordt een onderscheid gemaakt tussen een 'sekte stricto sensu', een 'schadelijke sektarische organisatie', en 'verenigingen met oogmerk misdrijven te plegen'. De eerste is op zich respectabel, bij de tweede kunnen vragen gesteld worden en de derde is per definitie crimineel. Er werd voor die optie gekozen omdat de term sekte in zijn dagdagelijks gebruik een pejoratieve bijklank draagt.

"Mocht de commissie die vereenvoudigende visie tot de hare maken, dan zou ze in de onmogelijkheid verkeren haar taak te vervullen want ze zou het risico lopen levensbeschouwelijke of godsdienstige organisaties in diskrediet te brengen die, al dragen ze de kenmerken van een sekte, geen gevaar vormen voor hun leden, voor derden, voor de samenleving of voor de democratie."

(Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). pp99-100).

In het rapport uit België wordt uitgebreid ingegaan op de omschrijving van het woord 'sekte'. Interessant is dat dit in 4 talen wordt gedaan, namelijk het Nederlands, Frans, Duits en Engels. De Engelstalige term 'cult' is bijvoorbeeld geen correcte vertaling van de term sekte, omdat 'cult' niet noodzakelijk een religieuze beweging aanduidt. De term sekte zelf duidt oorspronkelijk op een afscheidingsbeweging en zou dus daadwerkelijk nieuwe religieuze bewegingen uitsluiten. De term nieuwe religieuze beweging of sekte zou dan weer bepaalde

'cults' uitsluiten, bijvoorbeeld die met een psychotherapeutische inslag in plaats van een religieuze (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). pp89-95).

Sekten worden vaak gezien als abnormale, eigenaardige groeperingen. Er is dan ook geen enkele beweging die zichzelf de term sekte wil aanmeten. *"Of de term gerechtvaardigd is of niet, het imago van deze bewegingen wordt geschaad door de pejoratieve connotaties die aan het woord 'sekte' vasthangen."* (Stans De Meulder. 2002. p.21).

Stans De Meulder heeft het in zijn artikel 'Het sektendebat en de definitieve problematiek' over deze negatieve connotaties van het woord sekte en de stigmatisering die dit teweegbrengt. *"Deze discrepantie in woordgebruik geeft niet alleen een blijk van een fundamenteel verschil in visie, maar houdt dit verschil gedurig in stand door de negatieve connotaties die haast uitsluitend voorkomen in de context van niet-gevestigde religieuze bewegingen of 'sekten'."* (Stans De Meulder. 2002. pp25-26). Hij stelt dat een dergelijk onderscheid een negatieve invloed heeft wanneer het overheidsbeleid betreft, en dat dit moet vermeden worden om een onpartijdig staatsbeleid te garanderen.

Deze problematiek in verband met de woordkeuze is een duidelijke aanwijzing van de polarisatie in dit debat. De 'cult-basher' heeft het over een 'cult' of sekte, de 'cult-apologist' over een (respectabele) nieuwe religieuze beweging; ze hebben het respectievelijk over ronselen of bekeren; een goeroe of een priester, geestelijke, dominee; een volgeling, aanhanger of een gelovige; mentale manipulatie of bekering; orthodoxie of totalitarisme (Stans De Meulder. 2002. pp20-26; Anne Morelli. 1997. pp89-91). De ene optie wijst duidelijk op een bedrieglijke organisatie, de andere op een gerespecteerde en aanvaarde religie.³ *"The term cult is an insult to those who are positively disposed towards these groups or who feel that it is important to actively support their right to exist even while perhaps deploring some of their practices. The term new religious movement is a misleading euphemism to those who are negatively disposed."* (Zablocki en Robbins. 2001. p.5).

---

³ Ik zou daaraan willen toevoegen dat er evenmin over 'de sekte' kan worden gesproken als er over 'de antisektenbeweging' kan worden gesproken. *"Een punt waarin we Witteveen onkies vinden, hoe genuanceerd hij als jurist ook steeds probeert te zijn, is in zijn behandeling van 'DE antisektenbeweging'. Hij meent dat het woord 'sekte' te stigmatiserend is. Hij zou zich dan toch ook mogen bewust zijn van de konnotaties die de term 'de antisektenbeweging' onvermijdelijk oproept."* (Luc De Droogh en Marijke Degrieck. 1985. p.256)

Op die manier durft de discussie zich nogal eens te vertalen in een wel-of-niet religiedebat.

"It is actually common for the ACM's [Anti Cult Movement] activists to disclaim any 'religious' intent or any animus against religion as such. They prefer the strategy of exposing alleged illegality or exploitation in NRMs. In other words, the critics' aim is to disqualify 'cults' from the category of 'religion' altogether, thereby framing cult-related problems as 'economic', 'political' or 'psychological'."

(James A. Beckford. 1999 (Wilson en Cresswell (eds.)). p.105)

Men kan die redenering echter ook omkeren. Door enkel en alleen de klemtoon te leggen op religieuze elementen worden de economische, politieke, psychologische en andere aspecten genegeerd. Ook de discussie over Scientology wordt op die manier gevoerd. De organisatie zelf legt publiekelijk de klemtoon op haar religieuze of spirituele aspecten, terwijl critici de meer wereldse aspecten naar de voorgrond brengen zoals financiële eisen, politieke aspiraties, psychologische verklaringen, etc.

"Regarding Scientology, we have two competing claims before us. The first, espoused by most NRM [New Religious Movement] scholars, as well as some legal and administrative decisions, asserts that Scientology is a religion, perhaps misunderstood and innovative, but a religion nevertheless, thus worthy of our scholarly attention. The second, found in most media reports, some government documents in various countries, and many legal and administrative decisions, states that Scientology is a business, often given to criminal acts, and sometimes masquerading as a religion."

(Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.1)

Stephen Kent beargumenteert dat in verband met Scientology het wel-of-niet religiedebat een te simplistische discussie is en dat het bijgevolg meer gepast is Scientology te zien als een organisatie met verschillende facetten, waarvan religie één van de vele componenten is. *"Other components include political aspirations, business ventures, cultural productions, pseudo-medical practices, pseudo-psychiatric claims, and (among its most devoted members who have joined the Sea Organization), an alternative family structure."*

(Stephen A. Kent. 1999a. p.1).

Benjamin Beit-Hallahmi wijst hij erop dat nog geen enkele groep die een religie of nieuwe religieuze beweging beweert te zijn, dat etiket ontzegd is door een NRM-onderzoeker

en dat zelfs de mogelijkheid van wat hij strategische misleiding noemt niet wordt overwogen. (Benjamin Beit-Hallahmi. 2001. (Zablocki en Robbins (eds.)). p.56). Deze mogelijkheid van strategische misleiding wordt in het Belgische rapport bijvoorbeeld wel opengelaten met de definitie van 'verenigingen met het oogmerk misdrijven te plegen', naast die van 'sekte stricto sensu' en 'schadelijke sektarische organisatie' (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). p.99-100). In veel van de artikels die op religieuze aspecten binnen Scientology duiden wordt de commerciële natuur veelal genegeerd. Nochtans is deze inherent aan de organisatie, ligt ze aan de oorzaak van heel wat controverses en is ze op het eerste zicht meer in het oog springend dan haar religieuze natuur.

Ook Benjamin Beit-Hallahmi heeft moeite met de conclusie dat Scientology een religie zou zijn. Terwijl het inderdaad mogelijk is religieuze elementen aan te duiden in Scientology of analogieën te maken met andere religies, toont een overvloed aan bewijs (waarbij dat bewijs voornamelijk gevormd wordt door interne documenten van Scientology zelf)⁴ aan dat de religieuze claims louter instrumenteel zijn en een vorm van belastingsontduiking vormen.

"The preponderance of the evidence indicates that the religion claim is merely a tax-evasion ruse and a fig leaf for a hugely profitable enterprise, where the logic of profitability and profit-making dictates all actions. [...] The assertion that Scientology is a misunderstood religion seems less tenable than the competing assertion, that it is a front for a variety of profit-making schemes, most of which are totally fraudulent."

(Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.39)

In verband met Scientology wordt het feit dat de organisatie in oorsprong niet religieus was, maar ontwikkeld werd uit een pseudo-wetenschappelijke theorie of psychotherapie, soms als problematisch gezien (supra: 'III.2'; 'III.3'). Verschillende organisaties binnen Scientology meten zich ook vandaag nog verschillende omschrijvingen en definities aan. (supra: 'III.5'). Soms begeven deze zich op het therapeutische, medische en medicinale veld zoals Narconon; en soms gaat ze door als onderwijstechniek (supra: 'III.5: .x ABLE') of als managementtheorie (supra: 'III.5: .x WISE'). In dergelijke organisaties worden directe banden met de kerk van

---

⁴ *"Scientology's own documents show an organization which is blatantly commercial, blatantly secular and blatantly predatory, as well as blatantly fraudulent."* (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.39)

Scientology ontkend, maar erkent men wel een gebruik van de 'LRH Tech', zoals de 'Admin Tech', de 'Study Tech' of andere 'technologieën' die L. Ron Hubbard heeft ontworpen.

De definitie of omschrijving van een bepaalde beweging of groepering kan een aanzienlijke invloed hebben qua beleidsmaatregelen van overheidswege (supra: 'II.3'). Wanneer deze groep een religie is, heeft ze bijvoorbeeld recht op belastingvrijheid en in sommige landen zelfs subsidies. Daarnaast wordt elke inhoudelijke of theoretische kritiek in een religieuze context een theologische discussie. Bij de definitie van psychotherapie of alternatieve geneeswijze dringt zich bijvoorbeeld het vraagstuk op van effectiviteit of wetenschappelijkheid en de eventuele gevaren en risico's ervan. Bij het etiket van 'sekte' worden gemakkelijker vragen gesteld naar eventueel schadelijke praktijken. Als ze zich voordoe als een psychotherapie of een geneeswijze kan ze niet anders dan zich openstellen voor kritiek uit wetenschappelijke hoek. Wanneer ze dan weer gezien wordt als een (internationaal) commercieel bedrijf wordt de belastingvrijheid in vraag gesteld en rijzen vragen in verband met arbeidswetgeving, zoals bijvoorbeeld een minimumloon. Als ze een politieke groepering zou zijn, kunnen vragen gesteld worden bij haar antidemocratisch en totalitair karakter. Als het een religie, filosofie, wetenschap of levensbeschouwing zou zijn, kan men zich afvragen of iets dergelijks wel gepatenteerd kan worden en mag worden verkocht tegen exorbitante prijzen; hoe vrij is die religie dan nog?

Wat hier duidelijk wordt, is dat verschillende definities van (de verschillende) organisatie(s) van Scientology vragen oproepen in verband met een eventuele overlappende wetgeving en/of deontologische codes (zoals bijvoorbeeld die van artsen of psychotherapeuten). Moeten we bijvoorbeeld principes als geïnformeerde toestemming toepassen op Scientology als psychotherapie, als (pseudo-)psychiatrische en (pseudo-)medicinale geneeswijze of onderwijstechniek? Moet het worden terugbetaald aan de burger? Als de religieuze elementen overwegen, moet de organisatie dan vrijgesteld worden van belastingen en/of moet de organisatie erkenning als religie krijgen? Kan 'didactisch' materiaal van Scientology ('Study Tech') gebruikt worden in het onderwijs? Is deze wel verzoenbaar met de huidige onderwijswetgeving (waar een kritisch inzicht moet worden gestimuleerd)? Moet de mogelijkheid worden geboden Scientology op school als optie naast niet-confessionele zedenleer, islam en katholieke godsdienst te plaatsen? Zou, is dit dan religieuze discriminatie? Zoja, moet de overheid dan betalen voor het gebruik van de handels-, dienstmerken en licenties?

In wat volgt zal aandacht worden besteed aan de vraag welke definitie en omschrijving en bijgevolg welke wetgeving (en eventueel deontologische codes) zoal van toepassing zouden kunnen zijn op verschillende organisaties in Scientology.

Een bepaalde website van Scientology groepeert enkele artikels van academici⁵ die allen eenzelfde argument lijken te vormen, namelijk dat Scientology onmiskenbaar een religie is. Deze academici werd naar hun opinie als expert gevraagd naar de religieuze natuur van Scientology. Daarnaast vindt je ook enkele artikels terug over de onbetrouwbaarheid van getuigenissen van apostaten. Artikels die dezelfde vraag stellen en een kritisch standpunt innemen, zoals die van Stephen Kent en Benjamin Beit-Hallahmi⁶, zijn niet terug te vinden op deze site.

Frank Flinn test of Scientology voldoet aan 3 criteria: (1) de doctrine moet iets zeggen over de zin van het leven, (2) moet gedragsnormen, rituelen en ceremoniën voorschrijven en (3) moet een identificeerbare geloofsgemeenschap vormen. Zijn oordeel is op alle drie de criteria positief (Frank Flinn. 1994). James A. Beckford doet de test of Scientology voldoet aan functionele, substantieve en stipulatieve definities van religie en beantwoordt dit 3 maal positief (James A. Beckford. 1980). Beiden Alan W. Black en Per-Arne Berglie zoeken en vinden de 7 dimensies die Ninian Smart onderscheidt in een religie, namelijk de doctrinaire en filosofische, de narratieve of mythische, de praktische en rituele, de ervarings- of emotionele, de ethische, de sociale en institutionele, en de materiële en esthetische dimensie (Per-Arne Berglie. 1996; Alan Black. 1996). Dean M Kelley test of Scientology voldoet aan bepaalde juridische definities van religie en de 13 criteria van religie die de IRS (Internal Revenue Service) gebruikt. (Dean M. 1980).

Ook de andere artikels besluiten dat Scientology de verschillende definities van religie past en, wanneer dit niet het geval is, dat de definitie zelf inadequaat is. Men zoekt en vindt vele analogieën tussen Scientology en bijvoorbeeld het Boeddhisme, Hinduïsme, Rooms-

---

⁵ <<http://www.humanrights-germany.org/experts/>>. Een overzicht hiervan vind je in de Bibliografie onder de hoofding 'artikels HR Germany'. In het artikel van Massimo Introvigne, 'Blacklisting or Greenlisting? A European Perspective on the New Cult Wars' (p.3), staat dat de verschillende auteurs hier een (minimale) vergoeding voor kregen.

⁶ Benjamin Beit-Hallahmi. 2003; Stephen A. Kent. 1999a; Stephen Kent. 1999b.

katholicisme, Protestantisme, Judaïsme, etc. Daarnaast blijkt er in deze artikels een zekere onwil te bestaan om de verschillen en tegenstrijdigheden te duiden tussen Scientology en deze religies, terwijl daar toch steeds de conclusie wordt aan vastgeknoopt dat Scientology een religie is.

Brigitte Schön geeft daar kritiek op: *"Critical literature or opposed arguments are not dealt with at all; at the same time the authority claimed is of course that of the scientific expert. This is a strategy of immunization. [...] the Scientology-is-a-bona-fide-religion-frame defines the problem as one belonging to the field of sociology, philosophy or religious studies, but not to legal studies or the courts."* (Brigitte Schön. 2001. p.8, 9).

Bryan Wilson noemt Scientology een gesecculariseerde religie. Scientology heeft het pad naar de verlichting gerationaliseerd en biedt een technisch middel aan om deze te bereiken. *"Scientology appears to be a congruous religious orientation for modern society."* (Bryan Wilson. 1992. p.288).

Hij toetst Scientology aan 20 'waarschijnlijkheidscriteria' van een religie, en besluit dat, aangezien Scientology grotendeels voldoet aan deze criteria, deze een religie is. Hij antwoordt 11 maal positief, 3 maal negatief, is 5 maal gedeeltelijk akkoord en 1 kenmerk beantwoordt hij met 'onduidelijk'. (Bryan Wilson. 1998. (pt.2.01, pt.11.03)).

Flinn, en ook Karel Dobbelaere stemt hiermee in, noemt Scientology een technisch boeddhisme. Het technische aspect in de vorm van een technologie, een studie, een trainingstechniek, als pad naar de verlichting, de staat 'clear' of 'opererend thetaan' (Karel Dobbelaere. 1985. p.420; F. Flinn. 1983 (Fichter (ed.))). Het middel is met andere woorden het technische en dus westerse aspect, het doel zelf (verlichting) is het boeddhistische aspect.

De meest centrale vraag is natuurlijk of Scientology zichzelf omschrijft en definieert als een religie of niet. En ook deze vraag is niet éénduidig te beantwoorden. Toen Hubbard bijvoorbeeld in 1953/1954 officieel de kerk van Scientology oprichtte (naast de 'Church of American Science' en 'Church of Spiritual Engineering'), ontkennde hij nog dat de organisatie een religie zou zijn (Stephen A. Kent. 1999b. p.10). En zelfs toen later nadrukkelijk de religieuze natuur van de organisatie werd benadrukt, was dit uitsluitend een zaak voor boekhouders en rechterlijke ambtenaren.⁷

---

⁷ *"In 1962 Hubbard made clear again his motivation for seeking the religion label: "Scientology 1970 is being planned on a religious organization basis throughout the world. This will not upset in any way the usual*

Bovendien valt te beargumenteren dat Scientology haar etiket kiest naargelang de culturele omstandigheden. Kent wijst er bijvoorbeeld op dat bij hun oprichting van een centrum in Japan en ook in Griekenland eerst een onderzoek werd gevoerd om uit te maken of het wel vruchtbaar zou zijn het 'religion label' te gebruiken. "[...] *Scientology denies its reputedly religious nature if it is attempting to enter a country that might react adversely to religious proselytization.*" (Stephen A. Kent. 1999a. p.4). Uiteindelijk werd gekozen voor de term filosofie in plaats van religie.

Stephen A. Kent heeft kritiek op enkele van zijn sociaal-wetenschappelijke collega's die uit sommige documenten van Scientology afleiden dat de organisatie religieus van natuur zou zijn. "*Many of my social scientific colleagues had examined some Scientology documents and possibly participated in some Scientology events, and they had deduced that the organization is religious in nature.*" (Stephen A. Kent. 1999a. p.3). Een begrijpbare kritiek wanneer uit diezelfde documenten valt af te leiden dat Scientology "*blatantly commercial, blatantly secular and blatantly predatory, as well as blatantly fraudulent*" is. (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.39).

Kent vestigt er de aandacht op dat de vraag naar de religieuze natuur van een organisatie steeds een politieke vraag is, een vraag naar eventuele beleidsmaatregelen; hij wijst er op dat aan de religieuze vraag steeds een mensenrechtenvraag is verbonden. Daarnaast beargumenteert hij dat zelfs wanneer Scientology een theologie en kosmologie bevat die sommige leden religieus interpreteren, haar praktijken en gedragingen serieuze mensenrechtenvragen oproepen. (Stephen A. Kent. 1999a. p.1)

II.3 De politieke dimensie

Dit deel van de verhandeling vormt een verkenning van de these dat bepaalde 'policy issues' - de aandacht voor beleidsmaatregelen, dus de politieke dimensie - een belangrijke motor vormen in de polarisering van het sektendebat. Ten eerste is de (godsdienst-)sociologie

---

activities of any organization. It is entirely a matter for accountants and solicitors." (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.18 (HCOPL, 29 October 1962))

op zich al begaan met (on)gelijkheid, (in)tolerantie en discriminatie (infra: 'II.1'). Wanneer het voorwerp van studie een religieuze beweging is, raakt men bovendien meteen aan het vraagstuk van godsdienstvrijheid. Als het een nieuwe religieuze beweging of een minderheidsreligie is, komen vragen omtrent minderheidsrechten naar voren. Daarnaast brengt het sektendebat enkele vragen met zich mee aangaande politiek-filosofische en fundamentele democratische principes (Stans De Meulder. 2002. p.20).

De verscheidene parlementaire onderzoekscommissies, -rapporten en niet tenminste de kritiek hierop in de vorm van bijvoorbeeld internationale rapporten of academische artikels en boeken tonen de centraliteit van deze aandacht aan beleidsmaatregelen vanwege de overheid aan. Massimo Introvigne e.a. typeren dit, en dan voornamelijk de politieke reactie in de vorm van onder andere parlementaire onderzoekscommissies en rapporten, als een sociale constructie van een morele paniek⁸ (Massimo Introvigne. 1998a. p.3). Ook het boekje 'Pour en Finir avec les sectes', uitgegeven door CESNUR en ondersteund door zo'n 22 auteurs met Introvigne en Melton als redacteurs, levert bijvoorbeeld éézijdig kritiek op de Franse, Duitse en Belgische aanpak van dit debat.

Bovendien plaatst Scientology zichzelf voortdurend in de context van godsdienstvrijheid. De organisatie beweert dat ze het slachtoffer is van religieuze intolerantie en discriminatie en vergelijkt zichzelf met de joden in de tijd van het nazisme.

"In its booklet 'What America Needs to Know About Discrimination in Germany', published in 1997 by the Church of Scientology International and sent to an undoubtedly broad list of academics, a variety of violations of the German constitution in job discrimination, artistic repression, and even school children's attendance are detailed in case studies. They read (perhaps deliberately) like cases of early Nazi repression."

(Anson Shupe and Susan E. Darnell. 2001. p.31)

---

⁸ (Massimo Introvigne. 1999. p.1): *"Moral panics are defined as socially constructed social problems characterized by a reaction, both in media representation and in political forums, out of proportion to the actual threat, often based on folk statistics that, although not confirmed by scholarly studies, are repeated from media to media and may inspire political measures."*

Ook verschillende brochures⁹ die men kan bekijken op de website van Scientology handelen telkens over religieuze intolerantie en discriminatie tegenover scientologen. De CCHR (Citizens Commission on Human Rights), een afdeling van Scientology, strijdt onder andere tegen religieuze intolerantie en discriminatie. Ook het European Office for Public Affairs and Human Rights neemt die invalshoek.

Zablocki en Robbins stellen in hun inleiding van het boek 'Misunderstanding Cults' dat er een consensus bestaat in zoverre dat religieuze groepen de wetten van het land moeten respecteren en dat religieuze overtuigingen niet kunnen worden gebruikt als excuus voor crimineel gedrag, maar "*[o]nce we move beyond this, however, the issues quickly get murkier.*" (Zablocki en Robbins. 2001. pp12-13). Deze vage grenzen staan centraal in deze verhandeling. Ik hoop het conflict te kunnen verduidelijken en de vage grenzen iets concreter te kunnen maken door de aandacht toe te spitsen op één specifieke organisatie. Als men het over de zeer brede en diverse groep sekten of nieuwe religieuze bewegingen heeft, zullen deze grenzen namelijk vaag blijven. Er zal gezocht worden naar mogelijke grenzen van de vrijheid van religie, eredienst en vereniging; de vrijheid van meningsuiting, pers en kritiek, en het conflict die deze tussen elkaar en eventueel andere vrijheden en/of rechten (kunnen) stellen zoals de wetgeving rond privacy, auteursrechten en handelsmerken.

Want het sektendebat is inherent verbonden aan vragen in verband met het beleid van de overheid. "*Het blijkt immers dat in de context van sekten een aantal belangrijke begrippen met elkaar in conflict komen, begrippen die zelfs de principiële fundamenten vormen van een democratie.*" (Stans De Meulder. 2002. p.20). Deze begrippen, principiële fundamenten van een democratie zijn bijvoorbeeld de politiek-filosofische noties als scheiding van kerk en staat, neutraliteit van de overheid, vrijheid van religie, eredienst, vereniging, geweten en meningsuiting; en de fundamentele waarden die dit steunen zijn bijvoorbeeld persoonlijke autonomie en keuzevrijheid.

"Het vraagstuk waar de grenzen liggen van de overheidsinmenging ten aanzien van religieuze gemeenschappen waaronder sekten blijft in onze samenleving van grote complexiteit.

Meerdere essentiële beginselen van de rechtsstaat en zelfs achterliggende opvattingen die

---

⁹ Zoals bijvoorbeeld 'European Journey for Religious Freedom. Inaugurating an Annual Celebration of the Universal Declaration of Human Rights'. (1999); 'Restoring & Safeguarding RELIGIOUS FREEDOM. How to protect your human rights in Europe'. (1999)

deze beginselen schragen [...] komen meer dan eens met mekaar in botsing zodat buitengewoon moeilijke en delicate afwegingen moeten worden gemaakt."

(Luc De Droogh. 2002. p.44)

In Deel IV zal een verkenning en vergelijking worden gemaakt rond deze vrijheden en hun grenzen in 3 landen die uit verschillende hoeken kritiek ontvangen hieromtrent, met name België, Frankrijk en Duitsland. Dit zal worden aangevuld met een verkenning van het Europese niveau (in de vorm van het Europese Parlement en de Raad van Europa) en de situatie in de Verenigde Staten. Het politiek-filosofische deel zal in dit hoofdstuk (II.3) worden behandeld, de verkenning van wat ik de politiekpraktische dimensie noem, in Deel IV.

Hoewel het maken van een overzicht over politiek-filosofische geschiedenis van de godsdienstvrijheid nuttig zou zijn, ligt dit buiten het bestek van deze verhandeling. De aandacht zal voornamelijk gaan naar het praktische deel, Deel IV, waar een vergelijking wordt gemaakt van deze en andere vrijheden in de hierboven aangeduide landen. In wat volgt zal ik enkele van deze politiek-filosofische aspecten duiden om die dan te kunnen verkennen en vergelijken in Deel IV.

De politiek-filosofische discussie gaat meestal terug op John Rawls en/of John Stuart Mill. Beiden maken een soortgelijk onderscheid tussen het publieke en private domein, die in feite een gevolg is van de erkenning van religieus of levensbeschouwelijk pluralisme. *"Zij probeert de mogelijkheid tot levensbeschouwelijke en praktische pluraliteit institutioneel te verankeren door handelingsgebieden en -normen die van openbaar belang zijn voor het voortbestaan van de maatschappij, af te bakenen van andere."* (Koen Raes. 1993. pp87-88). Heel simpel gesteld mag in het private domein iedereen gelijk welk overtuiging of morele opvatting aanhangen. In het publieke domein daarentegen kan de overheid wel degelijk verdedigbare beperkingen opleggen. Het probleem is echter dat een religieuze overtuiging breder is dan die private sfeer. *"Godsdienst is historisch een uitermate complexe werkelijkheid die doorwerkt zowel in de handelingen, de opvattingen en uiteindelijk in een hele cultuur en die godsdienst laat zich dus niet zomaar opsluiten in de private sfeer"* (Luc De Droogh. 2002. p.65). Het vraagstuk is dus in feite dit van de rechtvaardiging van overheidsinmenging.

John Stuart Mill zoekt naar legitieme beperkingen op het vrijheidsbeginsel en vindt die in het schadebeginsel (Luc De Droogh. 2002. p.47). Dit betekent dat een vrijheid (zoals vrijheid van religie), maar kan beperkt worden wanneer deze als doel heeft schade te voorkomen en wanneer bijvoorbeeld de vrijheden en rechten van anderen in het gedrang komen.

Het politiek liberalisme van Rawls heeft als uitgangspunt dat de overheid zich neutraal dient op te stellen tegenover de 'concepties van het goede leven'. De neutraliteit slaat hier dus op de rechtvaardigingsgronden van het overheidsbeleid (en niet noodzakelijk op de effecten daarvan), wat betekent dat de overheid niet mag steunen op een specifieke conceptie van het goede leven in de verantwoording van haar beleid, die bijgevolg andere concepties zou kunnen uitsluiten.

De relatie tussen deze liberale moraal en illiberale religieuze gemeenschappen wordt hierdoor enigszins problematisch. De liberale moraal (à la Rawls) schrijft voor dat iedere gemeenschap en burger de vrijheidsrechten van andere gemeenschappen en burgers moet respecteren, terwijl dat niet noodzakelijk een onderdeel uitmaakt van hun 'conceptie van het goede leven'. *"Godsdiensten hebben een visie op hoe de samenleving eruit zou moeten zien en op het begrip vrijheid die niet noodzakelijk dezelfde is als het metaverhaal van het politieke liberalisme à la Rawls"* (Luc De Droogh. 2002. p.64). Dit wordt de 'paradox van het liberale beleid' genoemd (Jeroen van den Hoven en Marjan Verkerk. 1999. p.3). Sommige vraagstukken lijken om beleid te vragen dat zich juist wel uitspreekt over de waarde van bepaalde concepties van het goede leven. Maar dit soort overwegingen mogen volgens de neutraliteitsgedachte geen rol spelen in de beleidsvorming en/of in de rechtvaardiging daarvan.

Luc De Droogh beargumenteert dat de secularisering en het religieus pluriformer worden van de samenleving aanleiding geeft tot 2 min of meer tegengestelde bewegingen: een minder expliciete plaats voor religie in de samenleving gekoppeld aan meer rechten en vrijheden voor niet-klassieke religies. Op die manier vertaalt de discussie zich in de volgende vragen: Wat is de plaats van religie in de samenleving en wat is de plaats van minderheidsreligies in vergelijking met dominante religies in de samenleving? (Luc De Droogh. 2002. p.45). Naargelang de antwoorden op deze vragen kan men 4 mogelijkheden onderscheiden: (1) Het Amerikaanse model waar gepleit wordt voor een toenemend belang van religies en minderheidsreligies; (2) het klassiek-vrijzinnig model waar minder plaats is

voor zowel religie in de samenleving als voor minderheidsreligies. (3) Daarnaast bestaat de optie te pleiten voor meer belang van religie in de samenleving, zonder dat dit gepaard gaat met meer respect voor minderheidsreligies; of (4) men pleit voor gelijke rechten voor minderheidsreligies, zonder dat dit gepaard gaat met een groter belang van religie in de samenleving (Luc De Droogh. 2002. p.45).

Bovendien kan men zich de vraag stellen waarom religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen juridisch meer beschermwaardig zijn dan andere overtuigingen die niet noodzakelijk een even omvattende levens- of wereldbeschouwelijke inslag hebben.

"Een niet-discriminerende houding van overheidswege lijkt te betekenen dat men toegeeft dat niemand op een legitieme en zinvolle wijze organisaties op een levensbeschouwelijke basis en religieuze overtuigingen kan afgrenzen van organisaties en overtuigingen op een andere grondslag. Het opheffen van dit onderscheid maakt dat de inperkingen die de overheid zinvol kan opleggen tegenover organisaties en overtuigingen in het algemeen op dezelfde wijze gelden voor religieuze en levensbeschouwelijke overtuigingen."

(Luc De Droogh. 2002. pp66-67)

Er gaan dan ook stemmen op die menen dat de vrijheid van meningsuiting, geweten, vereniging en vergadering voldoende de vrijheid van religie garanderen, zodat deze laatste in feite overbodig wordt. Ben Vermeulen stelt zich bijvoorbeeld de volgende vraag: *"Moeten we niet overgaan op een systeem waarin de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging niet meer als afzonderlijk recht beschermd wordt, maar volstaan wordt met bescherming door 'seculiere' vrijheidsrechten, zoals de vrijheid van meningsuiting en van vereniging en vergadering?"* (Ben Vermeulen. 1997 (Merks en Beck (eds.)). p.71).

Doorgaans maakt men een onderscheid tussen een religieuze overtuiging en het praktiseren van die overtuiging. De religieuze overtuiging verdient een absolute vrijheid en bescherming en deze mag dus niet worden beperkt. Het praktiseren van die overtuiging kan echter wel beperkt worden, namelijk wanneer de vrijheid van anderen daardoor in het gedrang zou komen. *"Deze absolute vrijheid wordt gefundeerd in het beginsel van de autonomie, de persoonlijke integriteit van elke individu en de menselijke waardigheid. Het gaat hier om [...] een funderend beginsel van onze rechtsorde."* (Luc De Droogh. 2002. p.49). De waarde die dit dus steunt is persoonlijke autonomie, die de vraag centraal plaatst of *"de betrokkene willens en wetens, in volle vrijheid is toegetreden tot de beweging en of zij beslist om bij de beweging*

te blijven met de beschikking over al haar geestelijke vermogens." (Luc De Droogh. 2002. p.61). Hierdoor komt ook het principe van geïnformeerde toestemming, keuze of beslissing centraal te staan.

Deze scheiding tussen de overtuiging en het praktiseren van die overtuiging, tussen het private en publieke domein, steunt op de waarde van persoonlijke autonomie. *"Zolang we persoonlijke autonomie en godsdienstvrijheid serieus nemen kan overheidsoptreden ten aanzien van een volwassen en vrijwillig instemmende gelovige ook niet omwille van slechte fysieke of geestelijke behandeling, onvoldoende medische zorgen, (seksueel) geweld ... tenzij de betrokkenen zelf zouden protesteren tegen het geweld, de slechte behandeling of het gebrek aan zorgen."* (Luc De Droogh. 2002. p.61)

Daarbij komt dat het tolerantie-ideaal niet betekent dat men een religieuze of levensbeschouwelijke overtuiging niet mag belachelijk maken. *"Het erkent het recht op respect voor het individu of de groep die een levensbeschouwelijke optie in een levensplan verwerkelijkt. Maar het vereist geen vergelijkbaar respect voor die levensbeschouwing zelf."* (Koen Raes. 1993. p.98).

II.4 Media & Internet

Ook de media wordt gezien als een bron van polarisatie. Religies, en meer specifiek 'sekten', worden volgens sommigen onrechtvaardig behandeld en zouden (onterechte en bevooroordeelde) negatieve media-aandacht krijgen. Enerzijds zouden journalisten enkel geïnteresseerd zijn in sensationele verhalen, anderzijds zouden ze geen adequaat onderzoek verrichten (Joseph Cisar. 2001. p.9). *"Men kan dus algemeen stellen dat de berichtgeving omtrent deze groepen weinig bevorderlijk is voor hun imago. Aangezien de media meestal de enige bron van informatie over het onderwerp zijn, zal de invloed van negatieve berichtgeving bepalend zijn voor de publieke opinie."* (Stans De Meulder. 2002. p.21).

Brigitte Schön stelt in het artikel 'Framing effects in the coverage of Scientology versus Germany: Some thoughts on the role of press and scholars' dat 'framing effects' een aanzienlijke invloed hebben op het debat over Scientology. Daarmee verklaart ze het debat dat volgde naar aanleiding van een open brief, gericht aan kanselier Kohl eind 1996, die

gepubliceerd werd in 3 grote kranten en ondertekend werd door zo'n 34 Hollywood-acteurs. In deze brief werd voortdurend de vergelijking gemaakt tussen scientologen en joden, alsof het nazisme terug aan het opbloeien was in Duitsland. De verschillende beschuldigingen van religieuze discriminatie in deze brief bleken "*mostly dressed up*", "*not withstanding closer scrutiny*" en "*grossly distorted*" (Brigitte Schön. 2001. p.4). Maar toch kreeg deze brief internationaal heel wat media-aandacht. In de Amerikaanse pers en ook officiële regeringsdocumenten (waaronder het rapport van het 'US Department of State') wordt het 'frame' van religieuze discriminatie gebruikt. Het Duitse 'officiële frame' over Scientology is echter dit van een duister commercieel bedrijf dat een bedreiging vormt voor de vrije democratische orde (Brigitte Schön. 2001. p.7).

James A. Beckford heeft het over de 'negative summary event'. Telkens wanneer een artikel over een nieuwe religieuze beweging in een krant of tijdschrift verschijnt, gaat dit gepaard met een inleidend verhaal, een opsomming van (negatieve) feiten en zaken waar deze in het verleden de aandacht van de media trok (James A. Beckford. 1999. p.109). Daarnaast is er ook nog 'front end/back end disproportionality' in media: rechtszaken halen bijvoorbeeld in het begin nog de kranten, maar wanneer deze afgevoerd worden zou dat in vele gevallen niet gebeuren en zo blijft een onterechte indruk van schuld achter. Daarnaast creëren journalisten volgens Beckford objectiviteit op de volgende manier: "*Their favourite strategy is to combine a dash of vox populi with a squirt of balance.*" (James A. Beckford. 1999 (Wilson en Cresswell (eds.)). pp114-115).

Joseph Cisar maakt in zijn werk 'Lafayette' Ronald Hubbard's Policy in practice in media and public relations' een analyse over de media- en communicatiestrategieën van Scientology. Hij doet dit aan de hand van interne literatuur, meestal geschreven door (of toegeschreven aan) LRH zelf. Hij gebruikt primaire bronnen uit de Scientology-literatuur zoals 'the United States Guardian Office Information Full Hat, Hubbard's Organization Executive Course Division 7 (Management), Hubbard's Organization Executive Course Division 6 (Distribution)'. Deze bestaan voornamelijk uit verschillende 'Hubbard Communication Office Bulletins' (HCOB) en 'Hubbard Communication Office Policy Letters' (HCOPL). Deze pakketten vormen dan een soort van trainingscursussen voor welbepaalde posities in bepaalde Scientology-afdelingen die zich bezighouden met media of public relations (Joseph Cisar. 2001. p.11). Deze studie van Cisar is interessant omdat hierin de strategieën van Scientology aangaande media worden geanalyseerd. In het overgrote deel van

de literatuur omtrent sekten en media wordt er bijna enkel en alleen aandacht besteed aan de negatieve afbeelding van sekten in media, waar de verantwoordelijkheid hiervoor aan eenzijdig aan 'de media' wordt toegeschreven.

“To the researcher's knowledge, Hubbard's organizational policies dealing with media have never been evaluated in the USA other than by law enforcement and judicial agencies. At the same time, prominent social scientists (Richardson and van Driel, 1997; Wright, 1997; Skill and Robinson, 1994) have expressed criticism of the media for not being sufficiently versed in cults or new religious movements when reporting upon their actions. Due to an increasing social awareness of new religious reality, the researcher believes analysis of specific methods of communication is necessary to bring about a greater understanding in the field.”

(Joseph Cisar. 2001. (I.A.3). p.7)

Deze eenzijdige benadering wordt dus aangevuld door deze studie van Cisar. Het vormt bijgevolg een noodzakelijke aanvulling op de kritiek van de negatieve media-aandacht waar het Scientology betreft. In Deel 'III.6: Scientology en Kritiek; Media en Internet' zal hier dieper worden op ingegaan. Er zal daar bovendien een afzonderlijk hoofdstuk worden gewijd aan Scientology en het internet. In dit verband doet zich namelijk een conflict voor tussen onder andere de vrijheid van meningsuiting en auteursrechten of handelsmerken en handelsgeheimen. Dit zal worden uitgewerkt aan de hand van de rechtszaak van onder andere Karin Spaink in Nederland. Meer breder doet het onderwerp Scientology en Internet enkele vragen rijzen omtrent digitale rechten en vrijheden (supra 'III.6.2: Scientology en Internet').

II.5 Sekteobservatoria

Bibliografie 'Cult-watching groups':

- BARKER, EILEEN (2001). 'Watching for violence: a comparative analysis of the roles of five types of cult-watching groups'. In Bromley & Melton (eds.), Cults, Religion & Violence
- CHRYSSIDES, GEORGE D. 'Britain's anti-cult movement'.
- DERICQUEBOURG, RÉGIS. 'From the MILS to the MIVILUDES: France's "Sect" Policy Since the Fall of the Socialist Government'.

- INTROVIGNE, MASSIMO. 'Religious Minorities and Anti-Cult Opposition. The Italian Situation in Comparative Perspective'.
- INTROVIGNE, MASSIMO. 'Dark Shadows: The Crisis of the French Anticult Mission (MILS) and Its Report 2000'.
- MELTON, GORDON J. 'Anti-cultists in the United States: an historical perspective'.
- MORELLI, ANNE. (1997). 'Open brief aan de sekte van de sektetegenstanders'..
- LOUTER, MICHIEL. 'Disreputable forces at work among the sect researchers at CESNUR'. De Groene Amsterdammer (13-08-1997).
- ROSEDALE, HERB; SHUPE, ANSON D. AND INTROVIGNE, MASSIMO. 'A Correspondence about "CAN, We Hardly Knew Ye"'.

Eveneens cruciaal in de discussie omtrent sekten, is het bestaan van verschillende 'cult-watching groups' - CWGs (terminologie van Eileen Barker) of sekteobservatoria¹⁰. Dat de meningen over dergelijke sekteobservatoria verdeeld zijn is duidelijk. Anne Morelli die het heeft over de antisektenlobby, die in veel gevallen wordt afgekort tot ACM of AM (anti-cult movement), "[...] vind het verdacht dat duizenden mensen over de hele wereld zich in een internationaal netwerk met vele vertakkingen verenigen en leven voor en door de jacht op sekten. Hun methoden zijn overal dezelfde: alle religieuze groepen buiten de grote, klassieke religies in diskrediet brengen en aan desinformatie doen." (Anne Morelli. 1997. p.96).

Maar het fenomeen is iets complexer dan dat. Eileen Barker onderscheidt 5 types 'cult-watching groups' (CWGs) of sekteobservatoria. In plaats van het dichotomisch onderscheid tussen 'cult-bashers' en 'cult-apologists' te hanteren, verdeelt ze deze groepen onder in 5 types op basis van *"the underlying question to which each group is primarily devoted to giving an answer in its cult-watching activities."* Deze zijn: cult-awareness groups (CAGs); countercult groups (CCGs); research-orientated groups (ROGs); human-rights groups (HRGs); and cultdefender groups (CCGs). *"These labels are not altogether satisfactory, but they have been chosen partly in an attempt to avoid at least some of the*

---

¹⁰ In deze verhandeling gebruik ik de term 'sekteobservatoria', een ietwat letterlijke en misschien ontoereikende vertaling van de term 'cult-watching groups' van Eileen Barker. Ik gebruik deze term echter, omdat andere termen, zoals 'de anti-sekten beweging', bepaalde groeperingen uitsluiten en de term 'sekteobservatoria' dus omvattender is.

derisory connotations and dismissive arguments that have come to be associated with categories such as "anti-cultist" and "cult-apologist"." (Eileen Barker. 2002. p.128).

Human-rights groups (HRGs) zijn meer begaan met de vraag hoe de maatschappij deze bewegingen behandelt dan met wat deze bewegingen zelf doen. Ze concentreren zich op het behouden van de rechten van deze bewegingen. Ze zijn met andere woorden meer begaan met minderheidsrechten en de bescherming van godsdienstvrijheid, terwijl sommige van deze mensenrechtenactivisten weinig weten over deze bewegingen zelf (Eileen Barker. 2002. p.130).

Cult-defender groups (CDGs) houden zich bezig met de vraag hoe nieuwe religieuze bewegingen verkeerd worden behandeld en voorgesteld. Ook zij zijn voornamelijk begaan met vrijheid van religie, *"and standing up for an unpopular cause frequently, they claim, against "secular humanists.". [...] ignoring or explaining away any dubious actions and what they dismiss as anti-cultists' "atrocities tales".*" Ze lijken de tegenpool te vormen van de 'cult-awareness groups' (CAG) of 'counter-cult groups' (CCG) die vooral focussen op de negatieve aspecten van nieuwe religieuze bewegingen (Eileen Barker. 2002. p.131).

CAGs (Cult-Awareness Group) stellen zich de vraag in hoeverre een sekte schade aanricht en focussen dus op de negatieve kenmerken van een sekte, terwijl eventueel positieve kenmerken op de achtergrond verdwijnen. Enerzijds willen deze de kennis en het bewustzijn over gevaren van sekten aanwakkeren, anderzijds doen zij ook aan lobbying en getuigen leden soms als experts in rechtszaken (Eileen Barker. 2002. p.128).

ROGs (Research-Oriented Groups) leggen de nadruk op onderzoek en besteden ook aandacht aan minder controversiële aspecten van deze bewegingen, ze maken ook veel vergelijkingen tussen nieuwe religieuze bewegingen en traditionele religies. *"ROGs are less likely than CAGs to accept theories of mental manipulation as being the overriding reason for an individual's joining a movement and/or his or her behaviour while a member."* (Eileen Barker. 2002. p.128).

CCGs (Counter-Cult Groups) concentreren zich meer op wat de bewegingen geloven, dan op wat deze doen. In hun betoog hoe 'verkeerd' de overtuigingen van deze bewegingen zijn, steunen ze in de interpretatie daarvan zelf op religieuze overtuigingen, zoals bijvoorbeeld het 'Heilige Schrift', zodat de kritiek op deze bewegingen hoofdzakelijk theologisch van aard is (Eileen Barker. 2002. p.128).

De bezetting van dergelijke sekteobservatoria kan sterk verschillen. Sommige leden hebben nooit iemand uit een sekte ontmoet, anderen zijn zelf leden of ex-leden, nog anderen hebben misschien een tijdje bij een sekte vertoefd omwille van hun onderzoek. Maar *"Those with no direct knowledge rely on secondary sources that they believe to be "trustworthy" - which can mean ferreting out information that will fit and reinforce their preconceptions of the movements."* (Eileen Barker. 2002. p.128)

Dat geldt voor de 5 types van groepen. Dat komt het meest duidelijk naar voor bij de CCGs, CDGs en HRGs. Maar ook CAGs en zelfs ROGs en ontkomen hier niet aan. De verschillende kritieken op de studies van AWARE, zoals die over de 'Church Universal and Triumphant' uit 1994 van Balch en Langdon toont dit bijvoorbeeld aan (supra: 'II.5: .x AWARE').

Stephen A. Kent heeft het in zijn artikel 'The French and German Versus American Debate Over 'New Religions', Scientology, and Human Rights.' over 'think-tanks and lobbyists', hij heeft het meer specifiek over CESNUR (Centre d'études sur les nouvelles religions) en HRWF (Human Rights Without Frontiers). *"Think-tanks provide ideas and justify policies for social movements. Often they combine science and ideology to provide information that supports the social movement's position while discrediting enemies or opponents. [...] Frequently think-tanks have staff who serve as lobbyists for the social movement by presenting their findings to regulatory and policy-making bodies."* (Stephen A. Kent. 2001. (pt.11.5). p.11).

In wat volgt zullen enkele specifieke groepen worden belicht. Namelijk CAN (Cult Awareness Network); AWARE (Association for World Academics for Religious Education); CESNUR (Centre d'études sur les nouvelles religions); APRL (Americans/Alliance Preserving Religious Liberty); POWER (People's Organized Workshop on Ersatz Religions) en FACTnet (Fight Against Coercive Tactics Network).

Centra opgericht door de overheid, zoals IACSSO (Informatie- en Advies Centrum inzake Schadelijke Sektarische Organisaties), MILS/MIVILUDES ('Mission Interministérielle de Lutte contre les Sectes'; 'Mission Interministérielle de Vigilance et de Lutte contre les Dérives Sectaires') of het Europese overkoepelende FECRIS (Fédération Européenne des Centres de Recherche et d'Information sur le Sectarisme) zullen in Deel IV behandeld worden.

CAN (Cult Awareness Network)

Het verhaal rond het Cult Awareness Network (CAN) is hier zeker vermeldenswaardig. Deze groepering kan best een CAG, een cult-awareness group genoemd worden. Maar deze organisatie werd in 1995 voor de rechtbank gedaagd en werd daarop gedwongen zich failliet te verklaren. Eigenaardig genoeg stond niet een scientoloog centraal, maar een lid van de 'Life Tabernacle Church', Jason Scott. Scott werd door Rick Ross gekidnapt, die werd gevraagd Jason Scott te deprogrammeren. De moeder die CAN had gecontacteerd, werd onrechtstreeks doorverwezen naar de deprogrammeur Rick Ross. Uiteindelijk slaagde Scott erin te ontsnappen en de politie te bellen. *"Subsequently, the county prosecutor brought criminal kidnap charges against Ross, for which he was acquitted in a jury trial. After this jury decision, Scientology representatives contacted Scott and offered to launch a civil case against Ross on a contingency basis (Brune, 1995, 11; Iosso, 1993, 1)."* (Stephen A. Kent en Theresa Krebs. 1998. p.40). Met een advocaat van Scientology onder de arm, Kendrick Moxon, begon een tweede rechtszaak die uitmondde in het bankroet en faillissement van CAN.

Anson Shupe getuigde in deze zaak als expert over CAN, die hij zag als een haatgroep vergelijkbaar met de Klu Klux Klan, antikatholieke en antisemitische groeperingen. Hoewel Shupe toegaf *"that he had never attended a CAN meeting, did not know the names of its officers, had not conducted formal research on the organization since 1987, and had not formally interviewed anyone on the "countercult" movement since 1979."*, en daarenboven voornamelijk vertrouwde op informatie die hij kreeg van de Scientology-advocaat Kendrick Moxon en J. Gordon Melton werd zijn expertise zonder probleem aanvaard in de zaak. (Stephen A. Kent en Theresa Krebs. 1998. p.40). *"Many scholars of religion were not sorry to see CAN close its doors. The organization almost never referred to scientific findings about controversial groups, except perhaps to some psychological findings that most sociologists ignored or rejected."* (Stephen A. Kent en Theresa Krebs. 1998. p.41).

De deuren van CAN bleven echter niet lang gesloten. Het jaar erop, begin 1996, werden de bedrijfsnaam, het telefoonnummer en adressenbestand overgekocht door een *"consortium led by Scientologists, which now provides a cultdefender service for those who contact it, possibly under the illusion that they are dealing with the "old CAN"."*, en zo werd 'newCAN' opgericht (Eileen Barker. 2002. p.132).

Februari 1997 werd de 'Foundation for Religious Freedom' geïncorporeerd, en het is in feite deze organisatie die 'newCAN' beheert en bestuurt. Ze wordt voorgezeten door George Robertson (die ook voorzitter is van 'Maryland Bible College', die dan weer deel uitmaakt van 'Greater Grace World Outreach', dat vroeger 'The Bible Speaks' heette). Robertson is ook stichter van 'Friends of Freedom', eveneens een Scientology-organisatie, die ook aan de oorsprong lag van de oprichting van AWARE.

Vele auteurs (Introvigne, Shupe, Melton, ...) stellen zich hier geen verdere vragen bij, iets wat andere auteurs wel doen¹¹. Benjamin Beit-Hallahmi reageert bijvoorbeeld iets emotioneler: *"The New CAN affair, reported above, where the identity of an "anti-cult" organization was taken over by Scientology, then offering information about "dangerous cults", brings out in all of us a reaction of revulsion, shock, and horror. This is the common reaction, but it is uncommon among NRM scholars."* (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.36)

Stephen Kent beargumenteert in zijn artikel 'The French and German Versus American Debate Over 'New Religions', Scientology, and Human Rights' dat de vernietiging en overname van CAN, samen met het akkoord dat werd gesloten in 1993 met de IRS (supra: 'IV.2: Scientology in USA'), verstreckende internationale gevolgen had. *"With the original CAN's destruction, Scientology no longer had a highprofile non-governmental domestic critic with which to contend. When, therefore, Scientologists got into the corridors of American power with its cries of persecution and woe, no effective body existed to counteract their protests and their facts."* (Stephen A. Kent. 2001. p.10).

FACTNet (Fight Against Coercive Tactics Network)

---

¹¹ *"One must wonder why this particular act of masquerading has been designed in this way. If the old CAN was so disreputable, why use its name, logo, and phone number? If the old CAN was so notorious, and had such a bad reputation, why keep its hateful old name? The logic of this particular scam is that there are people out there looking for information on "cults", and this is a population Scientology would like to know about and penetrate. [...] Why would an organization accused of being a "cult" keep alive that pejorative term? Targeting individuals who are attracted by the idea of "dangerous cults" is done by keeping all the old CAN trappings. Otherwise these trappings would have been dropped. We have no way of knowing how successful this particular deception scheme has been, and how many callers have approached the New CAN. Scientology operatives have claimed it as a great success."* (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.25)

Ook FACTNet werd in 1995 voor de rechtbank gedaagd door Scientology. Aangezien dit een elektronisch of virtueel sekteobservatorium is, zal deze affaire uiteengezet worden in 'III.6.2: Scientology en Internet', aan de hand van de rechtszaak tegen de beheerders van deze organisatie: Lawrence Wollersheim, Arnaldo Lerma en Bob Penny.

CESNUR (Centre d'études sur les nouvelles religions)

Ook sekten zelf hebben een aandeel in dergelijke groeperingen. CESNUR, opgericht in 1988, zou volgens het verslag van de Belgische onderzoekscommissie opgericht zijn door nieuwe religieuze bewegingen. In het verslag van de parlementaire onderzoekscommissie van België lees je:

“Enkele jaren geleden hebben de sekten zich verenigd in FIREPHIM (Fédération internationale des religions et philosophies minoritaires — Internationale federatie van minoritaire godsdienstige en filosofische overtuigingen), waarbij zij zich tot een vorm van onderlinge bijstand verbonden als een van de sekten werd beschuldigd of bedreigd. Aangezien FIREPHIM al snel werd ontmaskerd, hebben de sekten uiteindelijk een parallelle structuur opgericht, met name CESNUR (Centre d'études sur les nouvelles religions — onderzoekscentrum voor nieuwe godsdiensten).”

(Duquesne en Willems. 1997. (Deel 1). p.102)

CESNUR is een belangrijke speler in het internationale mensenrechtendebat over Scientology. *“CESNUR is increasingly important on the international stage. Introvigne testifies in trials and hearings around the world, and the organization's conferences attract scholars and occasionally well-positioned human rights staff. Introvigne also serves on editorial boards for academic journals studying religion, so his influence is wide.”* (Stephen Kent. 2001. (pt.11.5). p.11)

Het standpunt van CESNUR kan best beschreven worden als dat van een 'anti-anticult visie'. In tegendeel tot wat haar naam doet vermoeden - 'Centre d'études sur les nouvelles religions' - bestudeert deze groepering eerder anticult organisaties en bijhorend gedachtegoed dan nieuwe religieuze bewegingen zelf. Ze levert éézijdig kritiek op de eerste en verdedigt de tweede.

Ook in het artikel van Michel Louter 'Disreputable forces at work among the sect researchers at CESNUR' uit 'De Groene Amsterdammer' worden CESNUR en Massimo Introvigne op de korrel genomen. Deze beweging wordt bovendien in verband gebracht met extreem-rechts. Massimo Introvigne is een lid van de 'Alleanza Cattolica', een dochterorganisatie van TFP (Tradition, Family and Property) *"an ultra-conservative club of rich, influential Catholics who are admittedly "ready to fight tooth and nail" against "perverted elements of society such as abortion, socialism, unions, drug use and homosexuality.""* (Michiel Louter. 1997-08-13).

In Barker's typologie zou CESNUR best onder te verdelen zijn tot de 'cult-defender groups (CDG). Het is alles behalve een CCG (counter-cult group) en kan moeilijk een CAG (cult-awareness group), en nog minder een ROG (research-oriented group) genoemd worden aangezien ze geen tot weinig informatie over nieuwe religieuze bewegingen verspreidt. De organisatie past bovendien in Barker's typologie wanneer Introvigne bijvoorbeeld skeptici en seculaire humanisten als tegenstanders aanduidt (Eileen Barker. 2002. p.132; Massimo Introvigne. 2002a. p.216)

APRL (Alliance for the Preservation of /Americans Preserving Religious Liberty)

Een andere groepering is de organisatie APRL. In zijn begindagen stond deze afkorting voor 'Alliance for the Preservation of Religious Liberty', later werd dit omgevormd tot 'Americans Preserving Religious Liberty'. Wat de benaming niet laat vermoeden, is dat deze een Scientology frontgroep was. *"Beginning in late 1976, APRL was active in the United States in efforts to counteract criticisms levelled against a number of groups calling themselves "new religions." The often claimed relationship between APRL and Scientology finally was established by a document uncovered in the FBI raid against Scientology offices in Los Angeles and Washington, D.C. on July 7, 1977."* (Stephen A. Kent en Theresa Krebs. 1998. p.38)

Begin jaren '80 hield APRL op te bestaan, *"but soon another Scientology information front organization was up and running -- Friends of Freedom, under the directorship of Reverend George Robertson of the controversial fundamentalist Christian Ministry Bible Speaks."* (Stephen A. Kent en Theresa Krebs. 1998. (pt.8). p.39). Het is deze George

Robertson die nu newCAN beheert (infra) en ook een aandeel had in de oprichting van de organisatie AWARE in 1992 (supra) (Eileen Barker. 2002. p.132).

POWER (People's Organized Workshop on Ersatz Religions)

Ook POWER was een Scientology-front. In tegenstelling tot APRL, verdedigde deze niet de nieuwe religieuze bewegingen, maar viel ze aan op een nogal heel directe manier. De organisatie verspreidde bijvoorbeeld de 'Deprogramming Manual', een handleiding die onder andere de aanbeveling gaf geweld te gebruiken tijdens deprogrammities (Eileen Barker. 2002. p.132).

AWARE (Association for World Academics for Religious Education)

AWARE werd opgericht in 1992 en staat onder leiding van James R. Lewis. Het zou de organisatie zijn die 'Friends of Freedom' opvolgde. George Robertson had ook hier terug zijn aandeel in het oprichten van deze organisatie AWARE, net zoals met 'Friends of Freedom', 'newCAN', en de 'Foundation for Religious Freedom' (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. pp35-36).

Eileen Barker geeft toe dat de groepering AWARE noch als ROG noch als CDG te omschrijven is, ze besluit: *"According to my definitions of my types, it wobbles between the two. It is a CDG in so far as only positive accounts of the NRM are selected at the cost of more negative aspects; and it is an ROG in so far as its members construct a balanced image of the NRM, investigating its beliefs and actions whether or not these are "good" or harmful."* (Eileen Barker. 2002. p.9).

Alleen kan ik me moeilijk voorstellen hoe éézelfde studie enkel de positieve aspecten selecteert en toch een gebalanceerd beeld kan geven van een nieuwe religieuze beweging. Voorbeelden van dergelijke onderzoeken zijn de studies van AWARE over 'The Family' ('Sex, Slander and Salvation') in 1993 en 'Church Universal and Triumphant' in 1994. Kent en Krebs bekritisieren deze studies in het artikel 'When Scholars Know Sin: Alternative Religions and Their Academic Supporters', Benjamin Beit-Hallahmi doet dit in 'Collaborationism and Research Integrity'.

Benjamin Beit-Hallahmi bekijkt dit minder soepel, hij weigert AWARE te beschrijven als een ROG: *"AWARE, led by James R. Lewis, has become a contractor for operations that can no longer claim any semblance or resemblance to research."* (Benjamin Beit-Hallahmi. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.48).

Robert Balch en Stephen Langdon namen deel aan het onderzoek over 'Church Universal and Triumphant' in 1994, maar publiceerden twee jaar later een kritiek erop. Ze geven daarin *"an inside view of how AWARE operates by offering a report on the fieldwork, if such a term can be used, which led to the AWARE 1994 volume on CUT [Church Universal and Triumphant]. What is described is a travesty of research. It is worse than anybody could imagine, a real sellout by recognized NRM scholars. [...] The whole NRM research network is involved, the names we have known over the past thirty years, individuals with well-deserved reputations lend their support to this propaganda effort."* (Benjamin Beit-Hallahmi. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.47). Balch en Langdon bekritisieren het ontwerpplan van deze studie, omdat het op een dergelijke manier ontworpen was zodat negatieve zaken niet zouden worden onderzocht en aldus niet aan het licht zouden komen. (Stephen Langdon. 1998 (Shupe (ed.)). p.192; Robert Balch. 1996; Stephen A. Kent & Theresa Krebs: 1998. p.38). Ze ondervonden bovendien druk van medecollega's in de studie over CUT om geen kritische vragen te stellen over het onderzoek noch over de organisatie. De interviews met leden van 'The Family' in 1993 en met leden van 'Church Universal and Triumphant' in 1994 vonden plaats in speciale 'Media Homes', opgezet door deze organisaties zelf en alle onderzoekers werden vergoed voor hun werk en reiskosten.

Zo wordt duidelijk dat APRL, Friends of Freedom, AWARE, POWER en newCAN niet los staan van Scientology. De informatie die deze groepen uitbrengen moet dan ook in die context worden gezien. Voor de 'Deprogramming Manual' van POWER spreekt dat voor zich, maar ook de studies die AWARE uitgeeft, kan men niet anders dan lezen met een heel kritisch oog. Daarnaast blijken de 'professional refferals' van newCAN, de 'Friends of Freedom' en de leden van AWARE in veel gevallen dezelfde mensen te zijn.

II.6 Mentale manipulatie versus bekering

Bibliografie:

- ANTHONY, DICK & THOMAS ROBBINS (1992). 'Law, Social Science And The 'brainwashing' Exception To The First Amendment'.
- ANTHONY, DICK (1999). 'Pseudoscience And Minority Religions: An Evaluation Of The Brainwashing Theories Of Jean-Marie Abgrall'.
- ANTHONY, DICK AND ROBBINS, THOMAS. 'Conversion And "Brainwashing" In New Religious Movements'. (Preliminary Draft; Final Version Published In The Oxford Handbook Of New Religious Movements, Edited By James R. Lewis, Oxford University Press, New York 2004)
- ANTHONY, DICK. 'Tactical Ambiguity And Brainwashing Formulations: Science Or Pseudo Science'.
- BROMLEY, DAVID G. (1998). 'Listing (In Black And White) Some Observations On (Sociological) Thought Reform. [Reply To Zablocki]'.
- BROMLEY, DAVID. 'A Tale Of Two Theories: Brainwashing And Conversion As Competing Political Narratives'.
- DAWSON, LORNE L. 'Raising Lazarus : A Methodological Critique Of Stephen Kent's Revival Of The Brainwashing Model'.
- INTROVIGNE, MASSIMO (1998). 'Religion as claim: "Brainwashing": Career Of A Myth In The United States And Europe.
- INTROVIGNE, MASSIMO. (1998c) '"Liar, Liar": Brainwashing, Censur And Apa'.
- KENT, STEPHEN. 'Brainwashing Programs In The Family/ Children Of God And Scientology'.
- KENT, STEPHEN. 'Compelling Evidence: A Rejoinder To Lorne Dawson's Chapter'.
- MELTON, GORDON J. 'Brainwashing And The Cults: The Rise And Fall Of A Theory'.
- RICHARDSON, JAMES T. & MASSIMO INTROVIGNE (2001). 'Brainwashing' Theories In European Parliamentary And Administrative Reports On 'cults And Sects'.
- RICHARDSON, JAMES T. (1991). 'Cult/Brainwashing Cases And Freedom Of Religion'.
- RICHARDSON, JAMES T. AND GINSBURG, GERALD. (1998) 'A Critique Of "Brainwashing" Evidence In Light Of Daubert: Science And Unpopular Religions'.
- ROBBINS, THOMAS (2001). 'Combating "Cults" And "Brainwashing" In The United States And Western Europe: A Comment On Richardson And Introvigne's Report'.
- SHINN, LARRY D. (1993). 'Who Gets To Define Religion? The Conversion/Brainwashing Controversy'.

-ZABLOCKI, BENJAMIN D. (1997). 'The Blacklisting Of A Concept: The Strange History Of The Brainwashing Conjecture In The Sociology Of Religion.'

-ZABLOCKI, BENJAMIN D. (1998). 'Exit Cost Analysis: A New Approach To The Scientific Study Of Brainwashing.'

-ZABLOCKI, BENJAMIN. 'Towards A Demystified And Disinterested Scientific Theory Of Brainwashing'.

Een ander meer omstreden probleem is dit van het brainwashen, een term die eveneens verschillende benamingen krijgt: 'coercive tactics', 'coercive persuasion', 'mental manipulation', 'mental destabilization', 'thought reform', 'thought control', ... De letterlijke vertaling in het Nederlands van 'brainwashen' is hersenspoelen, de meer gebruikte is mentale manipulatie. Een omschrijving van de term brainwashen is echter niet zo vanzelfsprekend. *"Most sociologists and psychologists of religion reject brainwashing theories, whereas many clinical psychologists and psychiatrists apparently give them some credence."* (Richardson en Ginsburg. 1998. p.276).

J. Gordon Melton beschrijft de geschiedenis van het concept brainwashing in het artikel 'Brainwashing And The Cults: The Rise And Fall Of A Theory' en onderscheidt hierin 3 fases. De eerste fase wordt begin jaren '60 geplaatst en gedomineerd door de CIA-visie hierop en aan de academische kant door de auteurs Lifton en Schein. De tweede fase plaatst Melton in de jaren '80, met M. Singer als voornaamste woordvoester en het gebruik van brainwashing in rechtbanken. De derde fase situeert hij vanaf de jaren '90 en voornamelijk in Europa, met Zablocki, Kent en J.M. Abgrall als voornaamste vertolkers van de brainwashingthese (J. Gordon Melton. 1999. (Melton en Introvigne (eds.))

Er heerst min of meer een akkoord dat de idee van brainwashing, zoals die voor het eerst werd voorgesteld in de jaren '50 en '60 door voornamelijk de CIA (Central Intelligence Agency), ook genaamd het extrinsieke model of zombie-model, niet aan de realiteit beantwoordt (Dick Anthony & Thomas Robbins. 2004. p.2).

M. Singer werd in 1983 door de APA (American Psychological Association) aangewezen om het verslag van de 'Task Force on Deceptive and Indirect Methods of Persuasion and Control' (DIMPAC) te maken, dat heel kort samengevat moest nagaan of het brainwashingargument wetenschappelijk aanvaardbaar was. Ondertussen getuigde Singer in

verschillende rechtszaken als expert over brainwashing. In 1987 stuurde de APA een 'amicus brief' in een bepaalde rechtszaak (Molko), waarin werd gesteld dat het brainwashingmodel toegepast op nieuwe religieuze bewegingen niet wordt aanvaard in de wetenschappelijke gemeenschap. Het DIMPAC-verslag werd door de APA afgewezen met een memorandum van 11 Mei 1987 (Massimo Introvigne. 1998c. p.3).

"In the face of their [Singer and Ofshe] inability to mount a convincing argument for their position, they have turned to personal attacks upon their fellow scholars. A host of amateur anti-cultists picked up the refrain, and those who study New Religious Movements have become used to complaints that our work does not simply describe the phenomena, but actually advocates for the New Religious Movements. The attacks have been notable for their lack of analysis of (or, in the case of Kent and Krebs, even seeming familiarity with) the body of work of the people under attack."

(J. Gordon Melton. 1999. pp16-17)

Vooraf op de derde fase, die Melton in de jaren '90 plaatst, heeft hij veel kritiek, omdat de brainwashingthesen uit deze periode volgens hem niet verschillen van die uit de eerste fase en dus in feite te herleiden vallen tot het extrinsieke (zombie-) model van brainwashing.

Zablocki wil het concept van brainwashing echter niet laten vallen. Hij definieert het als *"the process of inducing ideological obedience in charismatic groups"* en stelt voor het concept te demystificeren. Hij ziet het als een vorm van 'exit-costs analysis' (Benjamin Zablocki. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.160). De mystificatie van het concept staat volgens hem een rationele discussie in de weg.

"[...] the current climate of opinion, especially within the sociology of new religious movements, is not receptive to rational discussion of the concept of brainwashing, and still less to research in this area. Brainwashing has for too long been a mystified concept, and one that has been the subject of tendentious writing (thinly disguised as theory testing) by both its friends and enemies."

(Benjamin Zablocki. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.162)

Het concept van brainwashing is volgens Zablocki te lang gemystificeerd geweest. De sterke en talrijke kritieken vallen allen dit gemystificeerde en karikaturale concept van brainwashing aan. Daarom is er nood aan verduidelijking vooraleer het concept volledig te

kunnen verwerpen. *"Studies of brainwashing has been hampered by partisanship and tendentious writing on both sides of the conflict."* (Benjamin Zablocki. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.166). De ene zijde ('cult-apologists') wil niet dat er zoiets bestaat als brainwashing. Het niet-bestaan ervan zal volgens hen religieuze vrijheid helpen verzekeren. *"This camp has exerted its influence within academia. But, instead of using its academic skills to refute the brainwashing conjecture, it has preferred to attack a caricature of brainwashing supplied by anticult groups for litigational rather than scientific purposes."* De andere zijde ('cult-bashers') wil dat er wel zoiets bestaat omdat het hun een reden geeft voor de oppositie tegen groepen die zij als gevaarlijk beschouwen (Benjamin Zablocki. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.166). *"What is important is that those of us who want to understand cults develop models that recognize the importance that some cults give to strenuous techniques of socialization designed to induce uncritical obedience to ideological imperatives regardless of the cost to the individual."* (Benjamin Zablocki. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.160). Zablocki stelt dat de laboratorium studies naar gehoorzaamheidsinducerende technieken, zoals die van Millgram en Zimbardo uit de jaren '60 en '70, terecht werden stopgezet, maar dat sommige nieuwe religieuze bewegingen of sekten voorwerp zouden kunnen vormen van een soort van veldwerk of etnografisch onderzoek naar dergelijke technieken. *"Being naturally occurring social 'experiments', obedience-induction in such groups could be studied ethnographically without raising the ethical objections that had been raised concerning laboratory studies."* (Benjamin Zablocki. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.160)

Anderen hebben dan weer kritiek op Zablocki's poging het concept van brainwashing nieuw leven in te blazen. Dick Anthony levert bijvoorbeeld kritiek op Zablocki's poging tot demystificatie in 'Tactical Ambiguity And Brainwashing Formulations: Science Or Pseudo Science'. Volgens Anthony is er niets vernieuwend aan de visie van Zablocki en is er geen merkbaar verschil tussen Zablocki's concept en dit van de CIA uit de jaren '50-'60 waarop al zoveel kritiek is geleverd (Dick Anthony. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). pp215-319).

Dat we in de discussie omtrent Scientology deze term niet kunnen laten vallen, blijkt onder andere uit de titel van een artikel van Stephen A. Kent: 'Brainwashing In Scientology's Rehabilitation Project Force'.

"One hardly has to point out that the RPF and the RPF's RPF are brainwashing programs. Scientology operates them to break the wills of, and correct deviations of, its most committed

members, and then to reformulate them into persons whose personalities directly mimic the organizational mould. That mould is itself a reflection of Hubbard's troubled personality." (Stephen A. Kent. 1999a. p.9)

Kent test of het RPF voldoet aan 6 criteria: "[...] (1) forcible confinement, (2) physical maltreatment [...], (3) social degradations and maltreatment, along with (4) intense study of ideology, coupled with (5) forced confessions, and (6) personal 'success' stories." (Stephen A. Kent. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.350). Meer over het RPF in 'III.5: .x RPF'.

Een ander interessant artikel, maar dan in juridisch opzicht is dit van James T. Richardson en Gerald Ginsburg, 'A Critique Of "Brainwashing" Evidence In Light Of Daubert: Science And Unpopular Religions'. Deze auteurs belichten het concept van brainwashing vanuit een juridisch, criminologisch of strafrechterlijk perspectief. Daubert is een nieuwe (1993) standaard in verband met de aanvaarding van wetenschappelijk onderzoek in rechtszaken. De vroegere standaard heette de Kelley-Frye standaard. De auteurs maken een analyse van het concept brainwashing onder deze twee standaarden, die genoemd zijn naar de desbetreffende rechtszaken. *"An examination of brainwashing evidence in light of the four "guidelines" from Daubert leads to the general conclusion that such evidence should not be admitted under either set of criteria or any other rigorous rules of admissibility."* (Richardson en Ginsburg. 1998. p.265).

De Frye-regel werd geïncorporeerd in de Daubert richtlijnen, maar Daubert is specifiek en heeft verreikende gevolgen voor de aanvaarding van onder andere bewijs uit sociale en gedragswetenschappen in rechtbanken. *"The other three guidelines include: (1) establishing the "falsifiability" of a theory being presented; (2) the "known or potential error rate" associated with applying the theory; and (3) whether the findings have been subjected to peer review and publication in scientific forums."* (Richardson en Ginsburg. 1998. p.265, 267).

De betrokkenheid van academici in rechtszaken kan echter een probleem veroorzaken in verband met de objectiviteit in een wetenschappelijke analyse van bijvoorbeeld het concept brainwashing. *"The problem for objectivity is that scholars have gotten involved as expert witnesses (on both sides) in court cases in which such issues have been raised. It has been very difficult for these scholars to then turn around and look at brainwashing (or any of these other issues) from a disinterested scientific perspective apart from the confrontational needs of pending litigation."* (Zablocki en Robbins. 2001. p.17). Dit geldt dan zowel voor de kant

waar Singer en Ofshe zichzelf toe rekenen, als voor de kant waar Dick Anthony en anderen toe behoren. Volgens Zablocki zou de wetenschappelijke analyse van brainwashing los moeten staan van juridische belangen.

De Fishman beslissing¹², een rechtszaak die beschuldigingen behandelde in verband met hersenspoelen door de kerk van Scientology, stelde dat brainwashing theorieën geen deel uitmaakten van de algemeen aanvaarde wetenschap en vormden aldus een symbolische nederlaag voor het 'anti-cult' kamp. Deze beslissing werd genomen op basis van de Frye-regel (Richardson en Ginsburg. 1998. p.270; Massimo Introvigne. 2002a. p.213).

David Bromley ziet de discussie rond brainwashing als een louter politieke narratief. Het centrale vraagstuk is dit van *"the appropriate nature and degree of individual embeddedness in religious organizations. Conversion is a symbolic designation that positively sanctions embeddedness while brainwashing negatively sanctions embeddedness."* (David Bromley. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.319). Bromley onderscheidt 2 coalities in dit debat: de 'religion coalition' en de 'mental health coalition'.

David Bromley geeft ook redenen waarom de strijd tussen die twee coalities vooral gevoerd wordt op het vlak van nieuwe religieuze bewegingen en niet de gevestigde grote religies. Ten eerste hebben Kerk en Staat reeds een lang proces doorgaan en een soort verzoening bereikt zodat er nu nog weinig reden is voor conflict. De grote kerken stellen niet voortdurend de legitimiteit van de staat in vraag en de staat zelf verschaft de kerken ook privileges. Ten tweede is er al convergentie in de organisatie van therapie en religie. Ten derde is er een verdeeldheid, een gradueel verschil van mening binnenin deze coalities, zodat de discussie in feite minder extreem is als ze zich voordoet (David Bromley. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.340).

De coalities zouden zich voornamelijk rond de waarden 'individuele autonomie', 'voluntarisme' (vrijwilligheid, onafhankelijkheid) en 'self-directedness' vormen. Beide coalities streven diezelfde waarden na, alleen hebben ze een andere kijk op hoe die waarden best gerealiseerd dienen te worden. De 'religiecoalitie' schaart zich achter de these dat een affiliatie met een (nieuwe) religieuze beweging een positief goed is dat de verwerkelijking

---

¹² *U.S. v. Fishman ((1990), Case No. CAR-88-0616-DLJ No. Cal)*

van die waarden inhoudt. De 'mentale gezondheidscoalitie' deelt echter de idee dat het zich affiliëren met een (nieuwe) religieuze beweging in de weg staat diezelfde waarden te realiseren (David Bromley, 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). pp319-321). De politieke dimensie komt in dit perspectief dus sterk naar voor gezien de 3 waarden die centraal worden gesteld.

Een dergelijke zwart/wit voorstelling is natuurlijk te weinig genuanceerd om een adequaat beeld van de werkelijkheid weer te geven. Er is niet één hechte religiecoalitie die een strijd voert tegen een mentale gezondheidscoalitie. Er is niet één brainwashinghypothese die het opneemt tegen één bekeringshypothese. Er zijn verschillende theorieën, verklaringen, perspectieven omtrent deze vormen van affiliatie.

Massimo Introvigne ziet het brainwashing-concept louter als een retrospectieve verklaring voor enkele sektetragedies. Hij schetst twee anti-sekten modellen die werden ontwikkeld in wat hij de tweede sekteoorlog noemt. De eerste sekteoorlog ontstond naar aanleiding van de tragedie in Jonestown in 1978. De tweede situeert hij in de jaren 1990 naar aanleiding van de tragedies in verband met de Orde van de Zonnetempel, Heaven's Gate, Aum Shinryoko en in Waco. Dit komt overeen met de 2e en 3e fase van de Melton's beschrijving van de geschiedenis van brainwashing met Abgrall, Kent en Zablocki als voornaamste woordvoerders van deze these. *"The tragedies are thus interpreted as retrospective evidence of brainwashing. Since brainwashing also occurs in hundreds of other movements, however, antibrainwashing laws will have to be put in place if further tragedies are to be avoided."* (Massimo Introvigne. 2002a. p.216).

De tweede retrospectieve verklaring van brainwashing wordt volgens Introvigne geleverd door een coalitie van skeptici en seculaire humanisten¹³, met de psycholoog Benjamin Beit-Hallahmi als hun woordvoerder.

"The suicides and homicides can be explained, he contends, by the fact that cult leaders were simply "crazy" as were their followers; and by the additional fact that they were also money-hungry "rascals" and frauds. In papers bitterly critical of new religious movements (NRM) scholars, Beit-Hallahmi accused them of not seeing the obvious, i.e. that cult leaders are in

---

¹³ Met deze coalitie van skeptici en seculaire humanisten aan te duiden kunnen Introvigne (en aldus CESNUR) in het kamp van de CDGs (cult-defender groups) worden geplaatst in Eileen Barkers typologie van de 'cult-watching groups.

fact mad. "Marshall Applewhite was crazy, as was David Koresh"; "the denial of madness in general is tied to the denial of pathology in groups, but the pathology is visible to all, except NRM researchers"'"

(Massimo Introvigne. 2002a. p.217)

Ook J. Gordon Melton stelt dat het verlies van de brainwashing hypothese de 'anti-cultists' hun voornaamste argument ontnam: *"Anti-cultists were left without their single most effective arguments against the various groups. To charge a group with brainwashing has functioned quite nicely as a way to mobilize negative feelings against a community that had otherwise objectively done nothing wrong. It also knocked out the justification for deprogrammings."* (J Gordon Melton. 1999. p.3).

Interessant om te vermelden is dat Hubbard zelf ooit een boek zou geschreven hebben over brainwashing, genaamd 'Brain-Washing: A Synthesis of the Russian Textbooks on Psychopolitics' of 'Brain-Washing: A Synthesis of the Communist Textbooks on Psychopolitics'. Dit wordt onder andere besproken in het Anderson Report (Australië 1965) en door Stephen A. Kent in 'Scientology: Is This a Religion?'. Hoewel niet officieel erkend wordt dat Hubbard de schrijver is van dit werk, is het overduidelijk zijn schrijfstijl en thematiek. Daarnaast wordt het boek gepubliceerd door CSI (Church of Scientology International) (Stephen A. Kent. 1999a. p.10 en 'The Anderson Report'. p.84).

II.7 Apostaten

Bibliografie:

- BROMLEY, DAVID G. (1998). 'Linking social structure and the exit process in religious organizations: defectors, whistleblowers, and apostates'.
- BROMLEY, DAVID G. (1998). 'The social construction of contested exit roles: defectors, whistleblowers, and apostates'.
- CARTER, LEWIS (1998). 'Carriers of tales: on assessing credibility of apostates and other outsider accounts of religious practices'.
- KLIEVER, LONNIE D. (1995) 'The Reliability of Apostate Testimony about New Religious Movements'.

- LEWIS, JAMES R. (1989). 'Apostates and the legitimation of repression: some historical and empirical perspectives on the cult controversy'
- SHUPE, ANSON D. & DAVID G. BROMLEY (1981). 'Apostates and atrocity stories: some parameters in the dynamics of deprogramming'.
- WILSON, BRYAN RONALD. (1994) 'Apostates and New Religious Movements'.

Enkele auteurs (Bryan R. Wilson, David Bromley, James R. Lewis, Anson D. Shupe, Lonnie D. Kliever, J. Gordon Melton, ...), en vele anderen stemmen daarmee in, brengen de these naar voor dat bepaalde ex-leden van nieuwe religieuze bewegingen, genaamd 'apostates', niet als een betrouwbare informatiebron kunnen worden beschouwd. Apostaten zijn personen die de banden hebben gebroken met de religieuze beweging waar ze eens lid van waren en er zich heftig tegen verzetten.

Volgens Bryan Wilson kan noch de sociologische onderzoeker, noch de rechtbank, een apostaat als een geloofwaardige of betrouwbare bron beschouwen: *"He must always be seen as one whose personal history predisposes him to bias with respect to both his previous religious commitment and affiliations, the suspicion must arise that he acts from a personal motivation to vindicate himself and to regain his self-esteem, by showing himself to have been first a victim but subsequently to have become a redeemed crusader."* (Bryan Wilson. 1994. p.9).

Daarenboven krijgt het verhaal van 'de apostaat' aanzienlijke aandacht van de massamedia, vooral wanneer deze aanbiedt bepaalde zaken, soms geheimen, te onthullen over de organisatie waar hij toe behoorde. *"Because these accounts are often the only information normally available to the general public about minority religions, and certainly the most widely disseminated information, the apostate becomes a central figure in the formation (or misinformation) of opinion in the public domain concerning these movements."* (Bryan Wilson. 1994. p.4).

"Apostates, being more visible, are mistaken for the genuine representatives of the former members. In fact, quantitative research shows that even in extremely controversial groups apostates normally represent less than 15% of former members." (Massimo Introvigne. 1998b. p.2). Het probleem in verband met deze these rond apostaten is dat elk ex-lid dat zich

kritisch uit tegenover de organisatie waar hij eens lid van was, op die manier per definitie als onbetrouwbaar wordt bestempeld, met als resultaat een categoriek negeren en ontkennen of op zijn minst een minimaliseren van de verhalen van apostaten die blijkbaar toch een 15% van de ex-leden vormen.

In het geval van Scientology is deze these zeker belangrijk. Want juist in verband met deze groepering zijn heel wat ex-leden naar buiten getreden met letterlijk bergen aan informatie. De organisatie heeft er dus belang bij deze getuigenissen te discrediteren. Sommigen zijn bovendien betrokken in de vorming van bepaalde sekteobservatoria (bijvoorbeeld FACTNet); schrijven en publiceren boeken; of verspreiden informatie over Scientology op het internet. Bovendien zou de betrokkenheid met deze 'cult-watching groups' of 'anti-cult movements' het onbetrouwbaar gedrag van apostaten in de hand werken. Volgens bepaalde studies (Galanter, Lewis, Lewis and Bromley, Solomon, Wright) zouden ex-leden die met behulp van de ACM (anti-cult movement) hun organisatie verlieten (en voornamelijk diegene die 'gedeprogrammeerd' werden) zich er heftiger tegen verzetten dan ex-leden die op eigen houtje de organisatie verlieten. (Lorne L. Dawson. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)) p.387). Naast apostaten wordt ook een onderscheid gemaakt (door onder andere David Bromley) tussen 'defectors', leden die spijt hebben dat ze de organisatie hebben verlaten en deze nog grotendeels in een positief daglicht zien, en 'ordinary leavetakers', die gemengde gevoelens hebben over hun tijd als lid van de organisatie. Deze groep ex-leden is minder zichtbaar, daar deze zich niet zo heftig en kritisch uiten tegenover de organisatie waar ze eens lid van waren (Massimo Introvigne. 1998b. p.3).

Sommige werken omzeilen deze methodologische moeilijkheid door enkel en alleen gebruiken te maken van documenten van Scientology zelf en niet te vertrouwen op informatie van ex-leden (welk etiket die dan ook dragen). Joseph Cisar maakt bijvoorbeeld uitsluitend gebruik van de interne literatuur van Scientology in zijn verhandeling ‘‘Lafayette’ Ronald Hubbard’s Policy in practice in media and public relations’.

Ook het rapport uit het Verenigd Koninkrijk van Sir John Foster, gepubliceerd in december 1971, ‘Enquiry into the Practice and Effects of Scientology’ is interessant in dit opzicht, omdat het enkel en alleen gebruik maakt van documenten die deel uitmaken van de interne literatuur van Scientology zelf.¹⁴

---

¹⁴ “Such conclusions as I have come to, and such opinions as I have expressed about Scientology, are therefore based either on documents which have their origins within the Scientology Organisations themselves, or on

Ook Martin Ottman ontwijkt in zijn 'Affidavit in Support of A Citizen Complaint' de verklaringen van andere ex-scientologen.¹⁵

De discussie over het gebruik van getuigenissen van apostaten houdt echter daarmee niet op. Anderen hebben namelijk kritiek op de bewering dat deze getuigenissen onbetrouwbaar zouden zijn en dus genegeerd moeten worden.

"There has been a misguided attempt to deny the validity of negative ex-member accounts as a source of data about cults. They've been condemned as 'atrocious tales' (Richardson), and Johnson has dismissed them categorically by alleging that 'the autobiographical elements of apostate narratives are further shaped by a concern that the targeted religious groups be painted in the worst possible light."

(Benjamin Zablocki. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). pp198-199.)

Nog anderen beweren dan weer dat het, tenminste in de discussie omtrent Scientology, onmogelijk is getuigenissen van huidige leden te gebruiken in hun onderzoek. Joseph Cisar ziet dit bijvoorbeeld niet als een optie en geeft daarvoor 2 redenen:

"a. Using informants is not a consideration in this research. Hubbard organizations have strict policies against their members communicating with critical researchers." However, virtually all of Hubbard's policy is in writing. Therefore the research data will be gathered from written material. Communications technologies are covered in detail in literature written by Hubbard or by those acting on his behalf.

b. If informants were to be used, they could be at risk of being expelled from the Church of Scientology or of being pressured to disconnect from relatives. Informants will not be used."

(Joseph Cisar. 2001. (pt.I.B.3.a). p.8)

Stephen Kent geeft een gelijkaardige kritiek in zijn studie over het RPF: *"Knowing that groups such as Scientology and The Family have such punishment policies against honest criticism by their own members, researchers must be highly critical of information that*

---

documents produced by others whose relevant contents I know to be admitted by the Scientology Organisations." (John Foster. 1971. (pt.44) p.14)

¹⁵ *"What I have mentioned in this affidavit are the cases of criminal conduct, which are exemplary for Scientology's conduct and for which I possessed sufficient and explicit evidence, mainly using Scientology's own internal documents, as I did not want to rely on declarations by ex-Scientists."* (Martin Ottmann 2002. (pt.VII))

current members provide when leadership knows what they are doing. Likewise, researchers should weigh carefully the ethics involved in interviewing people whose honest comments may elicit group punishment."

(Stephen A. Kent. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). pp368-369)

Wanneer een scientoloog iets negatiefs zou vertellen over Scientology tegen een onderzoeker wordt deze als 'suppressief' bestempeld, wat verstrekkende gevolgen heeft voor de scientoloog, op dat moment wordt hij met name 'fair game' verklaard (supra: 'III.6: Scientology en Kritiek'). *"Ethical considerations prohibit researchers from doing so to informants. Under the threat of punishment, therefore, current Scientology member informants (especially ones whom leadership know are speaking to researchers) are most likely to provide public relations material of questionable validity."* (Stephen A. Kent. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). (voetnoot 2) p.369).

Daarnaast moeten scientologen enkele contracten tekenen, bijvoorbeeld de 'Non-Disclosure Bond and Release' die inhoudt dat de scientoloog per negatieve uiting over Scientology, of elke uiting die Scientology op een of andere manier schade toebrengt, een bedrag van \$1.000.000 moet betalen. *"With Scientologists having to live under the weight of such severe restrictions on their communications, it is impossible to expect either ordinary members or leaders to be acceptable research participants."* (Stephen Kent. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). pp406-407).

Er zijn eveneens onderzoeken die totaal geen gebruik maken van getuigenissen van apostaten, maar wel luisteren naar wat huidige leden te vertellen hebben. De AWARE-studie over 'Church Universal and Triumphant' is daar een voorbeeld van. Ook de studie van Pentikäinen, Redhart en York over het RPF 'The Church of Scientology's Rehabilitation Project Force' maakt alleen gebruik van getuigenissen van huidige leden. De conclusies van deze studie staan dan ook in sterk contrast met Stephen Kent's studie over het RPF. *"On the issue of former members, suffice it to say that it is unbelievably bad methodology to exclude former members' accounts merely on the ideological assertion that they must be biased. Social scientists must attempt to verify information provided by all of their sources, regardless of their relationship with an organization about which they are informing. Former members often turn out to be extraordinary informants, simply because they know their topic 'from the inside'-having lived it and they are no longer under a group's immediate control."* (Stephen Kent. 2003. p.21).

Dus hoewel moet worden toegegeven dat deze verhalen van apostaten enigszins bevooroordeeld kunnen zijn en niet noodzakelijk representatief zijn voor het ganse ledenaantal, moet men ook kunnen toegeven dat dit zo kan zijn voor huidige leden. Er heerst min of meer een akkoord dat het passende antwoord op dit methodologisch probleem de triangulatie-methode is. *"We need to be careful not to rely only on ex-member accounts. Triangulation of data sources is essential. [...] Ex-member accounts have been shown to have reliability and validity roughly equivalent to the accounts given by current cult members."* (Benjamin Zablocki. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). pp198-199)

Ook Douglas Cowan doet dit voorstel in zijn 'Researching Scientology: Academic Premises, Promises and Problems'. *"[...] first, there must be a healthy hermeneutic of suspicion displayed towards each side in the debate; but, second, and this is the important point, as many of these different and disparate voices as possible must be included in a comprehensive research program."* (Douglas E. Cowan. 2004. p.5).

Triangulatie hoeft niet enkel tussen getuigenissen van leden en ex-leden. Men kan bijvoorbeeld ook informatie uit geschriften van Scientology zelf trianguleren met deze verschillende getuigenissen.

Eenzijds zijn de onderzoeken van Cisar, Ottman en Foster wel interessant, omdat ze geen gebruik maken van getuigenissen in welke vorm dan ook. Dit valt te verkiezen boven een onderzoek dat éézijdig gebruik maakt van één enkel type getuigenissen. Wanneer men getuigenissen gebruikt moet men dus zowel huidige als ex-leden interviewen en zich in feite argwanig opstellen tegenover beide getuigenissen, zowel de positieve als de negatieve. Het trianguleren van de bronnen en een zo breed mogelijke integratie van verschillende soorten getuigenissen en informatiebronnen valt echter te verkiezen boven het geen gebruik ervan en nog meer boven het selectief gebruik ervan.

II.8 Collaborationisme (Samenwerking met NRBs)

Bibliografie:

- BALCH, ROBERT. 'Review of Sex, Slander, and Salvation: Investigating the Family/Children of God'.
- BEIT-HALLAHMI, BENJAMIN. 'Collaborationism and Research Integrity'.
- LANGDON, STEPHAN. 'How the Problem of Malfeasance Gets Overlooked in Studies of New Religions: An Examination of the AWARE Study of the Church Universal and Triumphant'.
- KENT, STEPHEN A. & THERESA KREBS. 'When Scholars Know Sin: Alternative Religions and Their Academic Supporters'.
- ROBBINS, THOMAS. 'Balance and Fairness in the Study of Alternative Religions'.

Er is ook enige methodologische discussie tussen academici over eventuele samenwerking met nieuwe religieuze bewegingen in het voeren van onderzoek. Benjamin Beit-Hallahmi wijdt daar bijvoorbeeld zijn artikel 'Collaborationism and Research Integrity' aan. Ook Stephen A. Kent en Theresa Krebs wijden daar aandacht aan in 'When Scholars Know Sin: Alternative Religions and Their Academic Supporters'.

"The issue of the conflict of interest created by financial support from corporations is one of the hottest in academic life today. The conflict is obvious to all except NRM researchers, who claim to be immune to it, and suggest that receiving money does not affect their activities or commitments in any way (Barker, 1983). Such claims certainly sound strange when coming from social scientists."

(Benjamin Beit-Hallahmi. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.48)

Thomas Robbins heeft er bijvoorbeeld niets op tegen dat je als onderzoeker betaald wordt door de beweging die je onderzoekt, met deze nuance dat alle financiële bronnen moeten worden meegedeeld in het verslag van dit onderzoek *"even if the double standard leads to a one-sided stigmatization of researchers with controversial associations."* (Thomas Robbins. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). pp83-84). Een ideologische betrokkenheid of financiële ondersteuning van het onderzoek maakt het onderzoek zelf niet noodzakelijk ongeldig. *"It is definitely necessary for the critic to actually pinpoint flaws or dubious manipulations in the scholar's methodology and handling of data to make his case. Too often the allegations of bias and expressive commitment serve as a glib substitute for a careful critique of a study which has produced unwelcome conclusions."* (Thomas Robbins. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). pp86-87).

In deze discussie wordt meestal (door onder andere Beit-Hallahmi, Kent en Krebs, Langdon en Balch) verwezen naar de studie van AWARE (Association for World Academics for Religious Education) uit 1993 over 'The Family' en uit 1994 over 'Church Universal and Triumphant in Scholarly Perspective' (infra: 'II.5 .x AWARE').

Een andere vorm van collaborationisme valt te situeren in het juridische domein: "[...] *on crucial social issues, controversial religious groups have courted researchers in order to enhance their public images, and some social scientists have participated in these efforts at the expense both of legitimate endeavours to advance knowledge according to accepted scientific standards of objectivity and of due attention to the use of their scientific expertise.*"

(Stephen A. Kent en Theresa Krebs. 1998. p.36)

Stephen Kent wijst erop dat de academische discussie ook niet los staat van de politieke, van de aandacht aan beleidsmaatregelen. "*For their part, some social scientists appear to overlook their own unique position and value as legitimizing resources in the attempts by religious ideological groups and their oppositional organizations to secure social recognition and acceptance.*" (Stephen A. Kent en Theresa Krebs. 1998. p.36)

Je kan je natuurlijk wel vragen stellen of ze inderdaad hun unieke positie en waarde over het hoofd zien of dat ze er juist bewust gebruik van maken. Velen verdedigen namelijk nadrukkelijk vrijheid van religie en groeperen zich juist met dat doel. Melton zet zich bijvoorbeeld in als '*advocate of the principle, not particularly of the group*', wanneer het gaat over het confidentieel houden van bepaalde documenten van de kerk van Scientology. "[...] *Melton organized three sociologists and seven religious studies scholars and/or theologians in a November, 1994, amicus curiae submission supporting Scientology's efforts to keep secret its upper level teachings.*" (Stephen A. Kent en Theresa Krebs. 1998 p.41). En sommige academici werken nauw samen met deze nieuwe religieuze bewegingen om 'de andere kant van de medaille' te laten zien (Eileen Barker. 2002. p.130).

"Sociologists such as Wilson must realize that groups can use secrets to control, manipulate, and harm, which means that they and other researchers should be opposing rather than defending efforts to restrict access to information that becomes available in legal and ethically defensible circumstance."

(Stephen A. Kent en Theresa Krebs. 1998. p.41)

Ook de studie van AWARE over 'The Family' en 'Church Universal and Triumphant', die werd gevoerd na de tragedie in Waco, had als voornaamste doel deze bewegingen uit het negatieve daglicht te halen (infra: 'II.5: .x AWARE').

Sommige academici worden als experts gevraagd in rechtszaken. De discussie tussen Massimo Introvigne en Stephen Kent in 'Cost of an Anti-Cult Affidavit by Stephen Kent' en 'Update on Stephen Kent's Expensive Affidavits' van Introvigne en 'Lawyer Massimo Introvigne whines about my fees' van Kent is exemplarisch voor de heftigheid en bitterheid van dit controversiële punt. Introvigne bekritiseert de omvang van Kent's vergoeding in een rechtszaak waar hij als expert werd ingeroepen. Kent speelt de bal terug, ook Introvigne krijgt vergoedingen voor zijn expertise in bepaalde rechtszaken. Kent deelt bovendien mee wat deze vergoeding was en waarom hij deze kreeg. Hij doet daarop het volgende voorstel: *“Having made these additional financial disclosures, I call upon Introvigne to post similar disclosures from his friends and associates. I have responded in a comprehensive manner to his financial concerns, and I thank for doing so with me. I invite his associates to do the same.”* (Stephen A. Kent. 2001b). Zablocki en Robbins doen in de inleiding van het boek 'Misunderstanding Cults: Searching for Objectivity in a Controversial Field' het voorstel tot bekendmaken van eventuele financiële ondersteuning in het voeren van een onderzoek.

II.9 Kritische en methodologische bemerkingen

-BEIT-HALLAHMI, BENJAMIN. 'O truant muse: Collaborationism and research integrity'. (In B. Zablocki & T. Robbins (eds.). Misunderstanding Cults).

-COWAN, DOUGLAS E. 'Researching Scientology: Academic Premises, Promises and Problems'.

-KENT, STEPHEN A. EN THERESA KREBS. 'When Scholars Know Sin: Alternative Religions and Their Academic Supporters'.

-LALICH, JANJA. 'Pitfalls in the Sociological Study of Cults'. (In B. Zablocki & T. Robbins (eds.). Misunderstanding Cults)

-ROBBINS, THOMAS. 'Balance & Fairness in Study of Alternative Religions'. (In B. Zablocki & T. Robbins (eds.). Misunderstanding Cults).

Zoals in de vorige delen duidelijk werd gemaakt, stelt de polarisatie van het debat ons voor een aantal methodologische vraagstukken en moeilijkheden. Er bevinden zich namelijk enkele knelpunten in dit debat, waarvan lijkt dat ze eerst moeten worden opgelost of tenminste moeten worden besproken, voordat het onderzoek kan worden gevoerd of de these kan worden uitgewerkt, omdat ze enkele methodologische problemen stellen.

Cowan Douglas stelt in de inleiding van zijn artikel 'Researching Scientology: Academic Premises, Promises and Problems' dat veel auteurs Scientology niet durven onderzoeken, omdat de perceptie leeft dat een onderzoek naar Scientology niet zonder kosten gepaard gaat, aangezien de organisatie de neiging heeft kritische informatie te onderdrukken en erom bekend staat critici voor de rechtbank te dagen (Douglas E. Cowan. 2004. p.1, 23).

J. Gordon Melton stelt (in een voetnoot) dat elke studie van de kerk van Scientology een aantal methodologische problemen met zich meebrengt

"Any study of the Church of Scientology encounters a number of methodological problems, not the least of which are the (1) complex organizational structure and (2) the massive literature (including an increasing amount of audio-visuals) in which the church's beliefs, practices, policies, and organizational procedures are spelled out in great detail. Added to that is the abundance of controversial material written by former members and critics, some quite intense, and a variety of important documents filed as briefs or depositions in court cases. At the same time, there is a relative lack of more objective scholarly studies. At every step of the way, one must make critical decisions about relevant materials. Unlike many New Religions about which there is almost no written material, Scientology has led to the production of a veritable mountain."

(J. Gordon Melton. 2001. (voetnoot 14))

Daarnaast wordt onderzoek naar Scientology bemoeilijkt doordat ze proberen kritische documenten uit het publieke domein te houden:

"The group itself has attempted to restrict the availability of critical or revealing documents through successful efforts to seal court records or placate litigious opponents with hefty out-of-court settlements that require them to return primary Scientology materials. Document

restrictions of this kind make research exceedingly difficult, yet knowledge in the sociology of religion suffers as a consequence."

(Stephen A. Kent. 1991. p.4)

De eerste moeilijkheid, namelijk de complexe organisationele structuur, zal worden uitgediept in 'III.5 Scientology organisationeel'. Ik hoop aan de tweede moeilijkheid, de massieve literatuur, tegemoet te kunnen komen door de delen II en III te koppelen aan een literatuuroverzicht en een thematische bibliografie.

Een eerste vraag die men zich kan stellen is welke informatie men als bronmateriaal gebruikt. In de eerste plaats zullen dat academische artikels zijn omtrent dit onderwerp. Vanzelfsprekend zal ook literatuur van Scientology zelf geraadpleegd moeten worden. Er bestaat ook een gans gamma aan materiaal dat niet academisch is van oorsprong. Zo valt er bijvoorbeeld informatie te halen uit verschillende verslagen van onderzoekscommissies. Gezien de these kunnen ook sommige rechtszaken vermeldenswaardig zijn. Dan is er ook informatie afkomstig van verschillende 'cult-watching groups'. Er bestaan daarnaast ook boeken geschreven door ex-leden van Scientology. Kunnen getuigenissen van ex-leden gebruikt worden? Zijn getuigenissen van huidige leden en officiële woordvoerders betrouwbaar? Wat met de officiële literatuur van Scientology? En wat met de tegenstrijdigheden tussen beide? Wat met het overvloedige materiaal op het internet; in de vorm van websites, nieuwsgroepen en discussieforums, etc?

Zal ik me beperken tot de academische literatuur? Verslagen van parlementaire rapporten en onderzoekscommissies? Verslagen en rapporten van mensenrechtenorganisaties? Kan ik interne literatuur van Scientology gebruiken? Stelt dit problemen in verband met auteursrechten? Moet ik Scientology zelf op de hoogte brengen van het schrijven van deze verhandeling?

En wat met het iets meer controversiële punt van hersenspoelen of mentale manipulatie? Is het verantwoord dit concept volledig te laten vallen? Een groot deel van de godsdienstsociologie heeft voornamelijk kritiek op een gemystificeerd en karikaturaal concept van brainwashing en weigert een rationele discussie hierover.

Ik heb besloten een zo breed mogelijk perspectief aan te nemen en zoveel mogelijk diverse bronnen van informatie te integreren in deze verhandeling. Dus naast academische artikels en boeken zullen ook verslagen van onderzoekscommissies en bepaalde rechtszaken

verwerkt worden. Noch de kritiek van huidige leden en ex-leden (onder andere apostaten), of de onderzoeken die deze getuigenissen als basis nemen kunnen genegeerd worden. En ook de literatuur uit Scientology zelf is beschikbaar. Hoewel sommige van deze literatuur officieel als confidantieel staat geboekstaafd, zou het negeren van deze informatie terwijl die beschikbaar is op zijn minst methodologische fout inhouden.

"In short, ambiguity pervades controversies over cults, which is why objectivity although it can never be fully actualized, is so important, and why a crusading and absolutist 'countersubversive' orientation is as inimical to the responsibility of professional scholars as is a blatant apologetic or whitewashing proclivity."

(Thomas Robbins. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.74)

DEEL III: Scientology

III.1 Lafayette Ronald Hubbard

Bibliografie:

- ANDERSON Report (1965): 'Report of the Board of Enquiry into Scientology' (Chapter 6: 'Hubbard: The Founder of Scientology' ; Chapter 7: 'Hubbard's Scientific Deficiencies' ; Chapter 8: 'Hubbard's Research').
- ATAK, JON. 'A Piece Of Blue Sky: Scientology, Dianetics and L. Ron Hubbard Exposed'. (Part 2: 'Before Dianetics'. Chapter 1: 'Hubbard's Beginnings'; Chapter 2: 'Hubbard in the East'; Chapter 3: 'Hubbard the Explorer'; Chapter 4: 'Hubbard as Hero'; Chapter 5: 'His Miraculous Recovery'; Chapter 6: 'His Magickal Career'; Part 9: 'Summing Up. Chapter 1: 'The Founder').
- CHRYSSIDES, GEORGE D. 'Unrecognized charisma? A study and comparison of four charismatic leaders: Charles Taze Russell, Joseph Smith, L Ron Hubbard, Swami Prabhupada.' (2001)
- COOPER, PAULETTE. 'The Scandal of Scientology'. (Chapter 20: 'The Truth about L. Ron Hubbard').
- CORYDON, BENT & L. RON HUBBARD Jr. 'L. Ron Hubbard: Messiah or Madman?'.
- LALLEMAND, ALAIN. 'Sekten in België en Luxemburg'. ('De planeet Lafayette Ronald Hubbard'. p92-96).
- LAMONT, STEWART. 'Religion Inc.: the Church of Scientology'. (Chapter 1: L. Ron Hubbard: Guru, God or Demon?').
- MALKO, GEORGE. 'Scientology: The Now Religion'. (Chapter 2: 'Ron').
- MILLER, RUSSELL. 'Bare-Faced Messiah: The True Story of L. Ron Hubbard'.
- TOWNSEND, ERIC. 'The Sad Tale of Scientology: A Short History 1950-1985'. (Chapter 3: Ron Hubbard: His Early Life'; Chapter 10: 'Ron Hubbard's Legacy') .
- 'Images of a Lifetime. A Photographic Biography'. Los Angeles, CA 1996.
- 'The Ron Series': 'L. Ron Hubbard. The Music Maker' (1995); 'L. Ron Hubbard. The Poet and Lyricist' (1995); 'L. Ron Hubbard. The Humanitarian: The Road to Self-Respect' (1995); 'L. Ron Hubbard. The Philosopher: The Rediscovery of the Human Soul' (1996); 'L. Ron Hubbard. The Adventurer and Explorer: Daring Deeds and Unknown Realms' (1996); 'L. Ron Hubbard. The Humanitarian: Education' (1996); 'L. Ron Hubbard. The Humanitarian:

Rehabilitating a Drugged Society' (1996); 'L. Ron Hubbard. Letters and Journals. The Dianetics Letters' (1997); 'L. Ron Hubbard. The Writer: The Shaping of Popular Fiction' (1997); 'L. Ron Hubbard. Letters and Journals. Literary Correspondence' (1997); 'L. Ron Hubbard. The Humanitarian: Freedom Fighter: Articles and Essays' (1997) en 'L. Ron Hubbard. Letters and Journals. Early Years of Adventure' (1997) (Los Angeles).

Het verhaal van Scientology begint bij de persoon Lafayette Ronald Hubbard – doorgaans afgekort tot 'LRH', 'Ron', 'Commodore', 'The Founder' of 'The Source'. Het is niet zo vanzelfsprekend een biografie van Hubbard samen te stellen. Er bestaat geen tekort aan materiaal, dat is er in overvloed. Het probleem is dat het materiaal sterk gepolariseerd is, de meningen lopen nogal uiteen en bronnen spreken elkaar op verschillende punten tegen. Het enige waar men het over eens lijkt, is dat hij geboren werd op 13 maart 1911 in Tilden, Nebraska en dat hij naam maakte als fictie-schrijver (Alain Lallemand. 1994, p.93).

Ik zal hier dan ook niet trachten een waarheidsgetrouwe biografie over Hubbard te distilleren uit de sterk uiteenlopende officieuze en officiële biografieën en verhalen die al in omloop zijn; dat zou bovendien ook buiten het bestek van deze verhandeling liggen. In deze inleiding beperk ik me tot een eerder beknopte samenvatting en inleiding aangevuld met literatuurverwijzingen.

Het is echter wel essentieel deze inleiding bij de stichter, L. Ron Hubbard, te beginnen. Zijn invloed op Dianetics en Scientology kan moeilijk onderschat worden: *"Scientology is L. Ron Hubbard's personal enterprise and legacy and any explanations of its nature and development must start with that fact. The key to understanding this organization is its biography, starting with the early years and the early developments, which defined its style and operations. A group's history and the biography of its founder seem to be a key or the key to its later development and Hubbard (1911-1986) indeed created Scientology in his own image and in the image of his own paranoia (cf. Wallis, 1984)."*

(Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.19)

Ook het 'Anderson Report' uit Australië stelt dat het in het onderzoek naar Scientology niet omheen de persoon L. Ron Hubbard kan:

"Hubbard is the governing director of and is all powerful in his organization. He directs and controls everything and everyone to an astonishing degree. Though this is a report of an

inquiry into scientology, it must necessarily and equally be a report on its founder and master, for his personality pervaded the whole Inquiry and an understanding of Hubbard is necessary for an understanding of scientology. Hubbard will be referred to constantly in this Report.”

(Kevin Anderson. 1965 (Chapter 2: Introduction: (2).Conspectus of the Report.) p.18)

De kerk van Scientology bracht in 1995 het eerste boek uit van een ganse reeks, genaamd ‘The Ron Series’. Deze bestaat uit een verzameling aan boekjes die gewijd worden aan verschillende aspecten van zijn leven en oeuvre. Het artikel van Marco Frenschkowski ‘L. Ron Hubbard and Scientology: an annotated bibliographical survey of primary and selected secondary literature’ uit juli 1999 vermeldt 12 boeken uit deze serie, die je ook kan terugvinden in de thematische bibliografie hierboven. De titels van deze boeken vormen een goede weergave van het beeld dat Scientology wil uitdragen van haar stichter L. Ron Hubbard: 'The Music Maker', 'The Poet and Lyricist', 'The Humanitarian', 'The Philosopher', 'The Adventurer and Explorer', 'The Writer', 'Freedom Fighter', enz. (Marco Frenschkowski. ‘L. Ron Hubbard and Scientology: an annotated bibliographical survey of primary and selected secondary literature’; p.13). George D. Chryssides telt 29 gebieden waarvan scientologen beweren dat hun stichter/leider erin uitblinkt, waaronder: *"philosopher, humanitarian, anthropologist, educator, administrator, writer and poet, photographer, artist, film director, horticulturalist, engineer, physicist, aircraft pilot, explorer, not to mention 'daredevil barnstormer', musician, sociologist, and expert on the human mind."* (George D. Chryssides. 2001. p.7).

Dit geïdealiseerde beeld van Hubbard staat echter in contrast met vele andere (officieuze) bronnen en/of biografiën. *“The glorification of 'Ron', superman and saviour, required a cavalier disregard for facts: thus it is that every biography of Hubbard published by the church is interwoven with lies, half-truths and ludicrous embellishments.”* (Russell Miller. 1988 (Introduction). p.6). Jon Atack schetst het in zijn hoofdstuk over Hubbard in ‘A Piece of Blue Sky: Scientology, Dianetics and L. Ron Hubbard Exposed’ op de volgende manier: *“Hubbard did not confine his creativity to his fictional work. He reconstructed his entire past, exaggerating his background to fashion a hero, a superhero even. Although Hubbard wrote many imaginative stories, his own past became his most elaborate work of fiction.”* (Jon Atack. 1990. p.37).

Het wordt al snel duidelijk dat het biografische materiaal over Hubbard sterk gepolariseerd is. Naast deze 'Ron Series' en officieuze biografiën kunnen ook biografische elementen worden gehaald uit verschillende lezingen die Hubbard gaf en op tape werden opgenomen. De officiële biografie, zoals die door de kerk van Scientology wordt voorgesteld, staat echter in contrast met andere biografiën, zoals die van Jon Atack, Bent Corydon en L. Ron Hubbard Jr., Russel Miller, en andere. In veel gevallen werden de auteurs van deze officieuze, dus niet door de kerk erkende biografiën of boeken over Scientology, voor de rechtbank gedaagd, waarover meer in 'Deel III.6: Scientology en Kritiek'. Cowan Douglas heeft het waar het de officiële beschrijving van Hubbard's leven aangaat niet over de biografie, maar over de hagiografie (levensbeschrijving van heiligen) van Hubbard: *"Hubbard's is an emerging hagiography unlike any other than I can think of in a new religious movement, and one that has the multi-billion dollar resources of the Scientological institution thrown completely behind it."* (Cowan Douglas. 2004 (Hagiologizing Hubbard). p.9).

Een van de beste voorbeelden van het dubieuze aspect in Hubbards officiële biografie, of het contrast tussen de officiële en officieuze biografieën, is het verhaal van Gerald Armstrong, die begin jaren '80 aan het hoofd stond van Hubbards eigen opgezette biografisch project. In deze beknopte inleiding hierover zal ik me beperken tot enkel voorbeelden, zoals het verhaal van Gerald Armstrong en de controverse rond verschillende oorlogsverhalen en diploma's die Hubbard beweerde behaald te hebben.

Gerald Armstrong

In 'A Piece of Blue Sky: Scientology, Dianetics and L. Ron Hubbard Exposed' geeft Jon Atack het voorbeeld van hoe Michael Shannon en Gerald Armstrong beiden een biografisch project startten over Hubbard. Michael Shannon verzamelde heel wat materiaal over Hubbard gedurende de periode 1974-1979. Gerald Armstrong was al lange tijd lid van Scientology, namelijk de Sea Organisation, en kreeg de toestemming van Hubbard om een biografie over hem te schrijven. In het tweede deel van dit boek wordt nagegaan in hoeverre de verschillende versies van het leven van Hubbard op een grond van waarheid berusten (Jon Atack. 1990. pp37-39)

Het verhaal van Gerald Armstrong is zeker vermeldenswaardig. Hij ontdekte in 1979 in de gebouwen van Scientology in Gilman Hot Springs (hier was de CMO gevestigd: Commodore's Messenger Organisation) een twintigtal dozen met persoonlijk materiaal dat oorspronkelijk aan Hubbard toebehoorde. In Oktober 1980 werd Omar Garrison¹⁶ aangeworven om Hubbard's biografie te schrijven, waarbij ook hij gebruik kon maken van de enorme collectie materiaal die toen ontdekt en verzameld werd door Gerald Armstrong. (Jon Atack. 1990. p.202; en Stephen Kent. 2001. (pt.10.4) p.8).

Van deze documenten beweerde Hubbard dat ze gestolen waren door Russen in de vroege jaren '50. In tegenstelling tot die bewering bleef het archief echter bewaard en werd het eind jaren '70 ontdekt door Gerald Armstrong. Armstrong was opgetogen met deze ontdekking, omdat hij nu aan de biografie kon werken zonder te moeten vertrouwen op de zogezegde corrupte regeringsdocumenten. Armstrong kreeg de titel 'L. Ron Hubbard Personal Public Relations Office Researcher' en verzamelde heel wat materiaal tegen eind 1981, deze staan gekend onder de naam 'The Armstrong Documents'. Omar Garrison die in Oktober 1980 werd aangeworven om een biografie te schrijven over Hubbard mocht gebruik maken van deze archieven en kreeg Gerald Armstrong toegewezen als onderzoeksassistent. (Jon Atack. 1990. p.246; en Stephen Kent. 2001. (pt.10.4) p.8)

In zijn hoedanigheid van onderzoeksassistent van dit biografisch project ontdekte Armstrong verschillende feiten over Hubbard die niet strookten met de werkelijkheid. In de hoop een waarheidsgetrouw beeld te kunnen opbouwen over Hubbard, schreef hij in een brief, gedateerd 25 November 1981, aan de 'Commodore's Messenger' Cirrus Slevin: *"If we present inaccuracies, hyperbole or downright lies as fact or truth, it doesn't matter what slant we give them, if disproved the man will look, to outsiders at least, like a charlatan. This is what I'm trying to prevent and what I've been working on the past year and a half."* (Jon Atack. 1990. p.246).

De kerk was echter niet bereid deze 'onnauwkeurigheden, overdrijvingen of leugens' recht te zetten. Enkele weken later maakte Armstrong de beslissing de kerk te verlaten, maar bleef echter enkele maanden samenwerken met Omar Garrison aan het biografisch project. Op

---

¹⁶ Omar V. Garrison had reeds in 1974 een (weinig kritisch) boek geschreven over Scientology: 'The Hidden Story of Scientology'.

18 Februari 1982 verklaarde de kerk Gerald Armstrong een SP (Suppressive Person; supra: meer over SP, Fair Game in 'III.6: Scientology en Kritiek'). Na deze eerste 'SP-Declare', het document waarmee iemand als een 'SP' wordt aangeduid en zo 'Fair Game' wordt verklaard, verschenen ook nog een tweede en derde 'Declare'. Armstrong werd onder andere beschuldigd van het stelen van documenten van de kerk. In Augustus datzelfde jaar spande de kerk een rechtszaak aan tegen Gerald Armstrong. Deze rechtszaak is interessant omdat de biografie van L. Ron Hubbard deel uitmaakte van het proces. Uit deze rechtszaak¹⁷ komt een veel geciteerde uitspraak van een rechter – Paul G. Breckenridge Jr. – over Scientology en zijn leider (Jon Atack. 1990. p.247; Stephen Kent. 2001. (pt.10.4) p.8):

“The organization clearly is schizophrenic and paranoid, and this bizarre combination seems to be a reflection of its founder LRH [L. Ron Hubbard]. The evidence portrays a man who has been virtually a pathological liar when it comes to his history, background and achievements. The writings and documents in evidence additionally reflect his egoism, greed, avarice, lust for power, and vindictiveness and aggressiveness against persons perceived by him to be disloyal or hostile.”

(Jon Atack. 1990. p.9)

Hoewel Garrison en Armstrong bleven doorwerken aan de biografie van Hubbard, werd het boek uiteindelijk niet gepubliceerd. *“In early 1984 [...] Garrison accepted a large cash sum from Hubbard's agents not to write the biography which he was then planning.”* (Bent Corydon & L. Ron Hubbard Jr. 1987. (Preface) p.8).

Veel aangehaalde voorbeelden van de fictie of overdrijvingen in Hubbards biografie zijn onder andere de diploma's die hij beweerde behaald te hebben, medailles die hij zou ontvangen hebben als oorlogsheld, reizen die hij ondernam als adolescent, het contact met een indianenstam 'Blackfoot', contact met een leerling van Freud, enz... Andere zaken waar wordt op ingespeeld zijn bijvoorbeeld de relatie van Hubbard met Jack Parsons (een leerling van Aleister Crowley) en bijgevolg satanistische elementen in Dianetics of Scientology.

Hiervan een overzicht maken is noodzakelijk beperkt en selectief, ik zal me dan ook beperken tot 2 voorbeelden ter illustratie zonder daarover het laatste woord te willen hebben gezegd: Hubbard als oorlogsheld en als gediplomeerde.

---

¹⁷ (Superior Court of the State of California for the County of Los Angeles, May, 1984)

Hubbard als oorlogsheld

Hubbards beweringen over zijn carrière in het leger, waar hij zichzelf afbeeldt als een ware oorlogsheld, behoren tot die zaken die veelal in vraag worden gesteld in officiële biografieën. *"Hubbard's claims about his Navy career form a major part of the Superman image he tried to project."* (Jon Atack. 1990. p.57). Jan Willem Nienhuys stelt zich in zijn artikel 'Hubbards Heldendom: op zoek naar eretekens' vragen bij de afbeelding van Hubbard als een oorlogsheld en traceert het (niet-)bestaan van één bepaalde medaille die Hubbard beweerde behaald te hebben, namelijk de 'Dutch Victory Medal'. Jon Atack gaat hier dieper op in in zijn boek 'A Piece of Blue Sky' (Jon Atack. 1990. p.57). Ook Russel Miller doet dit in het 6e hoofdstuk van 'Bare-faced Messiah' (Russel Miller. 1988. p.85).

Hubbard als Ph. D, C.E., Dr. en kernfysicus

Andere artikels, boeken, verslagen en bandopnames wijzen er op dat Hubbard beweerde bepaalde diploma's te bezitten en dat ook die beweringen vals zijn. Het Anderson Report uit Australië 'Report of the Board of Enquiry into Scientology' (Chapter 6; p.55) en het Lee Report uit Canada 'Lee Report into Scientology: Sectarian Healers and Hypnotherapy' (p.57) vermelden dat de 'Sequoia University', waar Hubbard beweerde een Ph. D. behaald te hebben, niet geaccrediteerd en dus geen officieel geregistreerde universiteit was. Hubbard's Ph. D. aan de 'Sequoia University' zou volgens Richard Behar in het artikel 'The Thriving Cult of Greed and Power' in 'Time Magazine' en Stewart Lamont in 'Religion Inc.' een *"fake mail-order degree"* zijn, ter waarde van 20 dollar (Richard Behar. 1991. p.54; Stewart Lamont. 1986. p.19). *"Hubbard's inflated claims usually have some slim basis in fact. He was an elaborator, not an originator."* (Jon Atack. 1990. p.47). Zo beweerde hij bijvoorbeeld een diploma burgerlijk ingenieur (C.E.: Civil Engineer) behaald te hebben aan de George Washington University. Die opleiding volgde hij inderdaad 2 jaar lang, maar faalde en behaalde het diploma niet. Naast gediplomeerd filosoof en burgerlijk ingenieur, zou hij zichzelf ook de titel van kernfysicus en wiskundige hebben aangemeten.

In het boek 'Scientology: een nieuwe kijk op het leven', dat enkele artikels van Hubbard bundelt, schrijft hij over de kritiek die men heeft op zijn onbestaande diploma's: *"De Handelaren in Chaos moeten hierin één van de vele mogelijke conflicten injecteren: ze moeten benadrukken dat hij geen doctor in de filosofie is. [...] In werkelijkheid was degene die*

de filosofie heeft ontwikkeld, goed onderlegd in academische vakken en de menswetenschappen, waarschijnlijk alleen al beter onderlegd in formele filosofie dan docenten in de filosofie aan universiteiten."

(L. Ron Hubbard. 1964. p.11)

Hubbard als schrijver

Wat wel onmiskenbaar vaststaat, is dat Hubbard, vóór hij Dianetics publiceerde, de kost verdiende als schrijver van (pulp-)fictie. Hij maakte vooral naam in het science fiction en fantasy genre, maar schreef ook westerns. Vanaf 1938 publiceerde Hubbard verschillende manuscripten in het toen toonaangevende tijdschrift 'Astounding Science Fiction'. Hier verschenen science fiction en fantasy verhalen van nu nog steeds befaamde auteurs en grote namen in het genre zoals Isaac Asimov, Robert Heinlein, A.E. Van Vogt en Lieber. De redacteur, en eveneens een invloedrijke figuur op het gebied van S.F. was John Campbell Jr. *"Op zijn 22ste [1933] was hij gehuwd, maar bezat noch een diploma, noch een baan. Hij slaagde erin een eerste manuscript 'te plaatsen'. Het was verre van hoogstaand – een goedkoop stationsromannetje – maar opende de poort naar een 'carrière'; zijn pen vloog misschien niet hoog maar ze was alleszins vruchtbaar."*

(Alain Lallemand. 1994. p.93.)

Voor het literaire deel, de fictie van Hubbards oeuvre, kan men de bibliografie van William J. Widder raadplegen: 'The Fiction of L. Ron Hubbard. A Comprehensive Bibliography & Reference Guide to Published and Selected Unpublished Works'. *"Hubbard's literary output is enormous (about 220 tales and novellas, about 20 novels besides many poems and some pieces for the theatre; also film scripts). These items have become available almost completely in the last years in carefully edited, but also very expensive reprints published by Author Services, Los Angeles."*(Marco Frenschkowski. 1999. p.5)

Het artikel van Marco Frenschkowski 'L. Ron Hubbard and Scientology: An annotated bibliographical survey of primary and selected secondary literature' uit 'Marburg Journal of Religion, Volume 4, Juli 1999' geeft daarentegen een uitgebreid en kritisch bibliografisch verslag van de werken van en over Hubbard, Dianetics en Scientology.

Marco Frenschkowski en Alain Lallemand leggen het verband tussen enkele van de fictionele werken van Hubbard en thema's en ideeën die men ook terug kan vinden in

sommige inhoudelijke, theoretische elementen van Dianetics en/of Scientology. *“Als auteur bewandelde hij vanaf toen het pad van de SF en de ‘fantastische’ roman. Reeds in eerder werken had hij een mythische visie op het brein ontwikkeld. Het brein zou aan z’n drager heel vreemde krachten verlenen.”* (Alain Lallemand. 1994. p.93). Enkele selecties:

In ‘The Dangerous Dimension’ ondergaat Dr. Mudge bijvoorbeeld een verbazingwekkende persoonlijkheidsverandering wanneer hij een wiskundige formule ontdekt die hem toelaat te gaan waar hij ook wil, door enkel aan de plaats te denken. De superioriteit van de geest over de materie vormt het centrale thema in dit verhaal. (Marco Frenschkowski. 1999. p.4; Alain Lallemand. 1994. p.93; (Astounding Science Fiction 21 (5), Juli 1938, pp.100-112)).

In ‘The Tramp’ wordt een verhaal verteld over een zwerver die na een hersenoperatie miraculeuze krachten ontwikkelt die hem uiteindelijk vernietigen omdat hij de nieuwe situatie niet de baas kan. (Marco Frenschkowski. 1999. p.4; Alain Lallemand. 1994. p.93; (Astounding Science Fiction 22 (1) Sept. 1938, pp.70-86 ;22 (2), Oct. 1938, pp.90-105 ;22 (3) Nov. 1938, pp.46-65 (in 1992 als boek gepubliceerd))).

‘Masters of Sleep’ vormt een van de weinige literaire werken waar Hubbard openlijk propaganda maakt voor Dianetics. Het is eveneens een verhaal over persoonlijkheidsveranderingen door middel van de integratie van een ‘waking’ en een ‘dream consciousness’. (Marco Frenschkowski. 1999. p.4; (Fantastic Adventures 12(10) Oktober 1950)).

In ‘Typewriter in the Sky’ ontdekt een man dat hij een deel is van iemands anders verbeelding. (Marco Frenschkowski. 1999. p.5; (Unknown Fantasy Fiction 4 (3) Nov. 1940, pp.9-67 ;4 (4) Dec. 1940, pp.127-162 (in 1994 als boek gepubliceerd))).

‘Battlefield Earth’ werkte Hubbard af in 1982, na jarenlang geschreven te hebben over Scientology. Het is een lang verhaal (+1000p) over een toekomstige mensheid onderworpen aan buitenaardse wezens, Psychlo’s, die uiteindelijk kwaadaardige kosmische psychiaters blijken te zijn. Een man, Johnny Goodboy Taylor, wint toegang tot hun technologie en bevrijdt de mensen van slavernij. Dit boek werd later verfilmd met onder andere John Travolta in een van de hoofdrollen en won in 5 van de 7 categoriën van de 'Golden Raspberry Award', onder andere voor slechtste film en slechtste acteur (Marco Frenschkowski. 1999. p.5; Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.20).

Hubbard's laatste werk is de decalogie 'Mission Earth' en vormt in feite een satire op verschillende aspecten van het leven in Amerika (Marco Frenschkowski. 1999. pp5-6).

De meest waanzinnige verhalen doen zich voor over het boek 'Excalibur', dat Hubbard in 1938 zou hebben geschreven, maar nooit werd gepubliceerd. Dit boek zou gegevens bevatten die zo verbijsterend waren dat het niet mocht worden gepubliceerd en waarvan aspirant-kopers moesten zweren anderen niet toe te staan het te lezen. In advertenties voor Excalibur stond als waarschuwing dat vier van de eerste vijftien mensen die het lazen krankzinnig waren geworden (Christopher Evans. 1973. p.74). Hubbard zou dit boek geschreven hebben na een bijna-dood-ervaring. Hij beweerde dat het onderzoek naar Dianetics begon met dit boek, in 1938 (Paulette Cooper. 1971. p.125). Christopher Evans, Russell Miller, Martin Gardner, George Malko, Arthur J Burks, Robert Vaughn Young, Paulette Cooper vermelden het boek 'Excalibur', maar spreken elkaar op verschillende punten tegen. In 'Bare-faced Messiah' van Russell Miller wordt het vermeld om uiteindelijk te lezen dat Hubbard beweerde het boek nooit te hebben geschreven. (Russell Miller. 1988. p.182). In het archief dat Gerald Armstrong vond, zouden drie verschillende versies van Excalibur teruggevonden zijn. In de ene versie zou hij het verhaal neergeschreven hebben na een bijna-dood-ervaring, in de andere versie na een bezoek bij de tandarts, onder invloed van lachgas (Russell Miller. 1988. p.74).

In een zesdelig werk, 'The Scientology Story', dat verscheen in de Los Angeles Times tussen 24 en 29 juni 1990, geschreven door Joel Sappell en Robert W. Welkos, wordt in het 5^e hoofdstuk 'The Making of a Best-selling Author' uiteengezet hoe de verspreiding van het literaire werk van Hubbard door scientologen een strategie vormt om respect, invloed en uiteindelijk ook nieuwe leden te vinden (Sappell en Welkos. 1990. p.70). In dit artikel wordt bovendien uiteengezet hoe de verkoopcijfers van zijn boeken fictief de hoogte werden ingeduwd. Onder andere door het in massa kopen van de boeken en deze daarna terug te verkopen aan (in sommige gevallen diezelfde) winkel. Ook Richard Behar maakt hiervan vermelding in zijn artikel 'The Thriving Cult of Greed and Power'. (Sappell en Welkos. 1990. pp70-72; Richard Behar. 1991. p.9).

Tot zover de fictie, het eerder literaire werk van L. Ron Hubbard. Daarnaast bestaat er een gans oeuvre dat men tot de interne literatuur van Dianetics en Scientology kan toeschrijven. Eigenaardig genoeg begint het verhaal hiervan, of tenminste het succesverhaal, in het science-fiction milieu, met name met de publicatie van het artikel over Dianetics door Hubbard, en met de aankondigingen ervan door de redacteur John Campbell Jr. in eerdere uitgaven van het tijdschrift 'Astounding Science Fiction'.

III.2 Dianetics

Bibliografie:

- ANDERSON Report. 'Report of the Board of Enquiry into Scientology' (Chapter 7: 'Hubbard's Scientific Deficiencies' ; Chapter 8: 'Hubbard's Research').
- BERGER, ALBERT I.. "Towards a Science of the Nuclear Mind: Science-fiction Origins of Dianetics". p.123-141
- FISCHER, HARVEY JAY. 'Dianetic Therapy: an Experimental Evaluation'. 1953.
- MARCO FRENSCHKOWSKI 'L. Ron Hubbard and Scientology: An annotated bibliographical survey of primary and selected secondary literature'.
- HAYAKAWA, S.I. "From Science-fiction to Fiction-science", Etc.: A Review of General Semantics'. pp280- 293.
- HUBBARD, L. RON. 'Dianetics 55!: Een handleiding voor effectieve communicatie'. Uitgeverij: New Era Publications International ApS. Kopenhagen, 1997
- HUBBARD, L. RON. 'Dianetics: De moderne wetenschap van mentale gezondheid. Een Handboek over de Dianetische Methode'. Uitgeverij: New Era Publications. Kopenhagen, 1982 (tweede editie).
- HUBBARD, L. RON. 'Survival'.
- JACOBSEN, JEFF. 'The Hubbard is Bare'. 1992. ('Hubbard's sources'. 'Problems with the Engram Theory'. 'The ideal Dianetics society'. 'The murky state of Clear'. 'Review of Hubbard's theories'.)
- JACOBSEN, JEFF. 'Dianetics: From Out of the Blue?'. pp.1-5.
- JACOBSEN, JEFF. 'Science and Dianetics'. pp.1-3.
- KENT, STEPHEN A.. 'The creation of 'religious' Scientology'. p97-126.
- WALLIS, ROY. "Poor Man's Psychoanalysis?' Observations on Dianetics.".
- WHITEHEAD, HARRIET. 'Reasonably Fantastic: Some Perspectives on Scientology, Science Fiction and Occultism'. pp547-587.
- WINTER, JOSEPH. A Doctor's Report on Dianetics: Theory and Therapy. Uitgeverij: Julian Press/Crown Publishing Group. New York, 1987. (1951)

III.2.1 Inleiding

Om iets van Scientology te begrijpen kan je niet anders dan te beginnen bij de voorloper ervan en de technische fundering waarop ze steunt: Dianetics. Hubbard beweert zelf dat het onderzoek daarvan begon in 1935, 15 jaar voordat de eerste publicatie over Dianetics verscheen. *"In 1935 werd met een deel van het basisonderzoek begonnen; in 1938 werden de voornaamste axioma's ontdekt en geformuleerd. Gedurende de daaropvolgende jaren werden deze axioma's getest in het laboratorium der wereld."* (L. Ron Hubbard. 1950 (1982). p.451).

De vroegste vermelding van Dianetics vindt men terug in 'Dianetics: The Original Thesis' (Wichita, Kansas, 1951 (Los Angeles, 1977)). Aanvankelijk geschreven in 1948, opnieuw uitgebracht als 'The Dynamics of Life', maar pas voor het eerst gepubliceerd in 1951.

Het meest verspreide en bekende boek is 'Dianetics: The Modern Science of Mental Health', dit werd op 9 mei 1950 voor het eerst gepubliceerd. Van dit boek wordt beweerd dat er tot en met 1999 reeds 20 miljoen exemplaren zijn van verkocht. Dit wordt algemeen gezien als het basiswerk en wordt meestal 'DMSMH' of 'Book One' genoemd (Marco Frenschkowski. 1999. p.7). Mei 1950, de publicatiedatum van het boek DMSMH, wordt in Dianetics en Scientology als begin van een nieuwe tijdstelling aangenomen. 'A.D.' staat dan niet voor de gebruikelijke 'Anno Domini', maar betekent 'After Dianetics' (Stewart Lamont. 1986. p.21). In het boek van Jon Atack staat dat Hubbard ooit beweerde het boek in de korte tijd van 3 weken geschreven te hebben (Jon Atack. 1990. p.78).

De allereerste publicatie van Dianetics is terug te vinden in het tijdschrift 'Astounding Science Fiction' (nr. 45(3) van mei 1950, pp45-87), waarin Hubbard tot dan toe science fiction verhalen publiceerde. Dit artikel verscheen enkele weken voor de publicatie van het boek 'DMSMH', en werd voorafgegaan door enkele aankondigende artikels van John Campbell (Christopher Evans. 1973. p.35).

III.2.2 Evolutie

III.2.2.1 start in SF

John Campbell, die de redacteur was van het tijdschrift ASF (Astounding Science Fiction) kondigde al in December 1949 een artikel aan geschreven door L. Ron Hubbard 'Dianetics... An Introduction to a New Science'.

"The item that most interests me at the moment is an article on the most important subject conceivable. This is not a hoax article. It is an article on the science of the human mind, of human thought. It is not an article on psychology - that isn't a science. It's not General Semantics. It is a totally new science, called dianetics, and it does precisely what a science of thought should do. Its power is almost unbelievable; following the sharply defined basic laws dianetics sets forth, physical ills such as ulcers, asthma and arthritis can be cured, as can all other psychosomatic ills. The articles are in preparation. It is, quite simply, impossible to exaggerate the importance of a true science of human thought."

(Jon Atack. 1990. p.82; (John W. Campbell. Astounding Science Fiction (44)4, December 1949, 'In Times to Come'. p.80)

Enkele maanden later, in het nummer van april 1950, verscheen opnieuw een aankondiging van John Campbell in ASF met gelijkaardige aankondigingen van het artikel van Hubbard.¹⁸ Het artikel van Hubbard verscheen in Astounding Science Fiction nr.45 (3). pp45-87, Mei 1950, en heette 'Dianetics: the evolution of a science'.

John W. Campbell Jr. was een gunstige aanwinst. Hij had naam gemaakt als redacteur van een gerespecteerd science fiction magazine en kende dokters, wetenschappers en

---

¹⁸ *"Het nummer van de volgende maand zal naar mijn mening in het hele land een enorme opschudding veroorzaken. We publiceren dan een artikel van zestien duizend woorden, getiteld 'Dianetics... An Introduction to a New Science' door L. Ron Hubbard. Dat zal, meen ik, de eerste keer zijn dat dit materiaal wordt gepubliceerd. Ik verzeker u, in volledige en absolute oprechtheid, dat het een van de belangrijkste artikelen is dat ooit is gepubliceerd. In dit artikel dat een verslag bevat van het onderzoek van Hubbard zelf naar de technische vraag hoe de geest van de mens functioneert, worden uiterst belangrijke fundamentele ontdekkingen meegedeeld. Dit is geen wilde theorie. Het is geen mystiek. Het is een koel-nauwkeurige technische beschrijving van de manier waarop de geest van de mens functioneert, en van de manier waarop men te werk moet gaan om een juist functioneren te herstellen, die op ongeveer tweehonderdvijftig patiënten is beproefd en toegepast. En er wordt slechts op één ding aanspraak gemaakt: de methoden die logisch uit die beschrijving zijn ontwikkelde werken. De techniek voor het stimuleren van het geheugen is zo krachtig, dat de meeste mensen zich binnen een half uur na het begin van de therapie tot in alle bijzonderheden hun eigen geboorte zullen herinneren. Ik heb het aan het werk gezien en zelf de technieken gebruikt."* (Christopher Evans: 'Jezus leeft en woont op Venus'. p.38; origineel: ASF 45 (2), april, 1950)

uitgevers die steun konden verlenen aan Dianetics, Hubbard's nieuwe wetenschap van mentale gezondheid. Campbell slaagde er bijvoorbeeld in Dr. Joseph A. Winter, die ook af en toe publiceerde in ASF, te interesseren voor Dianetics (Roy Wallis. 1977. p.27). *"Winter had previously been interested in Count Alfred Korzybski's methods of treating neurotics by teaching them general semantics, and like so many other members of the semantics movement, he found dianetics even more intriguing."* (Martin Gardner. 1952. (Chapter 22: Dianetics). p.9)

III.2.2.2 initieel succes en 'dianetica-rage'

Nog voor de publicatie van het artikel in ASF of van het boek DMSMH in mei 1950, probeerde Hubbard zijn 'nieuwe wetenschap van de mentale gezondheid' ingang te laten vinden in de wetenschappelijke wereld. Hubbard en Dr. Joseph A. Winter werkten bijvoorbeeld aan de nomenclatuur en terminologie van deze nieuwe wetenschap (Martin Gardner. 1952. (Chapter 22: Dianetics). p.9; Joseph A. Winter. 1951(1987)).

"A paper giving a 'resume of the principles and methodology of dianetic therapy' was submitted by Winter to the journal of the American Medical Association, but was rejected. A revised version including case histories supplied by Hubbard was submitted to the American Journal of Psychiatry, but again rejected. Dr Winter was also unsuccessful in his attempts to persuade other medical practitioners to try out the therapy. Hubbard therefore decided to write a book directed to the laity rather than the medical profession, and Campbell commissioned an article from him on Dianetics for Astounding."
(Roy Wallis. 1977. p.28)

Het werk vond dus geen ingang in wetenschappelijke kringen en werd zelfs van het begin af aan sterk op de korrel genomen door de 2 leidinggevende gemeenschappen omtrent geneeskunde en psychologie, de APA (American Psychological Association; Roy Wallis. 1977. p.75) en de AMA (American Medical Association; Omar Garrison. 1974. p.17). Na deze mislukte pogingen probeerden Hubbard, Winter en Campbell hun nieuwe wetenschap ingang de laten vinden op een andere manier dan via een publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift. Dit verklaart de publicatie van het artikel in een science fiction magazine en van het boek, dat eerder gericht was aan en geschreven was voor het grote publiek dan dat ze een

poging vormde om ingang en aanhang te vinden in de wetenschappen. De aankondigingen van het artikel door John Campbell in ASF hadden echter al effect. In April 1950, dus een maand voor de publicatie van het artikel van Hubbard werd de 'Hubbard Dianetic Research Foundation' opgericht in New Jersey "*to provide the services for which a demand was appearing.*" (Roy Wallis. 1977. p.29).¹⁹ De 'Board of Directors' van deze organisatie waren naast Hubbard zelf, dr. Joseph Winter en John W. Campbell (Eric Townsend. 1985. p.16).

De populariteit van het boek was groot en begin jaren '50 ontstond een ware 'dianetica-rage' in de Verenigde Staten (Eric Townsend. 1985. p.16). Martin Gardner heeft het in zijn boek 'Fads and Fallacies in the Name of Science' uit 1952 over het ongelooflijke succes van Dianetics, een 'nation-wide cult of incredible proportions'. "*Dianetics became a fad of the movie colony. It struck the colleges. Students held dianetic parties at which they tried the new therapy on each other.*" (Martin Gardner. 1952 (Chapter 22: 'Dianetics'). p.2).

Hubbard beweerde namelijk dat zijn ontdekte dianetische therapeutische technieken toegankelijk waren voor iedereen die de instructies kon volgen. Zo ontstonden al vlug verschillende zelfhulpgroepen. Hubbard zelf speelde hierin een centrale rol en bevond zich "*at the centre of a growing movement for self-improvement with an enormous number of requests for information and clarification being directed at him.*" (Eric Townsend. 1985. pp13-14).

Kort na de oprichting van deze organisatie werd een tweede Foundation in Los Angeles opgericht, onder leiding van A.E. Van Vogt²⁰, eveneens een befaamd S.F. auteur die onder andere publiceerde in ASF. Dit centrum overleefde ongeveer een jaar en ook Van Vogt distantieerde zich al vlug van Dianetics en richtte een eigen centrum op, geïnspireerd op dianetics, net zoals Joseph Winter reeds deed in Oktober 1950.

---

¹⁹ Eric Townsend plaatst de stichting van HDRF echter op 7 Juni 1950, dus na de publicatie van het artikel in ASF en van het boek 'DMSMH'.

²⁰ Dat A.E. Van Vogt's al interesse had voor dergelijke filosofieën blijkt onder andere uit zijn boek 'Nul-A' die teruggaat op Alfred Korzybski's 'General Semantics'.

III.2.2.3 Inhoudelijk

III.2.2.3.1 Dianetica: theorieën

In dit hoofdstuk zal een heel beknopte weergave worden gegeven van enkele inhoudelijke en theoretische aspecten van Dianetics, zoals het auditeren, het bestaan en behandelen van engrammen, het onderscheid tussen het reactieve en analytische verstand, enz. In wat volgt zal ik heel kort enkele van deze elementen duiden.

In 'Scientology: De Grondbeginselen van het Denken' door L. Ron Hubbard staat Dianetics gedefinieerd als:

“DIANETICS: van het Griekse dia (door) en nous (ziel of verstand), dus ‘door de ziel’ of ‘door het verstand’ of ‘door het denken’; een systeem voor de analyse, sturing en ontwikkeling van het menselijk denken, met technieken voor vergroot vermogen, rationaliteit en vrijheid van datgene wat de enige bron bleek te zijn van aberraties en psychosomatische ziekten. Mei 1950 geïntroduceerd met de publicatie van Dianetics: de moderne wetenschap van mentale gezondheid door L. Ron Hubbard.”

(L. Ron Hubbard. 1978. p.i)

Dianetics bevatte reeds enkele belangrijke elementen die tot de kern van het latere Scientology zullen toebehoren. Volgens Dianetics is het enige doel in het leven 'Voortbestaan' en dit wordt bereikt via 4 dynamieken. De eerste dynamiek is die van het individu, de tweede de familie, de derde de groep en de vierde het ras. Elke mens probeert te overleven op deze 4 dynamieken (in Scientology wordt dit uitgebreid naar 8 dynamieken). Het probleem echter is dat elke mens 'geabbereerd' is, gestoord wordt in elke van deze dynamieken in zijn dynamische behoefte 'voortbestaan', en dit door het reactieve verstand.

Hubbard meende dat elke mens een zuiver, analytisch verstand bezit, en dat alle indrukken van de zintuigen door dit verstand worden geregistreerd en benut voor het geven van de juiste prikkels. Te vergelijken met een computer, is dit verstand in staat de goede beslissingen te nemen. Maar in het evolutieproces van de mens is een mechanisme ontstaan dat de werking van het analytisch verstand verstoort, namelijk het reactieve verstand.²¹ Het reactieve verstand reageert op prikkels van buitenaf en legt indrukken vast van momenten van

---

²¹ Hubbard onderscheidt ook nog een derde type: het somatische verstand.

geestelijke of lichamelijke pijn, engrammen. Wanneer men later omstandigheden ontmoet die associaties oproepen met deze engrammen, dan schakelt het reactieve verstand het analytische verstand uit en laat zijn irrationele invloeden gelden.

De dianetische therapie, of het auditeren, beoogt de opgeslagen engrammen, deze geregistreerde pijn-indrukken, op te sporen. Wanneer een engram wordt ontdekt dan wordt de desbetreffende gebeurtenis gereconstrueerd en aldus overgebracht van het reactieve naar het analytische verstand. Naarmate meer engrammen zijn geneutraliseerd, worden de handelingen van de mens in grotere mate bepaald door het analytische verstand. Het uiteindelijke doel is dat alle engrammen onschadelijk worden gemaakt en alleen op die manier kan men (een) 'clear' worden. Iemand die onder invloed staat van het reactieve verstand is 'geabbereerd'. Iemand die nog niet 'clear' is, wordt een 'pre-clear' genoemd.

Auditeren bestaat uit het gericht stellen van vragen door de auditor aan een cliënt. De auditor is daarvoor opgeleid, de gebruikte methoden zijn gestandaardiseerd en de sessies staan onder controle van een 'case supervisor', die het verslag dat de auditor van elke sessie maakt bestudeert en zo nodig de auditor corrigeert.

Cruciaal is dat bij het auditeren gebruik wordt gemaakt van de e-meter, kort voor elektro-psychometer. De e-meter wordt door Hubbard gedefinieerd als "*een elektronisch instrument voor het meten van de mentale conditie en verandering van conditie van individuen, als een hulpmiddel voor grotere precisie en snelheid in het auditeren.*" (L. Ron Hubbard. 1978 (Verklarende woordenlijst). p.150). Dianetics ontstond echter zonder de e-meter. Christopher Evans traceert het bestaan ervan terug tot eind 1950/begin 1951: "*Toen verscheen er aan het eind van 1950 of in het begin van 1951 een individu dat, Volney Mathison heette in Elizabeth, New Jersey, met bij zich een vreemde, maar intrigerende doos, die onder meer voorzien was van draden, handvaten en een wijzerplaat, en die naar hij beweerde de gedachten kon meten.*" (Christopher Evans. 1973, p.77). Stephen Kent plaatst de introductie van de e-meter op 3 Maart 1952 (Stephen A. Kent. 1999b. p.4). Er werd een complexe terminologie ontwikkeld door Hubbard om de gegevens van de e-meter te interpreteren. "*'theta bop' (steady dance of the needle); 'stage four' (needle goes up an inch or two, sticks, falls to the right and repeats this action); 'rock slam' (needle goes back and forth in jerky fashion); 'floating' (the goal of the auditing session when the needle floats free over a wide area unaffected by questions or commands).*" (Stewart Lamont. 1986. p.26). De 'client' moet twee blikken vasthouden en afhankelijk van de beweging van de naald die volgt op een bepaalde vraag of actie van de auditor moet de auditor een specifieke respons geven. De specifieke voorschriften, vragen en responsen zijn nu de 'Tech' die Hubbard ontwierp.

Dit zijn, heel beknopt uitgelegd, enkele van de principes die centraal staan in Dianetics, de voorloper van Scientology. Voor een gedetailleerdere uitleg hieromtrent leest men best 'Book One' zelf ('Dianetics: De moderne wetenschap van de mentale gezondheid').

III.2.2.3.2 pseudo-wetenschap en eclectisme

Dianetics wordt het statuut van de exacte, precieze wetenschappen aangemeten. Meermaals wordt dat herhaald in het handboek 'Dianetics: De moderne wetenschap van mentale gezondheid' (DMSMH) en ook in andere Dianetics en Scientology-literatuur. Dianetics, zoals Hubbard die voor ogen had, ging verder dan psychologie en psychiatrie. In dit boek, het basiswerk van de dianetics, heeft hij het over een exacte wetenschap. *"De ontdekkingen en de ontwikkelingen die het mogelijk hebben gemaakt de Dianetics te formuleren, namen vele jaren van wetenschappelijk onderzoek en zorgvuldige proefnemingen in beslag."* (L. Ron Hubbard. 1950 (1982). p.ix). *"Als een wetenschap van het verstand haar naam waardig wil zijn, moet zij zich in experimentele precisie met de natuur- en scheikunde kunnen meten."* (L. Ron Hubbard. 1950 (1982). p.6). Jeff Jacobsen stelt in het tweede deel van zijn artikel 'Medical claims within Scientology's Secret Teachings' de (on)wetenschappelijkheid van Scientology en Dianetics aan de kaak. *"Hubbard claimed that his auditing process was scientifically valid. L. Ron Hubbard constantly makes the claim that dianetics is a "scientific fact." In fact, he makes that claim 35 times in Dianetics: The Modern Science of Mental Health."* (Jeff Jacobsen. 1996. p.8). Als bewijs en argumentatie voor deze beweringen wordt telkens het jarenlange onderzoek van Hubbard vermeld. Onderzoekresultaten worden echter niet meegedeeld, de woorden 'exacte wetenschap', 'jarenlang onderzoek', 'experimentele precisie', talloze succesverhalen, de leuze 'het werkt' en vooral Hubbard's autoriteit op dit vlak moeten volstaan als bewijs.

Reeds kort na de publicatie werd het boek onderworpen aan sterke kritiek. Naast verscheidene kritische besprekingen van het boek 'DMSMH' kort na diens verschijning in 1950, verschenen ook al vlug kritische wetenschappelijke artikels. *"On June 1, 1950, Dr. Austin Smith, then editor of the Journal of the American Medical Association, sent a number of letters to doctors and medical societies throughout the U.S., asking their help. In his letters to the profession, he solicited authoritative statements that would convince the layman that Dianetics was a new and dangerous form of quackery."* (Omar Garrison. 1974. p.17). Dr.

John Winter distantieerde zich van Dianetics in Oktober 1950 en schreef 'A Doctor's Report on Dianetics: Theory and Therapy'. Hierin geeft hij kritiek op onder andere de notie van vorige levens die centraal zou worden in Dianetics en het latere Scientology.

Harvey Jay Fischer schreef in 1953 het artikel 'Dianetic Therapy: an Experimental Evaluation: A Statistical Analysis of the Effect of Dianetic Therapy as Measured by Group Tests of Intelligence, Mathematics and Personality'. Hij zette een experiment op om de effectiviteit van de dianetische therapie te testen. Aangezien deze therapie een positieve invloed beweert te weeg te brengen op het intellectuele en wiskundige functioneren en persoonlijke conflicten zette hij een experiment op met deze drie variabelen. Hij selecteerde drie groepen van 36 personen, die een verschillende hoeveelheid (0, 18 en 36 uren) dianetische therapie kregen gedurende een periode van 60 dagen. Zijn conclusie luidde dat er noch een positieve, noch een negatieve systematische invloed was op deze drie variabelen²² (Harvey Jay Fischer. 1953. (Hoofdstuk IV) p.35).

In 1959 werd in 'Psychological Newsletter' een experimenteel onderzoek omtrent Dianetics gepubliceerd dat werd gevoerd door Jack Fox, Alvin E. Davis en B. Lebovit. In dit onderzoek gaat de aandacht naar de 'engram-hypothese' van Hubbard, een centraal concept in Dianetics. Volgens deze hypothese, of dit feit zoals Hubbard het stelt, worden engrammen opgenomen in de hersenen tijdens een onbewuste staat en is het mogelijk om via dianetische therapie, in een kort tijdsbestek, zich alles wat gebeurd is tijdens deze onbewuste staat te herinneren (L. Ron Hubbard. 1950 (1982). p.61). In dit onderzoek werd een experiment opgezet *"in which a passage selected from a physics text was read to a subject placed in an unconscious state by administration of sodium pentothal. During a period of almost six months, dianetic auditors were unable to recover the passage. Thus, the engram hypothesis was not substantiated by this experiment."* (Fox, Davis en Lebovit. 1959. p.134).

Harvey Jay Fischer gaat ook in op de theoretische en inhoudelijke component van Dianetics en diens eclecticische fundering. *"Dianetic theory seems to have been developed*

---

²² *"(1) dianetic therapy does not exert a systematic influence either favourably or adversely upon intellectual functioning; (2) dianetic therapy does not exert a systematic influence either favourably or adversely upon mathematical ability; and (3) dianetic therapy does not exert a systematic influence either favourably or adversely upon the degree of personality conflicts."* (Harvey Jay Fischer. 1953 (Hoofdstuk IV). p.35)

through an eclectic approach that takes material out of context from other theoretical formulations and molds them to fit a contention which is not only unestablished (the memory engram) but which has much evidence against it." (Harvey Jay Fischer. 1953 (Hoofdstuk V). p.41). Overleven als doel van het leven kan Hubbard ontleend hebben aan Darwin, Bergson, Jung en/of Adler. Hubbard veronderstelt dat erfelijkheid relatief passief is en dat externe krachten het individu vorm geven. Dit herinnert aan de conditioneringstheorie van Pavlov en het behaviorisme van Watson. De dianetische definitie van het concept 'engram' werd al in 1904 voorgesteld door Richard Semon. Hubbard's idee van het reactieve verstand lijkt een combinatie van Freuds onbewuste en Pavlov's geconditioneerd gedrag (Harvey Jay Fischer. 1953. p.18).

"It seems that the reservations expressed in scientific circles about dianetic therapy are well founded. If a method is based upon loosely documented theory, then there is little hope for the efficacy of the method. The results of this study should serve as an example that a theoretical groundwork should be most thoroughly laid out before its tenets are tested."

(Harvey Jay Fischer. 1952 (Hoofdstuk V). p.41)

Hubbard zelf beweert zijn inspiratie gehaald te hebben bij Freud, Anaxagoras, Aristoteles, Roger Bacon, Boeddha, Charcot, Confucius, Rene Descartes, Will Durant, Euclidius, Michael Faraday, William James, Thomas Jefferson, Jesus, Alfred Korzybski, James Clerk Maxwell, Mohammed, Lao Tsze, van Leeuwenhoek, Isaac Newton, Thomas Paine, Plato, Socrates, Herbert Spencer en Voltaire. (George Malko. 1970. pp102-103)

Alfred Korzybski's 'General Semantics', eveneens populair in het science fiction milieu van de jaren '40-'50, vertoont grote gelijkenissen met Dianetics.

Het onderscheid tussen het analytische en het reactieve verstand doet denken aan Freuds bewust en onbewuste. Het reactieve verstand zelf werkt op 'pavloviaanse manier', als een soort van stimulus-respons mechanisme.

Jeff Jacobsen bestudeert het eclecticische aspect van Dianetics in het artikel 'Dianetics: From Out of the Blue?'. Hij legt het verband tussen Hubbard's theorieën en die van dr. J Sadger (prenatale engrammen), Grace W. Pailthorpe, Nathaniel Thornton, Freud, Alfred Korzybski (general semantics) en Richard Semon. In het artikel 'Science and Dianetics' gaat

hij de wetenschappelijkheid van Dianetics na en toetst hij de (on)falsifieerbaarheid van Dianetics.

Harvey Jay Fischer merkt op dat er een gevaar schuilt in de idee dat iedere persoon in een tijd van vier weken “[can] *become qualified in practicing an art for which other therapies require so high an order of professional competence.*” (Harvey Jay Fischer. 1953 (Hoofdstuk IV). p.40). Ook Joseph A. Winter maakt deze kritiek in zijn artikel 'A Doctor's Report on Dianetics' uit 1951.

Een belangrijk onderdeel in de pseudowetenschap van Dianetics en Scientology is de e-meter. In 1970 deed de 'British Psychological Society' een studie over de e-meter en oordeelde "*dat hij niet meer was dan een onbetrouwbare versie van de oude galvanometer.*" (Christopher Evans. 1973. p.77.). Het Nederlandse overheidsrapport concludeert dat de e-meter zich qua principe noch werking fundamenteel onderscheidt van een leugendetector (Witteveen. 1984. p.157). (supra: 'IV.2: Scientology in de USA: .x FDA).

De e-meter wordt ook gebruikt voor 'Security Checks', of 'Sec Checks', iets wat Hubbard in 1959 introduceerde. De e-meter werd gebruikt om 'overts' op te sporen, die worden gedefinieerd als overschrijdingen van een morele code. Later werd 'Sec Check' omgedoopt tot 'Integrity Processing' of 'Confessional Auditing'. Een Sec-Check bestaat uit een lange lijst met vragen naar de verschillende 'overts', terwijl de 'cliënt' aan de e-meter is gekoppeld (Jon Atack. 1990. p.114).

“Something else had begun to happen which Winter does not mention but which was to result in the alienation of Campbell, Van Vogt, and a sizeable portion of Hubbard’s followers. That was that pre-clears and auditors had started pursuing engram ‘chains’ back past the prenatal stage and into past lives.”

(Harriet Whitehead. 1974. p.579)

III.3 Scientology

III.3.1 Inhoudelijk

En juist daar ligt een eerste aanzet tot Scientology, namelijk in het volgen van de engrammen tot voor de geboorte en zelfs tot voor de conceptie. Enkele maanden na het verschijnen van Dianetics beweerde men engrammen te vinden die afkomstig waren uit vorige levens. *"It appears that he briefly resisted the notion that this material emanated from past lives, but shortly became reconciled to this view and began experimentation on the running of past-life engrams."* (Roy Wallis. 1977. p.90). Roy Wallis stelt dat deze ontdekking van engrammen uit vorige levens bijna automatisch volgt uit de aarde van de dianetische techniek. *"Since the location of the basic-basic and its erasure would quickly result in clearing the case, it followed that if individuals were not cleared, there must necessarily be an earlier incident to resolve."* (Roy Wallis. 1977. p.90).

In april 1951 ontsloeg Hubbard zichzelf van de 'Hubbard Dianetic Research Foundation', in 1952 richtte hij 'the Hubbard Association of Scientology International' (HASI) op in Phoenix en kondigde hij een nieuwe vorm van 'clear' aan (Jon Atack. 1990. p.93, p.101).

In juni 1951, een groot jaar na de publicatie van het boek 'DMSMH' en twee maanden nadat Hubbard zichzelf had ontslagen uit de 'Hubbard Dianetics Research Foundation' verscheen wat wordt gezien als het 2e Dianetics boek: 'Science of Survival'. Hierin werkt Hubbard 'survival', het voorbestaan uit als 'dynamisch principe'. Ook andere elementen die later centraal zouden komen te staan in Scientology werden in dit boek uitgewerkt, zoals de toonschaal, ARC (Affinity, Reality, Communication), theta-MEST (Matter, Energy, Space, Time) en het materiaal omtrent vorige levens, dat een eerste aanzet vormde tot Scientology (Jon Atack. 1990. p.96).

Daarna volgde het boek 'What To Audit'. Dit boek wordt nog steeds uitgegeven, exclusief 1 hoofdstuk, onder de naam 'Scientology: A History of Man'. Daarin gaat Hubbard dieper in op de 'Time Track'. Volgens Hubbard dragen we engrammen mee uit onze vorige levens. Hij onderscheidt verschillende vormen van leven die elk hun specifieke engrammen meebrachten zoals de 'helper', 'seaweed', 'jellyfish', 'clam', 'weeper', 'sloth', 'ape', 'pilt-down man', 'caveman', enz. Zo'n 35000 jaar geleden kwam de 'theta-being' naar aarde en transformeerde de 'caveman' in de homo sapiens. De 'theta-being' is echter onderhevig aan verschillende implantaten: 'Facsimile One', 'the Halver', 'the Joiner', 'the Between-lives', 'the Emanator', 'the Jiggler', 'the Whirler', 'the Fly-trap', 'the Boxer', 'the Rocker', enz. (Jon Atack. 1990. p.103). Elke mens is dus onderhevig aan engrammen en implantaten uit al deze

categorieën, en enkel de auditingprocessen zoals die uitgeschreven werden door Hubbard kunnen je daar vanaf helpen.

Met behulp van de e-meter werd dit 'bewijs' gevonden voor het bestaan van vorige levens en voor de transformatie van Dianetics in Scientology. *"Hubbard introduced it to the Dianetics community on March 3rd, 1952, and very quickly his followers were using these machines to unravel the reputed engrams of current (or 'present-time') and past lives."* (Stephen A. Kent. 1999b. p.4).

De fundamentele veronderstelling in Scientology is in feite dat de mens een 'thetan' is, wat op zich al een verklaring geeft voor het anti-psihiatrische element in Dianetics en Scientology. Hubbard expliciteert bijvoorbeeld in 'Scientology: de grondbeginselen van het denken', waar hij Scientology definieert als een tak van de psychologie:

"De meer acceptabele en normale psychologie, zoals die werd begonnen door Thomas van Aquino en uitgebreid door een groot aantal latere schrijvers, werd in 1879 ernstig verstoord door ene professor Wundt, een Marxist, verbonden aan de universiteit van Leipzig in Duitsland, Deze man vormde het denkbeeld dat de mense een dier zonder ziel was en baseerde zijn gehele werk op het principe dat er geen 'psyche' was (een Grieks woord dat 'ziel' of 'geest' betekent."

(L. Ron Hubbard. 1978. p.7)

Een thetan is deze 'ziel' of 'geest', het 'ik' en neemt bezit van een menselijk lichaam. De thetan maakt geen deel uit van het fysieke universum, maar kan wel gezag uitoefenen op het MEST-universum (Matter, Energy, Space, Time) (Bryan Wilson. 1998. (pt.6.07). p.21). Thetans hebben dit MEST-universum geschapen enkel door er aan te denken. In de loop der tijd echter, zijn ze verstrikt geraakt in dit universum. Op die manier wordt de mens gehinderd, omdat hij door de geschiedenis heen gaan geloven is in de beperkingen van dit universum, en deze beperkingen worden opgeslagen in het reactieve verstand.

Een fundamenteel verschil tussen Dianetics en Scientology is dus dat men niet enkel de engrammen uit dit leven moet verwijderen, maar ook deze uit de vele vorige levens.

In Scientology wordt een onderscheid gemaakt tussen acht dynamieken, in Dianetics waren dit er vier. Deze zijn, gerangschikt van de 1e tot de 8e: de Zelfdynamiek, de Sexdynamiek, de Groepdynamiek, de Mensheiddynamiek, de Dierendynamiek, de Universumdynamiek, de Geestelijke dynamiek en de God of Oneindigheidsdynamiek. (Bryan Wilson. 1998. (pt.6.09). p.22).

Vanaf 1966 worden meer geavanceerdere graden uitgegeven, de 'Operathing Thetan Levels'. In OT III, genaamd de 'Wall of Fire', leert men een gans nieuwe waarheid, genaamd 'Incident II' en wordt de kosmologie van Scientology verduidelijkt. 75 miljoen jaar geleden, wou de kwaadaardige, intergalactische strijder genaamd Xenu, het probleem van overbevolking oplossen. Hij nam alle mensen van zo'n 76 planeten (die de Galactische confederatie vormden) gevangen, bevroor ze en sloot ze op in vulkanen op de planeet Teegeeack, die nu de planeet Aarde blijkt te zijn. Daar werden al deze mensen geïmplanteerd met 'body thetans'. 6 jaar na deze gebeurtenissen heeft men Xenu kunnen gevangen nemen en opsluiten in een elektronische val, maar de Galactische confederatie kon zich niet herstellen. Alle mensen hebben vandaag de dag nog steeds last van de vele 'body thetans' die 75 miljoen jaren leden werden geïmplanteerd en elke 'body thetan' moet 'gecleared' worden eer men verder op de ladder (de 'Bridge to Total Freedom') omhoog kan (Michael Robinson. 1995).

De laatste OT graad werd in 1970 ontworpen en was OT VII. In 1978 werden OT IV tot en met OT VII omgevormd tot de 'New Era Dianetics Operathing Thetan Levels', NOTs in het kort. Hubbard ontwikkelde deze samen met David Mayo, ze bestaan uit 55 memo's, met procedures om verschillende 'body thetans' uit te drijven (Jon Atack. 1990. p.198; Eric Townsend. 1985. p.23, p.39).

Scientology biedt nu de 'Bridge to Total Freedom' aan.. Deze brug bestaat uit een hele reeks stappen, waarin deze totale vrijheid bereikt wordt in het allerlaatste OT-level. In 1950 boodt Dianetics 2 statussen aan: clear en preclear, in 1954 boodt Scientology er 6 aan, in 1965 waren dat er 8, in 1970 meer dan 41, 94 in 1982. Hiernaast zijn er een hele 'bureaucratische statussen', met name 'hats'. (Bainbridge en Stark. 1985. p.277)

In veel gevallen is de eerste stap van de ladder het boek 'DMSMH' of de gratis persoonlijkheidstest, IQ-test of stress-test. Deze zijn allen dezelfde, namelijk de 'Oxford Capacity Analysis Test', die bestaat uit zo'n 200 vragen. De volgende stappen zijn niet meer gratis, en hoe verder je geraakt op de ladder, hoe duurder deze cursussen worden. De twee belangrijkste stadia hierin zijn 'clear' en 'operating thetan'. John Foster liet een onderzoek voeren naar de waarde van deze OCA-test en oordeelde het gebruik hiervan, naar voorschriften van Hubbard, potentieel schadelijk is, daar er steeds de conclusie wordt aan vastgeknoopt dat de desbetreffende persoon grote problemen heeft en dat het volgen van een Scientology-cursus daar de enigste oplossing vormt (John Foster. 1971. (pt.131) pp65-68)

Deze 'ladder naar de totale vrijheid' bestaat uit twee delen: auditing en training. Auditing is wat hier net is uiteengezet, het 'clearen' van engrammen, training bestaat uit de opleiding tot auditor.

III.3.2 Organisationeel

Deze inhoudelijke verschillen tussen het 'oude' Dianetics en het nieuwe Scientology gaven Hubbard de kans terug een greep te krijgen op de Dianetics-gemeenschap (Stephen A. Kent. 1999b. p.4). Dit is ook het perspectief dat Roy Wallis aanneemt in zijn boek 'The Road to Total Freedom: a sociological analysis of scientology', wanneer hij de transformatie van Dianetics in Scientology voorstelt als de transformatie van een 'cult' in een 'sect': “[...] *from a loose, almost anarchic group of enthusiasts for a lay psychotherapy, Dianetics, to a tightly controlled and rigorously disciplined following for a quasi-religious movement, Scientology.*”. Die transformatie wordt door Roy Wallis gezien als een strategie van Hubbard om zijn positie als leider te handhaven. “[...] *a strategy by means of which leaders seek to perpetuate and to enhance their status by arrogating authority in an attempt to create a stable and cohesive following.*” (Roy Wallis. 1977. p.15). Wallis stelt dat de verschillende Dianetics-organisaties slecht werden bestuurd in de jaren 1950-1951. Hubbard hield zich vooral bezig met het geven van lezingen en gaf weinig richting aan deze Foundations in hun dagelijks bestuur. Daarnaast was hij *"progressively alienating other board members by his practice of initiating developments without consulting them, and by what some of them viewed as his increasingly evident authoritarianism."*, wat bijvoorbeeld blijkt uit de distantiëring van de originele 'Board of Directors': John Campbell, A.E. Van Vogt en Dr. Joseph A. Winter (Roy Wallis. 1977. p.58).

"The men who had helped to make Dianetics a nationwide movement had deserted him. Winter, who had lent the air of medical authority; Morgan, the lawyer who had incorporated the first Foundation; Ceppos, the publisher who had unleashed Dianetics: The Modern Science of Mental Health on the world; and, most important, Campbell, Hubbard's first recruiter and greatest publicist, who had virtually created the Dianetics boom."
(Jon Atack. 1990. p.97)

Eind 1953, wordt de 'Church of Scientology' officieel geïncorporeerd, naast 2 andere kerken: de 'Church of American Science' en de 'Church of Spiritual Engineering'. Stephen

Kent beargumenteert dat er pas een religieuze context en kosmologie werd ontwikkeld rond dit materiaal met de officiële stichting van de 'Church of Scientology' in December 1953 en de publicatie van de tekst 'The Factors' (Stephen A. Kent. 1999b. p.10).

Op 10 April 1953, ongeveer een half jaar voordat de 3 kerken werden geïncorporeerd, schreef Hubbard een brief aan Helen O'Brien, die toen aan het hoofd stond van de kerk in de Verenigde Staten.

"[...] telling her that it was time to move from a medical to a religious image. His objectives were to eliminate all other psychotherapies, to salvage his ailing organization, and, Hubbard was quite candid, to make a great deal of money. Being a religion rather than a psychotherapy was a purely commercial matter, Hubbard said. He enthused about the thousands that could be milked out of preclears attracted by this new promotional approach." (Jon Atack. 1990. p.107)

Zelfs nadat Hubbard deze 3 kerken stichtte definieerde hij Scientology nog niet als een religie. In een publicatie begin 1954 ontkent hij dat Scientology een religie zou zijn: *"Scientology has opened the gates to a better World. It is not a psycho-therapy nor a religion. It is a body of knowledge which, when properly used, gives freedom and truth to the individual."* (Stephen A. Kent. 1999b. p.10). Ook later, in 1962, zou hij nog dit religieuze element gedeeltelijk ontkennen (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.18; (HCOPL, 29 October 1962)).

Stephen A. Kent bekijkt de religieuze transformatie van (de wetenschap) Dianetics in (de religie) Scientology als een legitimatie-middel. Het laat de organisatie toe *"to engage the wider culture in ways that would be closed to it if it were to adhere to Hubbard's initial scientific assertions, while at the same time these claims provide it with a degree of protection from some forms of governmental incursion."* (Stephen A. Kent. 1999b. pp12-13).

De religieuze context zou pas worden ontwikkeld nadat er zich organisationele en financiële moeilijkheden voordeden in de verschillende Dianetics-organisaties. *"Hubbard did not give the material [about past lives] a religious interpretation until after he experienced financial strain and membership decline. Arguably, he capitalized on the opportunity that presented itself by the past life material to develop religious claims out of a pseudo-therapy."* (Stephen A. Kent. 1999b. p.9).

Don Purcell, een oliebaron die Hubbard hielp toen hij in financiële moeilijkheden verkeerde in 1951-1952, ontbond de 'Wichita Dianetic Foundation' en gaf alles over aan Hubbard. *"These included the copyrights to several Hubbard books. The use of the word "Dianetics" and even the name "L. Ron Hubbard" had been in dispute."* (Jon Atack. 1990. p.108). Ook dit gaf Hubbard de kans terug greep te krijgen over de Dianetics-gemeenschap.

Zoals in 'II.2: De definatorische problematiek' staat vermeld, zijn er verschillende voor- en nadelen verbonden aan de verschillende definities en omschrijvingen. De geschiedenis, evolutie en transformatie van Dianetics naar Scientology wordt dus kritisch bekeken door buitenstaanders. Critici *"often resist its contemporary religious presentations, believing that it continues to use religion as an expedient device to gain the freedom to operate with minimal governmental interference."* (Stephen A. Kent. 1999b. pp12-13). Niet tenminste omwille van de belastingvoordelen die met de erkenning als religie gepaard gaan en in strijd lijken met de commerciële natuur van de organisatie. Maar de niet-religieuze ontstaansgeschiedenis van de organisatie is niet de enige reden waarom de religieuze natuur van Scientology soms in vraag wordt gesteld. In verscheidene voorschriften van Hubbard komt telkens weer dit financiële en commerciële aspect sterk naar voor. In Maart 1972 schreef Hubbard bijvoorbeeld de 'Governing Policy for finance'. *"Points A and J were the same: "MAKE MONEY." Point K was "MAKE MORE MONEY." And the last point, L, was "MAKE OTHER PEOPLE PRODUCE SO AS TO MAKE MONEY."* (Jon Atack. 1990. p.157).

Daarnaast is Scientology actief niet enkel op de religieuze markt. *"Its complex, international structure actively markets, promotes, and advertises material related to business management, education, mental health, physical health, drug rehabilitation, taxation, "moral revitalization" (to use its own term), and entertainment. These operations merge with the religious elements and aim at "getting the technology of LRH into new territories of the world"* (Stephen A. Kent. 1999c. p.148.)

III.4 Sea Org, David Miscavige en het overlijden van L. Ron Hubbard.

Men zou de these kunnen stellen dat, aangezien de sterke grip die Hubbard had op de organisatie, Scientology aanzienlijk veranderd zou kunnen zijn in 1966, toen Hubbard afstand deed van zijn titel of rol als 'Executive Director', of na 24 januari 1986, de dag van zijn overlijden. Hoewel Scientology veranderde in de jaren '60, was dit niet omdat Hubbard officieel afstand deed van zijn titel 'Executive Director', maar juist omdat hij zich toegaf op meer 'spirituele' in plaats van administratieve zaken en zo nieuwe inhoudelijke, doctrinaire elementen ontwikkelde, zoals de 'Operating Thetan Levels' (OT), de 'Ethics-conditions' en bijhorende formules, de suppressieve persoon- en potentiële bron van moeilijkheden-doctrine (SP, PTS), de 'Fair-Game' praktijk, enz. (supra: 'III.6: Scientology en Kritiek').

In grote lijnen kunnen 2 breukmomenten worden onderscheiden. In 1966 werd de 'Sea Organization' en het 'Guardian Office' opgericht (en daarbij horen ook enkele inhoudelijke en theoretische aanpassingen zoals bijvoorbeeld de O.T-levels, 'Ethics'-condities en 'Fair Game'-doctrines). Eind jaren '70, begin jaren '80, onderging de organisatie een transformatie, J. Gordon Melton noemt het een kleine contra-reformatie, met de ontmanteling van het 'Guardian Office' (GO), de oprichting van de 'Church of Scientology International' (CSI), 'Office of Special Affairs' (OSA), 'Author Services Inc' (ASI), 'Religious Technology Center' (RTC) en 'Scientology Missions International' (SMI), waarin David Miscavige een belangrijke rol speelt.

Hier ('III.4') zal enkel een korte beschrijving worden gegeven van de evolutie van verschillende organisaties en de 2 (r)evoluties. In het volgende deel ('III.5') zal worden ingegaan op de functies van deze verschillende organisaties.

In de lente van 1959 werd 'Saint Hill Manor' gekocht in Engeland, wat voor enkele jaren (tot '66) het hoofdkwartier van Scientology zou worden (Eric Townsend. 1985. pp23-26).

In 1966 schreef Hubbard de 'Operathing Thetan Levels' (OT) I en II. Daarop deed hij afstand van zijn titel 'Executive Director' en startte de 'Sea Organization' (SO of 'Sea Org'), die zich uiteindelijk in 1975 vestigde in Clearwater, Florida als 'Flag Land Base' (FLB) (supra: 'III.5: Sea Org'). De eerste 'Advanced Organization' (AO) werd opgericht in 1968.

Pas vanaf de jaren '70 breidde Scientology zich uit naar niet-Engelstalige landen. Voorheen bleef dat beperkt bij de Verenigde Staten van Amerika, het Verenigd Koninkrijk, Australië en Canada.

De transformatie in de organisatie vanaf 1979 met de uiteindelijke veroordeling van leden van het Guardian Office in 1983 worden door Melton vergeleken met de contra-reformatie van de rooms-katholieke kerk in de 16e eeuw (J. Gordon Melton. 2001. p.5.). De aanleiding hiervan was voornamelijk 'Operation Snow White', opgezet door het GO (Guardian Office), waarover meer in het volgende hoofdstuk (supra: 'III.5: .x GO, OSA')

Op 1 September 1979 neemt 'CMO Int' (Commodore's Messenger Organization International) alle management-afdelingen over en zet een herorganisatie van de kerk in gang. David Miscavige wordt de 'Action Chief' in CMO Int. In April 1979 vormde CMO Int. de organisatie WDC (Watchdog Committee), die de hoogste 'management-unit' is in CSI (Church of Scientology International), die op zijn beurt in 1982 wordt uitgeroepen tot de moederkerk (Jon Atack. 1990. p.199).

In Oktober 1979 worden 11 GO leden worden veroordeeld voor "*breaking and entering, burglary, bugging, theft of tens of thousands of pages of government documents, false imprisonment, forging government credentials, forging evidence, destroying evidence, coaching a witness to lie under oath and kidnapping.*" (Jon Atack. 1990. p.177). Tot Februari 1980 woont Hubbard in Hemet, Californië (bij Gilman Hot Springs), daarna duikt hij onder en onderhoudt enkel contact met David Miscavige via Pat en Annie Broeker. Hij vestigt zich in een ranch in Creston, San Luis Obispo, Californië (en overlijdt daar op 24 Januari 1986). (Russell Miller. 1988. p.364)

In Maart 1981 wordt Mission Corporate Category Sort-out (MCCS) opgezet die als doel heeft elk (financieel) verband tussen Scientology en Hubbard te verduisteren en aan de oorzaak ligt van de herorganisatie van de kerk. In Juni 1981 wordt Bill Franks de nieuwe 'Executive Director Int.', een positie die sinds 1966 vacant was, daar ze toen verlaten werd door Hubbard (Jon Atack. 1990. p.204).

In 13 Oktober 1981 word ASI (Author Services Inc.) geïncorporeerd door Sherman Lenke, de persoonlijke advocaat van Hubbard en wordt David Miscavige aangeduid als de CEO en 'Chairman of the Board' van ASI. Tegelijkertijd worden ook BPI (Bridge Publications Int.) en NEP (New Era Publications) opgericht, beiden uitgeverijen, ASI heeft als officiële functie de literaire belangen van Hubbard te beschermen. In November 1981 wordt CSI (Church of Scientology International) de nieuwe moederkerk. 23 December 1981 wordt SMI (Scientology Missions International) opgericht. 1 Januari 1982 wordt RTC (Religious Technology Center) opgericht en op 16 Mei 1982 worden alle trademarks van Dianetics en Scientology aan RTC overgedragen. Op 28 mei 1982 wordt CST (Church of Spiritual

Technology) opgericht door Sherman Lenske. In December 1983 vervangt OSA (Office of Special Affairs) de functies die het GO (Guardian Office) voor zich nam. 6 Oktober 1984 wordt IAS (International Association of Scientologists) opgericht en op 8 November 1984 Celebrity Centres International, om de verschillende Celebrity Centers te overkoepelen. Later, in 1988, wordt ABLE opgericht, die verschillende organisaties overkoepelt, waaronder Narconon, Criminon, 'Applied Scholastics Int' en 'The Way To Happiness Foundation'.

In het volgende hoofdstuk zal aandacht worden besteed aan enkele van deze afdelingen die samen de organisatie Scientology vorm(d)en. Naast de organisaties die hierboven staan vermeld zijn dit 'Rehabilitation Project Force' (RPF), CCHR (Citizens Commission on Human Rights), NCLESJ (National Commission on Law Enforcement and Social Justice), WISE (World Institute of Scientologists Enterprises), EOPHR (European Office for Public Affairs and Human Rights).

III.5 De interne organisatie en hiërarchie in Scientology:

Bibliografie Scientology organisationeel:

- ATAACK, JON. 'A Piece Of Blue Sky: Scientology, Dianetics and L. Ron Hubbard Exposed'.
- CISAR, JOSEPH. 'Lafayette' Ronald Hubbard's Policy in practice in media and public relations'.
- HUBBARD, L. RON. 'Inleiding tot de Ethiek van Scientology'.
- KENT, STEPHEN. 'Brainwashing Programs In The Family/ Children Of God And Scientology'. (Zablocki, Benjamin & Robbins, Thomas (eds). 'Misunderstanding Cults: Searching for Objectivity in a Controversial Field'). pp349-378.
- MELTON, GORDON J. 'A Contemporary Ordered Religious Community: The Sea Organization'.
- OTTMANN, MARTIN. 'Affidavit in Support of a Citizen Complaint'.
- PENTIKÄINEN, JUHA; REDHARDT, JURGEN F.K. AND YORK, MICHAEL. 'The Church of Scientology's Rehabilitation Project Force: Background'.
- PENTIKÄINEN, JUHA; REDHARDT, JURGEN F.K. AND YORK, MICHAEL. 'The Church of Scientology's Rehabilitation Project Force: The Interviews'.
- RIGAL-CELLARD, BERNADETTE. 'SMI : Scientology International Missions, an Immutable Model of Technological Missionary Activity'.
- TOWNSEND, ERIC. 'The Sad Tale of Scientology: A Brief History 1950-1985'.

Een van de meest complexe zaken aan Scientology is de organisationele structuur. De organisatie Scientology bestaat in feite uit vele kleinere organisaties die elk hun eigen functie en rol hebben. Daarnaast kunnen grofweg twee momenten worden onderscheiden die een herorganisatie van de kerk inhouden. Vanaf 1966 met de oprichting van de 'Sea Org' (SO) en het 'Guardian Office' (GO), en vanaf 1979 met de ontmanteling GO en de oprichting van de 'Church of Scientology International' (CSI), 'Religious Technology Center' (RTC), Scientology Missions International (SMI), 'Author Services Inc' (ASI), 'Watchdog Committee' (WDC) en andere. Ook naast de 'Church of Scientology International' (CSI), die als

moederkerk wordt gezien, bestaan er organisaties die min of meer deel uitmaken van de Scientology organisatie.

Het grote scala aan neergeschreven managementmaatregelen van Hubbard²³ zijn doorspekt met een specifiek 'scientologisch' jargon, wat de zaak nog iets ingewikkelder maakt.

Toch is het noodzakelijk op dit (organisationele en hiërarchische) aspect in te gaan, omdat enkel hierdoor de werking van 'de organisatie Scientology' kan worden doorgrond. Zoniet wordt men gedwongen te spreken of te schrijven over een tamelijk vaag begrip. Eigen aan deze structuur is het gebruik van frontgroepen, licenties, handels- en dienstmerken en ook handelsgeheimen (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.13).

Op elke webpagina van Scientology staat bijvoorbeeld onderaan een hyperlink naar een 'trademark notice', waaronder naar mijn eigen tellen zo'n 236 handelsmerken²⁴ worden vermeld, die grotendeels toebehoren aan het 'Religious Technology Center' (RTC).

De oprichten van frontgroepen is een andere activiteit die Scientology kenmerkt. *"The fronts business is a major activity and a major source of income for Scientology, but is totally ignored by most NRM scholars (e.g. Wilson, 1970, 1990) or presented as humanitarian activity."* (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.32). De naamgeving van sommige frontgroepen doet in veel gevallen niets vermoeden van een band met Scientology. Enkele voorbeelden: 'the Jewish Coalition for Religious Freedom', 'the Alliance for the Preservation of Religious Liberty' (APRL), 'Narconon', 'Crimonon', 'the Citizens Commission on Human Rights' (CCHR), 'the Committee on Public Health and Safety' (COPHS), 'American Citizens for Honesty in Government', 'the Committee for a Safe Environment', 'the National Commission on Law Enforcement and Social Justice' (NCLESJ), 'Concerned Businessmen's Association of America' (CBAA), 'the Association for Better Living and Education' (ABLE), 'the Religious Research Foundation' (RRF), 'Applied Scholastics International', 'The Way to Happiness Foundation', 'Social Coordination International'; 'the Citizens' Press Association' en 'the Association for Health Development and Aid', 'the Freudian Foundation of America' (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003 (pt.24). pp23-24).

---

²³ George D. Chryssides noemt Hubbard 'the institutionalizer' (George D. Chryssides. 2001. p.7).

²⁴ Handelsmerken zijn te onderscheiden van dienstmerken en auteursrechten.

Veel van deze frontgroepen zouden te herleiden zijn tot een voorschrift van Hubbard uit 1960: 'Special Zone Plan: The Scientologists Role in Life' (HCOB 23 Juni 1960: 'Special Zone Plan: The Scientologists Role in Life').

"The zone plan envisioned by Hubbard in this bulletin is for each Scientologist to join or enter some group or organization and insert Scientology practices into it. "The cue in all this is don't seek the co-operation of groups. Don't ask for permission. Just enter them and start functioning" (Jeff Jacobsen. 2001; Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. (pt.23) p.23; Jon Atack. 1990. p.116). Daarmee wou hij de invloed van Scientology uitbreiden naar de maatschappij. de groepen WISE, Narconon, Criminon, Applied Scholastics, EOPHR, The Way To Happiness Foundation en andere kunnen in deze context geplaatst worden.

Benjamin Beit-Hallahmi ziet het gebruik van frontgroepen als een strategie om subsidies te krijgen van de regering of via liefdadigheidsinitiatieven en geeft daarbij enkele voorbeelden: *"The World Literacy Crusade is an extremely profitable front, gaining US government grants, as well as grants from private donors and school systems. The so-called drug rehabilitation program known as Narconon has been an incredibly profitable front through federal grants and corporate donations (Mallia, 1998c).[...] The Foundation for Advancement in Science and Education (FASE) is another example of a profitable Scientology front, earning federal money as well as donations from large corporations such as IBM and McDonald's."* (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.25).

Een interessant document is 'Affidavit in Support of A Citizen Complaint' van Martin Ottmann. Enerzijds omdat het een van de weinige werken is waarin de organisationele en specifiek hiërarchische structuur van Scientology zeer gedetailleerd wordt uitdiept, anderzijds omdat dit een van de meest recente (februari 2002) werken is die hier iets over vertelt. Dit document schenkt vooral aandacht aan de organisaties Religious Technology Center (RTC), Church of Scientology International (CSI), Church of Scientology of Western United States (CSWUS), Church of Scientology Flag Service Organization, Inc. (FSO), Church of Spiritual Technology (CST) en de relaties tussen deze organisaties.

Een ander interessant document is dit van Joseph Cisar: 'Lafayette' Ronald Hubbard's Policy in practice in media and public relations'. Cisar diept voornamelijk de 'public relations' sectie van Scientology uit, in de hoop een beter begrip te krijgen over de soms controversiële mediastrategieën van de kerk. Met andere woorden staan hier voornamelijk de

organisaties GO (Guardian Office) of OSA (Office of Special Affairs) hier centraal, aangezien deze voor een deel verantwoordelijk zijn voor wat de 'P.R.' wordt genoemd.

“Today the Church of Scientology comprises a vast network of different corporations, individual entities, associations and companies, located in various countries. All of them are connected through the network's "ecclesiastical" hierarchy or "command channels." Every organized activity within the network is a) regulated by a huge amount of internal policies, b) accounted for by daily and weekly statistical management and c) controlled by the different levels of the upper hierarchy.”

(Martin Ottmann. 2002. (pt.V))

Het feit dat de verschillende soorten bedrijven, corporaties en verenigingen gereguleerd word via de 'ecclesiastische hiërarchie' en de 'command channels' is cruciaal om het reilen en zeilen van Scientology te kunnen begrijpen. Het enorm grote scala interne beleidsmaatregelen waarvan gebruik wordt gemaakt om de organisatie te besturen worden in de meeste gevallen toegeschreven aan Hubbard zelf. Deze bestaan voornamelijk uit HCOBs en HCOPLs. (Hubbard Communications Office Bulletins en Hubbard Communications Office Policy Letters). Er bestaan verschillende trainingscursussen voor verschillende posities in Scientology (die 'hats' worden genoemd), die voornamelijk uit deze HCOPLs of HCOBs bestaan.

Deze ecclesiastische hiërarchie, het grote scala aan begeleidsmaatregelen van Hubbard en het bijhouden en versturen van statistieken vormen bovendien een argument dat de verschillende organisaties en frontgroepen niet autonoom zijn en dus deel uitmaken van en gereguleerd worden door één centrale hiërarchie. Een belangrijke vraag is bijgevolg welke organisatie binnen Scientology de touwtjes in handen heeft. Zijn deze verschillende organisaties binnen Scientology autonoom en onafhankelijk of maken ze deel uit van één centrale hiërarchie? Wie of welke organisatie staat aan de top van deze hiërarchie? Een ander argument vindt men in het feit dat de 'command channels' van Scientology niet enkel op de kerken van toepassing zijn, maar op alle Scientology organisaties. Een ander voorbeeld vindt men in eigendomsrecht van het woord Scientology. *“L. Ron Hubbard held the rights to the word "Scientology" up to May 16, 1982. At that point, rights were transferred to the Religious Technology Center, under control of David Miscavige. History is replete with evidence that the Scientology hierarchy has been aggressive in guarding the use of its rights to that word.”*

(Joseph Cisar. 2001. (pt.II.B))

Het is noodzakelijk selectief en beknopt te zijn waar het de organisationele structuur van Scientology betreft, daar deze gekenmerkt wordt door een enorme complexiteit. In wat volgt zal de rol van, en de relaties tussen enkele van deze organisaties worden onderzocht.

Met name over de organisaties RTC (Religious Technology Center), ASI (Author Services Inc.), CSI (Church of Scientology International), WDC (Watchdog Committee), ABLE (Association for Better Living and Education), Narconon, Criminon, SO, AO, FSO & St.H.O (Sea Organization, Advanced Organization, Flag Service Organization en Saint-Hill Organization), SMI (Scientology Missions International), RPF (Rehabilitation Project Force), GO & OSA (Guardian Office, Office of Special Affairs), NCLE(SJ) (National Commission on Law Enforcement and Social Justice), CCHR (Citizens Commission on Human Rights), WISE (World International Scientologists Enterprises) en EOPHR (European Office for Public Affairs and Human Rights) zal iets meer worden verteld.

CSI (Church of Scientology International)

In November 1981 werd 'Church of Scientology International' (CSI) de nieuwe moederkerk die alle takken van de kerk wereldwijd overkoepelt. *“CSI consists of a mishmash of individual corporations and unincorporated entities that are held together by contracts and, more importantly, by the internal policies and the command channels that direct their activities.”* (Martin Ottmann. 2002 (pt.V).) De relatie tussen CSI en RTC werd hierboven ('III.5: RTC') uitgelegd.

In het document van Ottman wordt de relatie tussen CSI en verschillende andere Scientology organisaties uiteengezet. Zo zijn er 5 types van contracten CSI verschillende organisaties laat tekenen die verschillende zaken regelen, waaronder het gebruik van de handels- en dienstmerken, de training van het personeel en financiële vergoedingen, de dominantie van CSI en specifieke percentages die verschillende onderorganisaties aan CSI moeten afstaan. Voor de volledigheid heb ik deze in de voetnoot²⁵ gezet. Huidig president van CSI is Heber Jentsch.

---

²⁵ "a) License Agreements that regulate the use of the service marks and trademarks in a similar way as between RTC and the AOs;

Watchdog Committee (WDC) is de hoogste management eenheid binnen CSI en heeft gezag over alle financiële en persoonlijk aangelegenheden in de 'command channels' van Scientology, exclusief RTC. De voorzitter van WDC is tevens de voorzitter van CMO Int (Commodore's Messenger Organization International), Marc Yager.

CMO Int bestaat dan weer uit 'Senior Case Supervisor International' (C/S Int.), 'LRH Personal Public Relations Office International' (LRH PPRO) en 'International Finance Office (Martin Ottmann. 2002. (pt.V).).

Wat hier volgt zal complex lijken, maar in het vervolg van dit hoofdstuk zullen de functies van deze organisaties worden uiteengezet. Wat nu komt is een overzicht van de hiërarchische structuur van CSI en doet wat technisch aan.

Hiërarchisch onder het WDC staat het 'International Management Executive Committee' (IMEC), dat geleid wordt door de Executive Director International.

Daaronder staat het 'Flag Command Bureaux' (FCB), waarin 'Flag Network Coordination Committee' (FNCC) de controle heeft over 3 netwerken: (1) 'LRH Communicator Network' (LRH Comm.), (2) 'Finance Network', (3) 'Office of Special Affairs International' (OSA Int.); over vier 'management-units': (1)'Flag Bureaux' (FB), (2) 'Scientology Missions International' (SMI), (3) 'World Institute of Scientology Enterprises International' (WISE Int.), (4) 'Association for Better Living and Education International' (ABLE Int.); en over 2 bedrijven: (1) 'Bridge Publications, Inc.' (BPI) en (2) 'New Era Publications International ApS' (New Era)

---

b) Service Agreements regulate the training of the organizations employees by CSI in its headquarters and the monetary compensation by the organizations;

c) "Ecclesiastical Support Agreements," which acknowledge CSI's dominant role and control over all the functions and activities of the subordinate organizations and which guarantee a steady, weekly payment of 12.5% of the organizations' net income towards CSI;

d) "Contracts Respecting Certain Religious Documents." These contracts regulate the use of files that the organizations has on their members and their staff. Ultimately it gives CSI the authority to control the use of them;

e) "Motion Picture Exhibition Agreements" guarantee CSI the weekly payment of 11 % of the revenue by the individual organizations for their use of Scientology training courses. It also forces the organizations to use certain equipment, like tape recorders, which CSI provides for the same use."

(Martin Ottmann. 2002. (pt.III))

De Flag Bureaux hebben op hun beurt de controle hebben (a) 'Church of Scientology Flag Service Organization' (FSO) in Clearwater, (b) 'Church of Scientology Flag Ship Service Organization' (FSSO), (c) 'Celebrity Centre International' (CC Int.), (d) 'I HELP,' en de verschillende 'Flag Liaison Offices' (FLOs), die een gelijkaardige structuur hebben als de FCB, maar dan respectievelijk per continent (via 'Continental Liaison Offices' (CLOs) and 'Operation Transport Liaison Offices' (OTLs))

ABLE Int heeft dan weer controle over 'Narconon International' en 'Applied Scholastics International'. (Martin Ottmann. 2002. (pt.V).)

RTC (Religious Technology Center)

Het Religious Technology Center (RTC) wordt geleid door de 'voorzitter van de raad van bestuur': David Miscavige. Hij verkreeg deze positie in 1987, daarvoor bekleedde hij dezelfde positie in de 'for-profit corporatie' ASI (Author Services Inc.) (Martin Ottmann. 2002. (pt.V).)

"RTC was established to ensure that the "technology" of Scientology is properly administered (i.e., orthodoxy and orthopraxis is followed) and remains in its intended hands (i.e., remains in the control of Hubbard's appointed successors). Hubbard assigned all of his Scientology related trademarks to RTC (some of which had formerly been held by the Guardian's Office), and it is through its control of and ability to license said trademarks that it exercises its authority."

(J. Gordon Melton. 2001. p.6.)

Op 16 Mei 1982 werden alle Scientology handelsmerken door Hubbard overgedragen aan RTC (Joseph Cisar. 2001. (II.B)). Twee dagen later, op 18 Mei 1982 sloten RTC en CSI (Church of Scientology International) een akkoord waardoor CSI de nieuwe 'Mother Church of Scientology' werd en deze het recht kreeg om bepaalde handels- en dienstmerken te gebruiken en licenties erop te verlenen. *"In return for the grant of the marks, the agreement*

gave RTC practically an unlimited control not only over the activities of CSI but also over every organization that is a sub-licensee of CSI." (Martin Ottmann. 2002 (pt.III).)²⁶

Het is dus duidelijk dat de organisatie RTC meer doet dan alleen maar de licentie op het woord of handelsmerk Scientology verkopen. Ze heeft het recht elke organisatie te controleren, al het materiaal te inspecteren en wanneer nodig een 'corrective mission' te sturen. Via een intern communicatiesysteem ontvangt RTC op vaste tijdstippen verslagen van activiteiten over de ganse wereld via CSI (Church of Scientology International), of direct op verzoek van RTC van andere organisaties. (Martin Ottmann. 2002 (pt.V).)

ASI (Author Services Inc.)

In Oktober 1981 werd de 'for-profit' organisatie ASI (Author Services Inc.) opgericht, met als officiële functie de literaire belangen van Hubbard te representeren. ASI werd pas geactiveerd in de lente van 1982. David Miscavige werd de Chairman of the Board. *"Five of the seven incorporators of the non-profit Religious Technology Center became ASI staff. ASI is a for-profit corporation, which derives most of its income from the Scientology organizations controlled by the RTC."* (Jon Atack. 1990. p.219). Naast ASI werden toen ook de organisaties 'Bridge Publications Inc.' (BPI) en 'New Era Publications' (NEP) opgericht, beiden uitgeverijen en dus 'for-profit'-organisaties. Een van de kritieken tegenover ASI is dat deze organisatie zou dienen, of gediend hebben, ter verrijking van Hubbard (Jon Atack. 1990. p.221)

CST (Church of Spiritual Technology)

---

²⁶ *"In particular the agreement stated: "[...] d) RTC shall have the right to monitor all operations of CSI and its related organizations, inspect all books, records and facilities, pertaining to use of the Marks and receive sample specimens and summaries of literature, publications and products using the marks, ... e) RTC may, if it ever deems it necessary or advisable, send a corrective mission to any organization authorized the Marks to correct any deviation from the standards, specifications or guidelines of this Agreement, ... ""*
(Martin Ottmann. 2002 (pt.III).)

Op 27 mei 1982 werd CST (Church of Spiritual Technology) opgericht door Sherman Lenke, een advocaat van Hubbard. Er werden akkoorden gesloten zodat RTC zo'n 90% van haar inkomen moets overdragen aan CST (Martin Ottmann. 2002 (pt.III).). CST is de eigenaar van alle geschreven werken en opgenomen lezingen (op tape) van Hubbard, waaronder ook de HCOBs en HCOPLs.

In de Verenigde Staten werd in 1992 een uitspraak gedaan over CST, namelijk dat deze werd opgericht "*for the primary purpose of gaining tax-exempt status to serve the financial goals of other, non-exempt entities.*" (Stephen Kent. 2003. p.18).

SO (Sea Organization)

Bibliografie 'Sea Organization' en andere 'Orgs':

-ATAACK, JON. (1990). 'A Piece Of Blue Sky: Scientology, Dianetics and L. Ron Hubbard Exposed'. (Part IV: The Sea Organization 1966-1976). pp127-168

-MELTON, GORDON J. (2001). 'A Contemporary Ordered Religious Community: The Sea Organization'.

De Sea Organisation ontstond in 1966, toen Hubbard afstand van zijn titel 'Executive Director' en zich richtte op de ontwikkeling van de nieuwe geavanceerde graden aan boord van het schip 'Apollo'. Jon Atack geeft hier een uitgebreide geschiedenis van in het vierde deel van zijn boek 'A Piece of Blue Sky: Scientology, Dianetics and L. Ron Hubbard Exposed'.

Er worden verschillende redenen gegeven voor de afstandname van zijn titel 'Executive Director'. Hubbard wou zich concentreren op spirituele zaken en het verbeteren van de spirituele technieken. In Augustus en September 1966 werden respectievelijk 'Operating Thetal Level' I en II uitgegeven, die Hubbard schreef tijdens zijn verblijf in Rhodesië. In September 1966 deed hij afstand van zijn titel 'President' en 'Executive Director' en nam de titel 'Commodore' aan. De leiding van de organisatie werd in de handen van de 'Executive Council Worldwide' geplaatst.

Een mogelijke reden voor de oprichting van de Sea Org en de afstandname van de titel 'Executive Director', die Melton niet vermeld in zijn artikel en in andere literatuur wel

duidelijk naar voor komt, is dat Hubbard op vlucht was omdat hij gezocht werd in verschillende landen en om die reden de veiligheid van internationale wateren koos (Stephen Kent. 2003. p.7). Aan de leiding van deze internationale vloot zou hij herhaaldelijk een thuishaven gezocht hebben in onder andere, Rhodesië (1966), Corfu (Griekenland) (1969), en Marokko (1972) om uiteindelijk in 1975 de Flag Land Base in Clearwater, Florida, USA op te richten (Jon Atack. 1990. p.145, p.175; Stephen A. Kent. 1991. p.25).

Aan boord van de Sea Organization, of de 'Apollo', het hoofdschip van de vloot, ontwikkelde Hubbard vanaf 1966 de 'Operating Thetan Levels III t/m VII', naast tal van aanpassingen op doctrinair of organisationeel gebied waaronder de Fair Game praktijk, de 'Ethics' en 'Suppressieve Persoon' en 'Potentiële Bron van Moeilijkheden'-doctrine (supra: 'III.6').

In 1971 werd echter beslist dat de 'Executive Council Worldwide' haar taak niet naar behoren uitvoerde en die taken werden overgenomen door de Sea Org (J. Gordon Melton. 2001. p.4).

Het vestigen van Scientology in Clearwater gebeurde niet openlijk. Scientology kocht verschillende gebouwen in Clearwater via een frontgroep 'Southern Land Development and Leasing', die op zijn beurt deze gebouwen doorverhuurde aan een andere frontgroep 'The United Churches of Florida' (Jon Atack. 1990. p.164)

Er zijn verschillende 'Orgs' waar verschillende soorten cursussen en graden worden aangeboden. De Saint Hill Organizations (St-H O) specialiseren zich in de geavanceerde cursussen voor auditeurs. De Advanced Organizations (AO) werden in 1968 opgericht om de OT-graden aan te bieden. Vandaag heb je er in Los Angeles, East Grinstead, Kopenhagen en Sidney. De Flag Service Organizations (FSO) leveren ook de OT-graden boven OT-III, in tegenstelling tot de AO die enkel tot OT-III gaan. Tot vandaag levert de FSO tot OT-VII (J. Gordon Melton. 2001. p.4). Operating Thetan Level VIII wordt enkel en alleen gegeven aan boord van het schip 'Freewinds', "a 440-foot cruise liner capable of carrying 450 passengers", die zijn basis heeft in Curaçao, de Caraïben (Jon Atack. 1990. p.268).

Het belangrijke punt is dat al deze nieuwe organisaties in de handen werden geplaatst van enkel Sea Org leden. "RTC, CSI and all the other management units and "Advanced Organizations" are solely composed of members of the "Sea Organization"." (Martin Ottmann. 2002 (pt.V).) "Their creation amounted to the complete reorganization of

Scientology and the assumption by Sea Org members of the leadership role at the national, continental, and international levels." (J. Gordon Melton. 2001. p.6.).

Aangezien alle management-afdelingen binnen Scientology uit Sea Org leden bestaan, speelde die ook een belangrijke rol in de herorganisatie van de kerk begin jaren '80 (J. Gordon Melton. 2001. p.2). Het was CMO Int. (Commodore's Messenger Organization International), die WDC (Watchdog Committee) vormde en vanaf 1979 een herorganisatie van de kerk in gang zette. Het was de toen 19jarige David Miscavige die hierin een belangrijke rol speelde (Jon Atack. 1990. p.204).

De Sea Organization was dus de plaats waar toegewijde scientologen (ze tekenen een contract van een miljoen jaar), de O.T.-cursussen konden volgen. Frank Flinn schrijft dat de Sea Org voor Scientology is wat de Jezuïeten voor het Rooms-Katholicisme zijn (Frank K. Flinn. 1994. p.12). Melton vergelijkt de Sea Organization in zijn artikel 'A Contemporary Ordered Religious Community: The Sea Organization' met het kloosterleven. Enkel de meest toegewijde leden worden lid van deze organisatie en enkel hier kan men de meest geavanceerde cursussen, namelijk de OT-levels, in Scientology volgen. *"In many respects they are quite similar, in that both include a preprogrammed routine that includes work and time for spiritual development. They differ somewhat in that in many of the older Roman Catholic cloistered or semi-cloistered orders the life is much more ascetic."* In de zomer van 2000 zou volgens Melton de Sea Org uit zo'n 7000 leden bestaan (J. Gordon Melton. 2001. p.7, p.9). Dat deze analogiën met andere religies niet voldoende blijken om conclusies aan vast te knopen, blijkt uit de kritiek die Stephen Kent formuleert op de methode die Melton gebruikt in zijn studie over de Sea Org: *"He must use this tactic [making his case through analogies], however, because Scientology's own documents from the late 1960s and early 1970s about the creation and early operation of the Sea Organization ignore any religious claims and instead portray it primarily in managerial terms."* (Stephen Kent. 2003. p.6). In de analogiën die Melton maakt, slaagt hij er bijvoorbeeld niet in belangrijke verschillen te duiden tussen de Sea Org en verschillende soorten kloosters: minderjarigen kunnen lid worden van de SO, er is geen opvang voor bejaarden en salarissen worden nooit gespecificeerd. (Stephen Kent. 2003. p.6)

SMI (Scientology Missions International)

Bibliografie SMI

- ATACK, JON. 'A Piece Of Blue Sky: Scientology, Dianetics and L. Ron Hubbard Exposed'. (Part VII: Chapter I: The Mission Holder's Conference)
- BEIT-HALLAHMI, BENJAMIN. 'Scientology: Religion or Racket?'.
- RIGAL-CELLARD, BERNADETTE. 'SMI : Scientology International Missions, an Immutable Model of Technological Missionary Activity'.

Op 23 december 1981 werd 'Scientology Missions International' (SMI) opgericht. Deze organisatie moest alle 'missies' overkoepelen. Voor de tijd dat SMI werd opgericht, heette een 'Mission' een 'Franchise'. Missies zijn een soort van proto-kerken die nog niet groot genoeg zijn om alle diensten aan te bieden die een kerk aanbiedt (J. Gordon Melton. 2001. p.6). *"They operate as commercial companies, of the associative type, have their own administration board that is responsible for the financial management."* (Bernadette Rigal-Cellard. 2004. pp1-2).

CSI werd dus opgericht om de kerken te overkoepelen, SMI om de missies te overkoepelen. *"SMI manages the whole infrastructure and the training of the mission holders, with the guidance of IHELP (International Hubbard Ecclesiastical League of Pastors)."* (Bernadette Rigal-Cellard. 2004. p.2). Vanaf 19 Mei 1982 kon SMI licenties verlenen aan missies, maar bleef echter volledig geïntegreerd in CSI (Martin Ottmann. 2002 (pt.III)).

Het Europese centrum van SMI is gelegen in Kopenhagen en bestaat volledig uit Sea Org leden (Bernadette Rigal-Cellard. 2004. p.2). De nadruk op de cijfers, statistieken en grafieken in Scientology komt hier, in de missies, sterk naar voor. *"[...] the Scientologist mission holder cannot improvise nor remain vague on his or her daily activities. Goals are set and constantly repeated to keep up the stamina of the missionary. It is this intense financial management that has led critics to see in Scientology a major transnational firm, more interested in its bank accounts than in true spiritual teachings, unlike the major traditional evangelizing Churches."* (Bernadette Rigal-Cellard. 2004. p.3)

En inderdaad, het is moeilijk geen kritische vragen te stellen bij dit intens financieel bestuur. De financiële leiding is in handen van de 'International Finance Police' met de

'International Finance Dictator' aan het hoofd. *"The internal world of Scientology as revealed here [The 1982 Mission Holders Conference] shows us an unattractive corporate culture, with management displaying no trust, and using threats and intimidation to keep the money coming in."* (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003 (pt.17). p.16).

Deze missies worden niet ondersteund door de kerk. Het zijn de missiehouders zelf die voor alle kosten opdraaien. De verschillende boeken en machines, zoals de e-meter, moeten door de missiehouder zelf worden gekocht tegen zeer hoge prijzen (Bernadette Rigal-Cellard. 2004. p.3). Daarbij komt kijken dat in de specifieke contracten die CSI of SMI met andere organisaties afsluit, dan ook bijvoorbeeld percentagas staan gespecificeerd die deze organisaties moeten van hun winst overdragen aan CSI of SMI; daarin staat ook gespecificeerd welke taperecorders moeten worden aangekocht enz (Martin Ottmann. 2002. (pt.V).)

WISE (World Institute of Scientology Enterprises)

Bibliografie WISE:

-JEFF JACOBSON: 'WISE as a Scientology front-group'.

Krantenartikels:

De Tijd:

-2004-09-13. "Scientology infiltreert in Belgische bedrijfswereld" - LARS BOVÉ. p.1.

-2004-09-13. "Mijn klanten vinden oplossingen in de leer van Scientology" - LARS BOVÉ. p.7.

De Standaard:

2004-04-10. "Klachtenlijn tegen opleidingsbedrijf U-Man". JIR p.3.

World Institute of Scientology Enterprises (WISE) werd opgericht op 1 februari 1979. Deze organisatie groepeerde ondernemingen die de 'Administration Technology' of de 'Admin Tech' gebruiken in hun bedrijf. Voor het gebruik van deze 'Admin Tech', die ook gelicentieerd is, betaalt men een jaarlijks bedrag aan WISE, plus een percentage op het inkomen van de onderneming. De beschuldigingen tegenover deze onderneming is dat ze

enkel en alleen introductiecursussen vormen om mensen in Scientology te krijgen. Een WISE-lid krijgt een bepaalde commissie wanneer deze een ander lid in Scientology binnenbrengt.

"A WISE member is entitled to be paid by Church of Scientology orgs and missions for getting people onto services; their pay shall be in terms of commissions. Such commissions can be quite lucrative, depending only on the activity of the WISE member." (Jeff Jacobsen. 2001; (WISE Policy Directive Internal 14, 27 March 1986 "Field Staff Member Activities").).

De 'Hubbard College of Administration' is een soort van school, verbonden aan WISE, waar men training kan krijgen in deze 'Admin Tech'.

CCHR, NCLESJ (Citizens Commission on Human Rights, National Commission on Law Enforcement and Social Justice)

Er werden ook enkele groepen opgericht om 'de vijand' te bestrijden. In verschillende HCOPLs en HCOBs staat gespecificeerd wie de vijand is, en hoe men deze moet aanpakken. Daartoe behoren psychiaters, Interpol en de IRS (en ook communisten). De groepen die hiervoor werden opgericht zijn respectievelijk de 'Citizens Commission on Human Rights' (CCHR) en de 'National Commission on Law Enforcement and Social Justice' (NCLE(SJ)).

CCHR werd opgericht in 1969 en behoorde toe aan het GO (Guardian Office), nu OSA (Office of Special Affairs) en bestrijdt psychiatrie (Stephen A. Kent. 1991. p.15). Naast het aanklagen van 'misdaden' in de psychiatrie, strijdt ze bijvoorbeeld ook tegen bepaalde geneesmiddelen zoals Ritaline of Prozac. Ook probeert men bepaalde wetsinitiatieven door te voeren.²⁷ Daarnaast worden ook 'tentoonstellingen' gehouden over de banden tussen psychiatrie en nazisme (Chicago Tribune. 2003-12-03 en 2003-12-09).

---

²⁷ In het artikel 'Bill would curtail prescriptions for mentally ill children' uit de Boston Globe staat bijvoorbeeld dat de CCHR een bepaald wetsinitiatief had samengesteld. Dit stelde dat zou moeten worden verplicht dat dokters alle mogelijk neveneffecten van Prozac en Ritaline meedelen. Critici beweerden dat dit wetsinitiatief de informed consent doctrine zou herleiden tot het luidop lezen van een formulier (The Boston Globe. (2004-03-05))

"Whatever legitimate complaints Hubbard and Scientologists may have had with psychiatry (including perhaps genuine objections to lobotomies and concerns over patient treatment and abusive experiments), the fact remains the psychiatrists and related mental health personnel around the world were (and are) in key evaluative positions regarding the efficacy of Dianetics training and Scientology practices."
(Stephen A. Kent. 1991. p.12)

Tijdens de periode dat Hubbard op internationale wateren vertoefde, eind jaren '60, begin jaren '70, zou Interpol informatie hebben doorgegeven aan landen die onderzoek naar Scientology deden (Stephen A. Kent. 1991. p.13). In 1974 werd NCLESJ (National Commission on Law Enforcement and Social Justice) opgericht die zich focust op Interpol, met als doel *"nothing less than to bring down the police organization through public exposure of Interpol's alleged crimes, conspiracies, and deceptions."* (Stephen A. Kent. 1991. p.17). Het argument van Kent hierboven is eveneens op Interpol toepasbaar. Interpol wordt door Hubbard als een bedreiging en bijgevolg als vijand gezien, waartegen gepaste maatregelen dienen te worden genomen, met andere woorden moet er een frontgroep opgericht worden die deze organisaties bestrijden. *"In that same year, [1974] Scientology's Guardian Office undertook a secret operation, Project Lantern, which set as its "MAJOR TARGET: To completely destroy Interpol" (Hare 1974, p.1). By the end of the following year Scientology had produced an expos of the organization, allegedly documenting its Nazi connections and influence (FREEDOM News Journal 1975)." (Stephen Kent. 1991. p.6). Ludo Vermeulen zegt over NCLESJ in het Belgische rapport dat ze opgegeven is en dat deze "zich niet meer met de Scientology als kerk in laten." (Duquesne en Willems. 1997 (Deel 1). p.182).*

Ook tegen de IRS werd een dergelijke groepering opgericht, met name de 'National Coalition of IRS Whistleblowers', die zijn effectiviteit niet miste in de verkrijging van belastingvrijheid in 1993 (supra: 'IV.2: Sc in USA: .x IRS').

Kent beschrijft 4 kenmerken van de groepen CCHR en NCLESJ: (1) De naam geeft geen aanwijzing van een verband met Scientology, integendeel ze impliceren dat ze officieel aangewezen onderzoekscommissies of burgerbewegingen zijn; (2) ze concentreren zich op lokale of nationale zaken, hoewel hun activiteiten gecoördineerd worden door OSA Int.; (3) ze proberen steun te krijgen van niet-scientologen; en (4), ze voeren 'onderzoeken' uit en publiceren deze resultaten in brede kringen *"Using these tactics, even a relatively small*

number of committed individuals can have a negative impact upon their opponents." (Stephen A. Kent. 1991. pp14-15)

GO, OSA (Guardian Office & Office of Special Affairs)

Bibliografie:

-ATACK, JOHN. 'A Piece Of Blue Sky: Scientology, Dianetics and L. Ron Hubbard Exposed'. (Part V: The Guardian's Office 1974-1980; pp169-187).

-CISAR, JOSEPH. 'Lafayette' Ronald Hubbard's Policy in practice in media and public relations'. (Appendix A Guardian Office (GO) training pack).

-MELTON, GORDON J. 'A Contemporary Ordered Religious Community: The Sea Organization'. (A paper presented at The 2001 Conference in London: 'The Spiritual Supermarket: Religious Pluralism in the 21st Century'. April 19-22, 2001).

De rol die OSA vervult (Office of Special Affairs; die vroeger onder de naam Guardians Office bekend was), is belangrijk in deze verhandeling. Het is de afdeling in Scientology die verantwoordelijk is voor de samenwerking met de maatschappij in zijn totaliteit, inclusief gerechtelijke zaken, 'public relations' en het publiek (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.12). Het is voornamelijk deze organisatie die aan de oorzaak ligt van heel wat controverses rond de kerk van Scientology.

In Augustus 1960 zou Hubbard gepoogd hebben het 'Department of Government Affairs' op te richten, zodat de kerken of missies (toen nog franchises) zich niet zouden moeten bezig houden met 'wereldse' zaken en zich zouden kunnen concentreren op oorspronkelijke doel. *"Thus, the Department of Government Affairs handled legal and tax matters, media queries, and other secular business which arose."* (Stephen A. Kent. 1991. p.22). Deze organisatie bleef echter alleen op papier bestaan.

Het waren voornamelijke verschillende HCO-departementen (Hubbard Communications Office) die deze functies op zich namen. In 1966 werden deze gecentraliseerd met de oprichting van 'the Office of the Guardian'. In het leven geroepen door middel van de HCOPL (Hubbard Communications Office Policy Letter) gedateerd 1 maart

1966 en genaamd 'The Guardian', bleef deze organisatie niet enkel op papier bestaan. Hubbards vrouw, Mary Sue Hubbard, werd de 'First Guardian', met andere woorden de grote baas van het GO. Het hoofdkwartier (GOWW of Guardian Office World Wide) was gevestigd in Saint-Hill in Engeland (Stephen A. Kent. 1991. p.22; Jon Atack. 1990. p.170). Daarnaast waren er organisaties per continent, geleid door de 'Deputy Guardian'. Elke continentale organisatie had de leiding over 6 'bureaus': *'Legal, Public Relations, Information (initially called Intelligence), Social Coordination, Service (for GO staff training and auditing), and Finance'.*" (Jon Atack. 1990. p.170)

Tijdens de jaren '70 zou het Guardian Office dus volledig autonoom zijn geweest, zonder enige banden met de kerk van Scientology. *"The GO operated in complete secrecy, and conducted its affairs independently of the Church and its management and personnel."* (Joseph Cisar. 2001 (pt.II). p.12). Door critici wordt dit echter in vraag gesteld. Zijn vrouw was de 'First Guardian' en Hubbard schreef in een bepaald 'GO Order' *"that he was not only having to direct the entire Church, but also the Guardian's Office."* (Jon Atack. 1990. p.164).

De aanleiding van de ontmanteling van GO in 1983 zijn criminele operaties die onder leiding van het GO werden gevoerd. Er zijn talloze voorbeelden te vinden van verschillende '(Black) Operations' en 'Projects' opgezet door het GO.²⁸

'Operation Freak-Out' was bestond er in Paulette Cooper, de schrijfster van het boek 'the Scandal of Scientology', in de gevangenis of in een psychiatrisch ziekenhuis te krijgen. Men startte 19 rechtszaken tegen haar en beschuldigde haar van bommeldingen. Bijna veroordeeld door de jury, werd ze uiteindelijk vrijgesproken omdat de FBI documenten ontdekten van deze 'Operation'. (Stephen Kent. 2003. (pt.7) p.12)

'Operation Wolly was gericht tegen Lawrence Wollersheim, die een rechtszaak aanspande tegen de kerk die hem uiteindelijk meer dan \$8.600.000 opleverde. (Stephen Kent.

---

²⁸ Bijvoorbeeld: 'Operation Acting Classes', 'Operation Bulldozer Leak', 'Operation Bunny Bust', 'Operation Cat', 'Operation Chaos Leak', 'Operation China Shop', 'Operation Christo', 'Operation Devil's Wop', 'Operation Freakout', 'Operation Italian Fog', 'Operation Juggernaut', 'Operation Keller', 'Operation Orange Juice', 'Operation Paper Chase', 'Operation Snow White', 'Operation Speedy Gonzales', 'Operation Street-Man', 'Operation Wolly', 'Operation Yellow', 'Project Beetle Clean-up', 'Bingoing Project', 'Project Horn', 'Project Lantern', 'Project Mayor Cazares Handling', 'Project Power', 'Project Power 2: Vatican Passport', 'Power Project 3: Normandy', 'Project Power 4: Tricycle', 'Project Target Dodell', 'Project Wild Bill', 'Program Pablo Garcia', enz

2003. (pt.12) p.21). 'Operation Juggernaut' was tegen Michael Flynn gericht, de advocaat van onder andere Gerald Armstrong.

Het was grotendeels 'Operation Snow White' die de aanleiding vormde voor de ontmanteling van het Guardian Office. In 1977 werden invallen gedaan door de FBI in gebouwen van Scientology in Los Angeles en Washington D.C. Die toonden aan dat er massaal documenten uit regeringsgebouwen waren gestolen, waaronder uit de gebouwen van de FBI, CIA en IRS. Dit maakte deel uit van 'Operation Snow White'. Deze bestond uit verschillende 'Operating Targets' of SWOTs (Snow White Operating Targets), en worden Projects genoemd.²⁹ Uiteindelijk werden 11 GO (Guardian Office) leden veroordeeld, waaronder Mary Sue Hubbard. *"The conspiracy charges included breaking and entering, burglary, bugging, theft of tens of thousands of pages of government documents, false imprisonment, forging government credentials, forging evidence, destroying evidence, coaching a witness to lie under oath and kidnapping."* (Jon Atack. 1990. p.177).

In April 1981 werd een intern onderzoek ingesteld naar het GO door de kerk. In 1983 werd beslist het GO te ontmantelen. De functies van het GO werden echter opnieuw verdeeld en grotendeels overgenomen door het 'Office of Special Affairs' (OSA). *"under the direction and control of the "Church of Scientology International" and the "Religious Technology Center," and financed by the "Flag Service Organization, Inc." and the "Church of Scientology Western United States"."* (Martin Ottmann. 2002. (pt.VIII).).

De nieuwe organisaties die toen, naar aanleiding van dit proces dat begon in 1979, werden opgericht zijn onder andere het 'Watchdog Committee' (WDC, 1979), 'Author Services Inc.' (ASI, 1981), 'Scientology Missions International' (SMI, 1981), 'Religious Technology Center' (RTC, 1982) en 'Office of Special Affairs' (OSA, 1983). 'Church of Scientology International' (CSI, 1981), opgericht in 1981, werd in 1983 de nieuwe moederkerk. Er vond een 'coup' plaats, Melton noemt het een contra-reformatie, waarin de Commodores Messengers, en voornamelijk David Miscavige, een centrale rol speelden.

---

²⁹ Project Shoes, Project Dig, Project Dig (Audition), Project Sleepy, Project Bashful, Project Happy, Project Glass, Project Broom, Project Apple, Project Grympy, Project Coal, Project Dance, Project Sneezzy, Project Lantern, Project Dopey, Project Comb, Project Mirror, Project Lace, Project Doc, Project Reflection, Project Ore, Project Witch, Project Stepmother, Project Tunnel, Project Bucket, Project Hunter.

Dat die functies van GO voortgezet werden was noodzakelijk, want een 'Guardian Order' kan niet ingetrokken worden volgens het WDC (Watchdog Committee) (Joseph Cisar. 2001. (pt.II) p.12).³⁰ Hoewel door sommige auteurs (onder andere Melton) wordt beweerd dat de 'dirty tricks' van Scientology werden stopgezet met de ontmanteling van het GO, blijkt niets minder waar (Stephen Kent. 2003. p.8).

ABLE (Association of Better Living and Education (Int.))

Vergelijkbaar met andere religies begeeft ook Scientology zich op het sociaal-culturele en -maatschappelijke vlak. De reden daarvoor is voornamelijk te vinden in de 'LRH Tech', of beter gezegd de psychotherapeutische en pseudo-medicinale claims daarvan (Stephen A. Kent. 1999a. p.1).

De non-profit organisatie ABLE (Association for Better Living and Education (Int.)) werd in 1988 opgericht. Het overkoepelt de toen al bestaande organisaties 'The Way to Happiness Foundation', 'Applied Scholastics International' (ASI, niet te verwarren met 'Author Services Inc'), Criminon en Narconon. Voor 1988 werden deze functies vervuld door 'Social Coordination International' of 'Social Coordination Network' (Stephen Kent. 1991. p.34) of het 'Social Coordination Bureau' dat aan het GO toebehoorde (Jon Atack. 1990. p.286). Deze verschillende organisaties beweren onafhankelijk te zijn van Scientology, maar erkennen wel een gebruik van de 'LRH Tech'.

Het is duidelijk dat in verband met de organisatie Narconon, Criminon of ABLE de religieuze claims wegvallen. Deze organisaties maken gebruiken eerder (pseudo-) wetenschappelijke, psychotherapeutische of medische claims. Sommige organisaties die onder ABLE vallen, begeven zich op het vlak van onderwijs en beweren dus onder andere een welbepaalde didactische techniek te bezitten. Men erkent het gebruik van de 'technologie' van L. Ron Hubbard en men betaalt voor verschillende licenties en trademarks, maar beweert toch onafhankelijk te zijn van Scientology. Wat ze echter allen gemeen hebben zijn pseudo-wetenschappelijke, pseudo-psihiatrische en pseudo-medicinale claims. Geen enkele van

---

³⁰ Bron van Cisar: Watchdog Committee for the Church of Scientology International. 1982. "The Integrity of Source." Scientology Policy Directive 19 (July 7))

deze programma's of technieken zijn ooit door een onafhankelijke partij onder de loep genomen en effectief bevonden.

Applied Scholastics International.

In het artikel 'The Hidden Message in L. Ron Hubbard's 'Study Tech', vergelijkt David Touretzky de 'Study Tech', zoals die in de boeken van Applied Scholastics staat opgetekend met verscheidene HCOBs en HCOPLs die de 'Study Tech' voor scientologen vormen.³¹

Behalve dat er in de Applied Scholastics boeken geen vermelding naar Scientology staat, vindt Touretzky geen verschil tussen deze twee (David Touretzky. 2003. pp14-16). *"Study Tech is riddled with Scientology jargon and religious doctrines. The lengthy glossary at the back of the Basic Study Manual includes many Scientology jargon terms and Hubbardian neologisms."*

(David Touretzky. 2003. p.13).

De drie boeken 'the Basic Study Manual', 'Study Skills for Life', en 'Learning How to Learn' behandelen allen de 'Study Tech', maar vormen verschillende niveau's. De 'Study Tech' zelf is gebaseerd op drie principes: (1) 'Mass', (2) 'Gradients' en (3) 'Misunderstood Words'.

"(1) use pictures and diagrams to illustrate the concepts being taught, (2) break down complex concepts so they can be mastered in a series of simple steps, and (3) always seek definitions for unfamiliar terms." (David Touretzky. 2003. pp1-2). Daarnaast beargumenteert Touretzky dat deze 'Study Tech' gepresenteerd wordt in een doctrinaire manier die kenmerkend is voor Scientology. *"Study Tech actually helps lay the groundwork for introducing Scientology doctrines into secular education."* (David Touretzky. 2003. pp1-2).

---

³¹ Respectievelijk "'Studying : Introduction," lecture of 18 June 1964', "'Barriers to Study," HCO Bulletin of 25 June 1971 revised 25 November 1974', "'Simple Words," HCO Bulletin of 4 September 1971 Issue III', "'Dictionaries", HCO Bulletin of 13 February 1981', "'Clay Table Training," HCO Bulletin of 11 October 1967', "'Clay Table Work in Training", HCO Bulletin of 10 December 1970R Issue I revised 10 February 1981', "'Method 3 Word Clearing", HCO Bulletin of 7 October 1981', "'Scientology Training Twin Checkouts", HCO Policy Letter of 26 August 1965' worden telkens tegenover een hoofdstuk uit 'The Basic Study Manual' vergeleken.

HELP (Hollywood Literacy and Education Program) is gelicentieerd door Applied Scholastics International om de 'Study Tech' te gebruiken. In de Verenigde Staten gebruiken 'Delphi' en 'Apple' scholen de 'Study Tech' (Jon Atack. 1990. p.287).

Narconon en Criminon

Bibliografie:

- HOGG, DAVID. 'Critical Analysis Of The Purification Rundown'. (8 Oktober 1981)
- SJOQVIST, FOLKE. 'Expert advice on Narconon given to the Swedish National Board of Health and Welfare' (26 November 1996; Translation by Catarina Pannell)
- WISNER, R. MICHAEL, G. MEGAN SHIELDS, SHELLEY L. BECKMANN. (1995). 'Treatment of Children with the Detoxification Method Developed by Hubbard'. (Proceedings of the American Public Health Association: National Conference; San Diego, 1995.)

- 'Annual Performance Evaluation of the City of Palo Alto's Contract with Narconon Palo Alto'. (1977) (Social and Community Services Administration)
- 'Findings of Fact regarding the Narconon-Chilocco Application For Certification by the Board of Mental Health, State of Oklahoma'. (1991)
- 'Report Of Follow-Up Study On Narconon And Rap Cases'. (1980) (Michigan Dept. of Corrections Program Bureau.)

Krantenartikels:

- Irish Times*. (Ierland). (2003-02-06). 'Church's purification course unsafe - expert'.
- New York Times*. (USA) (2003-10-04). 'Scientologist's Treatments Lure Firefighters'
MICHELLE O'DONNELL.
- San Francisco Chronicle*. (USA). 'L.A. schools look hard at Narconon'. NANETTE ASIMOV. (2004-06-23).
- San Francisco Chronicle*. (USA). 'Narconon banned from S.F. schools'. NANETTE ASIMOV (2004-08-25).
- San Francisco Chronicle*. (USA). (2004-06-09). 'Scientology link to public schools'.
NANETTE ASIMOV.

-St. Petersburg Times. (USA) (2003-03-30). 'Detox center seeks wider acceptance: Narconon, a drug treatment program with Scientology backing, now wants taxpayer assistance'. ROBERT FARLEY.

-'Swiss Company Charged by FTC with Making Unsubstantiated Health Claims'. (Federal Trade Commission, Jan. 27, 2003.)

In Narconon en Criminon wordt ook de 'Study Tech' gebruikt. Deze wordt geleverd in de vorm van de 'Learning Improvement Course' (David Touretzky. 2003. p.1). Maar hier staat vooral de 'Purification Rundown' centraal.

Hubbard creëerde Narconon in 1966 met William Benitez, een gevangene en ex-drugverslaafde. Oorspronkelijk bestond de behandeling uit het nemen van vitamines en doen van oefeningen. In 1978 ontwikkelde Hubbard de 'Purification Rundown', die nu een standaardpraktijk is in Narconon. dit is hetzelfde programma als in 1966, maar aangevuld met niacine en lange sauna's.

De 'Purification Rundown' bestaat uit zo'n 5 uur sauna per dag, en dit elke dag gedurende ongeveer een maand. De (pseudo-)wetenschappelijke verklaring daarvoor is dat men toxines, of 'drugs' (in de Engelstalige betekenis van de term) kan uitzweten. Dit gaat gepaard met hoge dosissen vitamines, 'niacine' en 'clodine'.

Folke Sjoqvist voerde een onderzoek uit omtrent de effectiviteit van het Narconon programma voor de Zweedse 'National Board of Health and Welfare'. Hij kreeg 'bewijs' toegestuurd van 'Narconon Europe'. Deze bestaan voornamelijk uit 'wetenschappelijke artikels' gesponsord door FASE (Foundation for Advancement in Science and Education), een Scientology frontgroep. Hij stelt de on- (of pseudo-)wetenschappelijkheid van het 'detoxificatie programma' dat centraal staat in Narconon en Criminon aan de kaak. Daarnaast wijst hij op eventuele risico's en neveneffecten van het programma (Folke Sjoqvist. 1996)

Ook de 'Board of Mental Health' uit Oklahoma formuleerde eind 1991 gegronde kritieken tegen het programma dat wordt gebruikt in Narconon. De beweringen kunnen niet wetenschappelijk gestaafd worden en er bestaat zelfs sterk bewijs tegen deze beweringen. Mogelijke neveneffecten zijn "*seizures, deleriums and hallucinations*"; er wordt gewezen op het gevaar van het toedienen van hoge dosissen vitamines en mineralen; het gevaar van de afwezigheid van gekwalificeerd medisch personeel (het personeel bestaat hoofdzakelijk uit

ex-Narconon-leden), het gevaar dat het nemen medicatie wordt afgeraden (Board of Mental Health, State of Oklahoma. 1991.)

In 1980 probeerde Hubbard zichzelf de Nobelprijs voor Vrede aan te meten, omwille van zijn 'Purification Rundown', daarvoor werd het 'Nobel Peace Prize Project' opgezet (Stephen A. Kent. 1991. p.21). Deze 'Purification Rundown' vormt bovendien ook de eerste stap in de 'Bridge to Total Freedom', elke scientoloog moet deze dus volgen, voordat hij de brug naar de totale vrijheid kan bewandelen (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. (pt.4) p.9)

Een specifiek artikel dat naar Sjoqvist werd gestuurd, dat gesponsord werd door FASE, een scientology front, was getiteld 'Treatment of Children with the Detoxification Method Developed by Hubbard', en oordeelde, tegen alle andere literatuur in dat dit programma, de Purification Rundown, volkomen veilig is voor kinderen.

Criminon valt te vergelijken met Narconon, ook hier wordt de 'Purification Rundown' gehanteerd, maar deze organisatie mikt specifiek op ex-gevangen als doelgroep. Sommige afdelingen van Criminon zijn gevestigd binnen gevangenissen in bijvoorbeeld Californië, Argentinië en Hongarije (Stephen A. Kent. 1999c. p.11).

The Way To Happiness Foundation

Op 19 februari 1981 werd het boek 'The Way To Happiness' gepubliceerd. In 1984 wordt 'The Way To Happiness Foundation' opgericht. Het boek bevat een aantal seculaire 'morele codes', sommige vergelijkbaar met de tien geboden (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. (pt.5) p.9). *"In, for example, a 1983 HCOB letter entitled "Service Routes for New Public," Hubbard specified "The Way to Happiness Route" as one way that "Raw Public" entered Scientology (HCOB 1983:1)." (Stephen Kent. 1991. p.33).*

In wat de kerk zelf *"the largest dissemination project in the Scientology history"* noemde werden zo'n 3.500.000 boeken van de 'Way To Happiness' verspreid in openbare scholen in de Verenigde Staten (Behar. 1991. p.7). De 'Concerned Businessmen Association's, nog een frontgroep verbonden aan ABLE, helpt in de verspreiding van dit boek (Stephen Kent. 1999c. p.10).

RPF, RPF's RPF (Rehabilitation Project Force)

Bibliografie Rehabilitation Project Force

- KENT, STEPHEN A. 'Brainwashing Programs in The Family/Children of God and Scientology'. (Zablocki & Robbins. (eds.) 'Misunderstanding Cults'.)
- MELTON, GORDON J. 'A Contemporary Ordered Religious Community: The Sea Organization'.
- PENTIKÄINEN, JUHA; REDHARDT, JURGEN F.K. AND YORK, MICHAEL. 'The Church of Scientology's Rehabilitation Project Force: Background'.
- PENTIKÄINEN, JUHA; REDHARDT, JURGEN F.K. AND YORK, MICHAEL. 'The Church of Scientology's Rehabilitation Project Force: The Interviews'.

RPF (Rehabilitation Project Force)

Een andere controversiële organisatie binnen Scientology is het 'Rehabilitation Project Force' (RPF). De vroegste vorm van deze afdeling ontstond aan boord van de Sea Organization in 1968 en werd de 'Mud Box Brigade' genoemd. *"Those on board the ship who were found slacking off their duties or misbehaving [...] were assigned to clean the "mud boxes," the place where mud collected from the anchors, and the bilge, the rather foul water that collects in the bottom of any ocean-going vessel."* (J. Gordon Melton. 2001. pp14-15)

7 Januari 1974 werd dit vervangen door het RPF, Rehabilitation Project Force, een meer systematische structuur voor het 'aanpakken' van ontoelaatbaar gedrag binnen de organisatie, dat meer geïntegreerd werd in Hubbard's ethics-doctrine (J. Gordon Melton. 2001. pp14-15).

Een Scientoloog die de interne gedragsregels overschrijdt (supra: 'III.6'), verschijnt dan meestal voor een 'Committee of Evidence', een soort van interne gerechtsbank in Scientology. Samen met de 'Board of Investigation' evalueren die dan zijn gedrag en beslissen op basis daarvan of de desbetreffende persoon naar het RPF wordt gezonden of niet. De persoon kan weigeren, maar in dat geval maakt hij geen kans zich ooit terug bij Scientology te

kunnen voegen (Stephen Kent. 1999a. p.8; J. Gordon Melton. 2001. p.13). Scientologen kunnen naar het RPF gezonden worden na een 'Security Check (die aantoont dat ze 'gevaarlijke gedachten' hebben over Scientology of haar leider), of "*if they were performing poorly on their jobs, were showing negative personality indicators [...], or were causing trouble.*" (Stephen A. Kent. 2001. (Zablocki & Robbins (eds.)). pp353-354)).

In het RPF moet men de 'False Purpose Rundown' volgen. Hierin moet de persoon zichzelf controleren op verschillende 'overts' en 'withholds' "[which] *are indicative of hidden evil (i.e., counter survival) purposes, solutions to problems adopted in a moment of confusion.*" (J. Gordon Melton. 2001. p.17). Dit auditeren van 'overts' en 'withholds' bestaat uit een lange lijst met vragen. De 'False Purpose Rundown' wordt herhaald tot de RPFer vrij is van 'kwaadaardige intenties' op elke van de 8 dynamieken, dit proces duurt zo lang dat het gemiddeld meer dan een jaar duurt eer de persoon uit het RPF kan. Want deze 'overts' en 'withholds' zijn niet beperkt tot enkel dit leven, maar zijn terug te vinden om de ganse 'time track'³².

Dit is de bovendien organisatie die Stephen Kent in verband brengt met brainwashing. Hij meent dat deze organisatie doet aan 6 criteria, die volgens hem een vorm van brainwashing uitmaken: "[...] (1) *forcible confinement, (2) physical maltreatment [...], (3) social degradations and maltreatment, along with (4) intense study of ideology, coupled with (5) forced confessions, and (6) personal 'success' stories.*" (Stephen A. Kent. 2001. (Zablocki & Robbins (eds.)). p.350). Zo zijn er heel strikte regels in het RPF. Het is verboden te communiceren met iemand zonder dat men aangesproken wordt, familiebezoek is uitgesloten, men mag het gebouw niet verlaten zonder begeleiding, men moet minsten 5 uur auditing doen, daarnaast bestaat een groot deel van het programma uit zware fysieke arbeid.³³

Kent doet een update van zijn studie in het artikel 'Scientology and the European Human Rights Debate: A Reply to Leisa Goodman, J. Gordon Melton, and the European Rehabilitation Project Force Study', waaruit blijkt dat "*Elements of the program now are more abusive than my research would have predicted.*" (Stephen Kent. 2003. p.4). Zo zouden de

---

³² "*Consequently, they spent what may have been hundreds of hours with their partners, supposedly 'discovering' misdeeds that date back thousands if not millions of years.*" (Stephen A. Kent. 2001. (Zablocki & Robbins (eds.)). p.364)

³³ Zo zijn er bijvoorbeeld mensen die de opdracht kregen 12 uur rond een boom te lopen of moet men bepaalde gebouwen renoveren (Stephen A. Kent. 2001. (Zablocki & Robbins (eds.)). p.359)

familie-restricties nog strikter zijn geworden. De kritiek van Melton en Goodman - dat er geen verschil zou zijn tussen het RPF en een klooster - doet Kent van de hand: *"Even if it were true, as Goodman and Melton assert, that the RPF resembles programs in "other" religions, Scientology still does not have the right (under international agreements) to restrict members' contact with their families."* (Stephen Kent. 2003. p.5). Wat aanzienlijke implicaties heeft voor niet enkel de relatie tussen partners onderling, maar ook die tussen kinderen en hun ouders, want ook minderjarigen kunnen bijvoorbeeld naar het RPF gezonden worden.

De persoon die naar het RPF wordt gestuurd, krijgt een partner toegewezen. Deze moeten elkaar auditeren (op 'overts' en 'withholds') en zijn verantwoordelijk voor en afhankelijk van elkaars vooruitgang (J. Gordon Melton. 2001. p.15.)

Momenteel bestaan er RPF's in Los Angeles, Clearwater, Londen en Kopenhagen (J. Gordon Melton. 2001. p.15.).

Daarnaast falen de auteurs (Melton en Goodman) erin te vertellen dat de enige manier waarop een scientoloog het RPF kan verlaten is via wat 'routing out' wordt genoemd. Dit is een voorschrift waar bezwarende informatie uit pre-clear folders werd gehaald, in een affidavit werd gezet en moest ondertekend worden door de scientoloog die de organisatie verliet. Daarnaast werd van sommige personen die het RPF verlieten ook een 'freeloader debt' geëist, in ruil voor de gratis cursussen die ze volgden terwijl ze een SO-lid waren (Stephen Kent. 2003. p.8).

RPF's RPF (the Rehabilitation Project Force's Rehabilitation Project Force)

Naast het RPF, bestaat er ook een RPF's RPF. Dit programma is er voor de personen die zich binnen het RPF zelf niet naar de regels gedragen. De communicatie wordt nog verder beperkt, en kan enkel via de 'ethics officer' gebeuren. Men mag enkel terug naar het RPF wanneer de andere deelnemers van het RPF dat via een stemming toelaten (J. Gordon Melton. 2001. p.17.).

Naast het Rehabilitation Project Force zijn er ook nog 'Deck Project Force' (DPF), 'Pursers Project Force' (PPF), 'Stewards Project Force' (SPF) en 'Estates Project Force' (EPF). *"These programs were intended to provide members of the Sea Org, with integrated training in their duties on board ship and with the teachings and practices of Scientology, while also instilling the discipline demanded by both pursuits."* (Lorne L. Dawxon. 2001 (Zablocki en Robbins (eds.)). p.382).

Deze worden niet gezien als 'rehabilitatiekampen'. Het EPF (Estates Project Force) moet bijvoorbeeld doorlopen worden door alle Sea Org-leden. *"It consists in a daily schedule of five hours study and eight hours physical work, with the five hours devoted to study of the history, purpose, duties, and regulations of the Sea Organisation. No auditing is given as part of this programme."* (Pentikäinen, Juha; Redhardt, Jurgen F.K. and York, Michael. 2001. (Background) p.5)

EOPAHR (European Office for Public Affairs and Human Rights)

Het 'European Office for Public Affairs and Human Rights' is gelegen in Brussel en wordt geleid door een OSA directeur, met name Martin Weightman (Alain Lallemand. 1994. p.145-146). In September 2003 verhuisde de organisatie naar de Wetstraat, in de Europese wijk (De Standaard 2003-09-20).

Deze organisatie houdt zich bezig met public relations op Europees vlak en poogt (volgens het Belgische rapport) de Europese instellingen binnen te dringen (Duquesne en Willems. 1997. (Deel 1) p.182; (Deel 2) p.175).

Ze geeft enkele brochures³⁴ uit die de religieuze discriminatie en intolerantie tegenover Scientology aankaarten en informeren omtrent mensenrechten. Onlangs reikte ze de 'European Human Rights Leadership Award' uit. (Het Nieuwsblad. 2005-04-21).

---

³⁴ 'Restoring & Safeguarding Religious Freedom. How to protect your human rights in Europe'. (1997).

'European Journey for Religious Freedom. Inaugurating an Annual Celebration of the Universal Declaration of Human Rights'. (1999).

Celebrity Centres

Misschien staat Scientology nog het meest bekend om zijn beroemdheden zoals John Travolta, Tom Cruise, Isaac Hayes, Chick Corea, Kirstey Alley, en vele anderen. Al in 1955 werd 'Project Celebrity' opgezet, dat als doel had de 'prime communicators' en 'opinion leaders', af en toe eens iets positiefs te laten zeggen over Scientology (Stephen A. Kent. 1999a. pp6-7). Wanneer een scientoloog een beroemdheid in Scientology kreeg, ontving deze daar een speciale vergoeding voor. Hubbard stelde zelfs een lijstje op welke beroemdheden hij graag scientoloog had zien worden, waaronder Marlene Dietrich, Walt Disney, Groucho Marx, Ernest Hemingway, Howard Hughes, Bing Crosby, Greta Garbo enz. (Paulette Cooper. 1971. p.86).

In 1992 bestonden er 13 'Celebrity Centres', en hun doel werd omschreven als "*[t]o fully utilize opinion leaders and Scientologists to permeate society and get all the different publics utilizing LRH's Technology in every aspect...*" (Stephen A. Kent. 1999a. pp6-7).

Voorbeelden van het gebruik van beroemdheden die Scientology promoten kan men vinden in het bezoek van Chick Corea, John Travolta en Isaac Hayes aan de OSCE in september 1997, waar deze getuigden van religieuze discriminatie. "*Important to note is that, within Scientology, all three entertainers are "Honorary LRH [L. Ron Hubbard] Public Relations Officers" whose goals involve the propagation of Scientology information and image.*" (Stephen A. Kent. 2000. (voetnoot ix)).

Een ander voorbeeld vindt men in de open brief gericht aan kanselier Kohl, die ondertekend werd door 34 Hollywood acteurs, hoewel deze geen scientologen waren.

Daarnaast zet Kent in zijn artikel 'Hollywood's Celebrity-Lobbyists and the Clinton Administration's American Foreign Policy Toward German Scientology' uiteen hoe er gelobbyd werd op federaal niveau in de Verenigde Staten, tussen onder andere John Travolta en Bill Clinton (Stephen A. Kent. 2002. (pt.22) p.10). Kent geeft nog andere voorbeelden van deze strategie, onder andere van lobbyen door Anne Archer en John Travolta met de 'House International Relations Committee' en de 'House of Representatives'. (Stephen A. Kent. 2002. (pt.22-28) pp10-13)

Hij beargumenteert dat de Amerikaanse positie in het debat over Scientology de discussie tussen de Verenigde Staten en Duitsland aanzienlijk beïnvloedde (Stephen A. Kent. 2002. (pt.4) p.2)

Daarnaast steunen verschillende beroemdheden van Scientology, diegene die dus de titel 'Honorary LRH Public Relations Officer' dragen, verschillende frontgroepen van Scientology. Kirstie Alley is bijvoorbeeld woordvoester van Narconon en Tom Cruise beweert dat zijn dyslexie werd opgelost door Scientology en promoot aldus de 'World Literacy Crusade'. Af en toe maken verschillende beroemdheden uit Scientology negatieve opmerkingen over psychiatrie

Naast gratis reclame geven beroemdheden ook grote financiële bedragen aan de organisatie of nevenorganisaties.

Overige

Verder zou er ook een relatiebureau zijn dat banden heeft met Scientology: 'Affinity Consulting International'. In een artikel uit een Australische krant staat een verhaal van een man die door deze organisatie voor zo'n \$320.000 werd opgelicht (The Advertiser. 2003-12-10).

Na de aanslag in New York, 9/11, verscheen Scientology al snel op Ground Zero om spirituele hulp aan te bieden. Ook na de tsunamiramp in Atjeh en na de gijzeling van de school in Beslan, kwamen scientologen als een rampenteam geestelijke hulp aanbieden (Pravda. 2004-10-18; Mosnews. 2004-10-22; De Morgen. 2005-01-12)

Ook na 9/11 werd ook het 'Detox Center' opgericht, gesponsord door Tom Cruise, waar brandweermannen gratis de Purification Rundown konden volgen. Deze is verbonden aan 'HealthMed' en 'Downtown Medical', beiden 'klinieken' die banden hebben met Scientology en de Purification Rundown gebruiken (New York Daily News. 2003-12-13; New York Times. 2003-10-04; Behar. 1991. p.7).

III.6 Scientology en Kritiek: Media & Internet

Zoals in 'II.4: Media en Internet' aangeduid, zal hier het onderwerp van media worden behandeld. De berichtgeving over sekten of Scientology is meestal negatief gekleurd. In dit hoofdstuk zal aandacht worden besteed aan Scientology's relatie met de media en visie op 'P.R.'. Het hoofdstuk wordt onderverdeeld in 2 delen: media ('III.6.1') en internet ('III.6.2'). Hoewel internet een vorm van media is, kies ik ervoor dit onderwerp afzonderlijk te behandelen, ondermeer omdat dit specifieke vragen oproept in verband met digitale rechten en vrijheden.

Waarom dit onderwerp 'Scientology en Kritiek'? Omdat dit een verklaring vormt voor de soms heftige anti-scientology literatuur. Het minste wat gezegd kan worden is dat Scientology niet echt constructief omgaat met kritiek, noch met critici. De organisatie staat er onder andere om bekend critici voor de rechtbank te dagen. Wanneer men deze nu probeert de mond te snoeren, zullen er steeds personen tussenzitten die daardoor juist vasthoudender zullen worden en bijgevolg kritischer en nog meer 'anti-scientology'.

Het beste voorbeeld hiervan wordt gevormd door de strijd op het internet. Vanaf het moment dat Scientology in de virtuele wereld kritiek en critici begon 'aan te pakken', verhevigde de strijd aanzienlijk. De nieuwsgroep ARS (alt.religion.scientology) trok meer bezoekers aan dan tevoren. Er werden 'FACTNet-anti-scientology-kits' op het net verspreid. De poging om het 'Fishman affidavit' uit het publieke domein te houden, had een tegenovergesteld effect. Nadat het op deze nieuwsgroep werd gepost, werden er verschillende websites opgericht waar men dit document kon inkijken. De poging kritische informatie over scientology uit de zoekmachine Google te verwijderen, resulteerde in een nieuwe website die verschillende DMCA-klachten (Digital Millennium Copyright Act) centraliseerde.

Nadat Scientology het tijdschrift Time voor de rechtbank daagde en \$416.000.000 eiste en deze zaak verloor, won de schrijver van het desbetreffende artikel, Richard Behar, de 'Gerald Loeb Award for Distinguished Business and Financial Journalism' en de 'Conscience-in-Media Award from the Society of Journalists and Authors'. Scientology verloor de zaak, maar ging nog een aantal keren in beroep. Behar werd lastig gevallen door 10 advocaten en 6 detectives. Op deze manier werd de aandacht van de media hierop gevestigd (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.6; (pt.20) p.21). Na de publicatie van het boek 'The Scandal of Scientology' door Paulette Cooper werd 'Operation Freak-out' opgezet, die onder

andere als doel had Paulette Cooper in een instelling te plaatsen. (Stephen Kent. 2003. p.12; infra: 'III.5: GO, OSA').

Aan Gerald Armstrong vroeg de organisatie in 2002 \$10.050.000 omdat hij zich kritisch en dus negatief uitte tegenover Scientology. Deze selecties zijn slechts enkele voorbeelden van hoe weinig constructief Scientology omgaat met kritiek/critici. Bovendien wordt op die manier de aandacht van de media op deze materie gevestigd.

Het centrale punt in al deze zaken kan grotendeels worden samengevat onder de titel 'Scientology en Kritiek'. De organisatie heeft haar eigen manier van omgaan met critici, dat grotendeels aan de oorzaak ligt van het conflict en vele controverses omtrent Scientology. Naar mijn mening vormt dit onderwerp bovendien een noodzakelijk aanvulling op talloze kritieken die de ACM (anti-cult movement) en ook bijvoorbeeld apostaten ontvangen.

Hierin staan enkele inhoudelijke elementen centraal, doctrinaire of religieuze als men wil, die in Deel III.6.1 zullen worden uitgewerkt, zoals bijvoorbeeld de 'Fair Game' praktijk, voorschriften hoe de vijand aan te pakken, de suppressieve persoon (SP) en potentiële bron van moeilijkheden (PTS) doctrine en Hubbards visie op public relations, die in feite een combinatie vormt van public relations en legislatieve acties.

III.6.1 Media

Bibliografie ivm media:

- BECKFORD, JAMES A. 'The mass media and New Religious Movements'. pp103-120. (Uit Wilson & Cresswell (eds))
- BILTEREYST, DANIËL & PEEREN, YEN. 'Nieuws, democratie en burgerschap: onderzoek over hedendaagse nieuwsmedia'. Uitgeverij: Academia Press, Gent. 2003.
- CISAR, JOSEPH. 'Lafayette' Ronald Hubbard's Policy in practice in media and public relations'.
- KENT, STEPHEN A. 'Hollywood's Celebrity-Lobbyists and the Clinton Administration's American Foreign Policy Toward German Scientology'.
- HUBBARD, L. RON. 'A Manual on de Dissemination of Material'. (1955)
- HUBBARD, L. RON. 'Manual of Justice'. (1959)

- HUBBARD, L. RON. 'Inleiding tot de Ethiek van Scientology'. (1989).
- HUBBARD, L. RON 'Scientology: De grondbeginselen van het denken. Het basisboek voor de beginners van de theorie en praktijk van scientology'. (1978).
- SCHÖN, BRIGITTE. 'Framing effects in the coverage of Scientology versus Germany: Some thoughts on the role of press and scholars.'

Volgens sommige auteurs is de negativiteit in de media omtrent sekten en Scientology voornamelijk te wijten aan de sensatie waar journalisten op zoek naar zijn. Dit wordt dan weer in de hand gewerkt doordat journalisten geen adequaat en grondig onderzoek zouden voeren en dat het behoren tot de categorie 'sekte' of 'cult' op zich een verantwoording is om er een krantenartikel over te schrijven. "[...], *NRMs are interesting to journalists by reason of their newsworthiness as deviant, threatening, or simply weird. 'Cult' is therefore a self-contained and self-standing category which is of interest to the mass media for its own sake. Journalists need no other reason for writing about any particular NRM except that it is counted as cult.*" (James A. Beckford. 1999 (Wilson en Cresswell (eds.)). p.115).

Bovendien zou voornamelijk de massamedia aangegrepen worden als bron van informatie over nieuwe religieuze bewegingen, terwijl deze voornamelijk de visie van de ACM (anti-cult movement), apostaten en advocaten zou verwoorden. Naast andere relativeringen zoals de 'framing effects' van Brigitte Schön, de 'negative summary events', en de 'front end/back en disproportionality' vallen nog enkele zaken over dit onderwerp te vertellen (supra: 'II.4: Media ').

Waar namelijk ook rekening moet mee worden gehouden is dat nieuwe religieuze bewegingen of sekten zelf op zijn minst mede-verantwoordelijk voor deze negativiteit in de media. En ook dit geldt (misschien zelfs voornamelijk) voor de organisatie Scientology. "*Indeed, the secretiveness or defensiveness of most controversial cults helped journalists to play a crucial role as go-betweens and arbitrators between NRMs, their members and angry outsiders*" (James A. Beckford. 1999 (Wilson en Cresswell (eds.)). p.104).

In deze discussie staan echter ook enkele concepten van Scientology centraal die een aanzienlijke invloed hebben op dit 'mediadebat'. Dit zijn bijvoorbeeld de Fair Game praktijk; de suppressieve persoon- en potentiële bron van moeilijkheden-doctrine (SP, PTS); de

'Ethics'-afdeling, -condities en -formules; het bijhouden (en misbruiken) van de 'preclear-folders' en 'ethics-folders' en andere folders, de verplichting 'Knowledge Reports' te schrijven; Hubbards visie op 'positive', 'black' en 'defensive' P.R.; de talloze voorschriften hoe men de vijand moet aanpakken zoals 'dead agenting', het aannemen van een 'suitable guise', het verwijderen van 'false data' en vooral het advies te dreigen met een rechtszaak. De organisatie die hierin de belangrijkste rol speelt is het 'Office of Special Affairs', dat vroeger het 'Guardian Office' heette (infra: 'III.5: .x GO, OSA').

De analyse van Joseph Cisar in het artikel 'Lafayette' Ronald Hubbard's Policy in practice in media and public relations' toont duidelijk aan dat de media- en communicatiestrategieën in Scientology niet zomaar aan de creativiteit, originaliteit of impulsiviteit van de scientologen zelf worden overgelaten. De manier van omgaan met media etc. wordt nauwkeurig omschreven en moet even nauwkeurig worden uitgevoerd en opgevolgd. Deze voorschriften staan onder andere neergeschreven in verschillende HCOB's en HCOPL's (Hubbard Communication Office Bulletin; Hubbard Communication Office Policy Letter) die samen met andere documenten verschillende opleidingscursussen vormen voor specifieke Scientology-posten, of 'hats' in de scientology-terminologie. Joseph Cisar maakt in dit artikel enkel en alleen gebruik van deze trainingscursussen, of 'hat packs', waarmee het personeel wordt opgeleid: *"The Guardian Office hat pack is an instruction manual for staff of the central management group. OEC volume 7 is an instruction manual for local managers of a client organization. OEC volume 6 is an instruction manual for local publicity people, whose channels will be used by staff of the central management group."* (Joseph Cisar. 2001. (II.D) p.13).

Cowan Douglas beargumenteert in zijn artikel 'Researching Scientology: Academic Premises, Promises and Problematics' dat deze specifieke manier van omgaan met kritiek en critici een belangrijk onderdeel vormt van de religieuze cultuur in Scientology.

"Almost from its very inception, Scientology's claims to systematic persecution and harassment have become a part of its religious culture and mythistory - something that, when considered in the context of an increasingly closed source religious tradition, goes a long way toward explaining the overt suspicion with which the Church regards any attempts at investigation, and their own ongoing attempts to influence or to prevent the publication of anything even remotely critical of the Church."

(Cowan Douglas. 2004. p.17).

Reeds in 1955 schreef Hubbard 'A Manual on the Dissemination of Material' waarin hij onder andere schreef dat er legislatieve acties moest worden ondernomen tegen 'squirrels', mensen die Dianetics en Scientology willen toepassen onafhankelijk van het officiële Scientology. In dit boek werd ook het volgende voorschrift gedaan: *"The purpose of the suit is to harass and discourage rather than to win. The law can be used very easily to harass, and enough harassment on somebody who is simply on the thin edge anyway, well knowing that he is not authorized, will generally be sufficient to cause his professional decease. If possible, of course, ruin him utterly."* (L. Ron Hubbard. 1955; Jon Atack. 1990. p.108)

In 1959 werd de 'Manual of Justice' (door HCO, Hubbard Communications Office) uitgegeven, een document dat nog steeds door OSA gebruikt wordt, waarin wordt uiteengezet wat men moet doen wanneer een onderzoek loopt naar Scientology, wanneer de pers een vijandig artikel over Scientology publiceert enzovoort. Vijanden worden als 'entheta' gedefinieerd. Men moet deze opsporen en hun misdaden publiceren met behulp van detectives en, zoals het voorschrift uit 1955 luidt, is het doel van een rechtszaak eerder de ander lastig te vallen dan deze te winnen (L. Ron Hubbard. 1959)

In de loop van de jaren '60 werd door Hubbard de 'Fair Game' en 'Ethics' doctrine ontwikkeld, waar ook de SP (Suppressive Person) en PTS (Potential Trouble Source) doctrine toe behoren. De toon werd gezet met verschillende HCOPLs of HCOBs, waaronder bijvoorbeeld de HCOPL van 25 februari 1966: 'Attacks on Scientology', die een methode uitlijnt wat men moet doen wanneer iemand een onderzoek doet naar Scientology. Het antwoord bestaat er in de onderzoeker in een negatief daglicht te stellen (HCOPL, 25 februari 1966).

In de 'HCO Policy Letter of 18 October 1967, Issue IV' maakt Hubbard duidelijk wat 'Fair Game' inhoudt: *"ENEMY SP Order. Fair game. May be deprived of property or injured by any means by any Scientologist without any discipline of the Scientologist. May be tricked, sued or lied to or destroyed."* (HCOPL, 18 October 1967, 'Issue IV').

Een jaar later schreef Hubbard de 'HCO Policy Letter of 21 October 1968', genaamd 'Cancellation of Fair Game'. De woorden 'Fair Game' mochten niet meer worden gebruikt, omdat deze voor slechte public relations zorgden, de praktijk van iemand 'fair game' verklaren, bleef echter doorgaan (Roy Wallis. 1977. p.140; Joseph Cisar. 2001. (HCOPL, 21 October 1968: 'Cancellation of Fair Game')).

Nog een jaar later, op 16 december 1969, werd daar 'GO 121669' aan toegevoegd, hierin wordt beschreven hoe de organisatie een SP en PTS kan opsporen. Eén van de 'operating targets' is *"To make full use of all the files on the organization to effect your major target. These include personnel files, Ethics files, dead files, central files, training files, processing files and requests for funds"* (Stewart Lamont. 1986. p.85). De informatie die in deze 'files' terug te vinden is, kan en moet worden gebruikt tegen de SP om de organisatie te beschermen. Belangrijk is dat de pre-clear folder, (de 'processing files'), alle informatie bevat die een client tijdens auditingssessies naar voor bracht. Hierin vindt men nogal gemakkelijk bezwarende informatie die, door dit GO order, moet worden gebruikt om de SP of PTS het zwijgen op te leggen (Jon Atack. 1990. p.248)

'Ethics', Suppressieve Personen en Potentiële Bronnen van Moeilijkheden

De definitie van een suppressieve persoon die door Hubbard wordt gegeven, is iemand *"die elke activiteit of groep die verbetering nastreeft probeert te onderdrukken of weg te vagen. Een suppressieve persoon onderdrukt andere mensen in zijn nabijheid. Dit is degene wiens gedrag erop gericht is tot rampzalige gevolgen te leiden. 'Suppressieve persoon' is een andere naam voor de 'asociale persoonlijkheid'."* (L. Ron. Hubbard. 1989. p.128).

"Suppressieve daden worden gedefinieerd als daden of nalatigheden die worden gepleegd om met opzet Scientology of Scientologen te onderdrukken, te verlagen of te belemmeren." (L. Ron. Hubbard. 1989. p.208). Met andere woorden staat bijvoorbeeld kritische vragen stellen over Scientology - en zeker iets dergelijks publiceren - gelijk aan Scientology onderdrukken, verlagen of belemmeren. De maatregelen die men moet nemen tegen dergelijke personen die 'antagonistisch' staan tegenover Scientology zijn 'Fair Game' en 'dead agenting', want *"Omdat mensen of groepen die iets dergelijks zouden doen, alleen uit eigenbelang handelen ten nadele van alle anderen, kunnen hen niet de rechten worden geschonken die rationele wezens gewoonlijk krijgen."* (L. Ron. Hubbard. 1989. p.227).

Een scientoloog kan een Potential Trouble Source (PTS) worden door in contact te staan met iemand die *"antagonistisch is tegenover Scientology of haar leerstellingen"*.³⁵ De

---

³⁵ Er worden 4 types PTS omschreven: I, II, III en A. Type I staat in contact met, communiceert of heeft een relatie met een SP. Type II staat niet direct in contact met een SP, maar wordt er op een of andere manier aan

oplossing die Hubbard hier voor geeft is ofwel het antagonisme van de ander aanpakken (de ander van je gelijk overtuigen), ofwel het contact te verbreken. (L. Ron. Hubbard. 1989. p.144, 146). Iedereen die in contact staat met een suppressieve persoon wordt automatisch een potentiële bron van moeilijkheden en moet het contact verbreken, dit voorschrift staat bekend onder de naam 'disconnection'. "*De huidige statistiek hiervan is 20 procent PTS of lichtelijk suppressief en daarvan bestaat 2 1/2 procent uit zeer kwaadaardige suppressieve personen.*" (L. Ron. Hubbard. 1989. p.152). Om dergelijke 'bronnen van moeilijkheden' op te sporen werd onder andere de 'ethics-technologie' ontwikkeld, een 'technologie' die Hubbard ontwierp midden jaren zestig. "*De fundamentele werktuigen die men gebruikt om ethics in te brengen en in te houden zijn de ethics-condities en hun formules.*" (L. Ron. Hubbard. 1989. p.37). Dit gebeurt onder andere door het bijhouden van statistieken³⁶. Wekelijks worden de statistieken van elke scientoloog en elke organisatie ingediend bij de afdeling 'Inspection and Reports' van de 'Ethics-Section'. Deze condities, gerangschikt van de hoogste tot de laagste, zijn: macht, machtswisseling, overvloed, normaal functioneren, noodtoestand, gevaar, geen-bestaan, risico, twijfel, vijand, verraad, verwarring (L. Ron. Hubbard. 1989. p.38). Als voorbeeld geef ik de volledige formule van de conditie 'Risico':

"1. Beslis wie uw vrienden zijn.

2. Breng de vijanden van de groep waarvan u gepretendeerd heeft deel uit te maken, een effectieve slag toe, ook al brengt het u in persoonlijk gevaar.

3. Vergoed de schade die u heeft aangebracht, door een persoonlijke bijdrage die veel groter is dan gewoonlijk van een groepslid verlangd wordt.

4. Verzoek om opnieuw te mogen toetreden tot de groep door elk lid ervan te vragen of hij toestaat dat u zich weer bij de groep aansluit, en door u alleen weer bij de groep toe te voegen als de meerderheid dat toestaat, en door (2), (3) en (4) te herhalen als het geweigerd wordt, totdat u wordt toegestaan weer lid van de groep te zijn."

(L. Ron. Hubbard. 1989. p.98)

---

herinnerd. Type III heeft contact met een ingebeelde SP en Type A staat in nauw contact met een SP, via familie- of huwelijksbanden. (L. Ron Hubbard. 1989. pp128-132)

³⁶ "*Met statistieken worden aantallen dingen, het meten van volume, alles met betrekking tot te tijd, bedoeld. [...]* Het tekenen en aflezen van grafieken is dus een vitale noodzaak bij het besturen van een organisatie, afdeling of persoon en het toepassen van conditieformules erop." (L. Ron. Hubbard. 1989. p.39).

Voor elke scientoloog wordt naast de 'pre-clear folder' ook een 'ethics-folder' bijgehouden. Naast de wekelijkse rapportering van de statistieken worden ook 'Knowledge Reports' bijgehouden in deze 'ethics-folder'. Deze worden niet enkel aangemoedigd, maar afgedwongen. Enkele voorbeelden:

"En Knowledge Reports worden als volgt afgedwongen:

1. Ieder die op de hoogte was van rondlummelen of een destructieve, off-policy of out-ethics daad en geen Knowledge Report instuurde, wordt als een medeplichtige beschouwd bij een latere actie die wordt ondernomen. [...]

3. Iemand die niet een misdaad die hem onthuld is, neerschrijft op een werkblad of in een rapport, wordt als een medeplichtige beschouwd aan de misdaad. [...]

8. Ieder die op de hoogte was van een onregelmatigheid of misdaad en die niet rapporteerde en aldus er medeplichtig aan werd, krijgt dezelfde straf als degene die als de werkelijke overtreder wordt gestraft.

(voetnoot: off-policy: in strijd of onbekend met het beleid; werkblad: een pagina van het volledige doorlopende verslag van een auditing-sessie van het begin tot het eind."

(L. Ron. Hubbard. 1989. pp184-185)

Op die manier zorgde Hubbard ervoor dat al wie zijn antwoorden niet zomaar wil slikken meteen als de vijand wordt bestempeld. Alles wat gedaan of niet gedaan wordt ('nalatigheden') en Scientology of haar leerstellingen op een of andere manier belemmert of onderdrukt; iedereen die 'antagonistisch' staat tegenover Scientology of haar leerstellingen wordt per definitie een vijand, en een vijand (zowel een SP als een PTS) heeft per definitie niet dezelfde rechten als 'gewone rationele wezens'. Deze mensen mogen dus belogen, vernietigd en voor de rechtbank gedaagd worden. Dit laatste, samen met het voorschrift dat door Hubbard reeds gegeven werd in 'A Manual on the Dissemination of Material' uit 1955, *"The purpose of the suit is to harass and discourage rather than to win"*, geeft op zich al een verklaring voor heel wat controverses omtrent Scientology (L. Ron Hubbard. 1955).

'Public Relations'

Ook in verband met media, legde Hubbard strak te volgen beleidsmaatregelen vast. *"Hubbard pointed out that the fear newspapers had of being sued could be used to obtain press compliance. The press could also be controlled by controlling the publisher. In any case, newspaper reporters had to be investigated and the stories they wrote had to be*

answered." (Joseph Cisar. 2001. p.26). Voorbeelden hiervan kan men vinden in het verhinderen van een uitzending van 'Netwerk' op de Nederlandse televisie (Het Parool. 2004-01-03) of de verschillende rechtszaken die werden opgezet tegen verschillende kranten en tijdschriften, waaronder bijvoorbeeld Time Magazine en Richard Behar of de Washington Post (die enkele regels uit OT III publiceerde).

Daarnaast ontwierp Hubbard ook verschillende voorschriften omtrent wat hij 'public relations' noemt, hij maakt een onderscheid tussen 'positive', 'defensive' en 'black' PR. Centraal hierin is dat Hubbard de PR ziet als een combinatie van gewone PR en legislatieve acties. Positieve PR bestaat uit het bereiken wat de groep wilt. Het tenietdoen van leugens was defensieve PR, met als voorbeeld het tenietdoen van de leugens van de psychiatrie. Deze defensieve vorm van PR werd ook 'dead agenting' genoemd. Het doel van PR was de publieke opinie formuleren en sturen en bestaat uit de combinatie van geld, macht en 'opinion leaders'. *"In a work he entitled "Black PR," Hubbard explained the connection between PR and intelligence. In PR the source of the information was known. In Intelligence the source of the information is concealed. Therefore revealing the enemy's secrets would destroy the enemy's intelligence. However the use of "intelligence-like tactics" was necessary to discover who the enemy was. These tactics were "a cross between PR and Intelligence." [...] In this sort of activity, the press was used to create "embarrassing publicity" for opponents.*" (Joseph Cisar. 2001. p.22)

Wanneer de informatie niet in de verschillende 'folders' was terug te vinden (zie GO 121669), moest deze op een andere manier aan het licht komen. Hubbard stelde bijvoorbeeld voor detectives in te huren en raadde hen aan hun onderzoek zo 'luidruchtig' mogelijk te verrichten.

"[...] it would be necessary to accumulate documented, scandalous data about the enemy. This was done through a technique Hubbard called "dead agenting". If people or groups invalidated or rejected Scientology, they were the enemy. The proper response was to investigate loudly. Security checks were to be used to find the enemy's crimes. The enemy was to be put on trial and found guilty of hidden crimes." (Joseph Cisar. 2001. pp24-25; p.32)

Enkele voorbeelden

Herinner dat tot de functies van het OSA, vroeger het GO, onder andere de 'public relations' en 'legal matters' waren (infra: 'III.5: .x GO, OSA'). Deze 'technologie' die door Hubbard ontworpen werd, verklaart bijvoorbeeld de tactieken die tegen Gerald Armstrong werden gebruikt (infra: 'III.1'). Na zijn pogingen het biografische project in goede banen te leiden werd hij tot suppressieve persoon uitgeroepen en beschuldigd van verschillende misdaden. Daarna werd hij verscheidene keren voor de rechtbank gedaagd.

In de zaak 'Wollersheim v. Scientology' was het gebruik van de informatie uit de pc-folders, zoals dat in Guardian Order 121669 voorgeschreven staat, een van de redenen waarom Scientology Wollersheim een forse schadevergoeding moest betalen, die na herhaaldelijk weigeren van \$2.500.000 opliep tot meer dan \$8.600.000.

In de oorlog die op ARS (de nieuwsgroep alt.religion.scientology; supra: 'III.6.2: Scientology en Internet') werd uitgevochten, werden berichten gepost met informatie uit de pc-folders van Larry Wollersheim, Steven Fishman en Arnaldo Lerma. Die informatie kan in principe alleen door de kerk ter hand zijn gesteld, aangezien zij deze folders in haar bezit heeft. Dit strookt dan ook met het GO order 121669 en bewijst dat deze praktijk niet werd stopgezet

'Operation Freak-Out', die tegen Paulette Cooper, de schrijfster van het boek 'The Scandal of Scientology' werd opgezet; en ook 'Operation Juggernaut' tegen Michael Flynn, vormen ook een goede illustratie van de Fair Game praktijk van Scientology en van het feit dat niet enkel scientologen 'fair game' kunnen worden verklaard.

Een ander voorbeeld hiervan wordt gevormd door de acties die werden ondernomen door Scientology tegen Gerald Armstrong (infra: 'III.1') en anderen. In 1986 maakte Armstrong deel uit van een rechtszaak (samen met enkele andere ex-leden) tegen Scientology. Uiteindelijk werd een akkoord bereikt waarbij elk van de leden een 'Mutual Release of All Claims and Settlement Agreement' tekenden en een substantiele vergoeding kregen. Armstrong kreeg \$800.000, zijn advocaat Michael Flynn \$1.075.000. *"The meaning of that settlement agreement is at the heart of the current speech restrictions that Armstrong now contests."* (Stephen Kent. 2001. (pt 10.4) p.8; Jon Atack. 1990. p.264). Er werd een akkoord bereikt de rechtszaak te laten vallen. In dit artikel van Kent wordt deze 'zwijgplicht' van Armstrong uitgewerkt. Heel kort uitgelegd komt het erop neer dat Armstrong per inbreuk \$50,000 zou moeten betalen en elke negatieve uiting over Scientology vormde een inbreuk. Zo spande de kerk in 2002, 20 jaar na de eerste rechtszaak, opnieuw een rechtszaak aan tegen Armstrong met een de eis van \$50,000 voor elk van de 201 inbreuken, of met ander woorden

\$10,050,000. Uiteindelijk oordeelde de rechter hierin dat Armstrong \$500.000 diende te betalen inclusief 35 dagen gevangenisstraf, die ze als uitgezeten beschouwde.³⁷ (Marin Independent Journal. 2004-04-10)

Dat deze 'Fair Game' praktijk nog steeds niet werd stopgezet, zoals herhaaldelijk werd beweerd in 1968 en 1980, blijkt uit de brief die Stephen A. Kent schrijft aan Ms. Noble, gedateerd 17 September 1998. Daarin zet Kent de campagne uiteen die tegen hem werd opgezet. Hij beargumenteert dat kritiek moet kunnen en zelfs wenselijk is, maar dat hetgeen Scientology doet niet beantwoordt aan een open dialoog en discussie. Scientology poogde Scientology Kent's reputatie te vernietigen "21. [...] on a campus level, a community level, and a national level. [...] via onder andere flyers, door te betogen op zijn campus, en door een radiocampagne. (Stephen A. Kent. 1998-09-17)

"31. I expect criticism from Scientology--that is not at issue. As an academic who works on controversial material involving allegations of abuse in reputedly religious contexts, I expect intense debate about some of my findings. The character assassinations, the harassment, the libel, and the attempts to ruin my professional reputation for speaking truthfully about Scientology's abuses, however, reinforce my conclusion about the organization posing threats to democracy."

(Stephen A. Kent. 1998-09-17)

III.6.2 Scientology en Internet:

Bibliografie:

-BILTEREYST, DANIËL & PEEREN, YEN. 'Nieuws, democratie en burgerschap: onderzoek over hedendaagse nieuwsmedia'. ((Hoofdstuk 9). DE BENS, ELS & PAULUSSEN, STEVE. 'De impact van het internet op de journalistiek'. p201-220.)

-GROSSMAN, WENDY. 'Net Wars' (Chapter 6).

---

³⁷ Het bedrag van \$500.000 wordt verklaard doordat Armstrong in een andere rechtszaak \$800.000 had ontvangen van Scientology, en in nog een andere rechtszaak reeds was veroordeeld \$300.000 te betalen aan Scientology. Om die reden bepaalde de rechter in de rechtszaak van 2002 het bedrag op \$500.000.

-INTROVIGNE, MASSIMO. 'So Many Evil Things- Anti-Cult Terrorism via the Internet'. (Paper presented at the annual conference of the Association for Sociology of Religion.)

-LIPPARD, JIM. & JACOBSEN, JEFF (1995). 'Scientology v. the internet: 'Free Speech & Copyright Infringement on the Information Super-Highway''. p35-41.

-'Bescherming van grondrechten in het digitale tijdperk: Een rechtsvergelijkend onderzoek naar informatie- en communicatievrijheid en privacy in Zweden, Duitsland, Frankrijk, België, de Verenigde Staten en Canada'. (in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie ten behoeve van de Commissie Grondrechten in het digitale tijdperk ; Katholieke Universiteit Brabant; Tilburg, december 1999)

-SPAINK, KARIN & HARDY, CHRISTIANE. 'Freedom of the internet, our new challenge'. (Mei 2002). For the OSCE (the Organization for Security and Co-Operation in Europe). Section FOM (Freedom of the Media)

Krantenartikels: (chronologisch)

-*Japan Times*. 'Copyright law for the digital age is intolerably skewed' - 'Poorly laid plans go astray'. TIM ROMERO. (2003-03-13).

-*Herald Sun*. 'Power of the Google engine'. GRAEME HAMMOND. (2003-06-29).

-*Lawmeme*. 'Sherman, Set the Waybackmachine for Scientology'. ERNEST MILLER. (2002-09-24).

-*Linux Journal*. 'Google Begins Making DMCA Takedowns Public'. DON MARTI. (2002-04-11).

-*Microcontent News*. 'Google Loves Blogs: How Weblogs Influence A Billion Google Searches A Week'. JOHN HILER. (2002-02-26).

-*Microcontent News*. 'Google Time Bomb: Will Weblogs blow up the world's favorite search engine?'. JOHN HILER. (2002-03-03).

-*Microcontent News*. 'Church v. Google: How the Church of Scientology is forcing Google to censor its critics'. JOHN HILER. (2002-03-21).

-*Microcontent News*. 'Church v Google, round 2: An Update on the latest Google and Scientology developments'. JOHN HILER. (2002-03-22).

-*Microcontent News*. 'Google versus Church, round 3: Scientology critics again claim Google censorship, this time through Adwords program'. JOHN HILER. (2002-03-26).

-*San Francisco Chronicle*. 'Google's ad rules complex, controversial'. VERNE KOPYTOFF. (2004-08-09).

-*Technology Review*. 'The weakening links'. (2003-02-01).

-*The Inquirer*. 'The mills of Xenu grind exceeding slow'. WENDY M. GROSSMAN. (2003-09-12).

-*The (London) Times*. 'Technobabble. A net gag for scientology critics'. DAVID ROWAN. (2002-10-01).

-*XS4ALL*. 'Scientology cases verdict: victory for freedom of opinion'. (Nederland, Press Release). (2003-09-04).

-*XS4ALL*. 'Scientology lodges appeal in cassation in case against Spaink and XS4ALL'. (2003-12-05).

-*Wired News*. 'Google Yanks Anti-Church Sites'. DECLAN MCCULLAGH. (2002-03-21).

-'Priority Telecom disconnects Xtended Internet over anti- Scientology website'. PAUL WOUTERS.

***Websites**

<www.scientology.org>, ...

<www.chillingeffects.org> ; <www.xenu.net> ; <www.spaink.net>; <www.factnet.org>

Het onderwerp 'Scientology en Internet' wordt hier afzonderlijk behandeld. Er zal voornamelijk aandacht worden besteed aan 2 punten: de nieuwsgroep alt.religion.scientology en de zoekmachine Google. De reden voor de afzonderlijke behandeling van dit onderwerp is dat er een ware strijd bestaat tussen Scientology en het Internet (in de vorm van nieuwsgroepen, zoekmachines, webdomeinen, homepages enz.) en dat het meer verduidelijking kan scheppen dit onderwerp afzonderlijk te behandelen.

De strijd op het internet kan gezien worden een voortzetting van de praktijken en doctrines uit het vorige hoofdstuk zoals 'fair game', 'dead agenting', het verwijderen van 'false data', de combinatie van 'public relations en legal matters', het voorschijn te dreigen met rechtszaken, enz. (infra: 'III.6.1: Scientology en Kritiek').

De discussie roept vragen op in verband met digitale rechten en vrijheden en soms ook technische aspecten van het internet. Deze discussie is te breed om hier volledig te kunnen behandelen. Toch zal er aandacht worden besteed aan enkele problemen die Scientology in deze discussie opwerpt, zoals bijvoorbeeld vrijheid van meningsuiting, het recht op privacy en anonimiteit; en ook meer technische aspecten zoals de discussie rond schending van auteursrechten en handelsmerken; farm-linking, deep-linking en framing, hyperlinking, webdomeinen, metatags, en bijvoorbeeld de 'Digital Millenium Copyright Act' uit 1998 (supra: 'III.6.2.2').

Een ex-scientoloog, Robert Vaughn Young³⁸ zei in 1995 dat het internet voor Scientology zal worden Vietnam voor de Verenigde Staten was. Hun enige optie is zich terug te trekken, omdat deze slag niet gewonnen kan worden (Wendy Grossman. (Chapter 6) p.13). Nu tien jaar later is die slag nog aan de gang.

III.6.2.1 De nieuwsgroep Alt.Religion.Scientology (a.r.s.)³⁹

Eind 1994, begin 1995 begint het verhaal van de 'Net Wars', van 'Scientology vs. the Net' in de nieuwsgroep alt.religion.scientology (afgekort tot ARS of a.r.s.). Het gaat ook over Internet Relay Chat (IRC) discussies en websites, maar het is in deze nieuwsgroep dat het verhaal van 'Scientology vs. the Net' zijn aanvang neemt. Op 17 Juli 1991 werd de nieuwsgroep alt.religion.scientology gecreëerd door Scott Goehring met een vervalst bericht david.miscaviage@sea.org (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.2.). In het begin vormde a.r.s. voornamelijk een forum voor de 'Free Zoners', een groep ex-scientologen die zich nog steeds kon vinden in de ideeën van Scientology (de 'Tech'), maar dan los van de organisatie zelf. Mettertijd trok de nieuwsgroep echter critici aan, die in discussie gingen met leden van Scientology zelf. De 'Free Zoners' vormden daarop de afzonderlijke nieuwsgroep alt.clearing.technology (Jim Lippard & Jeff Jacobson. 1995. p.35).

---

³⁸ Robert Vaughn Young was 21 jaar lang lid van Scientology en onder andere woordvoerder van de Public Relations afdeling van de kerk van Scientology.

³⁹ <<news://alt.religion.scientology>>

Wendy Grossman maakt in 'Net Wars' een onderscheid tussen 4 types personen die deelnemen aan de discussiegroep alt.religion.scientology: critici, CoS (Church of Scientology) aanhangers, 'Free Zoners' en 'net.defenders'. De 'net.defenders' mengden zich pas vanaf midden 1994 in de discussie in de nieuwsgroep, " *in response to reports of what was happening on the newsgroup; they represent the Net's immune response.*" (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.2).

Uit de discussies die plaatsvonden in deze nieuwsgroep groeide de samenstelling van een hele hoop FAQ's (Frequently Asked Questions) rond verschillende onderwerpen, die onder andere dienen als inleiding voor de nieuwkomers in de discussie van deze nieuwsgroep (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.2). Daarnaast werden vanaf 23 april 1995 samenvattingen gemaakt van de discussies en onderwerpen die in de nieuwsgroep plaatsvonden. Op wekelijkse basis werd een 'ARS Week In Review' geschreven. Dit werd stopgezet in januari 2004, maar opnieuw aangevangen in januari 2005.⁴⁰

"Meanwhile [1994-1995], back at the newsgroup, the name-calling was growing vicious. Bashers posted affidavits from former Scientologists alleging corruption; Scientologists posted critiques of those affidavits alleging that the authors were known criminals, along with affidavits of their own." (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.6).

1994 vormt het startpunt waar de 'net.defenders' (een term van Wendy Grossman) of de 'web-libertarians' (een term van Massimo Introvigne) en ook de kerk van Scientology zelf zich in de discussie mengden (Jim Lippard & Jeff Jacobson. 1995. p.35). Eind 1994 dook er iemand op die 'Cancelpoodle' of 'Cancelbunny' werd genoemd en specifieke berichten op de nieuwsgroep verwijderde, met name enkel die van critici tegenover Scientology⁴¹. (Jim Lippard & Jeff Jacobson. 1995. p.37). Als tegenreactie werd het PERL-programma 'Lazarus' ontwikkeld. Op die manier werd telkens een bericht gepost op de desbetreffende nieuwsgroep wanneer een bericht werd verwijderd, met alle beschikbare informatie van het verwijderde bericht plus commentaar van degene die het bericht verwijderde. In veel gevallen was dat

---

⁴⁰ <<http://www.xenu.net/archive/WIR/>>

⁴¹ De naam 'Cancelpoodle' vormt een variant op 'Cancelmoose', iemand die in nieuwsgroepen spam verwijdert en wel algemeen aanvaard wordt, ondermeer omdat deze de desbetreffende berichten in een andere nieuwsgroep plaatst.

commentaar "*cancelled because of copyright infringement*". De verwijderde boodschap zelf werd niet opnieuw gepost.

"On January 3 [1995], Thomas Small, an attorney for the Religious Technology Center [...] sent notice to the operators of anonymous remailers stating that two newsgroups were being used to violate the COS's copyrights." (Jim Lippard & Jeff Jacobson. 1995. p.37). Dit bericht van Small werd ontvangen door 6 anonieme remailers, waaronder die van Julf Helsingius (anon.petet.fi), Felipe Rodriguez (xs4all) en nog 4 andere. Thomas Small eiste dat toegang tot de nieuwsgroepen alt.religion.scientology en alt.clearing.technology door deze diensten zou worden geblokkeerd. Helsingius en Rodriguez reageerden dat iets dergelijks onmogelijk en bovendien ongepast zou zijn (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.6).

Een 'anonymous remailer' zoals anon.petet.fi is een systeem waarnaar je je bericht kunt sturen en waar je naam en e-mail adres vervangen worden door een pseudoniem, waarna het bericht alsnog wordt bezorgd, zodat de anonimiteit, of in het geval van anon.petet.fi de pseudonimiteit, in zekere zin privacy waarborgde. Scientology eiste echter dat anon.petet.fi de gegevens van een bepaalde anonieme gebruiker aan hen zou doorgeven, en dreigde anders alle daar bekende gegevens, met name van zo'n 200.000 gebruikers, op te eisen.

Julf Helsingius. Anon.petet.fi

Begin februari 1995 werd Julf Helsingius, de beheerder van de anonieme mailing dienst anon.petet.fi, door de kerk van Scientology naar de identiteit gevraagd van een bepaalde nieuwsgroep gebruiker 'AB'. Toen Helsingius dit weigerde, contacteerde de Finse politie hem de dag er op (3 februari 1995) met de vraag naar die informatie en de boodschap dat men zou komen met een bevelschrift. Helsingius weigerde en op 8 februari kwam de Finse politie bij Helsingius aankloppen met het bevelschrift, "*entitling them to seize information about all users of his service, but he persuaded them to settle for the identity of the single requested poster. This marked the first time that any public authority has required a remailer to divulge the identity of a user. But what is perhaps more startling (because of their respect for privacy) is that the Finnish police almost immediately gave this information to the Church of Scientology.*" (Jim Lippard & Jeff Jacobson. 1995. p.38).

30 augustus 1996 kondigde Helsingius aan dat de dienst anon.petet.fi zou worden stopgezet, omdat hij opnieuw een identiteit moest prijsgeven aan de kerk van Scientology. "*He concluded that there was no point in running the server if the privacy laws were not*

strong enough to protect his users' anonymity." (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6; p.11).). Later won hij de 'EFF Pioneer Award' (Electronic Frontier Foundation) (The Inquirer. 2003-09-12).

Terug naar ARS

Op 10 januari 1995 probeerde een andere advocaat van RTC, Helena K. Kobrin, de volledige nieuwsgroep alt.religion.scientology te verwijderen met een 'rmgroup' bericht. Daarvoor gaf ze de volgende rechtvaardiging:

"(1) it was started with a forged message; (2) [it was] not discussed on alt.config; (3) it has the name 'scientology' in its title which is a trademark and is misleading, as a.r.s is mainly used for flammers to attack the Scientology religion; (4) it has been and continues to be heavily abused with copyright and trade secret violations and serves no purpose other than condoning these illegal practices."

(Jim Lippard & Jeff Jacobson. 1995. p.37)

Verschillende 'Usenetters', gebruikers van deze nieuwsgroep, gingen dit tegen met 'newgroup' berichten, zodat er in feite geen negatief effect op de nieuwsgroep was. Integendeel, de poging had eerder een tegenovergesteld effect, het trok de aandacht van verschillende website beheerders en 'free speech activists', 'web-libertarians' of 'net.defenders' aan. (Jim Lippard & Jeff Jacobson. 1995. p.37). De tactiek die door de kerk van Scientology werd gekozen, of tenminste door de advocaten van het Religious Technology Center, had dus niet bepaald het gewenste effect. Deze 'net.defenders' of 'web-libertarians' begonnen zich in de discussie te mengen en de nieuwsgroep werd nog drukker bezocht dan tevoren.

Van toen af aan werden deze pogingen van de kerk om de nieuwsgroep te verwijderen gestaakt, en concentreerde deze zich meer op individuen en hun providers zoals in de zaken van Dennis Erlich, Arnaldo Lerma, Karin Spaink enz. Wat echter terug voor nog meer interesse van buitenaf zorgde. *"Throughout 1995 the traffic on alt. religion.scientology increased, from an average 2,500 postings a week in March to 2,700 articles a day by August [...]. By April 2, two months after the first raids, alt.religion.scientology had moved into the top 40 in the categories of megabytes (no. 40), traffic (no. 8), and per number of readers (no. 18)."* (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.12).

Cruciaal in dit punt is dat RTC, het Religious Technology Center, de beheerder is van de verschillende licenties, handels- en dienstmerken van Scientology. (infra: 'III.5 .x RTC') en dat andere organisaties 'Bridge Publications Inc.' (BPI), 'New Era Publications Int. (New Era) of de 'Church of Spiritual Technology' (CST) de auteursrechten bezit van de werken van L. Ron Hubbard. In de nieuwsgroep alt.religion.scientology zou nu echter materiaal worden gepost waar RTC, BPI, New Era en/of CST de rechten op had.

Elaine Siegel, een lid van OSA, zou een email verstuurd hebben aan scientologen met de opdracht zoveel mogelijk positieve berichten te posten op de nieuwsgroep, om het imago van Scientology op te krikken. Hoewel de authenticiteit van die brief moeilijk na te gaan is, staat het wel vast dat er vanaf Mei tot Juli 1996 zo'n 20.000 berichten gepost werden met kleine citaten uit reclame-materiaal van Scientology. Dit fenomeen werd 'ARSBOMB' genoemd (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.11).

De punten 3 en 4 uit Helena Kobrin's in haar 'rmgroup' bericht - het handelsmerk Scientology en de schending van auteursrechten en handelsgeheimen - vormden het begin van een ganse hoop rechtszaken waar voornamelijk de organisaties RTC en/of BPI van Scientology de aanklagers waren. Dit leidde bijvoorbeeld tot rechtszaken tegen Dennis Erlich etc., Lawrence Wollersheim, Arnaldo Lerma, Bob Penny, Zenon Panoussis, Grady Ward, Keith Henson, Karin Spaink en hun providers.

Dennis Erlich, Tom Klemesrud, support.com, Netcom.

Dennis Erlich, een ex-scientoloog, nam deel aan deze discussie in de nieuwsgroep. Hij plaatste onder andere berichten op de nieuwsgroep met korte citaten uit interne Scientology-literatuur die anoniem werden gepost, samen met persoonlijke opmerkingen en kritiek. Op grond daarvan kreeg Scientology een order tot beslaglegging. Niet alleen Erlich werd voor de rechtbank gedaagd, ook zijn BBS (Bulletin Board System) en internet provider werden erbij betrokken. In Januari 1995 had Kobrin reeds gevraagd aan Tom Klemesrud, de beheerder van Erlich's BBS support.com, de account van Erlich af te sluiten, wat deze weigerde (Wendy Grossman. (Chapter 6) p.6).

Op 8 februari 1995, na de mislukte poging om Erlich toegang tot het internet te ontzeggen, werd een klacht ingediend in San Jose, California, tegen Dennis Erlich, Tom

Klemesrud (de systeembeheerder van het 'L.A. Valley College Bulletin Board System' support.com) en Netcom (de internet service provider). Op 13 februari werd een inval gedaan in Erlich's verblijf in Glendale, Californië en werden papieren, correspondentie en Erlich's computer onderzocht. Papieren werden gekopieerd, diskettes en tapes in beslag genomen en documenten werden uit de computer gewist. De 'Electronic Frontier Foundation' vond een pro bono advocaat voor Erlich en zette zelfs een 'Dennis Erlich Defense Fund' op. De rechtszaak kreeg aanzienlijke aandacht via onder andere de elektronische nieuwsbrief 'Biased Journalism' (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.7); Jim Lippard & Jeff Jacobson. 1995. p.38). De providers support.com en Netcom werden bij de zaak betrokken omdat deze volgens Scientology zouden moeten hebben verhinderd dat Erlich inbreuk maakte op auteursrechten. *"A temporary restraining order was issued against Erlich, Klemesrud, and Netcom prohibiting the publication of Scientology materials on the net."* (Jim Lippard & Jeff Jacobson. 1995. p.38)

De rechter oordeelde dat Erlich het recht had om commentaar te leveren op materialen van Scientology en deze mocht plaatsen op a.r.s, zolang hij binnen de grenzen van 'fair use' bleef. *"In November 1995, Judge Whyte ruled that Klemesrud [system operator van support.com] could not be found liable for direct infringement."* In Augustus 1996 sloot Netcom een 'out of court settlement on undisclosed terms' met Scientology, zodat Netcom uiteindelijk niet werd veroordeeld (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.8).

FACTNET (L. Wollersheim, A. Lerma en B. Penny)

12 Augustus 1995 werd een inval gedaan in het huis van Arnaldo Lerma, ook een ex-scientoloog die zich kritisch uitte tegenover de organisatie. Lerma was directeur van FACTnet, een virtueel sekteobservatorium, gesticht door Lawrence Wollersheim, die in een rechtszaak tegen Scientology meer dan \$8.000.000 kreeg toegewezen. Oorspronkelijk werd hem \$2.500.000 toegewezen, maar doordat Scientology jarenlang weigerde te betalen, steeg dit mits intresten tot over de \$8.600.000 (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.8).

Samen met Lerma werd ook de 'Washington Post' gedaagd, op grond van het simpele feit dat zij het Fishman Affidavit bij de rechtbank hadden opgevraagd en enkele zinnen uit de OT's in een artikel hadden geciteerd. Ook Lerma's service provider, Digital Gateway Systems, werd in de rechtszaak betrokken door RTC. Deze werd gevolgd door nog 2 invallen op 23 Augustus 1995 bij Lawrence Wollersheim en Bob Penny.

FACTnet had zich hier echter op voorbereid, het had zijn bezoekers al een tijdje aangeraden aan zoveel mogelijk materiaal te downloaden. Deze FACTNet-kits zijn nog steeds te downloaden op het internet (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.2).

In de zaak tegen Lerma draaide het rond de publicatie van het 'Fishman Affidavit', een reeks documenten die publiek bezit waren geworden dmv de rechtszaak "*Church of Scientology v. Fishman and Geertz*". In deze documenten werden onder andere de Operating Thetan Levels opgenomen (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.9).

Lerma kreeg een pro-bono advocaat van ACLU (American Civil Liberties Union) toegewezen. Hij verloor de rechtszaak in januari 1996. Rechter Leonie M. Brinkema oordeelde dat hij 2.500\$ moest betalen. De kerk van Scientology probeerde daar in december 1996 nog 500,000\$ van te maken, maar dat werd afgewezen. Wollersheim won echter zijn zaak in september 1995. Uiteindelijk mondde de zaak tegen Digital Gateway Systems - Lerma's provider - vergelijkbaar met die tegen Netcom in de zaak van Erlich, uit in een 'out of court settlement on undisclosed terms' (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.9).

Keith Henson, Grady Ward, Zenon Panoussis en Karin Spaink

Gelijkaardige rechtszaken zijn die van Grady Ward en Keith Henson in de Verenigde Staten, Zenon Panoussis in Zweden en Karin Spaink in Nederland. "*Ward and Henson pose a new challenge for the CoS. Unlike the shocked former Scientologists raided earlier, these two seem to be enjoying their situation enormously.*" (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.10). Zo bracht Keith Henson bijvoorbeeld een tegeneis in van \$500.000.000. Toen Zenon Panoussis delen van het Fishman Affidavit op zijn homepage (of website) plaatste, kreeg ook hij het verzoek ze te verwijderen. Hij maakte echter gebruik van een omweg in de Zweedse wetgeving om de documenten publiek te houden/te maken. Hij stuurde een kopie van deze documenten naar het Zweedse Parlement, waardoor deze volgens de Zweedse grondwet een publiek document worden. Op die manier werd het Zweedse Parlement verplicht een kopieën te tonen van deze document aan iedereen die erom vroeg, in ruil voor een bescheiden vergoeding. "*Although some of the papers were eventually stolen from the Parliament buildings, and Panoussis himself in early January 1997 was awaiting a visit from the bailiffs to seize the documents from his house, Panoussis had given copies to several other*

institutions to which the same law applies." (Wendy Grossman. 1997. (Chapter 6) p.11).

Panoussis verloor de rechtszaak in 2001 (The Inquirer. 2003-09-12).

Karin Spaink⁴²

De zaak van Spaink is enigszins vergelijkbaar met de zaak van Arnaldo Lerma, die ging namelijk ook over de volledige vrijgave van het 'Fishman Affidavit' en dus de vrijgave van de O.T. documenten. Deze documenten die deel uitmaken van de rechtszaak 'Church of Scientology v. Fishman and Geertz' kon iedereen opvragen aan de prijs van ongeveer \$40 bij de desbetreffende rechtbank. De confidentiële O.T. documenten werden dus door deze rechtszaak publiek bezit, in een vergelijkbare manier waarop Zenon Panoussis ze later in Zweden publiek maakte. Dit zijn ook de documenten die onder andere Karin Spaink op haar website plaatste. Hier ging het dus niet om het verspreiden van deze materialen in een nieuwsgroep, maar in de vorm van een website of homepage.

In dit geval van Spaink bleef het niet bij één enkele rechtszaak. De eerste begon in 1995, de laatste uitspraak is van 18 Maart 2005, telkens ging Scientology opnieuw in beroep. Ik hoop in wat volgt een beknopt overzicht te kunnen geven van de belangrijkste punten die naar voor werden gebracht in deze zaken.

De eerste dagvaarding van 8 november 1995 (kortgeding 14 december 1995) waren CST (Church of Spiritual Technology) en RTC (Religious Technology Center) als aanklagers tegen Karin Spaink; DataWeb B.V.; Stichting XS4ALL; Stichting De Digitale Stad en Cistron Internet Services B.V. I.O.

De tweede dagvaarding van 1 februari 1996 (kortgeding 26 februari 1996) waren CST, RTC en NEPI (New Era Publications International ApS) als aanklagers tegen Karin Spaink; en 22 Internet Acces Providers⁴³

---

⁴² <<http://www.xs4all.nl/~kspaink>>

⁴³ (DataWeb B.V.; Stichting XS4ALL; Stichting De Digitale Stad; Cistron Internet Services B.V. I.O.; Internet Access Eindhoven B.V.; Euronet Internet Inc.; Planet Internet B.V.; B-Art Noord Nederland B.V.; Wirehub! Internet B.V.; Stichting Internet Access; Stichting Telebyte; B-Art Midden Nederland B.V. I.O.; Lunatech Research (Michael David Pentowski, Peter Firth Munro, Stefan Mark Arentz, Peter Alexander Kaas); Spirit Interactieve Diensten B.V. I.O.; N.V. Eneco; Rotterdams Dagblad B.V.; Gemeente Rotterdam (Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam); Metropolis Internet B.V

De eisers (CST, RTC en NEPI) hadden, net als in de eerste zaak, 3 eisen naast de eis 'iedere inbreuk te staken en gestaakt te houden'. Ten eerste moeten de internet providers in het vervolg inbreukmakende materialen onmiddellijk verwijderen wanneer deze daarvan verwittigd worden. Ten tweede eisten ze dat de providers de desbetreffende gebruiker toegang tot internet ontzegden. De derde eis was dat de providers de namen en adressen van de personen die de werken openbaar maken en verveelvuldigen aan hen zouden doorspelen. (Vonnis; 1996-03-12 (2.Vorderingen, pt.1&2))

Spaink beroept zich in haar verdediging op het artikel 15a uit de Auteurswet van 1912, met name het citaatrecht; en op artikel 10 uit de EVRM die de vrijheid van meningsuiting waarborgt.

De laatste uitspraak is deze van 18 Maart 2005 waarin het cassatieberoep wordt verworpen door de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden. Deze was gericht tegen Karin Spaink en 14 providers. (Zitting 2005-03-18)

Het vonnis van 9 juni 1999 oordeelde dat Spaink inbreuk had gemaakt op de auteursrechten terwijl de OT werken nog volledig op haar website stonden. Daar zij haar homepage had aangepast en in plaats van de integrale teksten online te zetten, deze op 23 februari 1996 had aangepast en enkel citeerde uit deze openbaar gemaakte werken, kon ze beroepen op het citaatrecht. Daarnaast werd gesteld dat de providers zelf niet openbaar maken en verveelvuldigen en deze aldus ook niet aansprakelijk zijn voor de inbreuken op de auteursrechten. Wanneer deze echter op de hoogte worden gebracht van een inbreuk "*terwijl aan de juistheid van die kennisgeving in redelijkheid niet valt te twijfelen*" (Zitting 2005-03-18. (pt3.5), handelt deze zelf onrechtmatig wanneer deze niet ingrijpt. Het beroep van Spaink op artikel 15a uit de Auteurswet en op artikel 10 van EVRM slaagde dus.

In 2003⁴⁴ werd het principale beroep van Scientology door het hof verworpen en het vorige vonnis bekrachtigd (Zitting 2005-03-18. (pt.3.7).

In de zitting van 18 Maart 2005 wordt de discussie geschetst tegen de Auteursrichtlijn uit 2001 en de implementatiewet uit 2004. Hierin werd terecht een onderscheid gemaakt tussen 'mere conduit', 'caching' en 'hosting providers'. Enkel deze laatste kunnen inbreuk maken op auteursrechten, en is slecht niet aansprakelijk wanneer ze niet op de hoogte was van deze auteursrechtinbreuken. (Zitting 2005-03-18. (pt.8.7) Daarbij wordt gesteld dat "*het*

---

⁴⁴ Arrest van 4 September 2003; Cassatiedagvaarding 4 December 2003.

gelegendheid geven tot het plegen van auteursrechtinbreuk op zichzelf niet voldoende is om als (deelneming aan) auteursrechteninbreuk te gelden" (Zitting 2005-03-18. (pt.8.13).

Daarnaast mag geen verplichting worden opgelegd aan providers om toe te zien op onwettige activiteiten. (Zitting 2005-03-18. (pt8.27).

Ook het aanbieden van een hyperlink wordt niet gezien als een 'auteursrechterlijke relevante handeling (Zitting 2005-03-18. (pt.8.32, pt.8.40)).

In het vonnis van 1996 werd geoordeeld dat de eis van controle die de providers zouden moeten uitoefenen enerzijds onmogelijk is en en anderzijds in strijd zou zijn met de artikel 10 van de EVRM (Europese Verklaring van de Rechten van de Mens) (Vonnis; 1996-03-12 (2.Het verweer, pt.13))

Het laatste bericht omtrent de zaak van Spaink kwam op 8 Juli 2005. Op 12 Augustus 2005 wordt een datum vastgesteld waarop de Procureur-Generaal een advies moet uitbrengen aan de Hoge Raad over het intrekingsverzoek van Scientology. Na dit advies zou de definitieve uitspraak moeten volgen. (XS4ALL. 2005-07-08)

DMCA (Digital Millenium Copyright Act)

In het artikel 'Freedom of the internet, our new challenge' van Karin Spaink en Christiane Hardy gericht aan OSCE wordt een gelijkaardig geval beschreven van een kleine Nederlandse provider 'Xtended Internet', de host van de website <www.xenu.net>. Eind 2001 kreeg Cignal, de upstream provider van Xtended Internet, een klacht over die website. Xtended Internet en Andreas Haldal-Lund, de beheerder van de website, weerlegden die klacht, maar desondanks werd Xtended Internet ontslagen door Cignal's eigen upstream provider: Priority Telecom, een Amerikaans bedrijf, dat wel binnen de jurisdictie van de DCMA valt, waarop die klacht was gebaseerd.

Door het sturen van de brieven naar de verschillende providers, die soms een lange keten kunnen vormen zoals bijvoorbeeld in de zaak van Karin Spaink, is het waarschijnlijk dat de site gewoon van het net verdwijnt zonder dat er echt tot een rechtszaak wordt overgegaan. Het imago van Scientology als een proceszieke organisatie met een leger advocaten maken de DMCA (Digital Millenium Copyright Act), die gestructureerd is in het voordeel van grote bedrijven en in het nadeel van de kleine man, tot een handig middel voor de kerk van Scientology.

"The DMCA is used by large organizations to shut down individuals or small companies doing anything they don't like. There have, in fact, been few actual lawsuits. The DMCA is used primarily to threaten. Since the law is weighted overwhelmingly in favor of the copyright holder, defending oneself against it is extremely expensive and risky." (Japan Times. 2003-03-13). Met andere woorden is het beter te gehoorzamen aan de eisen in de eerste verwittigingsbrief, dan zich een rechtszaak te riskeren.

Hoewel de DMCA een Amerikaanse wetgeving is, worden personen en bedrijven in het buitenland getroffen, zoals bijvoorbeeld de beheerder van de site <www.xenu.net> Andreas Heldal-Lund (Noorwegen) en het Nederlandse bedrijf Xtended Internet. Ook in de 'Google-affaire' staat de DMCA centraal.

III.6.2.2 Google

Nauw verbonden aan de vorige discussie is de controverse tussen de kerk van Scientology en de zoekmachine Google. Centraal hierin staat de 'Digital Millennium Copyright Act' uit 1998.

8 maart 2002 ontving Google een brief van de advocaten van Scientology Moxon en Kobrin met de klacht van een schending van de auteursrechten op basis van de DMCA over de site <www.xenu.net>. Men stelde de eis deze homepage uit de zoekmachine te verwijderen.

De aanleiding vormde het 'PageRank' systeem van Google. Door een ganse hoop webdomeinen en websites te maken die naar elkaar verwijzen, een praktijk die gekend staat onder de naam 'farm-linking', is het mogelijk om de een hogere positie te halen in de Google zoekmachine.⁴⁵ In het artikel van John Hiler 'Google Time Bomb: Will Weblogs blow up the world's favorite search engine?' wordt uiteengezet hoe de 'net.defenders' reageerden met een andere praktijk, die gekend staat onder de naam 'google-bombing'. Het is namelijk ook mogelijk een hogere positie in de Google zoekmachine te veroveren door in weblogs (een

---

⁴⁵ 'Farm-linking' maakt in feite gebruik van het specifieke algoritme dat aan de basis ligt van de software van google zoekmachine: *"The PageRank system has long been a target for abuse by devious webmasters desperate for a high listing on Google. In March last year, it was discovered that the Church of Scientology had created a mass of websites known as "link farms", many consisting of nothing but links and duplicated data, in a bid to ensure their website, Scientology.org, scored as the top website."* (Herald Sun. 2003-06-29).

soort van nieuwsgroepen) naar elkaar te linken. <www.xenu.net> nam op die manier de 4e plaats in wanneer in Google op het trefwoord 'Scientology' werd gezocht.

Het antwoord van de kerk van Scientology hierop, of beter gezegd van het Religious Technology Center, de advocaten Kendrick Moxon en Helena Kobrin, was een klacht aan Google onder de DMCA-wetgeving uit 1998 (Digital Millennium Copyright Act)

De strategie die hier door Google gekozen werd is belangrijk, omdat het de toon zou zetten hoe Google ook andere DMCA-klachten zou behandelen. Indien Google tot een rechtszaak zou zijn overgegaan, zou het zelfs een precedent kunnen hebben geschapen voor hoe alle zoekmachines deze 'copyright infringements' zouden behandelen. De DMCA is namelijk op een dergelijke manier geconstrueerd zodat, wanneer geen 'counternotice' wordt ingediend, de sites sowieso uit de zoekmachine verdwijnen. Wanneer wel een 'counternotice' wordt ingediend, dan eindigt dit in de rechtbank.

Sectie 512c van de DCMA specificeert dat, in dit geval zoekmachines, *"shall not be liable for monetary relief ... for infringement of copyright by reason of the storage ... of material that resides on a system or network controlled ... by ... the service provider"*. Ten minste, niet zolang wordt voldaan aan het volgende voorschrift dat gekend staat onder de naam 'Safe Harbour Provision': *"upon notification of claimed infringement, ... [the Search Engine must respond] expeditiously to remove, or disable access to, the material that is claimed to be infringing"*. (Digital Millennium Copyright Act. 1998. (512c)).

Op die manier wordt niet zomaar zelfcensuur gestimuleerd, maar hebben (rechtszaaklustige,) grote en rijke organisaties als Scientology een overgroot voordeel en wordt de DMCA in feite een handig dreigmiddel, want het desbetreffende bedrijf (in dit geval Google) wordt niet gedwongen een rechtszaak op te bouwen tegen Scientology, zolang men meteen het geclaimde auteursrechtinbrekend materiaal verwijdert.

Oorspronkelijk heeft Google de <www.xenu.net>-homepage 1 enkele dag uit haar zoekmachine geschrapt, maar vond hier een uitweg op. Men besliste namelijk dat een hyperlink naar de homepage kan, zolang op deze specifieke pagina geen materiaal staat dat een auteursrechtinbreuk vormt (Technology Review. 2003-02-01). Wanneer je nu (5 mei 2005) in google 'site: xenu.net' intypt (zonder de aanhalingstekens) lees je onderaan de pagina een bericht dat er 1 hyperlink verwijderd is: *"In response to a complaint we received under the Digital Millennium Copyright Act, we have removed 1 result from this page. If you wish,*

you may read the DMCA complaint for these removed results.", samen met een hyperlink naar www.chillingeffects.org⁴⁶ met de desbetreffende brief van Moxon en Kobrin aan Google.

Het is nu standaard onderdeel van Google's beleid dat iedere DMCA-klacht van een bepaald webdomein of een bepaalde website vermeld wordt samen met een hyperlink naar de desbetreffende brief, die online wordt gehouden door 'Chilling Effects'.

Deze oplossing, met name het verwijzen naar 'Chilling Effects' met de desbetreffende brief, is min of meer vergelijkbaar met het antwoord dat de Usenet-gemeenschap vond op de 'Cancelpoodle', namelijk een verwijzing naar het desbetreffende bericht dat verwijderd werd via het programma 'Lazarus'.

Een ander krantenartikel gaat in op eigenaardige beleidsmaatregelen aangaande reclame bij Google. Daarin zou een specifieke vermelding staan met betrekking tot Scientology. Een website die reclame wil maken via google voor Scientology moet officieel verbonden zijn aan de organisatie. Op die manier wordt het bijvoorbeeld onmogelijk reclame te maken voor een website of boek dat een kritisch licht werpt Scientology. Dit heeft enkel betrekking tot het reclame gedeelte van google - het rechterdeel van het scherm -, de zoekresultaten blijven hierdoor onaangetast (San Francisco Chronicle. 2004-08-09)

Op 19 November kreeg Google terug een brief, ditmaal omdat er op Usenet, dat toegankelijk was via Google, een hyperlink werd gepost dat inbreuk zou maken op auteursrechten.

Andere voorbeelden

Het gebruik van DCMA-klachten door de kerk van Scientology, of beter gezegd door het Religious Technology Center, om bepaalde sites van het net te drijven, blijft niet beperkt tot de zoekmachine Google. Er zijn andere vergelijkbare gevallen, zoals bijvoorbeeld in Oktober 2002, met het 'Internet Archive' (aka The Wayback Machine www.archive.org) wanneer deze een gelijkaardige brief kregen. Het ganse domein www.xenu.net werd uit dit

---

⁴⁶ Een project van de 'Electronic Frontier Foundation' samen met de universiteiten van Harvard, Stanford, Berkeley en San Francisco. Voor de verschillende brieven die aan deze site werden doorgestuurd zie <http://www.chillingeffects.org/dmca512/notice.cgi>

online-archief gewist na het ontvangen van deze brief (The (London) Times. 2002-10-01). 20 April 2005 kreeg deze opnieuw een dergelijke brief van Moxon en Kobrin.

Ook Slashdot (<www slashdot.org>) kreeg een dergelijke brief. Op een van de discussieforums van deze website werden hyperlinks geplaatst naar document waar RTC de auteursrechten beweerde van te bezitten. Ook hier werd de discussie meteen van het net gehaald zonder dat werd overgegaan tot een rechtszaak en dus tot een toetsing van de illegaliteit van de desbetreffende documenten.

Het blijft bovendien niet beperkt tot critici van de kerk. Ook 'FreeZoners', personen die de 'Scientology-Tech' willen beoefenen los van de organisatie, krijgen DMCA-klachten. Zo kregen de beheerders van bijvoorbeeld 'Reform Scientology'⁴⁷ een brief met de verwittiging dat inbreuk werd gemaakt op het handelsmerk 'Scientology', omdat deze naam voorkwam in hun webdomein (url-adres) en in metatags van de homepage. Dit argument verschilt dus aanzienlijk van auteursrecht-inbreukende argumenten. Een handelsmerk is te onderscheiden van een auteursrecht. Hier wordt namelijk het gebruik van een woord aan banden gelegd, niet alleen in het url-adres, maar ook in stukjes programmacode die een zoekmachine gebruikt om relevante resultaten te kunnen geven op zoektermen. Wanneer met andere woorden op het woord 'scientology' wordt gezocht, schuimt het programma van google de verschillende 'metatags' af, om zo relevante zoekresultaten weer te kunnen geven. Naast de eis van het stopzetten van het gebruik van de naam Scientology in de url en in de metatag, stelden Kobrin en Moxon eveneens de eis dat deze url zou worden overgedragen aan CSI (Church of Scientology International).

Eveneens <truthaboutscientology.com> op 11 December 2001; <independentscientology.org> op 3 Januari 2002; <www.factnet.org> (Sago Networks) op 16 December 2002 kregen een brief van Moxon en Kobrin.

Scienositter

---

⁴⁷ <reformscientology.org>; <reformscientology.com>; <reformscientology.net>; <reform-scientology.org>; <reform-scientology.com>; <reform-scientology.net>

De 'Scientology On-line project' geeft aan elke lid van de kerk van Scientology een cd-rom waarop 'templates' staan om een website te bouwen (Janelle Brown. 1998-07-15). Daarmee wordt via een geautomatiseerd proces een 'persoonlijke' homepage gecreëerd. Hieruit resulteren de duizenden 'I Am a Scientologist' websites⁴⁸. Wanneer deze starterskit echter wordt geïnstalleerd, nestelt zich ongemerkt een censuurprogramma, dat geschreven is op basis van het programma 'Cybersitter'⁴⁹. Dit programma maakt gebruik van een lijst, en telkens wanneer een bepaald woord op een webpagina, nieuwsgroepbericht of IRC wordt herkend, wordt dit gewist. Daarnaast staan er ook websites, nieuwsgroepen en IRC-adressen die, wanneer dit programma staat geïnstalleerd, niet kunnen worden bezocht (Andreas Heldal-Lund. 2003; Janelle Brown. 1998-07-15). Wanneer bijvoorbeeld het woord 'NOTS' werd gefilterd, verscheen in plaats van het zinnetje 'I will not send you this' op het scherm, 'I will end you this'. Ook email wordt op dergelijke manier geblokkeerd.

---

⁴⁸ <<http://on-line.scientology.org/>>

⁴⁹ Dergelijke software wordt doorgaans gebruikt om minderjarigen van bepaalde sites te weerhouden, zoals pornografische of dergelijke.

DEEL IV: Politiek

IV.1 Algemeen

IV.1.1 Inleiding

Bibliografie:

- De Verlichte Leegte: Semi-Religieuze Bewegingen onder de loep. (Studiekring Vrij Onderzoek, Brussel. 1985).
- CHAUVAUX, DIRK. 'Sekten en Politiek'. p215-236.
  - DE DROOGH, LUC & DEGRIECK, MARIJKE. 'Het rapport van Meester Witteveen: een kritiek'. p237-270.
  - KRANENBORG, R. & STOKER, W. (red.). 'Religies en (on)gelijkheid in een plurale samenleving'. Uitgeverij: Garent. Leuven/Apeldoorn, 1995.
    - VROOM, HENK. 'Brede en smalle gelijkheid: Gelijkheid – levensbeschouwing – plurale cultuur'. p17-36.
    - STOKER, WESSEL. 'Gelijkheid in de westerse democratie: ontstaan en begrip'. p37-58.
    - DROOGERS, ANDRÉ. 'Spelregels voor het religieuze verkeer'. p131-148.
    - KRANENBORG, REENDER. 'Het denken over sekten: Grond van ongelijke behandeling'. p209-224.
    - STRUYS, ALIES. 'Neutraliteit en gelijkheid: Liberaal overheidsbeleid ten aanzien van minderheidsgroepen'. p225-244.
  - MERKS, K.W. & BECK H.L. (red.) 'Religious Pluralisme. Dynamiet of Dynamiek?'
Uitgeverij: Ambo, Amsterdam, 1997.
    - VERMEULEN, BEN. 'Religieus pluralisme als uitdaging aan de rechtsorde. De plaats van vrijheid van godsdienst in de levensbeschouwelijk-neutrale staat'. p57-76.
  - MORELLI, ANNE. 'Open brief aan de sekte van de sektetegenstanders'. Uitgeverij EPO. 1997.
  - PINXTEN, RIK (red.) 'Geef aan de keizer: omtrent religie en politiek'. Uitgeverij Kritak, Leuven, 1993.
    - PINXTEN, RIK. 'Staat en religie: een inleidende her-verkenning'. p17-26.
    - BAUER, RAOUL. 'Over de verhouding tussen religie en politiek in de westerse cultuur'. p71-82.

- RAES, KOEN. 'De ethische grondslagen van de neutrale lekenstaat en van het levensbeschouwelijk pluralisme'. p85-100.
- VAN NESTE, FERNAND. 'Recht, politiek en menselijk geweten'. p101-112.
- MORTIER, FREDDY. 'De moraal als scheidsrechter tussen geloof en lekenstaat'. p127-136.

Deel IV bevat een eerder praktische verkenning van de these dat de politieke dimensie, namelijk de aandacht aan beleidsmaatregelen, een belangrijke motor vormt in de polarisatie van het sektendebat.

Nieuwe religieuze bewegingen, sekten, en meer specifiek Scientology zijn reeds meermaals voorwerp van onderzoek geweest in verschillende landen. Meer dan eens werd via politieke weg een voorstel ingediend tot onderzoek van het fenomeen sekten. Er werden zelfs af en toe onderzoekscommissies ingesteld die specifiek de organisatie Scientology als voorwerp van studie hadden.

Daarnaast ontvangen deze rapporten, of beter gezegd deze landen, kritiek uit verschillende hoeken. Enerzijds aan de hand van twee rapporten van de US Department of State, het ene over mensenrechten, het ander over religieuze vrijheden. Anderzijds is er ook de OSCE of CSCE (Organization/Conference for Security and Co-Operation in Europe), ook gekend onder de naam 'Helsinki Commission'.

In wat volgt geef ik een chronologisch overzicht van de verschillende onderzoekscommissies, -rapporten en -verslagen hieromtrent, gekoppeld aan een beknopte weergave van de voornaamste conclusies en aanbevelingen die hierin werden gemaakt.

In het hoofdstuk dat daarop volgt, zal uitgebreider worden ingegaan op de situatie in de Verenigde Staten, België, Frankrijk, Duitsland en Europa.

Praktisch gezien wordt de godsdienstvrijheid verzekerd door onder andere artikel 18 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens: "Eenieder heeft het recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst: dit recht omvat tevens de vrijheid van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid hetzij alleen, hetzij met anderen zowel in het openbaar als in het particuliere leven, zijn godsdienst of overtuiging te belijden door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing door eredienst en het onderhouden van geboden en voorschriften".

Massimo Introvigne maakt in het artikel 'Who is afraid of Religious Minorities?: The Social Construction of a Moral Panic'⁵⁰ een onderscheid tussen Type I en Type II rapporten. "[...], *some of the European parliamentary and other official reports generated after the Solar Temple incidents have adopted an interpretative model inflating rather than deflating moral panics.*" (Massimo Introvigne. 1999. p.2). Type I rapporten zouden geen gebruik maken van academische expertise, enkel vertrouwen op kritische en negatieve informatie van ex-leden en de ACM (anti-cult movement); nieuwe religieuze bewegingen éézijdig als 'sekten' typeren en bijgevolg religieuze elementen ontkennen en steunen op het brainwashingmodel. Hierbij rekent hij het Franse (1996), Belgische (1997) en grote delen van het Zwitserse rapport (1997). Type II rapporten maken daarentegen wel gebruik van academische expertise, vertrouwen niet alleen op informatie van ex-leden en staan zelf kritisch tegenover de 'sekte'-definitie.

Stephen Kent stelt dat het strategische 'frame', dat door Scientology werd gekozen, namelijk dit van van mensenrechten en meer specifiek religieuze vrijheid, verreikende implicaties heeft in het internationale debat:

"[...] *since it attempts to legitimate and motivate collective action by creating a shared understanding of issues-in this case within the widely accepted discourse of human rights. [...] this analysis of Scientology's strategic framing has direct and immediate implications for the social policy debates about "sects" or "cults" that are raging between France, Germany, Belgium, and the United States, particularly regarding Scientology.*"

(Stephen A. Kent. 2001. p.9)

Naast de parlementaire rapporten zal ook aandacht worden besteedt aan verschillende sekteobservatoria in deze verschillende landen, aangezien ook deze een belangrijke (f)actor in het sektendebat vormen.

---

⁵⁰ Introvigne doet dit eveneens in zijn artikel. 'Misinformation, Religious Minorities and Religious Pluralism' dat een verslag vormt van zijn lezing aan de OSCE vergadering in Wenen, 1999. (Massimo Introvigne. 1999)

IV.1.2 Onderzoekscommissies, verslagen en rapporten

Hier wordt een overzicht gegeven van de parlementaire onderzoekscommissies naar sekten of naar Scientology. De verslagen met betrekking tot België, Frankrijk, Duitsland en Europa worden niet in dit, maar in het volgende hoofdstuk besproken. Van de overige verslagen, namelijk die uit Australië, het Verenigd Koninkrijk, Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland, Canada, Zwitserland en Nederland wordt hier een overzicht gegeven, gevolgd door een beknopte samenvatting:

-1963-1965. Australië, Victoria. KEVIN V. ANDERSON. 'Report of the Board of Enquiry into Scientology'.

-1969; Nieuw-Zeeland. GUY RICHARDSON POWLES AND ERIC VERNON DUMBLETON. 'Commission of Inquiry into Scientology'.

-1969-1972. Zuid-Afrika. G. R KOTZÉ. 'Report of the Commission of Enquiry into Scientology'.

-1969-1971. Verenigd Koninkrijk. JOHN FOSTER. 'Enquiry Into the Practice and Effects of Scientology'.

-1970-1971. Canada, Ontario. JOHN A. LEE. 'Lee Report on Dianetics and Scientology: Chapter 4 of Sectarian Healers and Hypnotherapy'.

-1980-1984. Nederland. WITTEVEEN, TOBIAS A.M. 'Overheid en nieuwe religieuze bewegingen'. (Overheidsrapport over Scientology. (pp120-160).

-1982-1984. Europees Parlement. RICHARD COTTRELL.

-1982-1985. Frankrijk. ALAIN VIVIEN. 'Les Sectes en France. Expression de la Liberté morale ou facteurs de manipulations?'.

-1991-1992. (De parlementaire Assemblée van) de Raad van Europa. JOHN HUNT. 'Debate on Scientology and other Cults'. (Aanbeveling 1178)

-1995. Frankrijk. JACQUES GUYARD/ALAIN GEST. 'Rapport Fait au nom de la Commission d'enquete sur les sectes'.

-1996-1997. België. A. DUQUESNE EN LUC WILLEMS. 'Parlementair Onderzoek met het oog op de beleidsvorming ter bestrijding van de onwettige praktijken van de sekten en van de gevaren ervan voor de samenleving en voor het individu, inzonderheid voor de minderjarigen'.

-1996-1998. Duitsland. 'Enquete-Kommission 'Sogenannte Sekten und Psychogruppen'

-1996-1998. Zwitserland. FRANÇOIS BELLANGER. 'La Scientologie en Suisse: Audit sur les dérives sectaires'.

-1997. Europees Parlement. MARIA BERGER. 'Report on cults in the European Union'.

-1997-1999. Raad van Europa. ADRIAN NASTASE. 'Council of Europe Report on Sects and Cults: Illegal activities of sects'.

IV.1.2.1. 1963-1965. Australië, Victoria. 'Report of the Board of Enquiry into Scientology'. (Kevin Anderson)

In 1965 werd in Australië – in de staat Victoria – het 'Report of the Board of Enquiry into Scientology' gepubliceerd. Dit verslag wordt meestal het 'Anderson Report' genoemd. Dit was het resultaat van een onderzoek onder leiding van Kevin Victor Anderson. Het is een van de meest uitgebreide rapporten. Er werden zo'n 151 getuigen aanhoord en de zittingen namen ongeveer anderhalf jaar in beslag. Deze vingen aan vanaf december 1963 en eindigden april 1965. Naast een ondervraging van huidige leden en ex-leden werd eveneens, waar nodig, de expertise ingeroepen van verschillende professoren, artsen, psychiaters, psychologen, fysici en wetenschappers. (Kevin Anderson. 1965. (Chapter 1: Preliminary) p.9)

Net zoals de openingszin⁵¹, waren de conclusies van dit rapport waren vernietigend: *"If there should be detected in this Report a note of unrelieved denunciation of scientology, it is because the evidence has shown its theories to be fantastic and impossible, its principles perverted and ill-founded, and its techniques debased and harmful. Scientology is a delusional belief system, based on fiction and fallacies and propagated by falsehood and deception. While making an appeal to the public as a worthy system whereby ability, intelligence and personality may be improved, it employs techniques which further its real purpose of securing domination over and mental enslavement of its adherents. It involves the administration by persons without any training in medicine or psychology of quasi-psychological treatment, which is harmful medically, morally and socially."* (Kevin Anderson. 1965. (Chapter 30: Conclusions) p.215)

Nog hetzelfde jaar werd de 'Psychological Practices Act' doorgevoerd. Deze voerde een registratie in van alle psychologen, via een 'Psychological Council' en beperkte onder andere de praktijk van psychologie tegen een vergoeding of beloning; het gebruik van het woord 'psycholoog' of vergelijkbare bewoordingen; en bepaalde vormen van reclame tot die personen die werden geregistreerd.

"21. [...] It also restricts the practice of hypnotism, and makes it a criminal offence to demand or receive, "directly, or indirectly, any fee or reward ... for or on account of or in relation to the teaching practice or application of Scientology" or to hold oneself out "as being willing to teach Scientology". Further, it provides for the seizure and delivery up to the Attorney-General of all scientological records." (John Foster. 1971. (pt.21) p.6)

Na de publicatie van het onderzoek in Victoria en de invoering van de Psychological Practices Act 1965 werden gelijkaardige initiatieven geïntroduceerd in de parlementen van West- en Zuid-Australië. Beiden voerden gelijkaardige wetgeving in met belastende bepalingen tegenover het praktiseren van Scientology. In Zuid-Australië werd bijvoorbeeld in

---

⁵¹ *"This Report should be read, it is submitted, with these prefatory observations constantly in mind. Scientology is evil; its techniques evil; its practice a serious threat to the community, medically, morally and socially; and its adherents sadly deluded and often mentally ill."* (Kevin Anderson. 1965. (Prefatory Note))

1968/1969 het gebruik van de E-meter gelimiteerd tot *"legally qualified medical practitioners and other approved persons"*. (John Foster. 1971. (pt.23) p.8). In het Nederlands rapport staat vermeld dat deze in 1973-1974 terug zouden zijn afgeschaft⁵².

Scientology zelf, of misschien beter gezegd Hubbard, had kritiek op dit onderzoek. Hierin staat het pamflet 'Kangaroo Court' centraal, het telde zo'n 48 pagina's en werd gepubliceerd in 1967. Daarin worden de bevindingen van het Anderson Report verklaard door het 'feit' de staat Victoria werd gesticht door veroordeelden, dieven, moordenaars, prostituees, etc...⁵³

IV.1.2.2. 1969. Nieuw-Zeeland. 'Commission of Inquiry into Scientology'. (Guy R. Powles & Eric V. Dumbleton)

In 1969 werd in Nieuw-Zeeland eveneens een onderzoekscommissie ingesteld, met name de 'Commission of Inquiry into Scientology'. Deze werd gevoerd onder leiding van Guy Richardson Powles en Eric Vernon Dumbleton. Dit rapport staat gekend onder de naam 'The Dumbleton-Powles Report'. Het onderzoek was in vergelijking met dat uit Australië minder intensief: de commissie zetelde in totaal 8 dagen, er werden 27 getuigen gehoord en het verslag telde 66 pagina's (Dumbleton and Powles. 1969. p.5). Het onderzoek werd beperkt tot 3 punten, en dat enkel voor Nieuw-Zeeland. Deze waren: *"(a) Estrangements in*

---

⁵² (Witteveen. 1984. p.128) *"Vergelijkbare specifieke wettelijke maatregelen, die in 1968 in de staten West-Australië en Zuid-Australië werden getroffen, waren geen lang leven beschoren. Zij werden in 1973 en 1974 ingetrokken. Hoewel ons daarover nog geen officiële stukken hebben bereikt, zouden in Victoria de belastende bepalingen voor Scientology onlangs uit de Psychological Practices Act zijn verwijderd."*

⁵³ (John Foster, 1971. (pt.22) p.7) *"In this document, they explain the adverse findings of the Anderson Report as follows: "The State of Victoria began in the 19th Century as a convict settlement composed of the riff-raff of London's slums - robbers, murderers, prostitutes, fences, thieves - the scourgings of Newgate and Bedlam". Accordingly, it is "a society founded by criminals, organised by criminals and devoted to making people criminals". As for the Victorian legal system, "the corruption and brutality of its origin linger on in the practices and prejudices of its practitioners". In fact, the entire proceedings of the Anderson Board constituted "a systematic and malicious attempt to belittle what knowledge concerning the human spirit there was, and to degrade decent, honest people whose only crime was that they were working to achieve a greater awareness of themselves as spiritual beings", furnishing one more example of "the inborn criminal and suppressive nature of Australian society and legal system"."*

family relationships (b) Control of persons under 21 (c) Improper or unreasonable pressures". (Dumbleton and Powles. 1969. p.5)

Aangezien beweerd werd dat de praktijk van 'disconnection' en 'fair game' geen deel meer uitmaakte van de 'policy'⁵⁴, werd geconcludeerd "*upon the evidence of the changed outlook on the part of Scientology, to make no recommendations about the necessity or expediency of legislation change at this stage.*" (Dumbleton and Powles. 1969. p.58). Daarnaast stelde de commissie enkele 'rules of practice' voor zoals de afschaffing van de praktijk van 'disconnection', van 'Suppressive Person or Declaration of Enemy orders' en zou er geen auditing of training mogen gegeven worden aan minderjarigen (-21) zonder toestemming van de ouders (Dumbleton and Powles. 1969. p.58).

IV.1.2.3. 1969-1972. Zuid-Afrika. 'Report of the Commission of Enquiry into Scientology'. (G.R. Kotzé)

In Zuid-Afrika werd in 1969 een onderzoekscommissie ingesteld 'Report of the Commission of Inquiry into Scientology', onder leiding van Kotzé en deze rapporteerde in 1972. Er wordt onder andere vermelding gemaakt van dit verslag in de boeken van Roy Wallis (1977. p.198), Jon Atack (1990) en in het Nederlandse overheidsrapport (1984).

Het verslag deed aanbevelingen, vergelijkbaar met deze in het Anderson, Foster en Dumbleton-Powles rapport, met name het

"[...] treffen van wettelijke voorzieningen ter voorkoming van de beoefening van psychotherapie door onbevoegden, tot het verbieden van het zonder vergunning verrichten van persoonlijkheidsonderzoek bij minderjarigen, tot het verbieden van naspeuringen door Scientology naar het doen en laten van vermeende tegenstanders en tot het verbieden van het verspreiden van valse en schadelijke informatie over psychiatrie en geestelijke gezondheidszorg. Mits deze maatregelen zouden worden doorgevoerd, achtte zij het niet geboden dat de activiteiten van de Scientology Kerk werden verboden. In hoeverre de aanbevolen wetgeving ook inderdaad tot stand is gebracht, is ons niet bekend."

---

⁵⁴ Rond die periode werden 'fair game' en 'disconnection' beide met een HCO Policy Letter officieel afgeschaft. (HCOPL, 21 October 1968: 'Cancellation of Fair Game')

(Witteveen. 1984. p.124)

IV.1.2.4. 1970-1971. Canada, Ontario. 'Lee Report on Dianetics and Scientology: Chapter 4 of Sectarian Healers and Hypnotherapy'. (John A. Lee)

In Canada in 1971 werd een onderzoekscommissie ingesteld *"to enquire into and report upon all matters relating to the education and regulation relevant to the practice of the healing arts"*. Professor John A. Lee verzorgde het hoofdstuk 'Sectarian Healers and Hypnotherapy'. Van het 1000 pagina's tellende rapport werden er zo'n 31 besteed aan Dianetics en Scientology. (John Foster. 1971. (pt.28-30) p.10)

Ook in 1976 werd een onderzoek gevoerd en een verslag gemaakt door het parlement. Geen van deze rapporten, noch dit uit 1970 of 1976 leidde tot parlementaire actie (Nederlands overheidsrapport. p.124) Het rapport uit 1971 oordeelde dat het auditeren zonder enige twijfel een vorm van hypnose was. (John Lee. 1970. (Evaluation). p.87)

IV.1.2.5. 1969-1971. Verenigd Koninkrijk. 'Enquiry Into the Practice and Effects of Scientology'. (John Foster)

In het Verenigd Koninkrijk werd in 1971 een verslag gepubliceerd naar aanleiding van een onderzoek gevoerd door John Foster, getiteld 'An Enquiry into the Practices and Effects of Scientology'.

Dit rapport maakte enkel gebruik van materiaal van Scientology of materiaal dat Scientology erkent. Het maakte geen gebruik van getuigenissen, in de vorm van ex-leden, huidige leden of experts, zoals de onderzoekscommissies uit Australië of Nieuw-Zeeland wel deden.

Hij oordeelde dat er geen sprake was van discriminatie tegen scientologen:
"192. [...] In none of these cases has there been discrimination against Scientologists on the grounds, or alleged grounds, of what they think or believe, the objection in each case has been on the grounds of what they do, or are thought to do, to other people."

(John Foster. 1971. (Chapter 8. pt.192) p.143)

Hoewel Foster kritiek had op de wetgevingen die ingevoerd werden in Australië, met een specifiek verbod op de uitoefening van Scientology, deed hij wel een gelijkaardig voorstel een soort van raad op te richten die het beroep van de psychotherapeuten in banen zou moeten leiden en dus in feite een soort van registratiecommissie zou moeten vormen. (John Foster. 1971. (Chapter 9. pt. 246-262) pp157-161)

Daarnaast bestempelde hij de inreisperkende maatregelen tegen scientologen als ongerechtvaardigd (pas in 1980 trok de Britse regering deze in), met deze nuance dat scientologen zich niet mogen inschrijven als student bij hun bezoek aan het Verenigd Koninkrijk, omdat Scientology niet kan kwalificeren als een 'bona fide educational establishment' (John Foster. 1971. (Chapter 8. pt.210-214) p.149; Witteveen. 1984. p.129).

Ook gaf hij de aanbeveling de geprivilegieerde positie van religieuze organisaties opnieuw ter discussie te stellen en gaf specifiek kritiek op de wetgeving die belastingvrijheid regelde van religieuze organisaties (John Foster. 1971. (Chapter 9. pt.265, pt.268) p.162).

IV.1.2.6. 1980-1984. Nederland. 'Overheid en nieuwe religieuze bewegingen'. (Witteveen)

Op 26 juni 1980 heeft de commissie voor de Volksgezondheid van de Tweede Kamer besloten een subcommissie 'sekten' in te stellen, Dat onderzoek heeft vier jaar in beslag genomen. Op 17 mei 1984 werd het verslag 'Overheid en nieuwe religieuze bewegingen' (ook gekend onder de naam 'Witteveen') ingediend, er worden zo'n 40 pagina's besteedt aan Scientology (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). pp106-107). Dit onderzoek naar sekten werd gevoerd "met het oog op de belangen van personen waarop deze activiteiten in hun bijzonder zijn gericht enerzijds en de hulpverlening in de geestelijke gezondheidszorg anderzijds, ten einde een oordeel mogelijk te maken over de vraag wat het overheidsbeleid ten aanzien van deze organisaties precies inhoudt en of in hoeverre in dit beleid aanpassing gewenst is." (Witteveen. 1984. p.3). In wat volgt beperk ik me tot het stuk over Scientology (pp120-160); een kritiek op het rapport Witteveen kan men vinden in het artikel 'Het rapport Witteveen: een kritiek' van Luc De Droogh en Marijke Degrieck.

Het Nederlandse rapport besluit dat men Scientology moeilijk anders kan zien dan een alternatieve vorm van psychotherapie, waar de ceremoniële aspecten pas later werden toegevoegd om de organisatie een zekere legitimatie te doen verschaffen, toch oordeelt ze over het karakter van Scientology: *"alles afwegende dat van een levensbeschouwelijke organisatie met een sterke nadruk op de praktische toepassing van die levensbeschouwing."* (Witteveen. 1984. p.153). Bovendien wordt *"de filosofie van de organisatie niet zozeer ontdekt, zoals de Scientology Kerk het graag voorstelt, als wel geleidelijk aan overgedragen."* (Witteveen. 1984. p.156). Dit wordt beschreven als een 'Kafkajaans proces': de Scientoloog, op weg naar een onduidelijk einddoel, zonder de weg te kennen, terwijl de mensen om hen heen alles lijken te weten.

Er wordt aangeraden een zorgvuldiger voorlichting te bieden *"[...] aan aspirant-leden over de trainingen en auditing, de achterliggende filosofie, de tarieven van de onderscheiden diensten en het functioneren van de organisatie. Ook activiteiten als dianetics en Narconon vergen een zuiverder produktvoorlichting, waarbij onder meer de relatie tot de Scientologyorganisatie en -leer duidelijk wordt uiteengezet."* Daarnaast wordt de aanbeveling gedaan het *"Het straffen- en beloningstelsel en de verschillende procedures om leden aan de organisatie te binden of gebonden te houden"* aan een heroverweging te onderwerpen (Witteveen. 1984. p.157)

Het rapport oordeelt dat de activiteiten van Scientology in botsing komen met twee grondrechten, namelijk de godsdienstvrijheid en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. *"Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging houdt wel degelijk ook in dat mensen zich dienen te onthouden van het uitoefenen van ontoelaatbare druk op hun medemensen op het gebied van godsdienst en levensovertuiging. De gang van zaken in de Scientology Kerk lijkt ons niet geheel met dat aspect van het grondrecht in overeenstemming."* (Witteveen. 1984. pp156-157).

Het bijhouden van de verschillende folders en het gebruik van de e-meter bij het auditeren wordt gezien als een schending van het grondrecht van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer *"omdat bedenkingen kunnen worden aangevoerd zowel tegen de wijze van verkrijging van de gegevens als tegen de waarborgen waarmee de gegevensverzamelingen zijn omgeven."* (Witteveen. 1984. pp157-159).

Het rapport besluit dat, als de kerk niet bereid zou blijken verandering te brengen in haar 'botsing' met deze 2 grondrechten: met name de vrijheid van godsdienst en de

eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, "*dan [...] de vraag [zou] kunnen worden gesteld of zij daarmee niet binnen de wettelijke termen van de verboden rechtspersoon zou vallen.*" (Witteveen. 1984. p.160).

Later, tussen 1985 en 1987 werd een grondig debat gevoerd omtrent dat rapport en werd daaruit geoordeeld dat er zich geen politieke maatregelen opdringen, ook niet in verband met de bescherming van minderjarigen (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). p.107)

IV.1.2.7. 1996-1997. Zwitserland. 'Audit sur les dérives sectaires'. (François Bellanger)

Op 8 januari 1996 werd in Zwitserland verzocht een verslag te maken over 'sektarische uitwassen' (gedefinieerd als onwettige handelingen in verband met het sektarische verschijnsel). François Bellanger werd aangeduid als voorzitter, verder werden 5 juristen aangewezen. Het verslag werd een jaar later ingediend, in februari 1997, telde 297 pagina's en droeg de titel 'Audit sur les dérives sectaires: Rapport du groupe d'experts genevois au Département de Justice et Police et des Transports du canton de Genève'. (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). p.109)

In dit onderzoek werd gekozen de term sekte niet te definiëren en de aandacht werd zo toegespitst op de symptomen van de sektarische uitwassen. Het verslag geeft een overzicht van het sektarische verschijnsel, tegen de achtergrond van onderwijs, vrijheid van godsdienst en de bescherming van de slachtoffers. Er wordt dieper ingegaan op de bescherming van het kind, bestuursrechtelijke maatregelen, fiscale knelpunten en de strafrechtelijke aanpak. Elke deskundige heeft voor elk van die thema's bijzondere aanbevelingen geformuleerd (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). p.110).

IV.2 Specifiek: een verkennend en vergelijkend onderzoek.

IV.2.1. Verenigde Staten van Amerika

Bibliografie:

- DAVIS, DEREK H. 'A not so charitable choice: New Religious Movements and President Bush's Plan for Faith-based Social Services.' (The 2002 CESNUR International Conference Minority Religions, Social Change, and Freedom of Conscience; Salt Lake City and Provo (Utah), June 20-23, 2002)
- INTROVIGNE, MASSIMO 'Religion as Claim: "Brainwashing": career of a myth in the United States and Europe.' (Paper delivered at the Cesnur-remid conference held in Marburg, Germany. 1998)
- KENT, STEPHEN A. 'Hollywood's Celebrity-Lobbyists and the Clinton Administration's American Foreign Policy Toward German Scientology.' (Journal of Religion and Popular Culture (Vol.1. Spring 2002)).
- KENT, STEPHEN A. 'International Society Control by the Church of Scientology.' (1991).
- KENT, STEPHEN A. 'The French and German Versus American Debate Over 'New Religions', Scientology, and Human Rights.+ a response from the Church of Scientology.' p1-11 (Marburg Journal of Religion 6. (1). (2001).)
- MELTON, GORDON J. 'Anti-cultists in the United States: an historical perspective.' p213-234.
- OTTMANN, MARTIN. 'Affidavit in Support of a Citizen Complaint.' Frankrijk, 2002 (februari). (Part VI - Scientology's Relationship With The U. S. Federal Government)
- PARMLY, MICHAEL E. 'Religious Liberty in Transatlantic Perspective.' (U.S. Acting Assistant Secretary of State for Democracy, Human Rights, and Labor Remarks at the Institute for Religion and Public Policy's Conference on "Transatlantic Conversations on Religious Coexistence" Washington, DC April 26, 2001).
- SHUPE, ANSON & DARNELL, SUSAN E. 'Agents of Discord: The North American-European Anticult Connection.' (Paper at the 2001 International Conference: The Spiritual Supermarket, Religious Pluralism and Globalization in the 21st Century: The Expanding European Union and Beyond, London, England: The London School of Economics. April 21, 2001)
- TORFS, RIK. 'Sekten, godsdienstvrijheid en de staat. De buigzaamheid van het Europese model.' p69-81.

- U.S. Department of State. Annual Report on International Religious Freedom for 1999. (Released by the Bureau for Democracy, Human Rights, and Labor Washington, DC on September 9, 1999).
- U.S. Department of State. Annual Report on International Religious Freedom for 2000. (Released by the Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor on September 5, 2000 [Revised, October 4, 2000]).
- U.S. Department of State. International Religious Freedom Report 2001. (Released by the Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor on October 26, 2001)
- U.S. Department of State. International Religious Freedom Report 2002. (Released by the Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor on October 7, 2002).
- U.S. Department of State. International Religious Freedom Report 2003. (Released by the Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor on December 18, 2003).
- U.S. Department of State. International Religious Freedom Report 2004. (Released by the Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor on September 15, 2004).

Scientology is ontstaan en heeft zijn thuisbasis in de Verenigde Staten van Amerika. In dit land werd nooit een onderzoekscommissie ingesteld zoals dat in andere landen wel gebeurde. Toch zijn er enkele voorvallen die belangrijk zijn om te vermelden. Ik zal hier enkele van deze aanraken, namelijk de onenigheid tussen Scientology en de FDA (Food and Drug Administration), tussen Scientology en de IRS (Internal Revenue System) die eindigde in 1993; en de internationale kritieken van de US Department of State in haar jaarlijkse verslagen over mensenrechten en religieuze vrijheid.

FDA (Food and Drug Administration)

Zoals in het deel 'III.2.2.3.2 pseudo-wetenschap' staat vermeld, kwam Scientology al vroeg in aanraking met de FDA, de Food and Drug Administration. Deze nam in 1958 21.000 tabletten Dianazine in beslag en "*claiming that they were falsely labeled as a preventative and treatment of 'radiation sickness'.*" (Roy Wallis. 1997. p.190).

De tweede interventie vindt plaats in 1963, toen de FDA, op basis van een onderzoek over de e-meter, terug een inval deed in de 'Founding Church of Scientology' en daar e-meters

en andere documenten in beslag nam. In de rechtszaak die hieruit resulteerde, werd geoordeeld dat Scientology enkel de e-meter mocht gebruiken *"in bona fide religious counselling if labelled as ineffective in treating illness."* (Roy Wallis. 1997. p.191, p.197). De rechter oordeelde dat het seculiere gebruik van de e-meter verboden moest worden, en dat deze enkel mocht gebruikt worden in een specifiek religieuze setting; en dat enkel en alleen wanneer het een nieuw etiket zou dragen waar vermeld werd dat het instrument niet kan gebruikt worden om geneeskundige of diagnostische taken uit te voeren (Roy Wallis. 1997. p.197; Jon Atack. 1990. p.150). In het boekje 'Scientology: de grondbeginselen van het denken' staat dan ook vooraf vermeld:

*"De Hubbard Elektrometer is een religieus instrument, dat gebruikt wordt bij de biecht in de kerk. Op zich doet het niets; het wordt alleen door geestelijken gebruikt om de leden van de Kerk te assisteren bij het vinden van gebieden van geestelijke pijn of nood. [...] De elektrometer is niet bedoeld noch effectief voor het diagnostiseren, behandelen of voorkomen van enigerlei ziekte."*⁵⁵

(L. Ron Hubbard. 1978.)

Clearwater

-St. Petersburg Times, July 18, 2004. 'Scientology's town'. ROBERT FARLEY.

-St. Petersburg Times, July 19, 2004. 'Striving for mainstream, building new connections'. ROBERT FARLEY.

-St. Petersburg Times, July 25, 2004. 'City by the sea'. (Editorial).

Zoals in 'Deel III.5: .x Sea Org' aangeduid, vestigde Scientology zich in 1975 in Clearwater, Florida. Deze stad zou voor scientologen zijn wat Salt Lake City is voor de mormonen, of Mekka voor moslims. In Oktober 1975 kocht 'Southern Land Sales and Development Corporation' het Fort Harrison Hotel voor zo'n \$2.300.000, en de 'Bank of Clearwater' voor zo'n \$550.000 met cash geld (Russell Miller. 1988. p.295). Later huurde de

---

⁵⁵ Verder staat ook vermeld: *"De kerkelijke uitoefening van Scientology en zijn sub-studie Dianetics is alleen gericht op de geestelijke kant van de mens. Hoewel het de Kerk, als alle kerken, vrij staat om zich met geestelijke genezing bezig te houden, doet ze dat niet, omdat haar voornaamste doel is om voor allen grotere kennis en grotere persoonlijke integriteit te bereiken. Om deze reden wil de Kerk geen mensen accepteren die behandeld willen worden voor lichamelijke ziekten of krankzinnigheid, maar verwijst deze naar bevoegde specialisten in andere organisaties die zich met deze kwesties bezig houden."* (L. Ron Hubbard. 1978)

'United Churches of Florida' deze gebouwen. Pas later kwam uit dat deze twee organisaties frontgroepen van Scientology waren. In deze tijd werd 'Project Power' en 'Project Power 2: Vatican Passport' opgezet, dat als doel had *"to establish the indispensability of United Churches' in the community"*⁵⁶ (Russell Miller. 1988. p.296). 6 december 1975 werd 'Flag Land Base' opgericht, deze huisde in het Fort Harrison Hotel.

Op 28 Januari 1976 werd toegegeven dat de gebouwen door Scientology werden gekocht en de dag erna begon Scientology een rechtszaak tegen de burgemeester van Clearwater, Gabriel Cazares, waarin \$1.000.000 werd geëist omwille van *"libel, slander and violation of the church's civil rights"* (Russell Miller. 1988. p.296-297). Tegen deze burgemeester werden verschillende 'operations' en 'projects' opgericht door het Guardian Office, waaronder 'Operation Italian Fog', 'Operation Keller', 'Operation Speedy Gonzales', 'Operation Street-man', 'Operation Yellow', 'Project Mayor Cazares Handling'.

IRS (Inland Revenue Service) (1958-1993)

Belastingvrijheid is een ander heikel punt voor Scientology. In 1957 werd ze erkend als een belastingvrije religieuze organisatie door de IRS, maar dit werd in 1967 terug ingetrokken, wat de start vormde van een lange strijd tussen Scientology en de IRS, die uiteindelijk in 1993 in het voordeel van Scientology werd beslecht met terug een 'out of court settlement on undisclosed terms' (Derek Davis. 2004. p.3; Stewart Lamont. 1986. p.28). In ruil voor dit akkoord, betaalde de kerk \$12.500.000 aan de IRS (Derek Davis. 2004. p.4). *"Whatever may have been the merits of Scientology's case, the organization's promise to call off 2,300 lawsuits against the federal department likely was a factor in the favourable decision that it received."* (Stephen Kent. 2001. (pt.11.1) p.9).

In 'Operation Snow White' (infra: 'III.5: .x GO') werden onder andere documenten gestolen uit kantoren van IRS (naast de kantoren van bijvoorbeeld de CIA en de FBI). Men zou zelfs een microfoontje geplaatst hebben in een kantoor van IRS in Washington (Sappell and Welkos. 1990. (Part 6 Chapter 5)).

---

⁵⁶ In 1977 werden documenten ondeckt door de FBI (naar aanleiding van invallen in Scientology-gebouwen), waaruit bleek dat er een plan bestond om Clearwater 'over te nemen'. ('Project Power')

Net zoals Scientology organisaties heeft die strijden tegen psychiatrie en Interpol, bestond er ook een organisatie die als doel had de IRS te bestrijden, met name de 'National Coalition of IRS Whistleblowers'. *"The coalition, founded in the mid-1980s by the Church of Scientology's Freedom magazine, helped fuel a 1989 congressional inquiry into alleged wrongdoing by the former chief of the IRS's Criminal Investigations Division in Los Angeles and other agency officials."* (LA. Times. Sappell and Welkos. 1990. (Part 6, Chapter 5)). Dat hielp in die mate dat de IRS een akkoord met Scientology bereikte, zodat in ruil voor \$12.500.000, de 2300 rechtszaken werden stopgezet en Scientology belastingvrijheid als erkende religie kreeg.

Stephen Kent beargumenteert dat dit akkoord uit 1993 met de IRS grote voordelen meebracht voor Scientology, die verder reiken dan een gewone belastingvrijheid, wat op zich al aanzienlijk is gezien David Miscavige zelf beweerde dat dit akkoord uit 1993 Scientology een rekening van zo'n \$1.000.000.000 bespaarde (Benjamin Beit-Hallahmi. 2003. p.15). *"Most significantly, after the IRS/Scientology agreement, the United States Department of State now considered Scientology to be a tax-exempt religion, so it began criticizing Germany's actions against the organization and its members."* (Stephen A. Kent. 2002. (pt.9) p.4)

In een bepaalde rechtszaak in de Verenigde Staten werd de erkenning van Scientology als belastingvrije organisatie in vraag gesteld. De aanklagers, Michael en Marla Sklar, probeerden Scientology's belastingvrije status als precedent te gebruiken om zelf van belastingen te worden vrijgesteld voor het inschrijvingsgeld van hun kinderen in een religieuze school. Hoewel deze geen belastingvrijheid voor het schoolgeld kregen lokte deze zaak toch sterke kritiek uit op het geheime akkoord tussen de IRS en Scientology, omdat deze dit akkoord zou gesloten hebben louter om een lange en kostelijke rechtszaak te vermijden (Stephen Kent. 2003. (pt.11) p.17-19).

Internationale Kritiek

Door middel van dit akkoord met de IRS in 1993 werd Scientology dus een geregistreerde 'charity', liefdadigheidsinstelling, wat betekent dat de be- of mishandeling van Scientology in het buitenland onder de hoede viel voor de 'Department of State'. De

'Department of State' brengt twee jaarlijkse rapporten uit, een over mensenrechten en een over religieuze vrijheid. Deze rapporten leveren kritiek op mensenrechten in alle landen van de wereld, behalve de Verenigde Staten zelf. Ernstige schendingen van deze mensenrechten kunnen leiden tot Amerikaanse sancties (Stephen A. Kent. 2001 p.1). Bijgevolg is de eerste vermelding van discriminatie tegenover Scientology in Duitsland, te vinden in het jaarlijkse mensenrechtenrapport van 1993. *"Again in social movement language, Scientology now had an 'elite constituent' on its side-the United States government-which had become a core-state supporter with access to large amounts of resources amongst world players."* (Stephen A. Kent. 2001. p.9), want *"[...] the American State Department human rights criticisms, shows a profound and increasingly inexcusable ignorance of disturbing if not dangerous abuses that occur as routine Scientology policy against many of its members."* (Stephen A. Kent. 1999a. p.10)

Kent plaatst dit feit naast de vernietiging van CAN (infra: 'II.5: .x CAN') in 1995-1996, de organisatie die het meest uitgesproken kritiek uitsprak tegen Scientology. Het akkoord met de IRS en de vernietiging van CAN resulteerden samen in het tenietdoen van oppositie wanneer het aankwam op lobbyen op nationaal niveau (Stephen A. Kent. 2001. (pt.11.8) p.12).

"Consequently, poorly informed officials cannot view the reactions to Scientology by French and German officials outside of a narrow, mythologized context of American religious freedom issues (Sullivan, 1999:2). They are unable to realize that international opposition to Scientology in Europe may not represent violations of religious human rights but instead may signify efforts to protect citizens from an organization whose alleged human rights violations against its own members appear to be systematic and routine."

(Stephen A. Kent. 2001. (pt.11.8) p.12)

Kent wijst nog een andere invloed aan in dit internationale mensenrechtendebat, en dat is het gebruik van beroemdheden. In 1997 gingen Isaac Hayes, John Travolta en Chick Corea namelijk getuigen voor de OSCE, (Organisation (vroeger Conference) on Security and Cooperation in Europe; ook genaamd de 'Helsinki Commission') (Stephen Kent. 2002. (pt.16-21) p.7-10). Daarnaast wordt ook op federaal niveau gelobbyd met beroemdheden als John Travolta (Stephen Kent. 2001; infra: III.5: 'Celebrity Centres')

Derek H. Davis maakt een interessante analyse van president Bush zijn plan in verband met het stimuleren van 'Faith-based initiatives' in zijn artikel 'A not so Charitable Choice: New Religious Movements and President Bush's Plan for Faith-based Social Services'. Hij plaatst dit plan tegen de achtergrond van nieuwe religieuze bewegingen, wat interessant kan zijn in het geval Scientology aangezien deze verschillende organisaties heeft die in de categorie van 'Faith-based social services' kunnen worden ondergebracht, met name organisaties die onder ABLE vallen zoals Narconon, Criminon, Applied Scholastics, Detox Center, HealthMed, etc. Hij plaatst dit onder andere tegen de discussie van scheiding tussen kerk en staat en probeert enkel problemen en conflicten te beantwoorden die in het licht van deze context worden opgeroepen. (Derek H Davis. 2002)

Aangezien de Amerikaanse visie op het sektendebat en omtrent godsdienstvrijheid zal worden besproken aan de hand van een vergelijking met het Europese perspectief hieromtrent, zal dit plaatsvinden in 'IV.2: .x Scientology in Europa', daar eerst het Europese perspectief moet worden verkend.

IV.2.2. België

Bibliografie:

-'Parlementair onderzoek met het oog op de beleidsvorming ter bestrijding van de onwettige praktijken van de sekten en van de gevaren ervan voor de samenleving en voor het individu, inzonderheid voor de minderjarigen'. Belgische kamer van volksvertegenwoordigers.

Uitgebracht door de heren Duquesne en Willems. 28 april 1997.

-Arbitragehof. Arrest nr. 31/2000 van 21 maart 2000, Rolnummer 1685. (Belgisch Staatsblad van 22.04.2000)

-IACSSO: Huishoudelijk reglement (artikel 5 van de wet van 2 juni 1998). 13 Oktober 1999. Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers.

-IACSSO Tweejaarlijks verslag. (Jaar 1999 – 2000)

-IACSSO Tweejaarlijks verslag. (Jaar 2001 – 2002)

-Koninklijk besluit houdende vaststelling van de modaliteiten inzake de vergoeding van de voorzitter en de leden van het Informatie- en Adviescentrum inzake schadelijke sektarische organisaties. 13 Juni 1999. (Belgisch Staatsblad van 12.10.1999)

-Koninklijk besluit houdende vaststelling van de modaliteiten van de vergoeding toegekend aan experts waarop het Informatie- en Adviescentrum inzake schadelijke sektarische organisaties beroep doet. 13 Juni 1999. (Belgisch Staatsblad van 12.10.1999)

-Wet houdende oprichting van een Informatie- en Adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties en van een Administratieve coördinatiecel inzake de strijd tegen schadelijke sektarische organisaties. 2 Juni 1998. (Belgisch Staatsblad van 25.11.1998)

-DENAUX, ADELBERT. 'Godsdienstsekten in Vlaanderen'. Uitgeverij: Davidsfonds. Leuven, 1982. ('Scientology-kerk'. p108-113)

-DOBBELAERE, KAREL; VOYÉ, LILIANE; BILLIET, JAAK & REMY, JEAN. (red.). 'België en zijn goden. Kerken, Religieuze groeperingen en lekenbewegingen'. Cabay, Tijdschrift voor Sociologie, 1985.

-LALLEMAND, ALAIN. 'Sekten in België en Luxemburg'. Uitgeverij Epo, Berchem, 1994. ('De planeet Lafayette Ronald Hubbard (1950).'. p92-96.; 'De Scientology-kerk in België-SKB (januari 1974).'. p140-152.)

-MORELLI, ANNE. 'Open brief aan de sekte van de sektetegenstanders'. Uitgeverij EPO. 1997.

Eerst zal een overzicht worden gegeven van Scientology in België. Daarna wordt ingegaan op de parlementaire onderzoekscommissie uit 1996-1997 en de oprichting van het Informatie- en Adviescentrum inzake Schadelijke Sektarische Organisatie (IACSSO) en van de administratieve coördinatiecél inzake de strijd tegen schadelijke sektarische organisaties. Vervolgens zal aandacht worden besteed aan de internationale kritiek die België en het IACSSO ontving, op politiek en academisch vlak.

Scientology in België

In 1973 werd in Brussel een missie opgericht die in 1981 de 'Scientology Kerk van België' werd. In de periode 1978-1982 groeide de vraag naar haar diensten 6 tot 7 maal. Sindsdien zou dat gestabiliseerd zijn (cijfers van 1984-1985, Dobbelaere). Eind 1984 werd beweerd dat er zo'n 1000 personen op weg waren 'clear' te worden, 50 waren 'clear', het adressenbestand schatte men op 6 à 7000, waarvan de Franstaligen overwegen (Karel Dobbelaere. 1985. pp421-£22). In het Belgische Rapport uit 1997 vermelden Vermeulen en Vaquette, woordvoerders van de kerk, dat zo'n 6 à 7000 personen "*in contact zijn met de Scientology-kerk, de boeken van L. Ron Hubbard lezen en deze zijn principes toepassen*". Er zouden zo'n 5000 actieve leden en een 15-tal vaste leden zijn (Duquesne en Willems. 1997. (Deel 1). p.182).

In 1984 zou zich een mini-revolte voltrokken hebben toen Jackie Vaquette de leiding overnam en nieuwe statuten van de kerk definieerde. In 1985 werd Vaquette afgezet, in 1988 kwam deze terug, eerst als secretaris, daarna als woordvoerder van de kerk; Vaquette zou ook de contactpersoon zijn voor NCLESJ (National Commission on Law Enforcement and Social Justice; infra: III.5: .x CCHR & NCLESJ). Andere Scientology-afdelingen worden gesuperviseerd vanuit Brussel. Mechelen heeft een 'Dianetisch Centrum' sinds 1989, Brugge het 'Dianets Center Brugge' sinds 1992. De 'Scientology-kerk te Antwerpen' werd in december 1981 gesticht, droeg een tijdje de naam 'Dianetisch Centrum', werd ontbonden in 1985 en herrees in 1988 onder de naam 'Dianetics Center'. Verder staat het Belgisch centrum in verbinding met 'AOSH EU & AF' (Advanced Organization & St. Hill for Europe & Africa)

in Kopenhagen 'AOSH' (Advanced Organization St. Hill) in Saint Hill, Sussex, Verenigd Koninkrijk (Alain Lallemand. 1994. p.141-145).

Het European Office for Public Affairs and Human Rights (infra: 'III.5: .x EOPAHR') is gelegen in Brussel en wordt geleid door Martin Weightman, een OSA-directeur (infra: 'III.4: .x GO, OSA') (Alain Lallemand. 1994. pp145-146).

Ook ABLE (infra: 'III.5: .x ABLE') is actief in België. Applied Scholastics bijvoorbeeld onder de naam 'Harmonische Opvoeding' of 'Education Harmonieuse'. Hier wordt de 'Study Tech' van Hubbard gebruikt (Alain Lallemand. 1994. p.147). In maart 1982 werd Narconon opgericht te Brussel, maar deze werd in september 1985 terug ontbonden. Die vereniging zou vervangen zijn door een nieuwe: 'Oui à la vie, non à la drogue', onder de leiding van Flavio Spirito en Ludo Vermeulen. Verder werd er ook een antidrug campagne gevoerd in klassen van het lager onderwijs, 'Drug Free Sheriffs' (Duquesne en Willems. 1997. (Deel 1). p.310; Alain Lallemand. 1994. p.148)

Ook WISE (infra: 'III.5: .x WISE'), die de 'Administration Technology' of 'Admin Tech' verkoopt, is actief in België. In het Belgisch rapport worden 'U-man' en 'Business Efficiency' vermeld. (Duquesne en Willems. 1997. (Deel 1) p.315). Martin Weightman beweerde in september 2004 dat er zo'n 15 WISE ondernemingen zijn in België en sommige van deze zouden verbonden zijn aan 'vzw Hubbard College of Administration Belgium'. Eind 1999 deed de gerechtelijke politie huiszoekingen bij 6 bedrijven verbonden aan de 'vzw Hubbard College of Administration Belgium'⁵⁷, die dan weer een tak is van 'Hubbard College Administration International'. In april 2004 opende Patricia Ceysens, voormalig minister van Economie, een telefoonlijn voor klachten in verband met U-Man Belgium. In de tijd van 2 weken kwamen twee klachten binnen: een in verband met de lage kwaliteit van de cursussen en ander die het gebruik van sauna's bizar vond. (De Tijd. 2004-09-13; De Standaard. 2004-04-10).

Op 30 September 1999 werd een inval gedaan in kantoren van de kerk van Scientology en in enkele huizen van scientologen. Daar werden computers en documenten inbeslag genomen, inclusief de pre-clear folders. Een tweede kleinere inval werd gedaan in het hoofdkwartier in Brussel op 8 Februari 2001, ook toen werden documenten in beslag

---

⁵⁷ U-Man, Valgo International Consult, PR Consult, Impact Consulting, Delta Group en Advance Consulting.

genomen. Het merendeel van de computers waren toen al teruggegeven, maar de documenten niet.

"The Church of Scientology took legal action in 2001 to obtain its documents and has filed a complaint claiming that the Prosecutor's Office provided prejudicial statements to the press in violation of the country's secrecy laws regarding investigations. On March 6, 2001, the Church of Scientology filed a formal complaint against the Government with the United Nations Special Rapporteur on Religious Intolerance."

(U.S. Department of State. Report on International Religious Freedom 2001: Belgium. (Section II. Status of Religious Freedom))

Op 30 Januari 2002 oordeelde het Hof van Cassatie in Brussel dat de pre-clear folders wel degelijk mochten worden behouden door de onderzoeksrechter, dat de kerk deze informatie bijhield in strijd met de wetgeving omtrent privacy, en dat de rechtbank geen verplichting had deze document terug te geven (U.S. Department of State. Report on International Religious Freedom 2002: Belgium. (Section II. Status of Religious Freedom))

In Juni 2003 werd zo'n 326.000 euro bevroren op een bankrekening van de kerk van Scientology, omdat deze van het witwassen van geld verdacht werd. Later datzelfde jaar werd dat geld terug onbevroren (U.S. Department of State. Report on International Religious Freedom 2004: Belgium. (Section II. Status of Religious Freedom)).

Parlementaire onderzoekscommissie (1996-1997)

De Kamer keurde op 14 maart 1996 het voorstel goed dat door A. Duquesne werd ingediend bij de commissie voor Justitie. Op 28 maart werd de commissie en op 25 april het bureau van de commissie samengesteld. A. Duquesne en L. Willems werden aangewezen als rapporteurs. In totaal bestond ze uit zo'n 58 vergaderingen en aanhoorde ze 136 getuigen. Het mandaat van de onderzoekscommissie werd twee maal verlengd tot uiterlijk 30 april 1997. (Duquesne en Willems. 1997. (Deel 1) p.8). Het verslag telde 670 pagina's (wat men best halveert omdat het tweetalig is) en droeg de titel: 'Parlementair onderzoek met het oog op de beleidsvorming ter bestrijding van de onwettige praktijken van de sekten en van de gevaren ervan voor de samenleving en voor het individu, inzonderheid voor de minderjarigen'.

Getuigen die werden gehoord zijn onder andere: "*leden van de regering, vertegenwoordigers van de rechterlijke macht, functionarissen of leden van de politie- en inlichtingendiensten, leden van het comité I en topambtenaren van de administratie (federale*

en gemeenschapsinstanties)". Ook getuigenissen van "universiteitsprofessoren, van wetenschapsmensen en van auteurs die over theoretische of praktische kennis in dit domein beschikken" en van "vertegenwoordigers van verenigingen die opkomen voor slachtoffers van sektepraktijken, alsmede van exleden van sectaire bewegingen en familieleden van sekteleiden of van gewezen leden" en van "vertegenwoordigers van diverse verenigingen die als « sektarisch » worden beschouwd" (Duquesne en Willems. 1997. (Deel I). p.12).

Zoals eerder aangetoond (infra: 'II.2 Definitieve problematiek'), maakt het verslag van de Belgische onderzoekscommissie een onderscheid gemaakt tussen een 'sekte stricto sensu', een 'schadelijke sektarische organisatie' en 'verenigingen met oogmerk misdrijven te plegen' (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). pp99-101). Een sekte stricto sensu is een op zich respectabele organisatie. De definitie van schadelijke sektarische organisatie (SSO), vastgelegd als operationele definitie in artikel 2 uit de wet van 2 juni 1998, luidt: *“elke groepering met een levensbeschouwelijk of godsdienstig doel, of die zich als dusdanig voordoet en die zich in haar organisatie of praktijken, overgeeft aan schadelijke onwettige activiteiten, het individu of de samenleving schaadt of de menselijke waardigheid aantast. Het schadelijk karakter van een sektarische organisatie wordt onderzocht op basis van de principes welke zijn vastgelegd in de Grondwet, de wetten, de decreten, ordonnanties en in de internationale verdragen inzake de bescherming van de rechten van de mens welke door België werden geratificeerd.”* (Wet ter oprichting van het IACSSO. 2 Juni 1998)

Op deze manier probeert men aan de soms heftige discussie die in 'II.2: Definitieve problematiek' werd uiteengezet te ontsnappen. Er wordt alleen de vraag gesteld in hoeverre deze bewegingen schade aanrichten, een invalshoek waar politiek- en rechtsfilosofisch weinig discussie over bestaat. In feite staat het schadebeginsel van Mill staat hier dus voorop (Luc De Droogh. 2002. pp47-48). *"De criminologische invalshoek heeft echter haar voordelen. Ze schept een soort neutraliteit waarbij enkel gekeken wordt naar strafbare feiten die in organisaties die door diverse overheidsinstanties en door 'experts' regelmatig als sektarisch bestempeld worden."* (Luc De Droogh. 1997. p.3). Daarnaast wordt de bewijslast voor die schadelijkheid bij de overheid gelegd (Luc De Droogh. 2002. p.48). Het rapport definieert dan

ook enkele criteria van gevaarlijkheid⁵⁸ *"aan de hand waarvan een sektarische organisatie als schadelijk kan worden aangemerkt of die een verzwarende omstandigheid bij hun schadelijk gedrag kunnen zijn"*. (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). pp100-101)

De onderzoekscommissie eindigt met enkele aanbevelingen, waaronder bijvoorbeeld de oprichting van een 'administratieve coördinatiefunctie inzake schadelijke sektarische organisaties' en het 'Informatie- en Adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties'.

Daarnaast werden ook aanbevelingen gedaan de verschillende betrokken (federale) instanties, diensten en opleidingen te sensibiliseren voor deze problematiek; de gerechtelijke overheid en politie- en inlichtingendiensten beter te coördineren, alsook de samenwerking met Europese en internationale instanties te intensifiëren. Ze wijst op de noodzaak van een publieksvoorlichting, in het bijzonder voor minderjarigen; van de hulpverlening van ex-sekteleden; een strengere controle op niet erkende onderwijsinstellingen en een sensibilisering van de artsenopleiding. Daarnaast wijst ze erop dat ook het wettenarsenaal dient te worden aangevuld met bijvoorbeeld de invoering van de termen 'psychologische dwang', 'misbruik van een toestand van zwakheid', en 'het actief aanzetten tot zelfmoord'; of dat andere wetten, zoals de wet betreffende de jeugdbescherming en de wet die de vrijheid van vereniging waarborgt betreffende v.z.w.'s en instellingen van openbaar nut, dienen te worden aangepast. (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). pp219-226).

In het begin van deze verhandeling ('II.1') wees ik er op dat het Belgische rapport aanzienlijke aandacht had voor de polarisatie in dit debat en specifiek een kritisch oog

---

⁵⁸ *"(1) bedrieglijke of misleidende wervingsmethodes; (2) het aanwenden van mentale manipulatie; (3) de slechte fysieke of geestelijke (psychologische) behandeling waaraan de adepten of hun familie worden onderworpen; (4) het ontzeggen aan de adepten of hun familie van passende medische zorg; (5) geweld, met name seksueel geweld, ten aanzien van de adepten, hun familie, derden of zelfs kinderen; (6) de verplichting voor de adepten om met hun gezin, hun echtgenoot, kinderen, verwanten en vrienden te breken; (7) het feit dat kinderen worden ontvoerd of aan hun ouders worden onttrokken; (8) het ontnemen van de vrijheid om de sekte te verlaten; (9) buitensporige financiële eisen, oplichting en verduistering van geld en goederen ten koste van de adepten; (10) de onrechtmatige exploitatie van het werk van de leden; (11) een compleet breken met de democratische samenleving die als boosaardig wordt afgedaan; (12) de wil om de samenleving ten gronde te richten ten voordele van de sekte; (13) het aanwenden van onwettige methodes om de macht te verwerven."*

(Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). pp100-101)

openhield voor de rol die CESNUR, diens directeur Massimo Introvigne en anderen innemen in dit debat. Daarnaast besloot men dat men een bredere visie nodig had om het onderzoek te voeren dan enkel de godsdienstsociologische visie.⁵⁹ Want hoewel 'de godsdienstsociologen' aandacht hebben voor *"een analyse van de doctrine van deze bewegingen op basis van hun basisteksten en van de functionele organisatie van deze groepen"* schenken ze geen aandacht aan *"de mogelijke financiële en andere malversaties die onlosmakelijk verbonden kunnen zijn met die sektarische organisaties [...]. Of er sprake is van strafrechtelijke, financiële of andere inbreuken, [...] het bestaan van financiële geldstromen en netwerken [...], het soms erg schadelijke karakter van de doctrine [...] de gevolgen die dergelijke doctrines kunnen hebben voor de openbare veiligheid en voor individuen op psychologisch, sociaal en financieel vlak."* (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). pp117-118)

Aan de hand van een vergelijking van de stellingen en gedachtekaders van de groep godsdienstsociologen en anderzijds groepen die voornamelijk de negatieve kenmerken van sekten onderstrepen kwam de commissie tot wat ze zelf een dubbele conclusie noemde: *"Enerzijds kan met de analyses en de suggesties van deze groep godsdienstsociologen de opdracht van de commissie, met name het in kaart brengen van de schadelijke aspecten van deze organisaties, niet worden vervuld. [...] Anderzijds betreurt de commissie dat de besluiten van dergelijke analyses rond «nieuwe religieuze bewegingen» zonder grondig onderzoek worden gepubliceerd"*⁶⁰ (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). p118)

---

⁵⁹ (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). p.117) *"De experten die de commissie hoorde en die eerder de medische en psychologische invalshoek hanteerden, en/of uit de sector van de opvang van ex-adepten afkomstig waren, onderstreepten de gevaren van dergelijke groepen, vooral de impact op de persoonlijkheid van de adepten, de financiële misbruiken, de onwettige uitoefening van de geneeskunde, en de andere negatieve invloeden die sekten op hun leden en op de samenleving uitoefenen. Op basis van haar eigen werkzaamheden, onder meer tientallen hoorzittingen met (ex-slachtoffers, komt de commissie tot het besluit dat zij het niet eens kan zijn met de bevindingen van de groep godsdienstsociologen, omdat deze laatsten ten gevolge van hun beperkte en eenzijdige invalshoek de mogelijke gevaren van sektarische organisaties manifest onderschatten."*

⁶⁰ Het citaat gaat verder: *"Een sektarische organisatie het etiket « nieuwe religieuze beweging » toekennen, en terzelfdertijd abstractie maken van een reeks inbreuken gepleegd door deze organisatie op de gangbare wetgeving of op de fundamentele rechten van de mens, is moreel hoogst betwistbaar. Door dergelijke eenzijdige analyses worden schadelijke sektarische organisaties als het ware witgewassen. Ze krijgen tengevolge daarvan carte blanche of het wordt hen tenminste gemakkelijker gemaakt om hun schadelijke praktijken uit te voeren."*

Introvigne schrijft hierover dat het Belgische rapport expliciet de academische bezwaren tegenover mentale manipulatie negeerde, omdat het de ethische keuze maakte om de verhalen van de slachtoffers te geloven. *"By "victims" the Belgian Commission means those normally defined by social scientists as "apostates"."* (Massimo Introvigne. 1998a. p.5). Ook J. Gordon Melton geeft een gelijkaardige kritiek het academische perspectief gewoonweg werd genegeerd (J. Gordon Melton. 1999. p.4). Een correctere visie zou zijn dat het Belgische rapport de perspectieven van 'de godsdienstsociologen' voor het grote deel niet kon integreren in haar onderzoek, omdat deze niets vertelden over de praktijken waar het Belgische rapport onderzoek naar deed, met name schadelijke praktijken.

Sinds de publicatie van het Belgische rapport hebben een aantal sekten, waaronder Scientology, geklaagd over moeilijkheden om ruimten te huren voor religieuze bijeenkomsten omdat ze door de autoriteiten en door particuliere instellingen als 'schadelijke of gevaarlijke sekten' worden beschouwd. De publicatie van de 'Synoptische Tabel', als bijlage van het rapport, heeft al heel wat commotie veroorzaakt. Deze lijst werd gezien als een 'sektenlijst', vergelijkbaar met die uit het Franse rapport Gest/Guyard (supra), wat niet correct is aangezien de lijst gewoon een overzicht gaf van alle groepen die in de discussies behandeld werden. Bij de inleiding van die lijst staat zelfs expliciet vermeld dat dit geen standpunt, noch waardeoordeel inhoudt en dat groepen die op de lijst voorkomen niet noodzakelijk een schadelijke sektarische organisatie of zelfs een 'sekte stricto sensu' zijn. Daarnaast besliste het Belgische parlement dat deze synoptische tabel geen deel uitmaakte van de aanbevelingen en dus niet het voorwerp uitmaakte van een goed- of afkeuring door de Kamer (Adelbert Denaux. 2002. p.7).

IACSSO en administratieve coördinatiecel.

In de wet ter oprichting van het IACSSO van 2 juni 1998 staan de opdrachten van het centrum omschreven in artikel 6. In de eerste paragraaf worden deze bepaald als (1) het bestuderen van het verschijnsel SSO (schadelijke sektarische organisatie); (2) het oprichten van een publiek toegankelijk documentatiecentrum; (3) zorgen voor onthaal en het publiek inlichten over zijn rechten en plichten; (4) advies geven en aanbevelingen doen, in bijzonder over het beleid. In de tweede paragraaf staat dat het centrum daartoe gemachtigd is: (1) alle beschikbare informatie te verzamelen; (2) alle noodzakelijke studies en onderzoeken uit te

voeren; (3) elk archief of documentatiefonds zonodig over te nemen; (4) steun en begeleiding te verlenen aan instellingen, organisaties en verleners van juridische bijstand en (5) vakbekwame verenigingen en personen te raad plegen of uit te nodigen. Paragraaf drie handelt over de vertrouwelijkheid en beveiliging van persoonsgegevens. (Wet houdende oprichting van een Informatie- en Adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties en van een Administratieve coördinatiecel inzake de strijd tegen schadelijke sektarische organisaties. (Hoofdstuk II. Art.6)).

Daarin heeft het centrum een 'functionele onafhankelijkheid, "*het is immers niet geïntegreerd in de hiërarchische structuur van dit ministerie [van Justitie]. [...] Het Centrum is ook onafhankelijk ten opzicht van zowel de sekten zelf als de antisekteorganisaties. Het is noch de spreekbuis van de regering noch van om het even welk soort drukkingsgroep. [...] Het Centrum heeft geen bevoegdheid om in te grijpen op het gebied van de openbare orde.*" (Adelbert Denaux. 2002. p.8)

Dat er nog steeds misverstanden zijn hieromtrent wordt duidelijk aan de hand van bijvoorbeeld de ongenueanceerde kritiek die Willy Fautré geeft op de term 'schadelijke sektarische organisatie': "*In conclusie heeft de wetgever het Observatorium het mandaat gegeven schadelijke sektarische organisaties te identificeren, in feite een onderscheid te maken tussen goede en slechte religies.*" (Willy Fautré. 2003. p.7). Deze definities, de oprichting, opdrachten en taken van het Centrum zijn juist een middel om eventuele schendingen van bepaalde wetten en de mensenrechten te voorkomen. Schade is het centrale criterium. Iets anders dan de conclusie van Willy Fautré uit het rapport van Human Rights Without Frontiers 'België en Religieuze Onverdraagzaamheid', met name het maken van een onderscheid maken tussen goede en slechte religies, wat zou duiden op een inhoudelijk oordeel en aldus religieuze discriminatie of op zijn minst intolerantie.

De geldigheid van het bestaan van centrum werd voor de rechtbank getest in 2000, wanneer de Antroposofische vereniging naar het Arbitragehof stapte om de wet ter oprichting van het IACSSO ter vernietigen. De reden hiervoor was dat deze wet bepaalde rechten en vrijheden zou aantasten die in de grondwet en bepaalde internationale verdragen worden

gewaarborgd.⁶¹ Het Arbitragehof oordeelde dat het centrum "*geen schending inhoudt van de rechten van godsdienstige minderheden, omdat het centrum een informatieve werking heeft en geen beslissingen kan nemen over de oprichting, het bestaan of voortbestaan van bepaalde verenigingen.*" (Ethiek en Maatschappij. 2002. p.3). Noch heeft het centrum de bevoegdheid een meningsuiting te controleren of te verbieden (Arrest 2000-03-21. (pt. B.2.9)). Naast een gehele vernietiging van de wet in eerste instantie, probeerde de Antroposofische Vereniging in tweede instantie bepaalde artikelen van die wet te vernietigen, waaronder artikel 2; art.6, paragraaf 1, 3 en 4; die eveneens allen onontvankelijk werden verklaard (Arrest Arbitragehof van 21 maart 2000. (Arrest 2000-03-21. (pt. B.3.1; B.4.1; B.5.1)).

Hierop werd een klacht ingediend bij het Europese Hof in Straatsburg, maar deze werd in september 2002 niet-ontvankelijk verklaard (Willy Fautré. 2003. p.8).

Andere groepen zouden gelijkaardige procedures hebben opgestart, maar na het falen van Antroposofische Vereniging hebben deze hun klachten laten vallen, behalve de kerk van Scientology. "*In november 2001 dienden zij een klacht in tegen de Belgische Staat bij het Bestuurlijke Hof naar aanleiding van de Parlementaire Onderzoekscommissie voor sekten van 1997.*" (Willy Fautré. 2003. p.8).

Het lijkt me frappant dat juist een rapport dat handelt over mensenrechten geen ruimte laat voor de mogelijkheid dat zo'n centrum de functie zou kunnen vervullen juist die mensenrechten te waarborgen. Dit is dan ook exemplarisch voor de kritiek die Barker geeft op HRGs (Human Right Groups), met name dat deze enerzijds weinig afweten over de sekten of nieuwe religieuze bewegingen en dat ze zich anderzijds eenzijdig inzetten ter verdediging van de godsdienstvrijheid in plaats van bijvoorbeeld op schendingen van mensenrechten te duiden die binnen religies of nieuwe religieuze bewegingen plaatsvinden (Eileen Barker. 2002. p.8).

---

⁶¹ "*B.2.1. [...] De verzoekende partijen houden in het eerste onderdeel in substantie vol dat de voormelde bepalingen geschonden zijn omdat een officieel orgaan wordt ingesteld dat ermee belast is preventief te bepalen of bepaalde verenigingen schadelijke sektarische organisaties zijn, terwijl onwettige activiteiten enkel a posteriori mogen worden bestraft door de gerechtelijke macht. In het tweede onderdeel houden zij in substantie vol dat de voormelde bepalingen zijn geschonden omdat enkel groeperingen met een levensbeschouwelijk of godsdienstig doel of die zich als dusdanig voordoen door de bestreden wet worden beoogd, terwijl andere groeperingen die zich eveneens aan schadelijke onwettige activiteiten overgeven enkel a posteriori kunnen worden gecontroleerd.*"

(Arrest nr.31/2000 van het Arbitragehof van 21 maart 2000)

In de typologie van Cult-Watching Groups van Eileen Barker zou het IACSSO best omschreven kunnen worden als een ROG (Research Oriented Group). Op basis van onderzoek moet namelijk informatie verschaffen. Het centrum verschilt van organisaties als AWARE in die mate dat het niet per se opgericht is om sekten uit een negatief daglicht te halen, maar juist op de gevaren ervan te wijzen.

Vrijheid van Religie in België

Zonder de ganse grondwet te willen samenvatten, zou ik toch willen duiden dat de artikels 11, 19, 20, 21, 24, 25, 29, 32 en 181 uit de Belgische grondwet in deze discussie van belang kunnen zijn.

Toch is het belangrijk de situatie in België te beschrijven, België kent namelijk geen volledige, maar een eerder betrekkelijke scheiding tussen kerk en staat. Hier staat het systeem van erkenning van religies centraal. Wanneer een groepering wil erkend worden als religie, moet deze een aanvraag indienen bij het Ministerie van Justitie, die daarop een onderzoek instelt. Op basis hiervan kent het parlement de erkende status dan uiteindelijk toe (Willy Fautré. 2003. p.3). Bij deze erkenning wordt normaal gezien rekening gehouden met vijf criteria, alvorens te beslissen een religieuze groep wel of niet te erkennen. *"de religie dient een structuur te hebben, een voldoende aantal leden te hebben, in het land aanwezig te zijn voor een geruime tijdsperiode, een sociale waarde te bieden aan de mensen [en] zich te houden aan de wetten van het land en de openbare orde te respecteren."* (Willy Fautré. 2003. p.3). Momenteel zijn er zo'n 6 erkende religies in België: het Rooms-katholicisme, Protestantisme, Judaïsme, Anglicanisme, Islam en de Orthodoxie en 1 erkende levensbeschouwelijke beweging: de Vrijzinnigheid. Deze erkende religies worden gefinancierd door de Staat. Volgens artikel 181 in de grondwet heeft een erkende eredienst dan recht op financiëring.

Deze financiëring van erkende religies, samen met het bestaan van het IACSSO en de 'administratieve coördinatiecel' wordt door door Fautré 'geïstitutionaliseerde religieuze discriminatie' genoemd (Willy Fautré. 2003. p.7).

Onlangs werd Scientology de erkenning als eredienst in België geweigerd. Minister Laurette Onkelinx weigerde en gaf daarvoor twee redenen. Enerzijds loopt er nog en gerechtelijk onderzoek tegen de organisatie in verband met fraude en oplichting, anderzijds

staat ze op de lijst van sektarische organisaties. In het artikel van 'De Tijd' staat dat Myriam Zonnekeyn van Scientology België benadrukte dat er geen officiële aanvraag werd ingediend. In het artikel van 'De Morgen' staat dat er druk zou zijn uitgeoefend vanuit het buitenland, aldus het kabinet van Onkelinx (De Tijd. 2005-07-20; De Morgen. 2005-07-20).

Internationale Kritiek

In Oktober 1998 was er een ontmoeting tussen leden van de 'US Department of State' met leden van de Belgische regering in Washington, waarin deze erop werden gewezen dat de Verenigde Staten haar bezorgdheid uitdrukte in verband met de verplichtingen aangaande religieuze vrijheid in het kader van OSCE. Daarop volgden nog enkele ontmoetingen waar de 'US Department of State' gelijkaardige bezorgdheden uitdrukte.

Op de OSCE vergadering in Warschau, 1998, had de Amerikaanse delegatie kritiek op de groeiende intolerantie tegenover nieuwe religieuze bewegingen in België (U.S. Department of State. Report on International Religious Freedom 1999: Belgium. (Section III: U.S. Government Policy))

Op de OSCE vergadering in 1999 gebeurde dat weer: *"The U.S. delegate asked what steps Belgium would take to ensure that the Government's "anti-sect" organizations do not become vehicles for promoting prejudice and stereotypes. In response, the Government stated that it had an open dialog with sects, and that this dialog takes place both in public and behind closed doors."* (U.S. Department of State. Report on International Religious Freedom 2000: Belgium. (Section III: U.S. Government Policy)). Ook de Amerikaanse ambassade bediscussieerde dit onderwerp met onder andere functionarissen van het Ministerie van Justitie, van Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en met leden van het Parlement. Daarnaast regelde de Amerikaanse ambassade ook ontmoetingen met de 6 erkende religies, *"as well as with groups such as the Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints, Jehovah's Witnesses, and the Church of Scientology."* (U.S. Department of State Report on International Religious Freedom 2000: Belgium. (Section III: U.S. Government Policy)).

In Oktober 2000 vond een ontmoeting plaats tussen het IACSSO en een leidinggevend ambtenaar van de 'Office of International Religious Freedom' van het Amerikaanse State Department; *"Helaas was deze ontmoeting uiteindelijk weinig openhartig maar duidelijk."* Er vond eveneens in Oktober 2000 een ontmoeting plaats tussen het IACSSO en de Amerikaanse ambassade, deze was *"oprecht en openhartig"* (IACSSO. Verslag 1999-2000. p.16)

Ook in 2002 vonden ook ontmoetingen plaats tussen de directeur van het IACSSO en de Amerikaanse ambassade, die de activiteiten van het centrum van dichtbij volgden (U.S. Department of State. Report on International Religious Freedom 2002: Belgium. (Section IV. U.S. Government Policy)).

In Juli 2003 gaf de 'International Helsinki Federation for Human Rights' een rapport uit waarin stond dat België geen effectieve maatregelen had ondernomen om de vijandigheid en discriminatie tegenover sekten tegen te gaan. De regering antwoorde daarop dat er nog geen officiële klachten waren ingediend. In 2004 drukte de 'US Department of State' haar bezorgheid uit tegenover de behandeling van de kerk van Scientology (U.S. Department of State. Report on International Religious Freedom 2004: Belgium. (Section II. Status of Religious Freedom)).

IV.2.3. Frankrijk

Bibliografie:

- DERICQUEBOURG, RÉGIS. ‘From the MILS to the MIVILUDES: France's "Sect" Policy Since the Fall of the Socialist Government’. (A paper presented at the CESNUR 2003 Conference: ‘Religion and Democracy: An Exchange of Experiences between East and West’. Vilnius, Lithuania. Preliminary version. Do not reproduce or quote without the consent of the author. April 9-12 2003)
- FAUTRÉ, WILLY. ‘Cult Controversies in France’. (A paper presented at CESNUR 99 conference, Bryn Athyn, Pennsylvania. Human Rights Without Frontiers. June 3, 1999. Preliminary version. Permission to quote.)
- INTROVIGNE, MASSIMO. ‘"Patriotism is the Last Refuge of a Scoundrel": The 2000 Report of the French Mission to Fight Cults’.
- INTROVIGNE, MASSIMO. ‘France Approves Anti-Cult Law on May 30, 2001. Seven Things You Can Do Immediately About the French Law: A Manifesto’.
- INTROVIGNE, MASSIMO. ‘Dark Shadows: The Crisis of the French Anticult Mission (MILS) and Its Report 2000’.
- INTROVIGNE, MASSIMO. ‘An Open Letter to M. Raymond Forni, Speaker of the French National Assembly’. Turin (Italy), September 29, 2001
- INTROVIGNE, MASSIMO. ‘Why France?: Historical and Ideological roots in the French anti-cult scare’. (A paper presented at The 2001 Conference in London)
- PALMER, SUSAN. ‘France’s Anti-Sect War: Voices From the Trenches (NRMs’ Strategic Responses to Persecution)’. (A paper presented at CESNUR 2002: ‘Minority Religions, Social Change, and Freedom of Conscience’. Salt Lake City and Provo (Utah). Preliminary version, June 20-23, 2002. Permission needed to quote.)
- PALMER, SUSAN. ‘"No sects, please - we're French"’. ("Montreal Gazette", September 04, 2001).
- WRIGHT, STUART A. ‘No Good Sects in France: Social and Political Implications of the Picard Law’. (A paper presented at CESNUR 2002: ‘Minority Religions, Social Change, and Freedom of Conscience’. Salt Lake City and Provo (Utah). June 20-23, 2002. Preliminary version. Permission to quote.)

In Frankrijk werden reeds twee parlementaire onderzoekscommissies naar sekten gevoerd. In 1985 werd het rapport 'Les Sectes en France. Expression de la Liberté morale ou facteurs de manipulations?' gepubliceerd, opgesteld door Alain Vivien, het telde 137 pagina's en werd reeds in 1983 overhandigd aan de eerste minister (dit wordt het 'Vivien rapport' genoemd). De opdracht bestond erin "*de problemen te bestuderen die gerezen zijn door de ontwikkeling van de godsdienstige en pseudo-godsdienstige sekten, teneinde maatregelen voor te stellen om de vrijheid van vereniging binnen die sekten te garanderen en tevens de fundamentele vrijheden van het individu te vrijwaren.*" (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II) p.104). Hieraan werkten 12 verschillende ministeries mee en het verslag inventariseerde zo'n 116 verenigingen.

Zo'n tien jaar later werd er opnieuw een gelijkaardige onderzoekscommissie ingesteld om de inlichtingen en voorstellen van het rapport Vivien te actualiseren. Daarin wordt vastgesteld dat "*het sekteverschijnsel de jongste tien jaar een gevaarlijke uitbreiding gekend heeft.*" (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II) p.105). Het verslag van deze onderzoekscommissie werd ingediend eind 1995, was getiteld 'Rapport Fait au nom de la Commission d'enquete sur les sectes', telde zo'n 126 pagina's en bevatte een lijst met 172 sekten, die voorwerp werd van hevige kritiek. De commissie werd voorgezeten door Alain Gest, en Jacques Guyard werd als rapporteur aangesteld (dit wordt het 'Gest/Guyard of kortweg Guyard rapport' genoemd).

Dit rapport maakte onder andere voorstellen om een interministerieel informatiecentrum op te zetten om informatie te verzamelen en deze kennis te verspreiden aan het grote publiek, alsook in scholen. Er werd ook voorgesteld een publieke informatie-campagne op te zetten en de training van mensen die met de sektenproblematiek in aanraking komen aan te passen.

In 1998 werd MILS ('Mission Interministérielle de Lutte contre les Sectes') opgericht, met Alain Vivien, die het rapport uit 1983 verzorgde, als voorzitter. Deze werd opgezet ter vervanging van 'l'Observatoire Interministériel sur les sectes' dat in 1996 werd opgericht. Stuart Wright analyseert deze organisatie aan de hand van haar neergeschreven statuten in het artikel 'No Good Sects in France: Social and Political Implications of the Picard Law'. Op 18 juni 2003 nam Alain Vivien ontslag van MILS, dat toen werd ontbonden (Regis Dericquebourg. 2003. p.2; Massimo Introvigne. 1998b. p.5)).

Met een decreet, gedateerd 28 November 2002, werd MIVILUDES opgericht ('Mission Interministérielle de Vigilance et de Lutte contre les Dérives Sectaires'). De naamsverandering duidt aan dat nu niet meer tegen sekten zelf gevochten wordt, maar tegen bepaalde afwijkingen van sekten. Dit moest sekten de zekerheid geven dat men begaan was met vrijheid van religie (Regis Dericquebourg. 2003. p.4).

Ondertussen werd er op 30 mei 2000 een controversiële wet gestemd 'Prevention and Repression of Sect Movements', ook gekend onder de naam 'Picard-wet'. Controversieel omdat deze volgens bepaalde auteurs de vrijheid van religie zou schaden (Introvigne, Wright, Dericquebourg, ...). Heel kort houdt die in dat een organisatie kan ontbonden worden wanneer de activiteiten hiervan (1) mentale of fysieke afhankelijkheid als effect of doel hebben, (2) mensenrechten en vrijheden schenden, (3) in gevallen waar de organisatie of haar leiders reeds zijn veroordeeld voor verschillende misdaden. De gedwongen ontbinding van de organisatie geldt dan voor 5 jaar en na een 2e schending van deze wet kan de organisatie volledig verboden worden. In artikels 10 en 11 van deze wet wordt 'mentale manipulatie' als een misdaad gedefinieerd die beboet kan worden tot 500.000 franse frank en een gevangenisstraf van 5 jaar (Stuart Wright. 2002. pp3-4). Onder andere het verslag van het Europees Parlement uit 2002 over de situatie van de grondrechten in de Europese Unie van Joke Swiebel heeft hier kritiek op (Joke Swiebel. 2002. p.38).

De negativiteit rond het sektendebat in Frankrijk wordt door verscheidene auteurs (Massimo Introvigne, Regis Dericquebourg, Daniele Hervieu-Leger, Stuart Wright, Susan Palmer, etc.) herleidt tot 3 factoren. Deze worden onder andere in het artikel van Massimo Introvigne 'Why France?: Historical and Ideological roots in the French anti-cult scare' uiteengezet. Daarin bespreekt hij het boek van Daniele Hervieu-Leger 'La Religion en miettes ou la question des sects', waarin zij de vraag stelt waarom de regering in Frankrijk een anti-sekten kruistocht promoot en waarom dit in andere landen niet gebeurt. Daar geeft ze drie argumenten voor.

Ten eerste bezit Frankrijk een unieke anti-religieuze traditie waarin religieuze overtuigingen als incompatibel worden gezien met individuele autonomie en redelijkheid. Deze traditie zou teruggaan op een wet uit 1905 die de scheiding tussen kerk en staat regelt en een gelijkaardig systeem van erkenning van religies invoert zoals in België (een erkende vereniging heet dan een 'association culturelle' en heeft bijvoorbeeld recht op aalmoezeners in andere het leger en ziekenhuizen) (Regis Dericquebourg. 2003. p.2). Hierin zou de notie van

'laïcité active' centraal staan. Introvigne maakt de vergelijking met de Italiaanse en Amerikaanse politiek waarin het zich affiliëren met een godsdienst door politici als positief wordt gezien, terwijl dit in Frankrijk eerder tegenovergesteld is. *"Indeed, he [Introvigne] added, "MILS can only be understood within the framework of French century-old aggressive secular humanism grounded in the French Revolution itself" (Introvigne, 2000)-a conclusion that suggests the conservative Catholic orientation of the CESNUR organization."* (Stephen Kent. 2001. (pt.6.2) p.6).

Het tweede argument wordt gevormd doordat de ACM (anticult movement) als voornaamste informatiebron wordt gezien en gebruikt. Tegen dit argument valt dan ook gelijkaardige kritiek te uiten zoals deze in Deel II omtrent het gebruik van getuigenissen van ex-leden en huidige leden; brainwashing-hypothese, enz. Een argument dat Introvigne hier bij toevoegt is dat academici in Frankrijk de overheid niet durven te bekritisieren, omdat ze werken in een staatsuniversiteit en deze dus hun werkgever is. Op die manier wordt er geen tegengewicht gegeven aan de negatieve berichtgeving in de media en de ACM-beweging, die als officiële informatiebron worden gezien. Het is in deze context dat men de felle kritieken in het boek 'Pour en finir avec les sectes' uitgegeven door CESNUR, moet plaatsen.

Het laatste argument wordt gevormd door een 'anti-amerikanisme' dat inherent zou zijn aan de Franse cultuur (Stuart Wright. 2002; Massimo Introvigne. 2001. p.2; Regis Dericquebourg. 2003). Dit laatste argument, het anti-amerikanisme, wordt meestal geïllustreerd aan de hand van bepaalde uitspraken die leden van het MILS deden tegenover de kritiek die hun organisatie ontving vanuit het US Department of State en de OSCE, *"wat zij beschouwen als een typische aanval van het Amerikaanse imperialisme op één van de hoekstenen van de Franse republiek, met name de laïciteit."* (Luc De Droogh. 2002. pP43-44.).

Twee weken na de OSCE vergadering uit 1999 waar sterke kritiek werd geuit tegenover Frankrijk (onder andere door Introvigne), ontving MILS een delegatie van de Amerikaanse Ambassade. Toen MILS achtergrondinformatie opzocht over deze delegatie zouden deze tot de conclusie gekomen zijn dat iemand uit die delegatie banden had met Scientology. De voorzitter van MILS, Alain Vivien, zou geweigerd hebben te antwoorden tegenover iemand van die delegatie wat een kleine diplomatieke rel uitlokte (Stephen Kent. 2001. (pt.6.1) p.5).

In deze vergadering reageerde de secretaris van MILS, Denis Barthélemy, op een kritiek die uit een OSCE-vergadering, *"that "religious liberty" and "freedom of belief" are two different concepts, and that they may indeed conflict. "Religious liberty" (a "collective*

liberty" for churches and movements) may be limited for the sake of "freedom of belief", the "individual liberty" of thinking and believing without "constraints" external to the individual conscience." (Massimo Introvigne. 2001. p.3).

"French officials asserted that their country's balance between, on the one hand, freedom of conscience and, on the other hand, public order provided far greater religious protections than did the American model (which only emphasized conscience issues [Mission Interministérielle de Lutte contra les Sectes, 2000b: 8-9]). With this assertion as background, the French report specifically challenged the authority of the Department of State to make pronouncements about the nature of various organizations operating in France."
(Stephen Kent. 2001. (pt.6.2) p.6)

Hieruit blijkt dus dat vrijheid van religie in Frankrijk anders wordt geconcipieerd dan in de Verenigde Staten.

Net zoals in België, startte de Antroposofische Vereniging in 2000 een rechtszaak, dit maal omdat ze op de sektenlijst vermeld stonden. *"in March 2000 they won an court judgement of 20,000 francs and an additional 90,000 francs in damages."* (Stephen Kent. 2001. (pt.8) p.7)

IV.2.4. Duitsland

Bibliografie Sc in Duitsland

- 'Enquete-Kommission "Sogenannte Sekten und Psychogruppen"', 1998.
- INTROVIGNE, MASSIMO. 'Debating New Religions : the German Discussion in International Perspective'. Marburg, Alte Universität (Lahntor), March 27-29 1997.
- KENT, STEPHEN A. 'The French and German Versus American Debate Over 'New Religions', Scientology, and Human Rights.+ a response from the Church of Scientology.' p1-11;
- SCHÖN, BRIGITTE. 'Framing effects in the coverage of Scientology versus Germany: Some thoughts on the role of press and scholars.' pp1-8.

Op 9 mei 1996 werd door de Duitse Bundestag de onderzoekscommissie of 'Enquete Kommission: Sogenannte Sekten und Psychogruppen' opgericht. Deze werd *"belast met het onderzoek naar de oorsprong en de verspreiding van die organisaties, hun doelstellingen en hun praktijken, alsook naar de verschillende gevaren en mogelijke bronnen van conflict waarvan zij aan de basis kunnen liggen."* (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). pp107-108). In 1998 werd het verslag hiervan uitgebracht.

In dit rapport wordt twijfel geuit over enkele zaken zoals de definitie van sekte en over brainwashing. Het raadt echter strenge maatregelen aan waar het Scientology betreft. Scientology wordt eerder gezien als een politieke en subversieve dan een religieuze organisatie. *"(10) [...] the Enquete Commission singled out Scientology as requiring monitoring by the Federal Office for the Protection of the Constitution."* (Stephen A. Kent. 2002. (pt.10) p.5; (Enquete Kommission. 1998. pp170-173, p.291)).

Ook dit rapport werd voorwerp van sterke kritiek door godsdienstsociologen en *"by legal scholars for a trend towards an increased administrative and police control of any and all religious associations."* (Massimo Introvigne. 1998b. (II.3) p.8). Er werd aanbevolen dat Scientology onder toezicht moest staan van de 'Federal Office for the Protection of the Constitution

In Duitsland is Scientology zowat het zwarte schaap, Anson Shupe noemt het 'le bête noir'; *"in the German "cult wars" there is a particularly virulent antipathy toward the Church*

of Scientology (more so than to any other NRM) which in our view defies simple explanation."
(Anson Shupe and Susan E. Darnell. 2001. p.30)

Verschillende auteurs geven daar verschillende verklaringen voor. Stephen Kent beargumenteert dat organisaties zoals het RPF, met name revalidatiekampen, specifiek gevoelig liggen bij de Duitse bevolking. *"With Germany's unique experiences with both National Socialism and Communism, it is unthinkable that responsible officials would facilitate the operation of a totalitarian organization that throws its members into forced labour and re-indoctrination programs."* (Stephen A. Kent. 1999a. p.11). Daarnaast vergelijkt Scientology de Duitse regering met nazi's en fascistten en wordt de 'strijd' tegen Scientology afgebeeld als een vorm van jodenhaat., wat op zich ook een gevoelige kwestie is. In het boekje 'What America Needs to Know About Discrimination in Germany' uit 1997, gepubliceerd door CSI, wordt namelijk enkel dit perspectief aangenomen en blijken de opgesomde discriminaties en intoleranties overdreven en uit de context gerukt (Brigitte Schön. 2001. p.4; Anson Shupe and Susan E. Darnell. 2001. p.31).

Brigitte Schön analyseerde het 'frame' dat werd aangenomen en maakte een vergelijking tussen de Amerikaanse en Duitse pers. De Amerikaanse pers nam in het berichten over de controverse van Scientology in Duitsland het frame van religieuze discriminatie aan, de Duitse pers berichtte over Scientology als een duistere, politiek en commerciële onderneming (Brigitte Schön. 2001. p.7). Het frame van nazisme dat door Scientology gebruikt wordt ligt gevoeliger bij de Duitse dan bij de Amerikaanse bevolking, pers en politici (Brigitte Schön. 2001. p.4).

Irving Hexham geeft ook verscheidene argumenten waarom de kwestie in Duitsland 'gevoeliger' is. Enerzijds zouden de 'cult experts' in Duitsland voornamelijk vertrouwen op theologen in de discussie over sekten en de informatie die erover wordt verspreid. De argumenten zouden voornamelijk theologische argumenten zijn, die niet sociologisch onderbouwd/becommentarieerd worden (Irving Hexham. 1998. p.2). Ten tweede is Duitsland een gedecentraliseerd land. *"Scientology has been put under considerable pressure by different agencies of government at different levels."* (Irving Hexham. 1998. p.2). Het scientologische perspectief, dat eerder Amerikaans is, zou weinig begrip kunnen opbrengen voor een dergelijke staatsvorm. Ten derde hebben bepaalde nieuwrechtse politieke bewegingen nauwe banden met nieuwe religieuze bewegingen. Deze zouden religie gebruiken om het fascisme nieuw leven in te blazen (Irving Hexham. 1998. p.4).

Er is een hevige discussie over wat de 'sektenfilter' wordt genoemd, hierin verklaren (potentiële) werknemers dat ze geen banden hebben met Scientology (Stephen Kent. 2001. (pt5.2) p.4; Anson Shupe and Susan E. Darnell. 2001. p.31). In de Duitse staat Bavaria moet sinds 1 November 1996 een contract worden getekend *"in certain cases declaring that they were not followers of the Scientological teachings," claiming, "public offices run the risk of being infiltrated when entertaining business contracts with Scientology"* (Stephen Kent. 2001. (pt.5.2) p.4)

Stephen Kent wijst erop dat de kritiek van Amerikaanse kant tenminste gedeeltelijk onterecht is, want ook zij hebben een dergelijke filter voor regeringsambtenaren, genaamd de 'US Subversives Filter'. Daarin wordt gesteld dat een persoon geen functie als regeringsambtenaar mag aanvaarden of houden wanneer deze de omverwerping van de regering steunt of lid is van een organisatie waarvan hij weet dat deze de regering wil omverwerpen. Daarnaast wordt gespecificeerd dat een werknemer *"can be investigated, and possibly suspended, terminated or legally charged, for "[e] stablishing or continuing a sympathetic association with a saboteur, spy, traitor, seditionist, anarchist, or revolutionist, or with any espionage or other secret agent or representative of a foreign nation, or any representative of a foreign nation whose interests may be inimical to the interests of the United States" (U.S. Code, Sec.8. [3])."* (Stephen Kent. 2001. (pt.5.3). p.5)

Een gerelateerde controverse deed zich voor in Duitsland omtrent bepaalde software in Microsoft Windows 2000. Daarin werd een bepaald stuk software Executive, die defragmentatie van de harde schijf voor zich neemt, voorwerp van kritiek. *"Their concern was that Scientologists (who, like him, presumably were involved in product design) could have placed a secret code in the program that would have allowed the organization to enter the software while it was defragmenting and read the disk or hard drive's contents. These fears were grounded in Scientology's history of espionage activities against government targets around the world."* (Stephen Kent. 2001. (pt5.2) p.4).

De open brief aan kanselier Kohl had ook enige invloed in verband met de kritieken uit de Verenigde Staten tegenover Duitsland. Daarin speelde Scientology-beroemdheden een belangrijke rol, namelijk in de OSCE vergadering van 1997 (infra: 'IV.2: Scientology in de USA)

"(15) In summary, as American government officials seemed to side with Scientology, German officials became convinced that their counterparts in the United States simply did not understand the nature of the organization that they were supporting. [...] Along these lines, the Americans did not seem to appreciate the requirements placed upon German politicians by their country's constitution and law, which requires a "militant" protection of "the 'free democratic basic order'." (Stephen A. Kent. 2002. (pt.15) p.7)

Deze militante bescherming van de vrije, democratische orde vindt zijn vorm in de 'Bundesamt für Verfassungsschutz' (Federal Office for the Protection of the Constitution), deze ziet toe, op een pro-actieve manier, *"that a group like Nazism will never again gain political ascendancy."* (Stephen Kent. 2001. (pt.3) p.3). Maar omdat dit er van dit instituut geen Amerikaanse versie bestaat, wordt dit door Amerikanen eerder als een bedreiging dan een verzekering gezien van de vrije, democratische orde.

Belangrijk hierin is dat Scientology in Duitsland niet als een religie wordt gezien maar eerder als een politieke (anti-democratische en totalitaire) en commerciële onderneming.

IV.2.5. Europa

Bibliografie: Sc in Europa:

-INTROVIGNE, MASSIMO (1998). "Brainwashing": career of a myth in the United States and Europe. (Paper delivered at the Cesnur-remid conference held in Marburg, Germany)

-INTROVIGNE, MASSIMO. 'Religious Liberty in Western Europe'. (A Presentation by Dr Massimo Introvigne to the Commission on Security and Cooperation in Europe and the House International Relations Committee - Washington DC July 30, 1998)

-KENT, STEPHEN A. 'The French and German Versus American Debate Over 'New Religions', Scientology, and Human Rights.'

-SEIPLE, ROBERT A. "Discrimination on the Basis of Religion and Belief in Western Europe". (Testimony of Robert A. Seiple before the House International Relations Committee U.S. House of Representatives June 14, 2000).

-TORFS, RIK. 'Sekten, godsdienstvrijheid en de staat. De buigzaamheid van het Europese model'. p69-81.

-PARMLY, MICHAEL E. 'Religious Liberty in Transatlantic Perspective'. (U.S. Acting Assistant Secretary of State for Democracy, Human Rights, and Labor Remarks at the Institute for Religion and Public Policy's Conference on "Transatlantic Conversations on Religious Coexistence" Washington, DC April 26, 2001).

Ook op het Europese niveau zijn enkele rapporten opgesteld en resoluties aangenomen betreffende sekten. Enerzijds is er het Europees Parlement, dat valt te onderscheiden van de Europese Raad. De Europese Raad overkoepelt namelijk heel wat meer lidstaten dan het Europees Parlement. De 'Europese Commissie voor de Rechten van de Mens' en het 'Europees Hof voor de Rechten van de Mens' doen soms ook uitspraken omtrent vrijheid van religie, en soms betreft dit minderheidsreligies, nieuwe religieuze bewegingen of sekten.

Het Europees Parlement deed een onderzoek naar de sektenproblematiek in 1982-1984 met het 'Cottrell rapport', in 1996 werd een nieuwe resolutie aangenomen, en in 1997 stelde Maria Berger een rapport op. De Europese Raad stelde in 1991-1992 een rapport op, met John Hunt als rapporteur; en dit rapport werd opnieuw onder de loep genomen en aangepast in

1997-1999 door Adrian Nastase. In wat volgt geef ik een overzicht van deze rapporten omtrent sekten van het Europees Parlement en de Europese Raad.

IV.2.5.1. 1982-1984. Europees Parlement: Richard Cottrell

Op 9 maart en 13 april 1982 werden bij het Europees Parlement twee voorstellen van resolutie ingediend bij de commissie voor Jeugd, Cultuur, Opvoeding, Voorlichting en Sport en Richard Cottrell werd als rapporteur aangesteld. Het verslag werd op 23 maart 1984 ingediend. Het voorstel van resolutie werd met enkele vormwijzigingen aangenomen op 22 mei 1984 (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). p.101)

IV.2.5.2. 1991-1992. Raad van Europa. John Hunt.

In 1991 werd Sir John Hunt aangesteld als rapporteur om, op verzoek van het Europees Parlement (het Cottrell rapport uit 1984), aandacht te besteden aan de sektenproblematiek. Het verslag van dit onderzoek (Doc. nr. 6535) van 29 november 1991 leidde tot een amendement en advies van de Commissie voor Cultuur en Opvoeding, deze werden op 5 februari 1992 aangenomen als 'Aanbeveling 1178 (1992)' (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). p.103).

In deze aanbeveling wordt onder andere gesteld dat er nood is aan educationele en legislatieve maatregelen. Enerzijds moet het schoolcurriculum aangevuld worden met informatie over traditionele en nieuwe religies (John Hunt. 1992. (Aanbeveling 1178. pt. I)), anderzijds moet er meer informatie verspreid worden naar het publiek toe, en moeten onafhankelijke instituties worden opgericht om deze informatie te verzamelen en te verspreiden (John Hunt. 1992. (Aanbeveling 1178. pt. II)). Daarnaast wordt ook de aanbeveling gemaakt tot een wetgeving omtrent de rechtspersoonlijkheid van 'behoorlijk geregistreerde sekten' (John Hunt. 1992. (Aanbeveling 1178. pt. III)), een striktere bescherming van kinderen en minderjarigen (John Hunt. 1992. (Aanbeveling 1178. pt. IV, V)) en een sociale bescherming van de door sekten tewerkgestelde personen (John Hunt. 1992. (Aanbeveling 1178. pt. VI)).

IV.2.5.3. 1996. Europees Parlement.

Naar aanleiding van enkel tragedies zoals die van de Orde van de Zonnetempel, de Branch Davidians in Waco en de Aoum-sekte in Japan, werd tijdens de vergadering van 29 februari 1996 een nieuwe resolutie aangenomen die, in het licht van godsdienstvrijheid, oproept tot waakzaamheid omtrent sekten en aanbeveelt dat rechterlijke, politionele en informationele instanties nauwer moeten samenwerken omtrent deze problematiek (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). p.103).

IV.2.5.4. 1997. Het Europees Parlement. 'Report on cults in the European Union'. Maria Berger.

In 1997 werd door het 'Committee on Civil Liberties and Internal Affairs' van het Europees Parlement een verzoek ingediend om een verslag te maken over sekten in de Europese Unie; Maria Berger werd aangesteld als rapporteur van het verslag 'Report on cults in the European Union'. Dit rapport werd niet aanvaard "*by a strange coalition of anti-cultists (regarding it as too soft) and religious liberty activists (questioning the usefulness of these reports in general)*" en teruggezonden op Juli 1998 (Massimo Introvigne. 1998b (pt.II.5) p.18; Stephen Kent. 2001. (pt.2) p.2).

Er werd gesteld dat de resoluties uit 1984 (Cottrell) en (29 februari) 1996 niet werden opgevolgd (Maria Berger. 1997. (pt.B)). Dit rapport stelde dat specifieke wettelijke maatregelen omtrent sekten ongepast zou zijn en het bestaande wettenarsenaal zou moeten voldoen (Maria Berger. 1997. (pt.6)); dat er onderzocht moet worden of consumenten bescherming nodig hebben tegen misbruik wanneer het commerciële diensten betreft die sekten in de 'psychologische markt' aanbieden (Maria Berger. 1997. (pt.7)); dat er, naast de voorgestelde maatregelen, geen nood en rechtvaardiging is om het beleid in Europa aangaande sekten aan te passen of dat er een speciaal Europees agentschap zou moeten worden opgericht (Maria Berger. 1997. (pt.12)).

Specifiek in verband met Scientology werd gesteld dat de beschuldiging van politieke infiltratie niet als bedreigend kan worden gezien, "*The strategies described seem extremely*

amateurish and not at all threatening in the face of a firmly established constitutional democracy." (Maria Berger. 1997. (pt.B.)).⁶²

IV.2.5.5. 1997-1999. Raad van Europa. 'Illegal Activities of Sects in Europe'. Adrian Nastase.

13 Juni 1997 werd Adrian Nastase aangesteld, om het vorige rapport van de Europese Raad, met name dit van van John Hunt, te actualiseren. 2 jaar later werd het verslag, mits enkele amendementen aangenomen op 22 Juni 1999. Hierin wordt 'Aanbeveling 1178 (1992)' van John Hunt herroepen omdat nieuwe wettelijke initiatieven omtrent sekten niet wenselijk zouden zijn en wordt een nieuwe aanbeveling opgesteld, met name 'Aanbeveling 1412 (1999)' (Adrian Nastase. 1999. (pt.1)).

In dit rapport worden onder andere aanbevelingen gegeven waar nodig regionale of nationale informatiecentra op te zetten (Adrian Nastase. 1999. (pt.10.i; pt.11.i)), en tegelijkertijd ook organisaties die slachtofferhulp bieden aan ex-leden en familie aan te moedigen (Adrian Nastase. 1999. (pt.10.iv)); een overkoepelend Europees informatiecentra op te richten (Adrian Nastase. 1999. (pt.11.ii)); informatie over NRMs in schoolcurricula in te voeren (Adrian Nastase. 1999. (pt.10.ii)); harde stappen te nemen tegen discriminatie en tolerantie en een open dialoog te promoten (Adrian Nastase. 1999. (pt.10.vi)). Bovendien mag er geen onderscheid gemaakt worden tussen sekten en religies⁶³, noch mag er een onderscheid gemaakt worden tussen overtuigingen⁶⁴ omdat dit een schending van de neutraliteit zou inhouden (Adrian Nastase. 1999. (pt.II.C)).

---

⁶² Stephen Kent geeft enkele voorbeelden van dergelijke infiltratie en ook spionage waarvoor de kerk reeds is veroordeeld in het artikel 'The French and German Versus American Debate Over 'New Religions', Scientology, and Human Rights'. In 1992 in Toronto Canada; in 1995 in Griekenland; in 1990 in Denemarken en in 1990 in Frankrijk. (Stephen Kent. 2001. (pt.5.2). p.4).

⁶³ (Adrian Nastase. 1999. (II.C.6)) *"if the state enters into the debate by trying to demonstrate that the group in question is not a religion, it fails in its duty to maintain neutrality and participates directly in a spiritual or religious controversy."*

⁶⁴ (Adrian Nastase. 1999. (II.C.10)) *"Under Article 9 of the ECHR, states are prohibited from distinguishing between different beliefs and from creating a scale of beliefs, which is, in our view, unacceptable. Merely making such a distinction would constitute a disproportionate violation of the freedom guaranteed by Article 9 of the ECHR, because the very basis of this freedom is the absence of distinction between beliefs, which explains the states duty to maintain neutrality."*

Daarnaast wordt erop gewezen dat deze schending van het neutraliteitsbeginsel in feite een 'val' vormt voor de overheid, aangezien sommige groepen proberen aan te tonen dat hun overtuigingen een religie vormen en op die manier zelfs illegale daden kunnen verantwoorden. In de voetnoot hierbij staat vermeld dat deze specifieke tactiek onder andere door Scientology en ook Melton en Introvigne wordt gebruikt.⁶⁵

"Either they have to accept that the belief concerned is not a religion and are accused of violating religious freedom and of persecuting the group concerned. Or alternatively, they consider that the beliefs of the group effectively constitute a religion, and the latter takes advantage of state recognition to justify all its actions, even illegal ones. In both cases, the state authorities take part in a religious controversy and therefore fail in their duty to observe neutrality, under the terms of Article 9 of the ECHR."

(Adrian Nastase. 1999. (II.C.11))

Deze val moet dan ook ontweken worden door geen onderscheid te maken tussen overtuigingen of religies.

In 2002 kaartte een ander rapport van het Europees Parlement, dit van Joke Swiebel, dat er onder andere in België en Frankrijk *"in meer of mindere mate sprake is van intolerantie ten opzichte van en discriminatie van personen die behoren tot"* niet-erkende religieuze groeperingen en erkende religies die minder aanhangers hebben dan traditionele religies. (Joke Swiebel. 2002. p.37). Daarbij wordt de vraag gesteld of een actieve en intensieve informatiecampagne 'tegen sekten' de godsdienstvrijheid aantast.

---

⁶⁵ (Adrian Nastase. 1999. (voetnoot 2)) *"On the use of this false argument by or against "sects", see in particular C. ERHEL and R de la BAUME (ed), Le procès de l'Eglise de Scientology, Paris 1997; M. INTROVIGNE and J. GORDON MELTON (ed), Pour en finir avec les sectes Le débat sur le rapport de la Commission parlementaire, Turin, 1997."*

IV.2.5.6. Kritiek

Het is duidelijk dat Massimo Introvigne deze denkfout maakt wanneer hij stelt dat de enige manier om een religie te discrimineren (alsof dat een doel op zich zou zijn), bestaat in het beargumenteren dat deze niet religieus is.⁶⁶

Verder van belang om te vermelden op dit Europese niveau is dat op 30 Juni 1994 het overkoepelende FECRIS werd opgericht (Fédération Européenne des Centres de Recherche et d'Information sur le Sectarisme), deze groepering brengt een aantal Europese sekteobservatoria samen (Duquesne en Willems. 1997. (Deel II). pp133-134).

Massimo Introvigne ziet het bestaan van FECRIS als een van de grootste problemen: *"A primary cause of concern is the public sponsorship in these countries of private anti-cult movements. It is abundantly clear that these movements are responsible for spreading misleading and often simply false information about religious minorities, and an intolerant worldview."* (Massimo Introvigne. 1998b. (pt.IV.2) p.22). Hij stelt bovendien dat de ACM (anti-cult movement) institutionele steun krijgt in West-Europa⁶⁷ omdat deze het brainwashing-model succesvol geïntroduceerd hebben in media en politiek, die op hun beurt niet op de hoogte zouden zijn dat dit model in de Verenigde Staten gediscredeerd is. Zijn voornaamste kritiek daarbij is dat deze ACM verouderde en inadequate informatie zou verspreiden (Massimo Introvigne. 1998b. pp3-4)).

Volgens Shupe en Darnell zijn de NRM controverses in Europa gecompliceerder dan in de Verenigde Staten of Canada, juist omwille van die Europese niveau. Daarnaast concluderen ze dat het Europees Parlement *"has not shown itself terribly concerned with the religious liberties issues."* (Anson Shupe and Susan E. Darnell. 2001. p.5, p.6).

---

⁶⁶ *"Since in Western Europe religious liberty is recognized as a value and constitutionally protected (including by international treaties and declarations), the only way to discriminate a religious minority is to argue that it is not religious at all."*

(Massimo Introvigne. 1999. p.2)

⁶⁷ In een ander artikel gebruikt hij de term 'greenlisting': *"In most European countries anti-cultists are not blacklisted but greenlisted (to use a term referring to money). They have access to almost unlimited sources of institutional support."* (Massimo Introvigne. 1998c. p.2)

J. Gordon Melton ziet dit heel eenvoudig en herleidt dit tot *"a continent-wide revival of efforts to reverse the spread of new religions. Standing behind these sentiments is an intense resistance to the growing religious pluralism now generally observable in all the European nations."* (Anson Shupe and Susan E. Darnell. 2001. p.28).

De bezorgdheid van sommige Europese landen omtrent dit fenomeen wordt dus door vele auteurs geïnterpreteerd als en herleidt tot een gevecht tegen religieus pluralisme, en bijgevolg tegen een Amerikaanse visie op godsdienstvrijheid, alsof dit een doel op zich zou zijn.

Een Europees standpunt is niet echt eenduidig en moeilijk te vergelijken. Ten eerste verschillende België, Duitsland en Frankrijk enigszins in hun aanpak van het sektenprobleem en valt dit dus moeilijk te extrapoleren naar één Europees standpunt. Op Europees niveau moet men bovendien het onderscheid tussen de Europese Raad en het Europees Parlement in rekening brengen. De Europese Raad telt bijvoorbeeld heel wat meer lidstaten dan de Europese Unie en heeft een eerder adviserende dan een besturende functie. Daarnaast hebben deze Europese instituties de macht om druk uit te oefenen tegenover hun lidstaten en kunnen deze bijvoorbeeld dwingen de wetten te laten aanpassen. (Stephen Kent. 2001. (pt.11.6) p.11).

Ter verduidelijking zou ik de visie van Rik Torfs even willen samenvatten. Deze maakt in het artikel 'Sekten, godsdienstvrijheid en de staat: De buigzaamheid van het Europese model' een vergelijking tussen het sektendebat in de Verenigde Staten en Europa. Hij stelt zich de vraag of het 'Europees model' *"naast een aantal negatieve kenmerken die tot angstige reacties leiden, ook positieve elementen in petto heeft met het oog op een constructieve behandeling van het sektenvraagstuk."* (Rik Torfs. 2002. p.71).

Torfs maakt een onderscheid tussen niveau A en niveau B. Het basisniveau A *"is het niveau waarop het beginsel der godsdienstvrijheid, zowel individueel als collectief, in de praktijk wordt omgezet."* Europa kent nu niet alleen niveau A, maar ook niveau B, *"dat van de relaties tussen staat en kerken."* Niveau B is slechts legitiem indien niveau A voldoende is gewaarborgd, ze bestaat namelijk uit een soort van 'voorkeursbehandeling', die in de Verenigde Staten volstrekt onaanvaardbaar zou zijn. Er wordt namelijk gesteld dat bepaalde vormen van ongelijkheid aanvaardbaar zijn, zolang Niveau A voldoende wordt gegarandeerd.

Specifiek in verband met België stelt Torfs een soort van 'intermediaire erkenningscommissie' voor waar religieuze bewegingen staatssteun kunnen ontvangen wanneer ze de 'democratische spelregels' accepteren (Rik Torfs. 2002. p.72-82).

Een groot verschil tussen het Amerikaanse en Europese model is dus dat in het Amerikaanse model voornamelijk de nadruk komt te liggen op een garanderen van religieus pluralisme, waar de godsdienstvrijheid wordt opgevat als een individueel recht. Het financieel ondersteunen van bepaalde religies, wat door Torfs wordt aangeduid als niveau B, is ondenkbaar in het Amerikaanse model, omdat dit op ongelijke behandeling en aldus religieuze discriminatie als gevolg heeft. "*The U.S. Constitution prohibits any official, government-subsidized religious denomination at either the federal or state levels.*" De Noord-Amerikaanse religieuze cultuur stelt dan ook meer een 'open marktplaats' voor, waar religies met elkaar kunnen concurreren (Anson Shupe and Susan E. Darnell. 2001. p.3).

Hoewel, ook hier moet men enkele relativeringen aanbrengen, bijvoorbeeld de financiële ondersteuning van 'faith-based initiatives' (infra: IV.2: Scientology in de USA).

De financiële ondersteuning, en betrekkelijke scheiding van bepaalde religies en overheid in sommige Europese landen, wordt door sommige auteurs gezien als een reden dat nieuwe religieuze bewegingen onderwerp vormen van onderzoekscommissies. "*the close relationships between certain religious denominations and governments mean that NRMs often confront state investigatory commissions, legal entanglements, and lack of concerns for religious liberties that their American counterparts do not. European governments (often with the blessings of their sanctioned church elites) are much less reticent to interrogate, restrict, and intervene against NRMs.*" (Anson Shupe and Susan E. Darnell. 2001. p.4).

Torfs beargumenteert dat het enig verdedigbare criterium voor financiering van religies het aantal gelovigen is (Rik Torfs. 2002. p.74). Koen Raes beargumenteert dat, omdat het systeem van erkenning en financiering van religies voornamelijk de katholieke kerk bevoordeelt, en als zo'n herverdeling wordt verantwoord als garandering voor de levensbeschouwelijke pluraliteit, dergelijke financiering voornamelijk aan minderheidsgodsdiensten zou moeten gericht zijn (Koen Raes. 1993. p.90). Daarenboven worden georganiseerde geloofsgemeenschappen bevoordeeld ten opzichte van ongeorganiseerde gelovigen, omdat deze sowieso niet in aanmerking komen voor financiering (Koen Raes. 1993; p.91).

Sommige Europeanen menen dan weer dat het Amerikaanse model een obstakel vormt om het sektenprobleem aan te pakken. *"To some in Europe the First Amendment to the United States Constitution is regarded as an impediment to be overcome before that nation can definitively address the "cult problem" (a position undoubtedly repugnant to American civil libertarians)." (Anson Shupe and Susan E. Darnell. 2001. p.18).*

En terug vormt hier Stephen Kent een van de enigste kritische stemmen tegenover de beschuldiging dat Europa het niet zo nauw zou nemen met religieuze vrijheid en aldus nieuwe religieuze bewegingen discrimineert. Ook hij duidt op het verschil tussen het Amerikaanse en Europese perspectief in deze materie: *"The model of tolerance, however, that the Evangelicals and the State Department advanced was an especially American one (see Sullivan, 1999), which assumed (if not demanded) laissez-faire attitudes by governments even as the religious groups themselves often resembled American business enterprises." (Stephen Kent. 2001. (pt.11.3) p.10).* De vernietiging van CAN, het akkoord met de IRS, en de verhalen van religieuze discriminatie van Scientology plaatsen deze discussie enkel en alleen in het licht van religieuze vrijheid (infra: 'IV.2: Scientology in de USA').

Dus hoewel veel kritiek kwam uit Amerika, en ook de academische kant deze kritiek grotendeels ondersteunde, kunnen enkele relativeringen worden aangebracht. *"Consequently, poorly informed officials cannot view the reactions to Scientology by French and German officials outside of a narrow, mythologized context of American religious freedom issues. They are unable to realize that international opposition to Scientology in Europe may not represent violations of religious human rights but instead may signify efforts to protect citizens from an organization whose alleged human rights violations against its own members appear to be systematic and routine." (Stephen Kent. 2001. (pt.11.9) p.11)*

Daar komt bij kijken dat de verslagen van de 'US Department of State' en die van de OSCE voornamelijk vertrouwen op informatie van CESNUR of HRWF, die zoals aangetoond in 'II.5' een specifieke visie op deze problematiek hebben, en wetenschap en ideologie vermengen, terwijl ze geen aandacht besteden aan eventueel negatieve en schadelijke aspecten van nieuwe religieuze bewegingen. Met andere woorden werden de informatiebronnen waarop deze rapporten steunen niet getrianguleerd, ook al omdat een van

de grootste kritische opponent in dit debat, (old)CAN, geen stem meer had in dit debat daar ze overgenomen werd door Scientology.

In de meeste parlementaire rapporten worden de aanbevelingen gemaakt of een onafhankelijk informatie en onderzoekscentrum op te zetten, of reeds bestaande sekteobservatoria te ondersteunen. In het Nastase rapport worden bijvoorbeeld beide aanbevelingen gemaakt. Plaats dit tegenover het Amerikaanse verhaal, waar het grootste sekteobservatorium CAN voor de rechtbank wordt gedaagd en overgenomen wordt door Scientology, en alweer kom je uit op een sterk contrast. Daarbij komt kijken dat de IRS Scientology vrijstelde van belastingen wat als gevolg had dat discriminaties tegenover deze beweging nu voorwerp van studie werden voor de 'US Department of State'. De situatie in Europa verschilt daar aanzienlijk van, met bijvoorbeeld het bestaan van FECRIS, of centra zoals MILS/MIVILUDES of IACSSO.

DEEL V: Conclusies

Het thema 'conflict en polarisatie' was een sleutelwoord doorheen deze verhandeling. Dit had niet als doel de tegenstellingen te versterken, integendeel het doel was eerder dat een verkenning van deze thematiek enerzijds verduidelijking zou scheppen in het waarom en hoe van die polarisering en anderzijds als doel had er zelf geen slachtoffer van te worden door hier juist actief aandacht aan te besteden.

Een bijkomende manier waarop verduidelijking werd geschapen, bestond in de selectiviteit, omlijning en afbakening van onderzoeksthema's. De discussie werd toegelicht en toegepast op één enkele groepering, met name Scientology; en op de situatie in de Verenigde Staten, België, Frankrijk, Duitsland en het Europese niveau.

De these werd gesteld dat het politieke aspect een belangrijke motor vormde in deze polarisering. Uit Deel II bleek dat het sektendebat niet alleen een academisch, maar ook een politiek en juridisch debat is en dat deze niet los staan van elkaar.

Polarisatie

De auteurs die nieuwe religieuze bewegingen en meer specifiek Scientology verdedigen doen dit in de meeste gevallen vanuit de waarde van godsdienstvrijheid en vanuit de kritiek die geleverd wordt op de ACM (anti-cult movement). Het zich inzetten voor religieuze tolerantie en non-discriminatie valt best te verdedigen, maar wordt iets complexer en moeilijker te rechtvaardigen wanneer tegelijk de controversiële en schadelijke aspecten van deze organisatie helemaal niet ter discussie worden gesteld. De kritiek dit het Belgische rapport geeft op 'de groep godsdienstsociologen' en de 'theoretici' die hun onderzoek op dergelijke manier voeren, blijft dan ook geldig. Hun analyses van het fenomeen vertellen weinig tot niets over controversiële en twijfelachtige aspecten aan deze bewegingen en kunnen dan ook moeilijk geïntegreerd worden in de opdracht van het onderzoek waarvoor deze (en andere) onderzoekscommissie(s) werd(en) ingesteld.

CESNUR vormt hier een mooi voorbeeld van: hoewel wordt toegegeven dat er aspecten kunnen zijn aan NRBs (nieuwe religieuze bewegingen) die niet te verdedigen en te rechtvaardigen zijn, en deze aldus niet genegeerd mogen worden, doet deze dat toch doordat ze éézijdig kritiek levert op de ACM, zonder dat dit gebeurt voor enkele twijfelachtige aspecten aan deze NRBs zelf. Het sektendebat wordt bijgevolg afgedaan als een morele paniek. Ook AWARE kan men min of meer in dit rijtje plaatsen, daar de onderzoeken die

door deze organisatie worden gevoerd als voornaamste doel hebben NRBs uit een negatief daglicht te halen, zodat dat een degelijk objectief, neutraal en kritisch onderzoek onmogelijk wordt en bijgevolg twijfelachtige aspecten niet aangekaart worden.

Definitie

Ook in de discussies welke definitie nu het meest van toepassing is op de organisatie Scientology als geheel, en de vraag of deze nu een religie is of niet, worden niet de controverses aangekaart waarvoor Scientology juist in de schijnwerpers komt te staan.

Het is moeilijk de ganse Scientology organisatie met één enkele definitie te omschrijven. Ze vormt een unieke mix van psychotherapeutische, filosofische, pseudo-wetenschappelijke, pseudo-medicinale, didactische, politieke, commerciële en religieuze elementen. Daaruit volgt dat het meer gepast zou zijn verschillende definities en omschrijvingen toe te passen op verschillende organisaties binnen Scientology. Zo zijn de organisaties Narconon en Criminon e.a. eerder als pseudo-wetenschappelijk, pseudo-medicinaal en psychotherapeutisch te omschrijven. Applied Scholastics en verwante organisaties zijn dan eerder didactisch van aard. Elk van deze organisaties wordt dan ook best elk naar zijn waarde geschat. Narconon, Criminon etc. naar hun medicinale en psychotherapeutische waarde. Applied Scholastics en verwante organisaties naar hun didactische waarde. Organisaties als CCHR, NCLESJ en ook EOPAHR verkondigen standpunten die in zekere zin politiek kunnen worden genoemd. Als frontgroepen doen ze zich voor als officiële instellingen en instituten die niet direct een band met Scientology aantonen.

Belangrijk is dat de commerciële elementen in veel van deze organisaties min of meer centraal staan. Of het nu 'Study Tech' (Applied Scholastics), 'Admin Tech' (WISE), spirituele 'Tech' of andere 'Tech' betreft, wat deze gemeenschappelijk hebben is dat hiervoor licenties moeten worden aangekocht en dat het geld daarvan op verschillende manieren doorstroomt naar de organisaties die hiërarchisch aan de top staan: CSI, RTC of CST. Gezien de exorbitante prijzen is er duidelijk een winstgevend element mee gemoeid. De 'LRH Tech' bestaat uit handelsmerken, dienstmerken en ook handelsgeheimen, ze wordt verkocht met winst; wat interessante en discutabele vragen oproept in verband met de vrijheid van religie.

Een dergelijke omschrijving van een handelsgeheim botst namelijk met deze van een religie, filosofie, wetenschap of psychotherapie; allen omschrijvingen die Scientology zich aanmeet, vroeger en nu. Men kan zich de vraag stellen of het wel wenselijk is dat dergelijke

zaken gepatenteerd worden en dus in feite weerhouden worden van minder kapitaalkrachtige personen. Hoe vrij is deze religie dan nog?

Media

In de discussie over media en sekten moet enerzijds rekening gehouden worden met het feit dat de berichtgeving over sekten in veel gevallen negatief is. De reden en verklaring daarvoor is echter niet enkel in het sensatiegerichte van de media te zoeken. Enkele concepten die worden aangereikt in de verklaring van dit debat zijn bijvoorbeeld de 'framing effects' van Schön en de 'negative summary events' en 'front end/back end disproportionality' van Beckford. Een bijkomende verklaring werd gevonden in de visie van Scientology op media en de omgang met kritiek en critici. Scientology blijkt zeer mediabewust te zijn en volgt de voorschriften van Hubbard hieromtrent. Daarin staan elementen en doctrines centraal die inherent verbonden zijn aan Scientology, zoals 'fair game', 'suppressieve personen en potentiële bronnen van moeilijkheden', de 'ethics-condities en -formules' en de voorschriften omtrent 'positive', 'defensive' en 'black' P.R. Het zou dus onterecht zijn de verantwoordelijkheid voor de negativiteit in de berichtgeving eenzijdig aan bevooroordeeldheid van de media zelf toe te schrijven. Dit levert bovendien een antwoord op de vraag in hoeverre Scientology zelf verantwoordelijk is voor dit conflict.

Sekteobservatoria

CWGs (cult-watching groups) of 'sekteobservatoria' kunnen hun eigen politieke waarde en invloed niet over het hoofd zien. Organisaties als CESNUR en HRWF nemen bijvoorbeeld een centrale plaats in in het internationale debat omtrent sekten en laten hun invloed gelden via onder andere de rapporten van bijvoorbeeld OSCE en de 'US Department of State'. Ook de vernietiging van CAN heeft blijkbaar een invloed op het sektendebat waar het internationale kritiek betreft.

Dit opent onder andere de vraag naar de wenselijkheid en/of noodzakelijkheid van gouvernementele sekteobservatoria zoals MILS/MIVILUDES of IACSSO, en naar de vraag of men reeds bestaande organisaties dient te subsidiëren en/of te verenigen in een overkoepelende organisatie zoals FECRIS. Daarnaast is er ook de vraag welke functies een dergelijk gouvernementeel centrum wel of niet moet aanbieden. Moet deze enkel informatie geven op aanvraag, moet deze zelf haar informatie verspreiden, het publiek preventief voorlichten, moet ze zelf psychologische hulpverlening aanbieden of daarin mee samenwerken met reeds bestaande organisaties?

Ook vragen omtrent eventuele beperkingen van de bevoegdheden van dergelijke gouvernementele centra komen aan bod. Een (religieuze) overtuiging kan niet worden verboden, wat niet betekent dat in het praktiseren van die overtuiging alle aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid kan worden ontlopen.

De geschiedenis van bijvoorbeeld CAN in de Verenigde Staten toont aan dat een gouvernementeel sekteobservatorium bepaalde waarborgen zou kunnen bieden die bij niet-gouvernementele centra minder vanzelfsprekend zijn. Enerzijds heeft men dan controle op de correctheid en betrouwbaarheid van de informatie, men laat het informeren van het publiek niet over aan de ACM of sekten zelf, men kan eventueel 'deprogrammeren' aan banden leggen, anderzijds biedt een gouvernementeel centrum meer zekerheid, daar deze minder gemakkelijk voor de rechtbank kan worden gedaagd en zo failliet verklaard worden zoals dat met CAN gebeurde.

Methodologie

De argumenten die auteurs zoals Kent, Beit-Hallahmi e.a. oproepen worden meestal niet rechtstreeks beantwoord, er worden voornamelijk eenzijdig argumenten geleverd die op een religieuze discriminatie en intolerantie duiden waar de kritiek op de ACM als bewijs en argument worden beschouwd.

Daarnaast is er wel degelijk een methodologische discussie, maar die lijkt niet meteen naar een gemakkelijke oplossing of antwoord te leiden; in plaats daarvan lijkt deze de polarisatie in de hand te werken en zo het conflict te versterken. Deze concentreert zich op de onbetrouwbaarheid van getuigenissen van leden en ex-leden, op de brainwashinghypothese, op het 'collaborationisme' in het voeren van het onderzoek en over belangenvermenging van het gebruik van academici en experts in rechtszaken. Wanneer men de verschillende getuigenissen trianguleert, blijft men in veel gevallen steken op tegenstellingen.

In een onderzoek naar Scientology moet men steeds rekening houden met enkele methodologische problemen. Enerzijds zijn scientologen onderworpen aan specifieke voorschriften bij het communiceren met onderzoekers (suppressieve persoon, potentiële bron van moeilijkheden en 'fair game' doctrine, het contract 'Non-Disclosure Bond and Release'), wat ethische bezwaren kan oproepen bij het gebruik van getuigenissen van huidige leden in een onderzoek. Bijgevolg moet de onderzoeker deze getuigenissen met een kritisch oog aanschouwen.

Anderzijds geldt deze richtlijn, het kritisch beschouwen van getuigenissen van huidige leden, evenzeer voor ex-leden die zich zeer kritisch uiten tegenover Scientology. Hoewel deze

groep 'apostaten' niet steeds representatief is voor alle leden die de organisatie hebben verlaten, blijken het wel in veel gevallen personen te zijn die lang in de organisatie, en veelal in hoge functies, hebben vertoefd. Dus hoewel deze groep niet kan spreken voor alle leden die de organisatie hebben verlaten en dus eveneens vanuit een kritisch standpunt moeten worden geïnterpreteerd, kunnen deze stemmen niet zomaar geminimaliseerd en genegeerd worden. Het lijkt erop dat de kritiek die tegenover getuigenissen van apostaten wordt geuit, niet in balans staat met de nodige kritiek tegenover getuigenissen van huidige leden.

De niet-religieuze oorsprong van Scientology vormt een reden waarom de transformatie naar een religie kritisch wordt bekeken. Die wordt enerzijds gezien als een strategie waardoor de organisatie zich niet hoeft open te stellen voor wetenschappelijke kritiek; anderzijds als een strategie die een zekere bescherming biedt tegen optreden vanuit de overheid.

Politiek

Het laatste deel, Deel IV, vormde dan voornamelijk een praktische verkenning van dit conflict in wat ik de politiekpraktische dimensie heb genoemd. Er werd een overzicht gemaakt van verschillende onderzoekscommissies over Scientology of waar Scientology in vermeld werd. Dit conflict werd verder verkend door de aandacht toe te spitsen op 4 specifieke landen, met name de Verenigde Staten, België, Frankrijk en Duitsland, aangevuld met een gelijkaardige verkenning op het Europese niveau. Ook de kritiek op internationaal niveau werd behandeld.

De onderzoeksthese van deze verhandeling was de vraag of er in verband met de organisatie Scientology bepaalde vrijheden in conflict komen. De voornaamste vrijheid in de context van het sektendebat is vanzelfsprekend de vrijheid van religie. Enerzijds kan afgeleid worden uit de internationale kritieken dat het Amerikaanse en Europese perspectief op het sektendebat, en inherent daaraan verbonden op de vrijheid van religie en scheiding van kerk en staat, niet helemaal met elkaar overeenstemmen. Dit kan evenzeer worden afgeleid uit de verschillende situatie van de scheiding tussen kerk en staat in de Verenigde Staten en Europa. Europa kent een eerder betrekkelijke scheiding tussen kerk en staat, waar bepaalde religies of levensbeschouwingen gesubsidieerd worden, terwijl dat in de Verenigde Staten niet het geval is. Dat deze scheiding in de Verenigde Staten niet zo absoluut is als meestal wordt gedacht, blijkt onder andere uit het plan om 'faith-based initiatives' te stimuleren. Zo'n situatie waarin

bepaalde religies gesubsidieerd worden, roept politiek-filosofische vragen op naar de verantwoording van een dergelijk beleid, naar de plaats van religies en minderheidsreligies in de samenleving, en naar mogelijke criteria voor de toekenning van deze subsidies.

In deze context van religieuze vrijheid en tolerantie is de meest voor de hand liggende vraag: 'worden scientologen gediscrimineerd?'. Belangrijk is dat de vrijheid van meningsuiting eenieder het recht toekent om een religie te bekritisieren, zelfs belachelijk te maken. In die context kunnen de talloze kritieken over Scientology niet als discriminatie worden gezien. In het artikel van Schön blijkt dat het verhaal van discriminatie dat door Scientology zelf naar voor gebracht wordt, overdreven is en buiten proportie wordt opgeblazen.

Ook de landen die hevige kritiek ontvangen over (institutionele) religieuze discriminatie en intolerantie benadrukken de plicht van de overheid om neutraal en tolerant te zijn tegenover diverse religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen. Deze landen (bijvoorbeeld België, Frankrijk en Duitsland) leggen er echter de nadruk op dat de overheid eveneens de plicht heeft op te treden waar de rechten en vrijheden van de burgers worden geschaad en maken dus een onderscheid tussen een overtuiging en het praktiseren van die overtuiging.

Een vraag die alle parlementaire onderzoekscommissies zich hebben gesteld is of het wettelijk arsenaal voldoende is om deze problematiek aan te pakken, en of nieuwe wettelijke initiatieven nodig en te verantwoorden zijn. Enkele van deze rapporten, met name dit uit Nieuw-Zeeland en Nederland, besloten dat, indien Scientology bepaalde praktijken zou aanpassen, er geen bijkomende wettelijke initiatieven nodig waren. In sommige rapporten werd de aanbeveling gedaan een wetgeving in te voeren omtrent mentale manipulatie en schade aan psychische integriteit en menselijke waardigheid. In Frankrijk werd bijvoorbeeld de 'Picard-wet' ingevoerd. Er werden verscheidene voorstellen gedaan een soort van registratiecommissie in te stellen voor de psychotherapie of voor alternatieve geneeswijzen. Andere aanbevelingen werden gedaan op het gebied van onderwijs, voorlichting en preventie; een aanpassing van (de curricula in) bepaalde opleidingen (artsen, maatschappelijke werkers, etc.). Daarnaast werden in verschillende landen vanuit de overheid informatiecentra opgericht, met name in België en Frankrijk.

In de politiek-filosofische discussie staat autonomie centraal als waarde. De vrijheidsbeginselen en -beperkingen worden voornamelijk rond deze waarde opgebouwd.

Nauw verbonden aan deze autonomie is geïnformeerde toestemming. Men kan pas een autonome, zelfstandige beslissing nemen op basis van alle beschikbare informatie, wat een belangrijk argument kan vormen voor het oprichten van een centrum dat betrouwbare informatie kan geven. Het is met andere woorden moeilijk te verantwoorden dat de overheid de keuzemogelijkheden zelf zou beperken (door bijvoorbeeld een religieuze groepering of overtuiging te verbieden), maar de overheid kan er wel in voorzien dat een beslissing wordt gemaakt op basis van volledige en betrouwbare informatie. Dat vormt dus een argument voor het oprichten van een gouvernementeel centrum, zodat de persoon zijn beslissing niet hoeft te maken op basis van informatie (of een tekort aan informatie) die bijvoorbeeld niet-gouvernementele centra of sekten zelf verspreiden; informatie die niet altijd even betrouwbaar is. Een dergelijk centrum heeft dus een preventieve, informerende functie; het recht op het houden van een bepaalde overtuiging, religieus of levensbeschouwelijk, komt daardoor niet in het gedrang.

Dit brengt ons op de discussie in verband met het internet. Scientology is hier heel actief in het verwijderen van (de toegankelijkheid van) kritische informatie: de poging 'antagonistische' informatie te verwijderen uit de nieuwsgroep alt.religion.scientology, uit de (zoekresultaten van de) zoekmachine Google en verschillende websites en discussiefora. Die discussie wordt voornamelijk gevoerd in termen van inbreuk op auteursrechten en misbruik van handelsmerken, dienstmerken en handelsgeheimen. Bij de effectiviteit van deze strategie van Scientology kunnen vraagtekens worden geplaatst, want het lijkt erop dat dit aanleiding geeft tot een soort van 'immunitetsrespons' van het internet, bijvoorbeeld in de vorm van het 'lazarus'-programma op alt.religion.scientology, de oprichting van de site 'Chilling Effects' in verband met DMCA-klachten en de betrokkenheid daarin van bijvoorbeeld 'EFF' (Electronic Frontier Foundation).

In verband met de vrijheid van religie roept de commerciële natuur van Scientology enkele vragen op. In de politiek-filosofische discussie wordt bijvoorbeeld gesteld dat de exit-optie moet gegarandeerd worden. Een persoon moet vrij zijn om de beweging te verlaten wanneer hij wil. Scientology moedigt echter aan schuldbekentenissen te tekenen of leningen aan te gaan. Wanneer de persoon nu Scientology wil verlaten komt de bijkomende last dat deze nog schulden heeft en soms een 'freeloader debt' wordt geëist, wat hem/haar enigszins kan verhinderen de beslissing te nemen deze beweging te verlaten en dus deze exit-optie niet volledig wordt gegarandeerd. In de organisatie RPF komt dit nog explicieter aan de orde, gezien personen soms fysiek weerhouden worden deze inrichting te verlaten.

Ook de vrijheid van meningsuiting kan in het gedrang komen. Een scientoloog weet dat hij niets negatiefs mag vertellen over Scientology. Enerzijds tekent deze het contract 'Non-Disclosure Bond and Release' waarin wordt gesteld dat hij \$1.000.000 zal moeten betalen per negatieve uiting. Anderzijds is er het 'GO 121669' waarin staat dat de informatie over de scientoloog (in de vorm van de verschillende 'folders' die worden bijgehouden) mag gebruikt worden om een kritische ex-scientoloog het zwijgen op te leggen. Ook hierin staan weer de 'fair game'-, SP- en PTS-doctrine centraal. Hier komt dus niet alleen de vrijheid van meningsuiting in het gedrang, maar ook de privacy van de desbetreffende persoon. Het bijhouden van de pre-clear folder, waarin de meest intieme en persoonlijke informatie nauwkeurig wordt bijgehouden, strookt bijvoorbeeld niet met de privacywetgeving. Volgens deze wetgeving moet een persoon zijn dossier(s) kunnen opvragen en moeten deze ook op zijn aanvraag vernietigd worden. Dit, samen met 'GO 121669', vormt een ernstige inbreuk op wetgeving omtrent privacy.

Daarnaast worden niet enkel scientologen als suppressieve persoon of als 'fair game' verklaard. Hier is dus sprake van schade aan derden, wat op zich een rechtvaardiging geeft voor de beperking van de vrijheid van religie. Ook met de praktijk 'disconnection', het gebod contact te verbreken met suppressieve personen, worden derden getroffen.

Naar andere kritieken zoals fraude, witwassen van geld en bijvoorbeeld oplichting, werd in deze verhandeling geen diepgaand onderzoek verricht. Het is dan ook niet mogelijk hier een conclusie aan vast te knopen. De Belgische rechtszaak tegen Scientology behandelt onder andere dergelijke beschuldigingen, maar die zaak is nog niet volledig afgesloten. De specifiek organisationele structuur van Scientology maakt dit aspect ook wat ondoorzichtig.

Tot Slot

Tot slot kan worden gesteld dat Scientology zelf ten minste gedeeltelijk verantwoordelijk is voor dit conflict en deze polarisatie. In de meeste gevallen is het zelfs mogelijk die te herleiden tot bepaalde voorschriften van Hubbard; voorschriften aangaande wat te doen met critici, met negatieve informatie, voorschriften omtrent het doel van de rechtszaak, omtrent media en 'PR', etc.

Naast deze voorschriften vormt ook de ontstaansgeschiedenis en evolutie van Scientology een gedeeltelijke verklaring voor dit conflict. De oorspronkelijke

psychotherapeutische elementen wegen nog steeds door en het pseudo-wetenschappelijke (en pseudo-psihiatrische, pseudo-medicinale) aspect daarvan botst ook vandaag nog, bijvoorbeeld waar het rehabilitatie van drugverslaafden betreft.

Dit alles maakt dat er, wanneer het Scientology betreft, wel degelijk bepaalde rechten en vrijheden in conflict zijn. Vrijheid van religie, van geweten en van meningsuiting; de privacy-, arbeids- en onderwijswetgeving, kunnen in het gedrang komen en blijken dit in het verleden al gedaan te hebben, wanneer bepaalde van deze voorschriften worden uitgevoerd. Dit geldt niet enkel voor scientologen zelf, maar ook voor niet-scientologen. Aldus kunnen deze acties niet onder de bescherming vallen die door deze en andere vrijheden wordt gegarandeerd.

Bibliografie

1. Boeken

ATAACK, JOHN. 'A Piece Of Blue Sky: Scientology, Dianetics and L. Ron Hubbard Exposed'. Uitgeverij: Lyle Stuart Books/ Carol Publishing Group. USA, 1990; Musson Book Company, Canada.¹

BAINBRIDGE, WILLIAMS S. 'The Future of Religion: Secularization, Revival and Cult Formation'. Uitgeverij: University of California Press. Berkeley, 1985.

-Chapter 12: 'Scientology: To Be Perfectly Clear'. pp263-283. (Ook in 'Sociological Analysis', 41(2), pp128-136).

BROMLEY, DAVID G. & MELTON, GORDON J. 'Cults, Religion and Violence'. Uitgeverij: Cambridge University Press. Cambridge, 2002.

-BARKER, EILEEN. 'Watching for Violence: A Comparative Analysis of the Roles of Five Types of Cult-Watching Groups'. pp123-149.

CISAR, JOSEPH. (2001) 'Lafayette' Ronald Hubbard's Policy in practice in media and public relations'. (A Thesis Submitted to the Department of Communication and Journalism and the Graduate Council in partial fulfilment of the requirements for the degree of Master of Science; Shippensburg University, Shippensburg, Pennsylvania, 2001).²

COOPER, PAULETTE. 'The Scandal of Scientology'. Uitgeverij: Tower Publications Inc. New York, 1971.³

---

¹ <<http://www.clambake.org/archive/books/apobs/>>; <<http://www.religio.de/books/ataack/contents.htm>>; <<http://www.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/ataack/index.html>>; <<http://www.instinct.org/texts/bluesky/>>; <<http://www.xs4all.nl/~johanw/CoS/APieceOfBlueSky/index.html>>

² <<http://www.xenu.net/archive/thesis/cisar-home.html>>

³ <<http://www.clambake.org/archive/books/tsos/sos.html>>; <<http://www.cs.cmu.edu/~dst/Fishman/cooper-scandal.txt>>

CORYDON, BENT & L. RON HUBBARD Jr. 'L. Ron Hubbard: Messiah or Madman?' Uitgeverij: Lyle Stuart, Secaucus. New Jersey, 1987.⁴

DENAUX, ADELBERT. 'Godsdienstsekten in Vlaanderen'. Uitgeverij: Davidsfonds. Leuven, 1982. ('Scientology-kerk'. pp108-113.).

De Verlichte Leegte: Semi-Religieuze Bewegingen onder de loep. (Studiekring Vrij Onderzoek, Brussel. 1985).

-DE DROOGH, LUC & DEGRIECK, MARIJKE. 'Het rapport van Meester Witteveen: een kritiek'. pp237-270.

DOBBELAERE, KAREL; VOYÉ, LILIANE; BILLIET, JAAK & REMY, JEAN. (red.). 'België en zijn goden. Kerken, Religieuze groeperingen en lekenbewegingen'. Cabay, Tijdschrift voor Sociologie, 1985.

EVANS, CHRISTOPHER. 'Jezus leeft en woont op Venus'. Uitgeverij: De Arbeiderspers. Amsterdam, 1973. (Oorspronkelijke titel 'Cults of Unreason'; Uitgeverij Harrap)

FICHTER, J.H. 'Alternatives to American Mainline Churches'. Uitgeverij: Rose of Sharon Press. New York, 1983;

-FLINN, F.K. 'Scientology as Technical Buddhism'. pp89-110.

GARDNER, MARTIN. 'Fads and Fallacies in the Name of Science'. Uitgeverij: Dover Publications. New York, 1957 (1st ed. 1952). (Chapter 22: 'Dianetics').⁵

GARRISON, OMAR V. 'The Hidden Story of Scientology: The first full-length presentation of the Case FOR Scientology by a Distinguished Writer who is a Non-Scientologist'. Uitgeverij: Citadel Press, New Jersey, 1974.⁶

---

⁴ <http://www.clambake.org/archive/books/mom/Messiah_or_Madman.txt> ;

<<http://www.whyairetheydead.net/misc/Factnet/CORYDON.TXT>>)

⁵ <<http://whyairetheydead.net/krasel/books/gardner/>>; <<http://www.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/gardner/>>;

⁶ <http://www.freezone.de/english/timetrack/data/Hidden_Story/>

GROSSMAN, WENDY. 'Net Wars'. Uitgeverij: New York University Press. New York, 1997.
-Chapter 6: "Copyright Terrorists".⁷

HUBBARD, L. RON. 'A Manual on de Dissemination of Material'. (1955).⁸

HUBBARD, L. RON. 'Brainwashing. A Synthesis of the Russian Textbook on Psychopolitics'.
Los Angeles, American Saint Hill Organization, (ca.) 1955).⁹

HUBBARD, L. RON. 'Dianetics: De moderne wetenschap van mentale gezondheid. Een Handboek over de Dianetische Methode'. Uitgeverij: New Era Publications. Kopenhagen, 1982 (tweede editie).

HUBBARD, L. RON. 'Scientology: Een nieuwe kijk op het leven'. (vertaling van: 'Scientology: A New slant of Life'). (Artikel: 'Het Ware verhaal van Scientology' (1964). p.11). Uitgeverij, 1997.

HUBBARD, L. RON. 'Have You Lived Before This Life?' (1977). Los Angeles: Bridge Publications. (Revision of earlier version published by Hubbard Communications Office in 1960).

HUBBARD, L. RON. 'Inleiding tot de Ethiek van Scientology'. Uitgeverij: New Era Publications International ApS. Kopenhagen, 1989. (Nieuwe aangepaste editie; Origineel uit 1968: 'Introduction to Scientology Ethics'.)

HUBBARD, L. RON. 'Manual of Justice'. (1959).¹⁰

---

⁷ <http://www.nyupress.nyu.edu/netwars/pages/chapter06/ch06_.html> ;

<<http://www.nyupress.nyu.edu/netwarslaunch.html>>

⁸ <<http://www.xs4all.nl/~tank/fishman/exhibg.html>>

⁹ <<http://whyaretheydead.net/krasel/books/brain-manual.html>>

¹⁰ <http://whyaretheydead.net/krasel/books/man_just.html>

HUBBARD, L. RON. 'Scientology: De grondbeginselen van het denken. Het basisboek voor de beginners van de theorie en praktijk van scientology'. Uitgeverij: Scientology Publications Organization. Kopenhagen, 1978 (eerste druk).

LALLEMAND, ALAIN. 'Sekten in België en Luxemburg'. Uitgeverij Epo, Berchem, 1994.

LAMONT, STEWART. 'Religion Inc.: the Church of Scientology'. Uitgeverij: Harrap Ltd. London, 1986.¹¹

MALKO, GEORGE. 'Scientology: The Now Religion'. Uitgeverij: Dell/Delacorte Press. New York, 1970.¹²

MERKS, K. W. & BECK H.L. (red.) 'Religious Pluralisme. Dynamiet of Dynamiek?' Uitgeverij: Ambo, Amsterdam, 1997.

-VERMEULEN, BEN. 'Religieus pluralisme als uitdaging aan de rechtsorde. De plaats van vrijheid van godsdienst in de levensbeschouwelijk-neutrale staat'. pp57-76.

MILLER, RUSSELL. 'Bare-Faced Messiah: The True Story of L. Ron Hubbard'. Uitgeverij: Henry Holt. New York, 1988.¹³

MORELLI, ANNE. 'Open brief aan de sekte van de sektetegenstanders'. Uitgeverij EPO. 1997.

PINXTEN, RIK (red.) 'Geef aan de keizer: omtrent religie en politiek'. Uitgeverij Kritak, Leuven, 1993.

-RAES, KOEN. 'De ethische grondslagen van de neutrale lekenstaat en van het levensbeschouwelijk pluralisme'. pp85-100.

---

¹¹ <<http://www.clambake.org/archive/books/relinc/relinc.txt>>; <<http://www.netcom.com/~seekon/lamont.html>>; <<http://members.chello.nl/mgormez/books/lamont/lamont.htm>>

¹² <<http://www.whyaheydead.net/misc/Factnet/MALKO.TXT>>; <<http://members.ams.chello.nl/mgormez/books/malko/malko.htm>>

¹³ <<http://www.clambake.org/archive/books/bfm/bfmconte.htm>>; <<http://www.discord.org/~lippard/bfm/>>; <<http://www-2.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/miller/bfmconte.htm>>; <<http://www.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/miller/bfmconte.htm>>; <<http://www.xs4all.nl/~johanw/CoS/BFM/index.html>>

-MORTIER, FREDDY. 'De moraal als scheidsrechter tussen geloof en lekenstaat'. pp127-136.

ROLPH, C.H. 'Believe What You Like: What happened between the Scientologists and the National Association for Mental Health'. Uitgeverij: Andre Deutsch Limited, London, 1973.¹⁴

SHUPE ANSON (ed.). 'Wolves Within the Fold'. Uitgeverij: Rutgers University Press. New Brunswick, NJ, 1998.

-LANGDON, STEPHEN. 'How the Problem of Malfeasance Gets Overlooked in Studies of New Religions: An Examination of the AWARE Study of the Church Universal and Triumphant'. pp191-211

WALLIS, ROY. 'The Road to Total Freedom: A sociological analysis of scientology'. Uitgeverij: Columbia University Press, New York. Year: 1977.¹⁵

WILSON, BRYAN & CRESSWELL, JAMIE (eds). 'New Religious Movements: Challenge and Response'. Uitgeverij: Routledge. London, 1999.

-BARKER, EILEEN. 'New Religious Movements: their incidence and significance'. pp15-33.

-BRADNEY, ANTHONY. 'New Religious Movements: the legal dimension'. pp81-100.

-BECKFORD, JAMES A. 'The mass media and New Religious Movements'. pp103-120.

-MELTON, GORDON J. 'Anti-cultists in the United States: an historical perspective'. pp213-234.

-CHRYSSIDES, GEORGE D. 'Britain's anti-cult movement'. pp257-273.

WILSON, BRYAN. 'The Social Dimensions of Sectarianism: Sects and New Religious Movements in Contemporary Society'. Uitgeverij: Clarendon Press. Oxford, 1992. (Chapter 13: 'Scientology: A Secularized Religion'. pp268-288).

WINTER, JOSEPH. 'A Doctor's Report on Dianetics: Theory and Therapy'. Uitgeverij: Julian Press/Crown Publishing Group. New York, 1987. (1951).¹⁶

---

¹⁴ <<http://www.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/rolph/>>

¹⁵ <<http://whyaretheydead.net/krasel/books/wallis/>> ; <<http://www-2.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/wallis/>>

WITTEVEEN, TOBIAS ANDREAS MARIA. ‘Overheid en nieuwe religieuze bewegingen’. (Proefschrift ter verkrijging van het doctoraat in de rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te Groningen). (Tweede Kamer der Staten-Generaal; Vergaderjaar 1983-1984, 16635, nr.4.) (Rapport van de subcommissie sekten van de vaste Tweede Kamer Commissie voor de volksgezondheid). Uitgeverij: s’ Gravenhage. Den Haag, 1984.

-Hoofdstuk 3.7. Scientology Kerk. pp120-160.¹⁷

ZABLOCKI, BENJAMIN & ROBBINS, THOMAS (editors). ‘Misunderstanding Cults: Searching for Objectivity in a Controversial Field’. Uitgeverij: University of Toronto Press. Toronto, 2001.

-ZABLOCKI, BENJAMIN & ROBBINS, THOMAS. ‘Introduction: Finding a Middle Ground in a Polarized Scholarly Arena’. pp3-34.

-BEIT-HALLAHMI, BENJAMIN. ‘Collaborationism and Research Integrity’. pp35-70.

-ROBBINS, THOMAS. ‘Balance & Fairness in Study of Alternative Religions’. pp71-98.

-LALICH, JANJA. ‘Pitfalls in the Sociological Study of Cults’. pp123-158.

-ZABLOCKI, BENJAMIN. ‘Towards a Demystified and Disinterested Scientific Theory of Brainwashing’. pp159-214.

-ANTHONY, DICK. ‘Tactical Ambiguity and Brainwashing Formulations: Science or Pseudo Science’. pp215-319.

-BROMLEY, DAVID. ‘A Tale of Two Theories: Brainwashing and Conversion as Competing Political Narratives’. pp318-348.

-KENT, STEPHEN. ‘Brainwashing Programs in The Family/ Children of God and Scientology’. pp349-378.

-DAWSON, LORNE L. ‘Raising Lazarus : A Methodological Critique of Stephen Kent’s Revival of the Brainwashing Model’. pp379-400.

-KENT, STEPHEN. ‘Compelling Evidence: A Rejoinder to Lorne Dawson’s Chapter’. pp401-414.

ZARETSKY, IRVING I. & LEONE, MARK P. (eds.). ‘Religious Movements in Contemporary America’. Uitgeverij: Princeton University Press. Princeton, New Jersey, 1974.

---

¹⁶ <<http://www.xenu.net/archive/fifties/e510000.htm>>

¹⁷ <http://www.xs4all.nl/~kspaink/cos/essays/tk84_rapport.html>

-WHITEHEAD, HARRIET. 'Reasonably Fantastic: Some Perspectives on Scientology, Science Fiction and Occultism'. pp547-587.

ZELLNER, WILLIAM W. & PETROWSKY, MARC. 'Sects, Cults, and Spiritual Communities: A Sociological Analysis'. Uitgeverij: Greenwood Press. Westport, CT, 1998.

-BROMLEY, DAVID G. & BRACEY, MITCHELL L. JR. (Chapter 8) 'The Church of Scientology: A Quasi-Religion'. pp141-156.

2. Tijdschriften en Artikels:

Ethiek en Maatschappij. Jaargang 5, nr. 1. (1^e trimester, mei 2002). 'Thema: Sekten en de overheid'. Uitgeverij: Academia Press Wetenschappelijke Uitgeverij.

-DENAUX, ADELBERT. 'De houding van de belgische autoriteiten tegenover nieuwe religieuze bewegingen'. pp6-19.

-DE MEULDER, STANS. 'Het sektendebat en de definatorische problematiek'. pp20-30.

-PINXTEN, RIK. 'Sekte, religie en godsdienst. Een antropologische invalshoek'. pp31-42.

-DE DROOGH, LUC. 'Waarheid en vrijheid in conflict?'. pp43-68.

-TORFS, RIK. 'Sekten, godsdienstvrijheid en de staat. De buigzaamheid van het Europese model'. pp69-81.

Freedom. Juli 1998. Vol.30, Issue 2. 'The Great Brain Injury Scam'. (Uitgegeven door Church of Scientology).¹⁸

Journal for the Scientific Study of Religion. 35. (1). (Maart 1996).

-BALCH, ROBERT. "Review of Sex, Slander, and Salvation: Investigating the Family/Children of God".

Journal of Religion and Popular Culture (Vol.1. Spring 2002)

---

¹⁸ <<http://www.freedommag.org/english/vol30I2/pdf/vol30I2.pdf>>

-KENT, STEPHEN A. 'Hollywood's Celebrity-Lobbyists and the Clinton Administration's American Foreign Policy Toward German Scientology'.¹⁹

Marburg Journal of Religion 4. (1). (1999).

-KENT, STEPHEN A. (1999a) Scientology - Is This a Religion? pp1-11.²⁰

-FRENSCHKOWSKI, MARCO. 'L. Ron Hubbard and Scientology: an annotated bibliographical survey of primary and selected secondary literature'. pp1-24.²¹

Marburg Journal of Religion 6. (1). (2001).

-KENT, STEPHEN A. 'The French and German Versus American Debate Over 'New Religions', Scientology, and Human Rights.+ a response from the Church of Scientology.' p1-11.²²

-SCHÖN, BRIGITTE. 'Framing effects in the coverage of Scientology versus Germany: Some thoughts on the role of press and scholars.' pp1-8.²³

Marburg Journal of Religion 6. (2). (2001).

-GOODMAN, LEISA. 'A Letter from the Church of Scientology'. pp1-4.²⁴

Marburg Journal of Religion 8. (1). (September, 2003).

-BEIT-HALLAHMI, BENJAMIN. 'Scientology: Religion or racket?' pp1-45.²⁵

-KENT, STEPHEN. 'Scientology and the European Human Rights Debate: A Reply to Leisa Goodman, J. Gordon Melton, and the European Rehabilitation Project Force Study.' pp1-30.²⁶

Nova Religio 2. (1998).

---

¹⁹ <<http://www.arts.ualberta.ca/~skent/Linkedfiles/Hollywood%27s%20Celebrity-Lobbyists%20and%20the%20Clinton%20Administration.htm>>

²⁰ <<http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/journal/mjr/kent.html>>; <<http://www-2.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/kent/religion.html>>

²¹ <<http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/journal/mjr/frenschkowski.html>>

²² <<http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/journal/mjr/kent2.html>>;

<<http://www.trincoll.edu/depts/csopl/>>

²³ <<http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/journal/mjr/schoen.html>>

²⁴ <<http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/journal/mjr/goodman.html>>

²⁵ <<http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/journal/mjr/beit.html>>

²⁶ <<http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/journal/mjr/kent3.html>>

-INTROVIGNE, MASSIMO. (1998c). 'Blacklisting or Greenlisting? A European Perspective on the New Cult Wars'. pp16-23.²⁷

Psychological Newsletter (1959).

-JACK FOX, ALVIN E. DAVIS, AND B LEOVITS. 'An Experimental Investigation of Hubbard's Engram Hypothesis (Dianetics)'.²⁸

Religion 29. (n.2)

-KENT, STEPHEN A. (1999). 'The Globalization of Scientology: Influence, Control and Opposition in Transnational Markets'. p147-169.²⁹

Religious Studies and Theology 18. (2).

-KENT, STEPHEN A. (1999b). 'The creation of 'religious' Scientology'. p97-126.³⁰

Skepter 10. (2, 3). (juni en september 1997).

-DE DROOGH, LUC & SINGELENBERG, RICHARD. 'Streng en Strafbaar: België buigt zich over haar sekten'..³¹

Skepter 16. (1). (2003).

-NIENHUYTS, JAN WILLEM. 'Hubbards heldendom: Op zoek naar de eretekens'.³²

Skeptic 3 (3). (1995)

-LIPPARD, JIM & JACOBSEN, JEFF. 'Scientology v. the Internet: Free Speech & Copyright Infringement on the Information Super-Highway'. pp35-41).³³

Skeptic 6. (3). (1998)

---

²⁷ <<http://www.cesnur.org/testi/greenlist.html>>

²⁸ <<http://www.xs4all.nl/~kspaink/cos/essays/engrams.html>>;

<http://whyaretheydead.net/krasel/books/Engram_test.html>

²⁹ <<http://www.gospelcom.net/apologeticsindex/s04a13.html>>

³⁰ <<http://www.holysmoke.org/cos/kent-fake-religion.htm>>; <<http://xenu.ca/papers/creation.html>>

³¹ <<http://www.skepsis.nl/sektenrapport.html>>

³² <<http://www.skepsis.nl/hubbard.html>>

³³ <<http://www.skeptic.com/03.3.jl-ij-scientology.html>>; <<http://www.skeptic.com/03.4.news-scientology.html>>

-KENT, STEPHEN A. AND THERESA KREBS. (1998). 'When Scholars Know Sin: Alternative Religions and Their Academic Supporters'. pp36-44.³⁴

Skeptic 7. (1). (1999)

-MELTON, J. GORDON (1999). 'Mea culpa! Mea culpa! [reply to Kent]'. pp14-17.³⁵

Social Compass 49. (2).

-INTROVIGNE, MASSIMO (2002a). 'There is no place for us to go but up': New religious movements and violence'. pp213-225.³⁶

The Arizona Skeptic. vol.5, n.2. (September/Okttober 1991).

-JACOBSEN, JEFF. "Dianetics: From Out of the Blue?". pp. 1-5.³⁷

The Arizona Skeptic. vol.6, n.1. (Juli/Augustus 1992).

-JACOBSEN, JEFF. 'Science and Dianetics'. pp.1-3.³⁸

Time Magazine. (6 Mei 1991).

-BEHAR, RICHARD (1991). 'The thriving cult of greed and power'. pp52-60.³⁹

3. Artikels gepresenteerd op Conferenties:

(Voornamelijk via de site van CESNUR)

CHRYSSIDES, GEORGE D. 'Unrecognized charisma? A study and comparison of four charismatic leaders: Charles Taze Russell, Joseph Smith, L Ron Hubbard, Swami Prabhupada.' (Paper presented at the 2001 International Conference The Spiritual

---

³⁴ <<http://www.skeptictank.org/wsns.htm>>; <<http://www.gospelcom.net/apologeticsindex/c25.html>>

³⁵ <<http://www.gospelcom.net/apologeticsindex/c36.html>>

³⁶ <<http://scp.sagepub.com/cgi/reprint/49/2/213.pdf>>

³⁷ <http://www.xs4all.nl/~kspaink/cos/essays/jacobsen_blue.html>

³⁸ <http://www.xs4all.nl/~kspaink/cos/essays/jacobsen_science.html>

³⁹ <<http://www.xenu.net/archive/media/time910605.html>>

Supermarket: Religious Pluralism in the 21st Century, organised by INFORM and CESNUR (London, April 19-22, 2001)).⁴⁰

COWAN, DOUGLAS E. 'Researching Scientology: Academic Premises, Promises, and Problematics'. (A paper presented at CESNUR 2004 international conference: 'Religious Movements, Conflict, and Democracy: International Perspectives. Baylor University, Waco (Texas), June 18-20, 2004. Preliminary version (full version to be presented at the 2004 meeting of AAR in San Antonio) Permission to quote).⁴¹

DAVIS, DEREK H. 'A not so Charitable Choice: New Religious Movements and President Bush's Plan for Faith-based Social Services'. (The 2002 CESNUR International Conference: Minority Religions, Social Change, and Freedom of Conscience. Salt Lake City and Provo (Utah), June 20-23, 2002.).⁴²

DAVIS, DEREK H. 'The Church of Scientology: In Pursuit of Legal Recognition'. (A paper presented at CESNUR 2004 international conference: 'Religious Movements, Conflict, and Democracy: International Perspectives'. Baylor University, Waco (Texas), June 18-20, 2004. Preliminary version. Permission to quote).⁴³

DERICQUEBOURG, RÉGIS. 'From the MILS to the MIVILUDES: France's "Sect" Policy Since the Fall of the Socialist Government'. (A paper presented at the CESNUR 2003 Conference: 'Religion and Democracy: An Exchange of Experiences between East and West'. Vilnius, Lithuania. Preliminary version. April 9-12 2003).⁴⁴

FAUTRÉ, WILLY. (1999). 'Cult Controversies in France'. (A paper presented at CESNUR 99 conference, Bryn Athyn, Pennsylvania. Preliminary version. Permission to quote. Human Rights Without Frontiers. June 3, 1999).⁴⁵

---

⁴⁰ <<http://www.cesnur.org/2001/london2001/chryssides.htm>>

⁴¹ <http://www.cesnur.org/2004/waco_cowan.htm>

⁴² <<http://www.cesnur.org/2002/slc/davis.htm>>

⁴³ <http://www.cesnur.org/2004/waco_davis.htm>

⁴⁴ <http://www.cesnur.org/2003/vil2003_dericquebourg.htm>

⁴⁵ <http://www.cesnur.org/testi/bryn/br_fautre.htm>

HEXHAM, IRVING. (1998). 'The Role of the Anti-Cult Movement'. (delivered at the International Coalition for Religious Freedom Conference on "Religious Freedom and the New Millennium" Berlin, Germany, May 29-31, 1998).⁴⁶

INTROVIGNE, MASSIMO '"Brainwashing": career of a myth in the United States and Europe.' (Paper delivered at the Cesnur-remid conference held in Marburg, Germany. 1998).⁴⁷

INTROVIGNE, MASSIMO. (1999) 'Misinformation, Religious Minorities and Religious Pluralism'. (OSCE Vergadering, Wenen, 1999).⁴⁸

INTROVIGNE, MASSIMO. 'Of "Cultists" and "Martyrs": The Study of New Religious Movements and the Study of Suicide Terrorism in Conversation'. (A paper presented at CESNUR 2004 international conference: Religious Movements, Conflict, and Democracy: International Perspectives. Baylor University, Waco (Texas,) June 18-20, 2004. Preliminary version. Permission to quote.).⁴⁹

INTROVIGNE, MASSIMO. 'Religious Liberty in Western Europe'. (A Presentation by Dr Massimo Introvigne to the Commission on Security and Cooperation in Europe and the House International Relations Committee - Washington DC July 30, 1998).⁵⁰

INTROVIGNE, MASSIMO. 'Religious Minorities and Anti-Cult Opposition. The Italian Situation in Comparative Perspective'. (A paper presented on June 9, 2001 at the international conference Freiheit und Gleichheit von Religionen und Weltanschauungen organized by the University of Heidelberg at its Internationales Wissenschaftsforum).⁵¹

---

⁴⁶ <<http://www.religiousfreedom.com/Conference/Germany/hexham.htm>>

⁴⁷ <<http://www.cesnur.org/conferences/BrainWash.htm>>

⁴⁸ <<http://www.cesnur.org/testi/Vienna.htm>>

⁴⁹ <http://www.cesnur.org/2004/waco_introvigne.htm>

⁵⁰ <<http://www.cesnur.org/testi/Washington2.htm>>

⁵¹ <http://www.cesnur.org/2001/mi_june02.htm>

INTROVIGNE, MASSIMO. "So many evil things": anti-cult terrorism via the Internet'. (Paper presented at the annual conference of the Association for Sociology of Religion. 1999).⁵²

INTROVIGNE, MASSIMO. "There is no place for us to go but up" : New religious movements and violence'. (Paper presented at the 26th Conference of the International Society for the Sociology of Religion. 2001.)⁵³

INTROVIGNE, MASSIMO. 'Why France?: Historical and Ideological roots in the French anti-cult scare'. (A paper presented at The 2001 Conference in London)⁵⁴

MELTON, J. GORDON. 'A Contemporary Ordered Religious Community: The Sea Organization'. (A paper presented at The 2001 Conference in London: 'The Spiritual Supermarket: Religious Pluralism in the 21st Century'. April 19-22, 2001).⁵⁵

PALMER, SUSAN. 'France's Anti-Sect War: Voices From the Trenches (NRMs' Strategical Responses to Persecution)'. (A paper presented at CESNUR 2002: 'Minority Religions, Social Change, and Freedom of Conscience'. Salt Lake City and Provo (Utah). Preliminary version. June 20-23, 2002).⁵⁶

PARMLY, MICHAEL E. "Religious Liberty in Transatlantic Perspective". (U.S. Acting Assistant Secretary of State for Democracy, Human Rights, and Labor Remarks at the Institute for Religion and Public Policy's Conference on "Transatlantic Conversations on Religious Coexistence" Washington, DC April 26, 2001).⁵⁷

RICHARDSON, JAMES T. AND GINSBURG, GERALD. 'A Critique of "Brainwashing" Evidence in Light of Daubert: Science and Unpopular Religions'. (from: Helen Reece (ed.). (1998), Law and Science: Current Legal Issues, Vol. 1. Oxford University Press, pp. 265-288.). (A paper

---

⁵² <http://www.cesnur.org/testi/anticult_terror.htm>

⁵³ <http://www.cesnur.org/2001/mi_aug01.htm>

⁵⁴ <<http://www.cesnur.org/2001/london2001/introvigne.htm>>

⁵⁵ <<http://religiousmovements.lib.virginia.edu/cesnur/melton.html>>;
<<http://www.cesnur.org/2001/london2001/melton.htm>>

⁵⁶ <<http://www.cesnur.org/2002/slc/palmer.htm>>

⁵⁷ <http://www.cesnur.org/2001/fr_may02.htm>

originally prepared for presentation at Law and Science Seminar, presented by the Faculty of Laws, University College London, June 30, July 1, 1997.).⁵⁸

RIGAL-CELLARD, BERNADETTE. 'SMI : Scientology International Missions, an Immutable Model of Technological Missionary Activity'. (A paper presented at CESNUR 2004 international conference: 'Religious Movements, Conflict, and Democracy: International Perspectives'. Baylor University, Waco (Texas), June 18-20, 2004. Preliminary version,).⁵⁹

WRIGHT, STUART A. 'No Good Sects in France: Social and Political Implications of the Picard Law'. (A paper presented at CESNUR 2002: 'Minority Religions, Social Change, and Freedom of Conscience'. Salt Lake City and Provo (Utah). Preliminary version. Permission to quote. June 20-23, 2002.).⁶⁰

4. Belgische (Vlaamse) kranten en magazines

(via <www.mediargus.be> gezocht op de zoektermen 'scientology' en 'iacsso'; artikels tussen 16 maart 2003 en 23 mei 2005)

*De (Financieel Economische) Tijd. (Uitgeverij Tijd NV)

"PR Consult distantieert zich van Scientology". KOEN VB. p.9. (2004-09-15).

"Scientology infiltreert in Belgische bedrijfswereld". LARS BOVÉ. p.1. (2004-09-13).

"Mijn klanten vinden oplossingen in de leer van Scientology". LARS BOVÉ. p.7. (2004-09-13).

"De Klassieker De essays van Martin Gardner". MARC HOLTHOF. p.24. (2004-03-20).

"Acht verdachten in Scientology-onderzoek". DRIES SCHREURS. p.4. (2003-03-29).

"Onkelinx overweegt erkenning twee nieuwe erediensten". LARS BOVÉ. p.3 (2005-07-20).

*De Morgen. (Uitgeverij De Morgen NV)

"Sekten in België in volle beweging: Observatorium kreeg vragen over 533 organisaties".

PETER-JAN BOGAERT. p.8. (2005-03-17).

---

⁵⁸ <<http://www.cesnur.org/testi/daubert.htm>>

⁵⁹ <http://www.cesnur.org/2004/waco_rigal.htm>

⁶⁰ <<http://www.cesnur.org/2002/slc/wright.htm>>

"Senatoren ruziën over bestraffing sekten". MARJAN JUSTAERT. p.7. (2005-05-06).

"Scientology strijkt neer in Atjeh om slachtoffers te bekeren". KURT BOES (2005-01-12).

"Scientology legt contacten met moslimexecutieve". PETER JAN BOGAERTS. p.6. (2004-11-27).

"Chagrijnige machtswellusteling". BART STEENHAUT. p.18. (2004-08-26).

"Artikel zonder titel (Asterix)". WILFRIED EETEZONNE. p.20. (2004-03-25).

"Scientology pronkt met duur kantoorpand pal naast Europees Parlement". DOUGLAS DE CONINCK. p.1. (2003-08-18).

"Scientology-leiders in beschuldiging gesteld voor bendevoorming". p.3. (2003-03-29).

"Scientology wordt geen erkende eredienst". GORIK VAN HOLEN. p.4. (2005-07-20).

*De Gazet van Antwerpen. (De Vlijt NV)

"We geven spirituele eerste hulp". STEFAN LAENEN p.69(2004-10-25).

"Scientology niet voorbij Asterix". B p.74(2004-03-25).

"Korte berichten: Onderzoek Scientology-kerk bij parket". p.5(2003-09-18).

"Scientology in hartje Brussel". JOS VRANCKX p.5(2003-08-19).

"Leiders Belgische scientology-kerk in verdenking gesteld". p.3(2003-03-29).

*De Standaard. (Vlaamse Uitgeversmaatschappij NV)

"U-Man haalt meeste opleidingscheques binnen". p.54. (2005-01-14).

"de kleine parade: Geen audiëntie bij Chirac voor Tom Cruise". p.33. (2004-09-08).

"Klachtenlijn tegen opleidingsbedrijf U-Man". JIR p.3. (2004-04-10).

"Artikel zonder titel: Kerstessay aflevering 3: Voor het zinken de kerk uit?". p.9. (2003-12-29).

"Scientology in de Wetstraat". MARIO DANNEELS p.38. (2003-09-20).

"Vrijheid van religie in België in gevaar". p.7. (2003-07-18).

"Kort: Leiders Scientology-kerk beschuldigd". p.6. (2003-03-29).

*Het Belang van Limburg.

"Snelst groeiende beweging ter wereld". FRANK JACOBS. p.3. (2005-01-24).

"Korte berichten: Belgische leiders scientology beschuldigd van bendevoorming". Belga p.5. (2003-03-29).

*Het Laatste Nieuws. (Aurex NV)

"Scientology-sekte misbruikt overheidsgeld". DIRK COOSEMANS p.7. (2004-04-10).

"Korte berichten uit de regio Brabant: Schepen waarschuwt voor sekten". BART PIERREUX p.16. (2003-10-01).

"Scientology opent hoofdkwartier in Brusselse Wetstraat". PETER GORLE p.7. (2003-09-19).

"Scientology opent hoofdkwartier tussen de parlementairen". TOM PEETERS p.14. (2003-08-20).

"Brussels gerecht: <Leden Scientology vormen bende>". BART PIERREUX p.14. (2003-03-29).

*Het Nieuwsblad. (Vlaamse Uitgeversmaatschappij NV)

"Omstreden Scientology-kerk laat weer van zich horen". p.11. (2005-04-21).

"Ceysens opent klachtenlijn tegen opleidingsbedrijf". JIR/PDB p.3. (2004-04-10).

"Asterix tegen Scientology". p.4. (2004-03-25).

"Artikel zonder titel: Mensenrechtenrapport: Vrijheid religie in België in gevaar". p.8. (2003-07-19).

*Het Volk. (Vlaamse Uitgeversmaatschappij NV)

"Zwarte fantasie van het Grote Beest". MARC DEWINTER. p.18. (2003-03-26).

"Wereldberoemde boegbeelden moeten twijfelaars overtuigen". p.18. (2003-03-26).

*Knack. (Roularta Media Group NV)

"Therapie tussen het puin". ALEXANDER WEISSINK. p.96. (2005-02-16).

"50 sterke verhalen uit 30 jaar Trends en Knack". p.8. (2004-12-16).

"Hoop het beste, verwacht het ergste". JOËL DE CEULAER p.64. (2004-10-20).

"Killer met charme". DAVE MESTDACH p.9. (2004-09-08).

"Hollywood gelooft". p.4. (2004-05-19).

"Pro & Contra". p.17. (2004-01-07).

"Is de vrijheid van religie bedreigd?". p.16. (2003-08-06).

*Trends. (Roularta Media Group NV)

"Slechts twee klachten". G.M. p.24. (2004-05-06).

5. Buitenlandse kranten, magazines en internetjournalistiek:

-*Associated Press*. (2003-01-10). 'Church of Scientology fined by Danish court for defamation'.⁶¹

-*Chicago Tribune*. (USA). 2003-12-03. 'State pulls plug on exhibit'. JOHN CHASE.⁶²

-*Chicago Tribune*. (USA). (2003-12-09). 'Anti-psychiatry exhibit OKd'. JOHN CHASE.⁶³

-*CNET News.com*. (USA). (2003-09-08). 'Scientology loss keeps hyperlinks legal'. MATT HINES.⁶⁴

-*De Groene Amsterdammer*. (Nederland). (1997-08-13). 'Disreputable forces at work among the sect researchers at CESNUR'. LOUTER, MICHIEL (vertaling door Dr. Herman de Tollenaere).⁶⁵

-*Irish Times*. (Ierland). (2003-02-06). 'Church's purification course unsafe - expert'.⁶⁶

-*Japan Times*. (Japan). (2003-03-13). 'Copyright law for the digital age is intolerably skewed' - 'Poorly laid plans go astray'. TIM ROMERO.⁶⁷

-*Herald Sun*. (Australië). (2003-06-29). 'Power of the Google engine'. GRAEME HAMMOND.⁶⁸

-*Het Parool*. (Nederland). (2003-10-25). 'Mutiny at Dutch Scientology organization'. SLADJANA LABOVIC EN BART MIDDELBURG. (Religious NewsBlog : Item 4828).⁶⁹

-*Het Parool*, (Nederland). (2003-11-03). 'More problems for Scientology in the Netherlands'. SLADJANA LABOVIC EN BART MIDDELBURG.⁷⁰

-*Het Parool*. (Nederland). (2004-01-03). 'Scientology sabotages 'Netwerk' Broadcast'. SLADJANA LABOVIC EN BART MIDDELBURG. (Vertaling: Anton W. Hein).⁷¹

---

⁶¹ (Religious NewsBlog : Item 1885). <<http://yellowbrix.com/>>

⁶² (Religious NewsBlog : Item 5250). <<http://www.chicagotribune.com>>

⁶³ (Religious NewsBlog : Item 5345). <<http://www.chicagotribune.com>>

⁶⁴ (Religious NewsBlog : Item 4317). <<http://news.com.com>>

⁶⁵ <<http://www.kelebekler.com/cesnur/txt/lou2.htm>>

⁶⁶ (Religious NewsBlog : Item 2267). <<http://infobrix.yellowbrix.com/>>

⁶⁷ (Religious NewsBlog : Item 2280). <<http://www.japantimes.co.jp/>>

⁶⁸ (Religious NewsBlog : Item 3625). <<http://www.heraldsun.news.com.au/>>

⁶⁹ (Religious NewsBlog : Item 4828). <<http://www.parool.nl>>

⁷⁰ (Religious NewsBlog : Item 4927). <<http://www.parool.nl>>

- Het Parool.* (Nederland). (2004-01-10). 'Put the Tax Department onto Scientology'. Translation: Anton Hein.⁷²
- Lawmeme.* (2002-09-24). 'Sherman, Set the Waybackmachine for Scientology'. ERNEST MILLER..⁷³
- Linux Journal.* (2002-04-11). 'Google Begins Making DMCA Takedowns Public'. DON MARTI.⁷⁴
- Los Angeles Times.* (USA). (2004-10-30). 'Scientology Urges Defeat of Prop. 63'. EVAN HALPER AND NANCY VOGEL.⁷⁵
- Marin Independent Journal.* (USA). (2004-03-24). 'Judge denies award to Scientology group'. GARY KLIEN.⁷⁶
- Marin Independent Journal.* (USA). (2004-04-10). 'Ex-Marin man ordered to pay \$500,000 in Scientology case'. NANCY ISLES NATION.⁷⁷
- Microcontent News.* (2002-02-26). 'Google Loves Blogs: How Weblogs Influence A Billion Google Searches A Week'. JOHN HILER.⁷⁸
- Microcontent News.* (2002-03-03). 'Google Time Bomb: Will Weblogs blow up the world's favorite search engine?'. JOHN HILER.⁷⁹
- Microcontent News.* (2002-03-21). 'Church v. Google: How the Church of Scientology is forcing Google to censor its critics'. JOHN HILER.⁸⁰
- Microcontent News.* (2002-03-22). 'Church v Google, round 2: An Update on the latest Google and Scientology developments'. JOHN HILER.⁸¹
- Microcontent News.* (2002-03-26). 'Google versus Church, round 3: Scientology critics again claim Google censorship, this time through Adwords program'. JOHN HILER.⁸²

---

⁷¹ (Religious NewsBlog : Item 5490). <<http://www.parool.nl>>

⁷² (Religious NewsBlog : Item 5602). <<http://www.parool.nl>>

⁷³ (Religious NewsBlog : Item 5602). <<http://research.yale.edu/lawmeme>>

⁷⁴ <<http://www.linuxjournal.com/article/5997>>

⁷⁵ (Religious NewsBlog : Item 9173). <<http://www.latimes.com>>

⁷⁶ (Religious NewsBlog : Item 6575). <<http://www.marinij.com>>

⁷⁷ (Religious NewsBlog : Item 6663). <<http://www.marinij.com>>

⁷⁸ <<http://www.microcontentnews.com/articles/googleblogs.htm>>

⁷⁹ <<http://www.corante.com/microcontent/articles/googlebombs.shtml>>

⁸⁰ <<http://microcontentnews.com/articles/googlechurch.htm>>

⁸¹ <<http://microcontentnews.com/articles/googleupdate.htm>>

- MosNews* (Rusland). (2004-10-22). 'Scientologists Sent Packing from Beslan ? Police'.⁸³
- New Times Los Angeles*. (USA). (2001-09-27). 'Sympathy For The Devil. Tory Bezazian was a veteran Scientologist who loved going after church critics. Until she met the darkest detractor of all.'⁸⁴
- New York Daily News*. (USA). (2003-12-13). 'Bravest taking the cure; but scientology-run clinic under fire'. GREGG GITTRICH.⁸⁵
- New York Times*. (USA) (2003-10-04). 'Scientologist's Treatments Lure Firefighters' MICHELLE O'DONNELL.⁸⁶
- New York Times*. (USA). (2004-03-24). 'Court Case Poses Challenge to Scientology Tax Break'. DAVID CAY JOHNSTON.⁸⁷
- Pravda*. (Rusland). (2004-10-18). 'Sectarians inundate grieving Beslan, seek new members'.⁸⁸
- PRweb*. (USA). (2004-09-05). 'Conference results in wish to file human rights violation lawsuits'. (By Church of Scientology).⁸⁹
- Religion News Blog*. (2003-09-04). 'Scientology Loses Again'. (from statement by XS4ALL.nl).⁹⁰
- San Francisco Chronicle*. (USA). (2004-08-09). 'Google's ad rules complex, controversial'. VERNE KOPYTOFF.⁹¹
- San Francisco Chronicle*. (USA). 'L.A. schools look hard at Narconon'. NANETTE ASIMOV. (2004-06-23).⁹²
- San Francisco Chronicle*. (USA). 'Narconon banned from S.F. schools'. NANETTE ASIMOV (2004-08-25).⁹³

---

⁸² <<http://www.microcontentnews.com/articles/googleround3.htm>>

⁸³ (Religious NewsBlog : Item 9069). <<http://www.mosnews.com>>

⁸⁴ <<http://www.newtimesla.com/issues/2001-09-27/feature.html/page1.html>>

⁸⁵ (Religious NewsBlog : Item 5412). <<http://www.nydailynews.com/>>

⁸⁶ (Religious NewsBlog : Item 4692). <<http://www.nytimes.com>>

⁸⁷ (Religious NewsBlog : Item 6567). <<http://www.nytimes.com>>

⁸⁸ (Religious NewsBlog : Item 9004). <<http://english.pravda.ru>>

⁸⁹ (Religious NewsBlog : Item 8631). <<http://www.prweb.com>>

⁹⁰ (Religious NewsBlog : Item 4260). <<http://www.religionnewsblog.com>>

⁹¹ (Religious NewsBlog : Item 8270). <<http://www.sfgate.com>>

⁹² (Religious NewsBlog : Item 7629). <<http://www.sfgate.com>>

- San Francisco Chronicle*. (USA). (2004-06-09). 'Scientology link to public schools'. NANETTE ASIMOV.⁹⁴
- San Francisco Chronicle*. (USA). (2004-03-25). 'Suit pits church, former member'. DON LATTIN.⁹⁵
- St. Petersburg Times*. (USA). (2004-05-29). 'Scientists settle death suit'. ROBERT FARLEY.⁹⁶
- St. Petersburg Times*. (USA). (2004-07-18). 'Scientology's town'. ROBERT FARLEY.⁹⁷
- St. Petersburg Times*. (USA) (2004-07-19). 'Striving for mainstream, building new connections'. ROBERT FARLEY.⁹⁸
- St. Petersburg Times*. (USA). (2004-07-25). 'City by the sea'. (Editorial).⁹⁹
- St. Petersburg Times*. (USA) (2003-03-30). 'Detox center seeks wider acceptance: Narconon, a drug treatment program with Scientology backing, now wants taxpayer assistance'. ROBERT FARLEY.¹⁰⁰
- Technology Review*. (2003-02-01). 'The weakening links'.¹⁰¹
- The Advertiser*. (Australië). (2003-12-10). '\$320,000 to look for love'. SIMONNE REID.¹⁰²
- The Boston Globe*. (USA) (2004-03-05). 'Bill would curtail prescriptions for mentally ill children'. BENJAMIN GEDAN.¹⁰³
- The Independent Herald*. (New Zealand). (2003-02-05). 'Pushing pills to problem kids?'. JIM CHIPP.¹⁰⁴
- The Inquirer*. (Verenigd Koninkrijk). (2003-09-12). 'The mills of Xenu grind exceeding slow'. WENDY M. GROSSMAN.¹⁰⁵

---

⁹³ (Religious NewsBlog : Item 8495). <<http://www.sfgate.com>>

⁹⁴ (Religious NewsBlog : Item 7503). <<http://www.sfgate.com>>

⁹⁵ (Religious NewsBlog : Item 6578). <<http://www.sfgate.com>>

⁹⁶ (Religious NewsBlog : Item 7465). <<http://www.sptimes.com>>

⁹⁷ (Religious NewsBlog : Item 7898). <<http://www.sptimes.com>>

⁹⁸ (Religious NewsBlog : Item 7904). <<http://www.sptimes.com>>

⁹⁹ (Religious NewsBlog : Item 7989). <<http://www.sptimes.com>>

¹⁰⁰ (Religious NewsBlog : Item 2890). <<http://www.sptimes.com>>

¹⁰¹ (Religious NewsBlog : Item 2315). <<http://infobrix.yellowbrix.com/>>

¹⁰² (Religious NewsBlog : Item 5347). <<http://www.theadvertiser.news.com.au>>

¹⁰³ (Religious NewsBlog : Item 6321). <<http://www.boston.com>>

¹⁰⁴ (Religious NewsBlog : Item 2249). <<http://www.mytown.co.nz/>>

- The Journal News*. (USA). (2003-07-20). 'Group sees need to screen chaplains'. GARY STERN.¹⁰⁶
- The (London) Times*. (Verenigd Koninkrijk). (2002-10-01). 'Technobabble. A net gag for scientology critics'. DAVID ROWAN.¹⁰⁷
- The Star*. (Malaysia). (2003-10-19). 'Mongolia adopts new method of learning'.¹⁰⁸
- XS4ALL*. (Nederland). (2003-09-04). 'Scientology cases verdict: victory for freedom of opinion'. (Persbericht van XS4ALL).¹⁰⁹
- XS4ALL*. (Nederland). (2003-12-05). 'Scientology lodges appeal in cassation in case against Spaink and XS4ALL'.¹¹⁰
- XS4ALL*. (Nederland). (2005-07-08). 'Uitstel Uitspraak Scientology vs. XS4ALL'. (Persbericht van XS4ALL).¹¹¹
- Wired News*. (2002-03-21). 'Google Yanks Anti-Church Sites'. DECLAN MCCULLAGH.¹¹²
- 'Priority Telecom disconnects Xtended Internet over anti- Scientology website'. PAUL WOUTERS.¹¹³
- 'Swiss Company Charged by FTC with Making Unsubstantiated Health Claims'. (Federal Trade Commission, Jan. 27, 2003).¹¹⁴

---

¹⁰⁵ (Religious NewsBlog : Item 4380). <<http://www.theinquirer.net>>

¹⁰⁶ <<http://www.nyjournalnews.com/newsroom/072003/a0120chaplains.html>>

¹⁰⁷ <<http://www.timesonline.co.uk/article/0,,7-432274,00.html>>

¹⁰⁸ (Religious NewsBlog : Item 4762). <<http://www.thestar.com.my>>

¹⁰⁹ (Religious NewsBlog : Item 4313). <<http://www.xs4all.nl>>

¹¹⁰ (Religious NewsBlog : Item 5348). <<http://www.xs4all.nl>>

¹¹¹ <<http://www.xs4all.nl/nieuws/bericht.php?id=651&taal=nl&msect=Nieuws>>

¹¹² <<http://www.wired.com/news/politics/0,1283,51233,00.html>>

¹¹³ <<http://www.xtdnet.nl/paul/PriorityTelecom-Xenu.html>>

¹¹⁴ <<http://www.ftc.gov/opa/2003/01/drclark.htm>>

6. Internet:

'Annual Performance Evaluation of the City of Palo Alto's Contract with Narconon Palo Alto'. (1977). (Social and Community Services Administration) (52pp)¹¹⁵

ATAACK, JON. 'The Hubbard Intelligence Agency'.¹¹⁶

'Bescherming van grondrechten in het digitale tijdperk. Een rechtsvergelijkend onderzoek naar informatie- en communicatievrijheid en privacy in Zweden, Duitsland, Frankrijk, België, de Verenigde Staten en Canada'. (Interim-rapport in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie ten behoeve van de Commissie Grondrechten in het digitale tijdperk) (Katholieke Universiteit Brabant; Tilburg, december 1999; met medewerking van Alis Koekkoek, Paul Zoontjens, Frank Vlemminx, Gert-Jan Leenknecht, Sjaak Nouwt, Bert-Jaap Koops, Hanneke van Schooten-van der Meer, Raymond Bos.)

BROWN, JANELLE. (1998-07-15). 'A Web of Their Own.' (Salon).¹¹⁷

Digital Millennium Copyright Act. 1998.

'Deprogramming The Constructive Destruction of Belief A Manual of Technique'. (POWER, 'The Deprogramming Manual').¹¹⁸

'European Journey for Religious Freedom. Inaugurating an Annual Celebration of the Universal Declaration of Human Rights'. (1999, Church of Scientology European Human Rights and Public Affairs Office)¹¹⁹

---

¹¹⁵<<http://www.narconon-exposed.org>> Source Documents > Critical Evaluations (paloalto.htm)

¹¹⁶<http://www.xs4all.nl/~kspaink/cos/essays/ataack_ciacos.html>

¹¹⁷<<http://archive.salon.com/21st/feature/1998/07/15feature.html>>

¹¹⁸<<http://www.whyaheydead.net/misc/Factnet/DEPROG.TXT>>

¹¹⁹<<http://religiousfreedom.religiousapartheid.org/eng/pdf/journey.pdf>>

FAUTRÉ, WILLY. (2003). 'Religieuze vrijheid, onverdraagzaamheid en discriminaties in Europa. België 2002-2003'. (Human Rights Without Frontiers). 12pp.¹²⁰

'Findings of Fact regarding the Narconon-Chilocco Application For Certification by the Board of Mental Health, State of Oklahoma'. (13 December 1991)¹²¹

FISCHER, HARVEY JAY. 'Dianetic Therapy: an Experimental Evaluation'. 1953
(Submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy in the School of Education of New York University; Copyright: David Cecere, 1999).¹²²

HELDAL-LUND, ANDREAS. (2003). 'Scientology Censor Software Cracked'.¹²³ (Operation Clambake)

HOGG, DAVID. (1981). 'Critical Analysis Of The Purification Rundown'.¹²⁴

JACOBSEN, JEFF. (1992). 'The Hubbard is Bare'.¹²⁵

JACOBSEN, JEFF. (1996). 'Medical Claims within Scientology's Secret Teachings'.¹²⁶

JACOBSEN, JEFF. (2001). 'WISE as a Scientology front group'.¹²⁷

KENT, STEPHEN A. 'A Letter to Ms. Noble'. (1998-09-17)¹²⁸

---

¹²⁰ <<http://www.hrwf.net/html/2004PDF/Belgie.pdf>>

¹²¹ <<http://www.narconon-exposed.org>> Source Documents > Critical Evaluations (91report.htm)

¹²² <<http://whyaretheydead.net/krasel/books/fischer/>>; <<http://www-2.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/fischer/index.html>>

¹²³ <<http://www.xenu.net/archives/events/censorship/wordlist.html>>

¹²⁴ <<http://www.narconon-exposed.org>> Source Documents > Critical Evaluations (hogg.htm)

¹²⁵ <http://www.xs4all.nl/~kspaink/cos/essays/jacobsen_intro.html>

¹²⁶ <http://www.xs4all.nl/~kspaink/cos/essays/jacobsen_claims.html>

¹²⁷ <<http://lisatrust.bogje.nl/scientology/essays/jeff-wise.htm>>

¹²⁸ <<http://www.arts.ualberta.ca/~skent/Linkedfiles/bonniewood.htm>>

KENT, STEPHEN. (2000-01-06). 'Affidavit for the Plaintiff in "Estate of Lisa McPherson... v. Church of Scientology Flag Service Organization, Janis Johnson, Alain Kartuzinski, and David Houghton."' (Case No.:97-01235, Division H.) (January 6, 2000) (46pp).¹²⁹

KENT, STEPHEN A. (2001b). 'Lawyer Massimo whines about my fees'.¹³⁰

KENT, STEPHEN A. 'International Social Control by the Church of Scientology'. (1991).¹³¹

KENT, STEPHEN A. 'Scientology: Is This a Religion?'. (1997).¹³²

OTTMANN, MARTIN. 'Affidavit in Support of a Citizen Complaint'. Frankrijk, 2002 (februari).¹³³

'Outline For Recovery House Evaluation Narconon New Life'. (1974) (aan de 'State Department of Health', Sacramento, Californië, on 31 Oct 1974.)¹³⁴

'Report Of Follow-Up Study On Narconon And Rap Cases'. (1980). (Michigan Dept. of Corrections Program Bureau)¹³⁵

'Restoring & Safeguarding RELIGIOUS FREEDOM. How to protect your human rights in Europe'. (1999, European Human Rights and Public Affairs Office.)¹³⁶

ROBINSON, MICHAEL. (1995). 'Operating Thetan Summary and Analysis'.¹³⁷

---

¹²⁹ <<http://www.arts.ualberta.ca/~skent/Linkedfiles/mcpherson.htm>>

¹³⁰ <http://www.arts.ualberta.ca/~skent/Linkedfiles/massimo_court.htm>

¹³¹ <<http://www.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/kent/isc.html>>

¹³² <<http://www-2.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/kent/religion.html>>

¹³³ <http://www.digl-watch.com/ottmann_complaint/>

¹³⁴ <<http://www.narconon-exposed.org>> Source Documents > Critical Evaluations (74report.htm)

¹³⁵ <<http://www.narconon-exposed.org>> Source Documents > Critical Evaluations (ionia.htm)

¹³⁶ <<http://www.scientology.org/humanrights/publications/pdf/relifree.pdf>>

¹³⁷ <http://www.xs4all.nl/~kspaink/cos/essays/robinson_summary.html>

SJOQVIST, FOLKE. (1996) 'Expert advice on Narconon given to the Swedish National Board of Health and Welfare'. 26 November 1996. Vertaling door Catarina Pannell).¹³⁸

SPAINK, KARIN & HARDY, CHRISTIANE. 'Freedom of the internet, our new challenge'. (Mei 2002). For the OSCE (the Organization for Security and Co-Operation in Europe; Section FOM (Freedom of the Media))¹³⁹

(Spaink, Karin) (Vonnis: Scientology vs providers en Spaink. Kort geding 12 maart 1996).¹⁴⁰

(Spaink, Karin) 2e dagvaarding van Scientology (1 februari 1996): Kortgeding 26 februari 1996).¹⁴¹

(Spaink, Karin) (Zitting 18 Maart 2005. Verwerping van het principale cassatieberoep; MR. D. W. F. Verkade) (81pp).¹⁴²

TOURETZKY, DAVID. (2003). 'Scientology's Study Technology: The Hidden Message in L. Ron Hubbard's "Study Tech"'. (32pp)¹⁴³

TOWNSEND, ERIC. 'The Sad Tale of Scientology: A Short History 1950-1985'. Uitgeverij: Anima Publishing. Stockport, 1985.¹⁴⁴

VAN DEN HOVEN, JEROEN EN VERKERK, MARJAN. 'Ethiek en Politiek'. (1999. 7pp).

---

¹³⁸ <<http://www.narconon-exposed.org>> Source Documents > Critical Evaluations (sjoqvist.htm)

¹³⁹ <<http://www.spaink.net/english/osce-fom.pdf>>

¹⁴⁰ <<http://www.spaink.net/cos/verd1ned.html>>

¹⁴¹ <<http://www.spaink.net/cos/dag3ned.html>>

¹⁴² <<http://www.xs4all.nl/nieuws/overzicht/scientology/Verkade1.pdf>> ;

<<http://www.xs4all.nl/nieuws/overzicht/scientology/Verkade2.pdf>>

¹⁴³ <http://www.studytech.org/study_tech_print.pdf>

¹⁴⁴ <<http://www.holysmoke.org/cos/sad-tale.htm>>; <<http://www.crackpots.org/sadtaln.htm>>; <<http://www-2.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/townsend/index.html>>

WISNER, R. MICHAEL, G. MEGAN SHIELDS, SHELLEY L. BECKMANN. (1995). 'Treatment of Children with the Detoxification Method Developed by Hubbard'. (Proceedings of the American Public Health Association: National Conference; San Diego, 1995.)¹⁴⁵

WILSON, BRYAN. 'Scientology'. (1998) (vertaling Richard Singelenberg).¹⁴⁶

*via <<http://www.cesnur.org>>

(exclusief artikels die in '3.Artikels gepresenteerd op Conferenties' vermeld staan)
(verwijderen wat niet gebruikt wordt in de verhandeling + url's toevoegen.)

ANTHONY, DICK AND ROBBINS, THOMAS. (2004). 'Conversion and "Brainwashing" in New Religious Movements'. (preliminary draft; final version published in The Oxford Handbook of New Religious Movements, edited by James R. Lewis, Oxford University Press, New York 2004).¹⁴⁷

INTROVIGNE, MASSIMO. 'Religion as Claim: "Brainwashing": Career of a Myth in the United States and Europe'.¹⁴⁸

INTROVIGNE, MASSIMO. 'Cost of an Anti-Cult Affidavit by Stephen Kent: \$11,000'. Feb. 18, 2000.¹⁴⁹

INTROVIGNE, MASSIMO. 'Dark Shadows: The Crisis of the French Anticult Mission (MILS) and Its Report 2000'.¹⁵⁰

INTROVIGNE, MASSIMO. 'Debating New Religions : the German Discussion in International Perspective'. (Marburg, Alte Universität (Lahntor), March 27-29 1997).¹⁵¹

---

¹⁴⁵<<http://www.narconon-exposed.org>> Source Documents > Critical Evaluations (hogg.htm)

¹⁴⁶<<http://www.euronet.nl/~kmj/expertise/Wilson%20expertise%20inhoudsopgave.htm>>

¹⁴⁷<http://www.cesnur.org/2003/brain_conv.htm>

¹⁴⁸<<http://www.cesnur.org/conferences/BrainWash.htm>>

¹⁴⁹<<http://www.cesnur.org/testi/kent.htm>>

¹⁵⁰<http://www.cesnur.org/testi/fr2K_dic1.htm>

INTROVIGNE, MASSIMO. 'Have Gun, Will Travel: Stephen Kent's German Holiday on Thin Ice'. (1998c).¹⁵²

INTROVIGNE, MASSIMO. (1998c). '“Liar, Liar”: Brainwashing, CESNUR and APA'.¹⁵³

INTROVIGNE, MASSIMO. '“Patriotism is the Last Refuge of a Scoundrel”: The 2000 Report of the French Mission to Fight Cults'.¹⁵⁴

INTROVIGNE, MASSIMO. 'The Swiss National Council's Report on Cults (July 1, 1999): a preliminary note'.¹⁵⁵

INTROVIGNE, MASSIMO. 'Update on Stephen Kent's Expensive Affidavits: One Claims that Scientology Is a Religion, Cost of the Affidavit - \$ 21,600'.¹⁵⁶

INTROVIGNE, MASSIMO (1998a) 'Who is afraid of Religious Minorities?: The Social Construction of a Moral Panic'.¹⁵⁷

MELTON, GORDON J. 'Brainwashing and the Cults: The Rise and Fall of a Theory'. (Dr. J. Gordon Melton's Introduction to the forthcoming book *The Brainwashing Controversy: An Anthology of Essential Documents*, edited by J. Gordon Melton and Massimo Introvigne).¹⁵⁸

PENTIKÄINEN, JUHA; REDHARDT, JURGEN F.K. AND YORK, MICHAEL. (2001). 'The Church of Scientology's Rehabilitation Project Force: Background'.¹⁵⁹

---

¹⁵¹ <<http://www.cesnur.org/conferences/REMID.htm>>

¹⁵² <http://www.cesnur.org/testi/scient_kent_oct2K.htm>

¹⁵³ <http://www.cesnur.org/testi/gandow_eng.htm>

¹⁵⁴ <http://www.cesnur.org/testi/fra2000_scoundrel.htm>

¹⁵⁵ <<http://www.cesnur.org/testi/indoctrination.htm>>

¹⁵⁶ <<http://www.cesnur.org/testi/kent1.htm>>

¹⁵⁷ <<http://www.cesnur.org/testi/panic.htm>>

¹⁵⁸ <<http://www.cesnur.org/testi/melton.htm>>

¹⁵⁹ <http://www.cesnur.org/2002/scient_rpf_01.htm>

PENTIKÄINEN, JUHA; REDHARDT, JURGEN F.K. AND YORK, MICHAEL. (2001). 'The Church of Scientology's Rehabilitation Project Force: The Interviews.'¹⁶⁰

ROSEDALE, HERB; SHUPE, ANSON D. AND INTROVIGNE, MASSIMO. 'A Correspondence about "CAN, We Hardly Knew Ye"'. (Letters from Herb Rosedale, Anson D. Shupe and Massimo Introvigne). (Letter from Herbert Rosedale to Eileen Barker and Massimo Introvigne. (May 29 2001); Letter from Massimo Introvigne to Herbert Rosedale. (May 31, 2001); Letter from Anson D. Shupe to Massimo Introvigne. (June 5, 2001)).¹⁶¹

SHUPE, ANSON & DARNELL, SUSAN E. (2001). 'Agents of Discord: The North American-European Anticult Connection' (Paper at the 2001 International Conference: The Spiritual Supermarket, Religious Pluralism and Globalization in the 21st Century: The Expanding European Union and Beyond, London, England: The London School of Economics. April 21, 2001).¹⁶²

SEIPLE, ROBERT A. 'Discrimination on the Basis of Religion and Belief in Western Europe'. (Testimony of Robert A. Seiple before the House International Relations Committee U.S. House of Representatives June 14, 2000).¹⁶³

MARGARET THALER SINGER; HAROLD GOLDSTEIN; MICHAEL D. LANGONE; JESSE S. MILLER; MAURICE K. TEMERLIN; LOUIS J. WEST. 'Report of the Task Force on Deceptive and Indirect Techniques of Persuasion and Control.' (Dimpac-report).¹⁶⁴

TORFS, RIK. 'Discrimination in Employment, Immigration and Data Protection'. (Universiteit Leuven, delivered at the International Coalition for Religious Freedom Conference on "Religious Freedom and the New Millenium" Berlin, Germany, May 29-31, 1998).¹⁶⁵

---

¹⁶⁰ <http://www.cesnur.org/2002/scient_rpf_01.htm>

¹⁶¹ <http://www.cesnur.org/2001/CAN_corresp.htm>

¹⁶² <<http://www.cesnur.org/2001/CAN1.htm>>

¹⁶³ <<http://www.cesnur.org/testi/seiple.htm>>

¹⁶⁴ <<http://www.rickross.com/reference/apologist/apologist23.html>> ;

<<http://www.cesnur.org/testi/DIMPAC.htm>>

¹⁶⁵ <<http://www.religiousfreedom.com/Conference/Germany/torfs.htm>>

*via <<http://www.humanrights-germany.org/experts/index.htm>>

(Church of Scientology International - Human Rights Office > 'What Religious Scholars say about the Scientology religion'; Freedom Publishing)

BECKFORD, JAMES A. 'Scientology, Social Science and the Definition of Religion'. (1980, 4pp).

BERGLIE, PER-ARNE. 'Scientology: A Comparison with Religions of the East and West'. (1996, 6pp).

BLACK, ALAN. 'Is Scientology a Religion?'. (1996, 15pp).

BRYANT, M. DAROLL. 'Scientology: A New Religion'. (1994, 13pp).

CHIDESTER, DAVID. 'Scientology: Eine Religion in Südafrika'. (1996, 15pp).

DERICQUEBOURG, RÉGIS. 'Scientology'. (1995, 12pp).

FLINN, FRANK K. 'Scientology: The Marks of Religion'. (1994, 12pp).

FRIGERIO, ALEJANDRO. 'Scientology and Contemporary Definitions of Religion in the Social Sciences'. (1996, 16pp).

HEINO, HARRI. 'Scientology: Its True Nature'. (1995, 6pp).

KELLEY, DEAN M. 'Is Scientology a Religion?' (1980 (updated 1996), 11pp).

KLIEVER, LONNIE D. 'The Reliability of Apostate Testimony about New Religious Movements'. (1995, 12pp).

OOSTHUIZEN, G.C. 'Religious Philosophy, Religion and Church'. (1977, 9pp).

PARRINDER, GEOFFREY. 'The Religious Nature of Scientology'. (1977, 4pp).

PENTIKAINEN, JUHA & PENTIKAINEN MARJA. 'The Church of Scientology'. (1996, 12pp).

ROBERT, JACQUES. 'La Scientologie: Une Religion'. (1977, 16pp).

SABBATUCCI, DARIO. 'Scientology: Its Historical-Morphological Frame'. (1983, 7pp).

SAWADA, FUMIO. 'The Relationship Between Scientology and Other Religions'. (1996, 8pp).

SIVERTSEV, MICHAEL A. 'Scientology A Way of Spiritual Self-Identification'. (1995, 14pp).

VONCK, CHRISTIAAN. 'Scientology and Religion'. (1996, 6pp).

WILSON, BRYAN RONALD. 'Apostates and New Religious Movements'. (1994, 6pp).

WILSON, BRYAN RONALD. 'Social Change and New Religious Movements'. (1995, 8pp).

*via <<http://www.iacssso.be>>

IACSSO (Informatie en Adviescentrum inzake Schadelijke Sektarische Organisaties)

-Wet houdende oprichting van een Informatie- en Adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties en van een Administratieve coördinatiecel inzake de strijd tegen schadelijke sektarische organisaties. 2 Juni 1998.¹⁶⁶

-Koninklijk besluit houdende vaststelling van de modaliteiten inzake de vergoeding van de voorzitter en de leden van het Informatie- en Adviescentrum inzake schadelijke sektarische organisaties. 13 Juni 1999.¹⁶⁷

---

¹⁶⁶ <<http://www.iacssso.be/wetp.htm>>

¹⁶⁷ <<http://www.iacssso.be/kb13%2006%201999b.htm>>

-Koninklijk besluit houdende vaststelling van de modaliteiten van de vergoeding toegekend aan experts waarop het Informatie- en Adviescentrum inzake schadelijke sektarische organisaties beroep doet. 13 Juni 1999.¹⁶⁸

-IACSSO Tweejaarlijks verslag. (Jaar 1999 – 2000).¹⁶⁹

-IACSSO Tweejaarlijks verslag. (Jaar 2001 – 2002).¹⁷⁰

-Arbitragehof. Arrest nr. 31/2000 van 21 maart 2000, Rolnummer 1685.¹⁷¹

--

7. Parlementaire rapporten & onderzoekscommissies:

-1963-1965. Australië, Victoria. KEVIN V. ANDERSON. 'Report of the Board of Enquiry into Scientology'.¹⁷²

-1969; Nieuw-Zeeland. GUY RICHARDSON POWLES AND ERIC VERNON DUMBLETON. 'Commission of Inquiry into Scientology'.¹⁷³

-1969-1972. Zuid-Afrika. G.R. KOTZÉ. 'Report of the Commission of Enquiry into Scientology'.¹⁷⁴

---

¹⁶⁸ <<http://www.iacssso.be/kb13%2006%201999a.htm>>

¹⁶⁹ <http://www.iacssso.be/tweejaarlijks_verslag1999-2000.pdf>

¹⁷⁰ <http://www.iacssso.be/tweejaarlijks_verslag2001-2002.pdf>

¹⁷¹ <<http://www.iacssso.be/a21032000>>

¹⁷² <<http://www.xenu.net/archive/audit/andrhome.html>>;

<<http://www.cs.cmu.edu/~dst/Library/Shelf/anderson/index.html>>

¹⁷³ <<http://www.xenu.net/archive/audit/nzhome.html>>

¹⁷⁴ <<http://whyaretheydead.net/Cowen/audit/kotze-report-south-africa-on-scientology-1973-p0-99.pdf>>;

<<http://whyaretheydead.net/Cowen/audit/kotze-report-south-africa-on-scientology-1973-p100-199.pdf>>;

<<http://whyaretheydead.net/Cowen/audit/kotze-report-south-africa-on-scientology-1973-end.pdf>>

-1969-1971. Verenigd Koninkrijk. JOHN FOSTER. 'Enquiry Into the Practice and Effects of Scientology'.¹⁷⁵

-1970-1971. Canada, Ontario. JOHN A. LEE. 'Lee Report on Dianetics and Scientology: Chapter 4 of Sectarian Healers and Hypnotherapy'.¹⁷⁶

-1980-1984. Nederland. WITTEVEEN, TOBIAS A.M. 'Overheid en nieuwe religieuze bewegingen'. Rapport van de subcommissie sekten van de vaste Tweede Kamer Commissie voor de volksgezondheid. (Overheidsrapport over Scientology. (p. 120-160) (via IACSSO).¹⁷⁷

-1982-1984. Europees Parlement. RICHARD COTTRELL.

-1982-1985. Frankrijk. ALAIN VIVIEN. 'Les Sectes en France. Expression de la Liberté morale ou facteurs de manipulations?'.¹⁷⁸

-1991-1992. (De parlementaire Assemblée van) de Raad van Europa. JOHN HUNT. 'Debate on Scientology and other Cults'. (Document nr 6535; Aanbeveling 1178).¹⁷⁹

-1995. Frankrijk. JACQUES GUYARD/ALAIN GEST. 'Rapport Fait au nom de la Commission d'enquete sur les sectes'.¹⁸⁰

-1996-1997. België. DUQUESNE EN LUC WILLEMS. 'Parlementair Onderzoek met het oog op de beleidsvorming ter bestrijding van de onwettige praktijken van de sekten en van de gevaren ervan voor de samenleving en voor het individu, inzonderheid voor de minderjarigen'.¹⁸¹

---

¹⁷⁵ <<http://www.xenu.net/archive/audit/fosthome.html>>;

<<http://whyaretheydead.net/Cowen/audit/fosthome.html>>

¹⁷⁶ <<http://www.xenu.net/archive/audit/lee.html>>

¹⁷⁷ <http://www.xs4all.nl/~kspaink/cos/essays/tk84_rapport.html>

¹⁷⁸ <<http://www.prevensectes.com/rap83a.html>>; <<http://www.prevensectes.com/rap83b.html>>

¹⁷⁹ <http://www.cesnur.org/testi/eur130499_eng.htm>

¹⁸⁰ <<http://www.prevensectes.com/rapportf.htm>>

¹⁸¹ Deel 1: <<http://www.dekamer.be/FLWB/pdf/49/0313/49K0313007.pdf>>; Deel 2:

<<http://www.dekamer.be/FLWB/pdf/49/0313/49K0313008.pdf>>

-1996-1998. Duitsland. 'Enquete-Kommission 'Sogenannte Sekten und Psychogruppen'
(Stuk nr 13/4477).¹⁸²

-1996-1998. Zwitserland. FRANÇOIS BELLANGER. 'La Scientologie en Suisse: Audit sur les dérives sectaires'.

-1997. Europees Parlement. MRS MARIA BERGER. 'Report on cults in the European Union'.¹⁸³

-1997-1999. Raad van Europa. ADRIAN NASTASE. 'Council of Europe Report on Sects and Cults': Illegal activities of sects'.¹⁸⁴

-2002. JOKE SWIEBEL. 'Verslag over de situatie van grondrechten in de Europese Unie'.¹⁸⁵

Annual Reports on International Religious Freedom

[<http://state.gov/documents/>](http://state.gov/documents/)

*U.S. Department of State. 'Annual Reports on International Religious Freedom' (1999-2004)

-U.S. Department of State. Annual Report on International Religious Freedom for 1999. (Released by the Bureau for Democracy, Human Rights, and Labor Washington, DC, September 9, 1999).

---

¹⁸² [<http://www.cesnur.org/testi/endber/ENDBER.HTM>](http://www.cesnur.org/testi/endber/ENDBER.HTM); [<http://www.agpf.de/Bundestag-Enquete-english.pdf>](http://www.agpf.de/Bundestag-Enquete-english.pdf)

¹⁸³ [<http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?PUBREF=-//EP//NONSGML+REPORT+A4-1997-0408+0+DOC+PDF+V0//NL&L=NL&LEVEL=3&NAV=S&LSTDOC=Y>](http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?PUBREF=-//EP//NONSGML+REPORT+A4-1997-0408+0+DOC+PDF+V0//NL&L=NL&LEVEL=3&NAV=S&LSTDOC=Y) ; [<http://www.agpf.de/berger-report97.htm>](http://www.agpf.de/berger-report97.htm); [<http://www.cesnur.org/testi/Europe.htm>](http://www.cesnur.org/testi/Europe.htm)

¹⁸⁴ [<http://www.rickross.com/reference/general/general70.html>](http://www.rickross.com/reference/general/general70.html);
[<http://www.cesnur.org/testi/eur130499_eng.htm>](http://www.cesnur.org/testi/eur130499_eng.htm)

¹⁸⁵ [<http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?PUBREF=-//EP//NONSGML+REPORT+A5-2002-0451+0+DOC+PDF+V0//NL&L=NL&LEVEL=3&NAV=S&LSTDOC=Y>](http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?PUBREF=-//EP//NONSGML+REPORT+A5-2002-0451+0+DOC+PDF+V0//NL&L=NL&LEVEL=3&NAV=S&LSTDOC=Y)

- U.S. Department of State. Annual Report on International Religious Freedom for 2000. (Released by the Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor, September 5, 2000 [Revised, October 4, 2000]).
- U.S. Department of State. International Religious Freedom Report 2001. (Released by the Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor on October 26, 2001)
- U.S. Department of State. International Religious Freedom Report 2002. (Released by the Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor on October 7, 2002).
- U.S. Department of State. International Religious Freedom Report 2003. (Released by the Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor on December 18, 2003).
- U.S. Department of State. International Religious Freedom Report 2004. (Released by the Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor on September 15, 2004).

